

RYTMISEMINAAREJA 20 VUOTTA

villiä ja vapaata musiikkikasvatusta
Suomessa 1986 - 2006

- Toimituskunta/Editorial Board:
Tiina Kekäläinen, päätoimittaja
Hanna-Maija Jytälä
Markku Kaikkonen
Soili Perkiö
Jukka Siukonen
- Taitto/Graphic Design and Layout
Maire Kuivakoski
- Kansi/Cover
Aki Tuovinen
- Valokuvat/Photos
Karen Foley
Risto Järvenpää
Juuso Kauppinen
Tiina Kekäläinen
Juha Lampi
Orietta Mattio
Hannu Oksanen
Leena Pantsu
Mirkka Rouhio
Sauli Simola
Inkeri Simola-Isaksson
Jukka Siukonen
- Nuottikuvat/ Notation
Pekka Evijärvi
- Käännös/ Translation
Leslie Maslow-Jauhiainen ja/and Heikki Jauhiainen
- Painopaikka/Printed by
Offsetpaino Tuovinen Ky
- Copyright JaSeSoi – musiikkikasvatusyhdistys ry,
Orff-Schulwerk Association of Finland, 2007
ISBN 978-952-92-1748-9
- Kiitokset/Special thanks:

Erityiset kiitokset julkaisutoimikunnalle, kirjoittajille ja kaikille rytmiseminaarilaisille.

Special thanks to editorial board, all authors and every one that has participated
in the Rhythm Seminars.
- Tämän julkaisun mahdollisti Carl Orff-säätiön taloudellinen tuki.

This publication was sponsored by the Carl Orff Foundation, Germany.

Sisällysluettelo

Intro 1

Tiina Kekäläinen: Kaksikymmentä vuotta, eikä suotta!	2
Tiina Kekäläinen: Twenty Years – and not without a Reason!	4
Barbara Haselbach: Greeting Words.....	6
Jukka Siukonen: Rytmiseminaarimatalla	7

1. luku 1986-1988 Kuopio 15

Valtakunnalliset Rytm- ja Liikuntaseminaarit Kuopiossa	16
National Rhythm and Movement Seminars in Kuopio	17

Artikkelit:

Harri Setälä ja Matti Sarapaltio: Musiikkia toukille isolla kämmenellä	18
---	----

Hanna-Maija Jytälä: Even, Hipsun ja Soilin matkassa Kuopion Rytmiseminaareissa	25
---	----

Hanna-Maija Jytälä: Orff-aatteen alku Suomessa – Inkeri Simola-Isakssonin muistoja Salzburgin kansainväliseltä kesäkurssilta vuodelta 1964.....	29
---	----

Soili Perkiö: Musiikkikasvatusmatkailua Ellen Urhon ja Erkki Pohjolan seurassa.....	34
--	----

Kurssilaisen muisto:

Leena Pansu	36
-------------------	----

Kouluttajan tervehdys:

Jean F. Wilmouth, jr.	37
----------------------------	----

Nuotit:

Harri Setälä: Kantele-cha	40
Trad.: The Music Ball	41
W.A. Mozart: Tuo soitto niin kaunis.....	41

2. luku 1989-1991 Orivesi 43

Muutto Orivedelle.....	44
Moving to Orivesi	45

Artikkelit:

Harri Setälä: Oriveden aika – muisteluja ja pohdintaa Rytmiseminaareista.....	46
--	----

Mirja Kopra: Bodya ja sufflea solfaten – Miten Rytmiseminaarit ovat vaikuttaneet musiikkioppilaitos-opettajan arkeen?	49
---	----

Jouni Kettunen: Nallet tallustaa – Jouni Kettunen muistelee Rytmiseminaareja ja yhteistyötä Risto Järvenpään kanssa	54
---	----

Kurssilaisen muisto:

Tiina Kekäläinen	56
------------------------	----

Kouluttajien tervehdykset:

Manuela Widmer	57
Anna Sammalkorpi.....	58
Konnie Saliba	60

Nuotit:

Harri Setälä: Aurinko	62
Risto Järvenpää: Ystävyyden talo	63
Risto Järvenpää: Nallet tallustaa	64
Konnie Saliba: Rummut kutsuvat	64
Konnie Saliba: Peace Be with You	65
MUSISOIn testamentti.....	66

3. luku 1993-2001 Orivesi 67

JaSeSoin aika alkaa	68
The Work of JaSeSoin Begins	71

Artikkelit:

Pirkko Partanen:	
Rytmiseminaarit ja Klemetti-Opisto.....	73
Soili Perkiö:	
Rytmiseminaarit, ajattelun ja ilon yhteistä sykettä	77
Terhi Oksanen:	
Rytmiäikuja ja symposointuja	81

Kurssilaisten muistoja:

Mallo Vesterlund	85
Tiina Kursula.....	87
Minna Laitinen.....	88

Kouluttajien tervehdyksiä:

Orietta Mattio.....	89
Leena Poikela.....	90
Wolfgang Stange.....	94
Monika Pullerits.....	94
Giovanni Piazza	95
Polo Vallejo.....	86
Arnold Chiwalala	97
Mimi Samuelsson.....	98
Pedro Espi-Sanchis	100

Nuotit:

Risto Järvenpää: Kesän kaipa.....	101
Risto Järvenpää: Kourallinen hiekkaa	102
Markku Kaikkonen: Karjalaan	103
Soili Perkiö: Ii sano ii.....	103
Leena Poikela: Kauneinta maailmassa	104

4. luku 2002-2006 Mikkeli 105

Rytmiseminaarit Mikkelin Paukkulassa.....	106
Rhythm Seminars in Mikkeli	108

Artikkelit:

Esa Lamponen: Orff-juna kulkee – Onko Mikkeliin mänijöitä?	109
Siina Hirvonen: Rytmiseminaareista evästystä elämänpolulle – opiskelijana ammattilaisten joukossa	112
Markku Kaikkonen: Kohtaamisia – kohti ihmisyyttä.....	115

Kurssilaisten muistoja:

Johanna Kemppainen	118
Taru Mäkimattila.....	119

Kouluttajien tervehdykset:

Ari Glage	120
Andrea Ostertag.....	121
Rodrigo Fernandez	122
Angelika Vögele	123
Eija Ahvo.....	124

Nuotit:

Soili Perkiö: Hiljainen salaisuus	125
Trad.: Springlek från Malung	126
Eija Ahvo: Uela zigi	127

5. luku 129

Articles about Music and Movement Education from Rhythm Seminar's
Foreign Instructors – Artikkeleita Rytmiseminaarien ulkomaisilta kouluttajilta

Wolfgang Hartmann: Orff-Schulwerk in 2006.....	130
Ulrike Jungmair: Focus on Fundamentals	131
Doug Goodkin: The Cycle of Learning	139
Sofia López-Ibor: Playing with Words from One's Own and Other Cultures.....	145
Barbara Haselbach: The Phenomenon of Expression in Aesthetic Education	149

Coda 157

JaSeSoi ry.....	158
Puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat	158
Kunniajäsenet	158
Kirjoittajien esittelyt	159
Rytmiseminaarit 1986-2006.....	167

Intro

Kaksikymmentä vuotta, eikä suotta!

En muista kuka sen lausui ääneen, mutta kai-killä se oli varmasti ollut mielessä jo jonkin aikaa: Rytmiseminaarista pitäisi saada koottua historiikki niin kauan kuin meistä joku vielä jostain muistaa. Kun asia oli ääneen lausuttu, ryhdyimme innostuneesti tuumasta toimeen. Tehävä tuntui samalla mielenkiintoiselta ja hyvin haastavalta. Toimituskuntaan kuului itseoikeutetusti Jukka Siukonen, joka sai Rytmiseminaarin 20-vuotisjuhlassa kultamitalin ainoana kaikkiin kahteenkymmeneen seminaariin osallistuneena. Toinen, lähes ensimmäisistä kerroista asti mukana ollut ja itsekin kouluttajana toiminut toimituskuntalainen oli Soili Perkiö. Pitkän Rytmiseminaaritien kurssilaisena ja kouluttajana on kulkenut myös Markku Kaikkonen, ja uutta, tuoretta näkökulmaa toimituskuntaan toi Hanna-Maija Jyttilä. Omat muistoni alkavat vuodesta 1989, ensimmäisestä Oriveden Rytmiseminaarista.

Onneksi alkuinnostuksessa kukaan ei tullut sen tarkemmin ajatelleeksi, kuinka haastava työrupeama oikeasti tulisi olemaan. Järjestelmällistä dokumentointia Rytmiseminaarista ei oltu tehty koko sen historian aikana. Järjestämätöntä materiaalia löytyi itse kunkin varastoista, mutta näistä paperi- ja mappipinoista oli pitkä matka painettuun kirjalliseen tuotteeseen. Artikkeleiden ja tervehdyksien kalastaminen, kirjoittajien deadlineilla painostaminen ja myös itsensä aikatauluissa pitäminen oli oma taiteenlajinsa. Monesti suksi lipsui, mutta onneksi ystävät heittivät havuja ladulle, ja niin pääsimme taas eteenpäin.

Valtavan työmäärän hiipiessä tajuntaamme, meitä piiskasi eteenpäin myös vahva tietoisuus, tunne ja kokemus siitä, että Rytmiseminaari on jotain muistiin merkitsemisen arvoista. Sillä on ollut, ja on edelleen, ainutlaatuinen merkitys suomalaisessa musiikkikasvatuksessa ja sillä on myös vahva paikkansa kansainvälisessä musiikkikasvatusmaailmassa. Rytmiseminaarin suurin arvo ja merkitys löytyvät mielestäni yksilötasolta. Rytmiseminaari ja sen vaalima musiikkikasvatusidea on levinnyt monien iloksi vaikuttamalla suureen kasvattajien joukkoon ravistavasti, herättävästi ja innostavasti. Luokahuoneissa se on muuttanut vielä useamman pienen ja vähän suuremmankin oppijan kokemuksia kannustavammiksi, toiminnallisemmiksi ja iloa antavammiksi. Rytmiseminaari on arvostettu ja merkityksellinen myös kansainvälisten kouluttajien keskuudessa. Olemme aina saaneet haluamamme huippukouluttajat maailmalta, ja he ovat poikkeuksetta vaikuttaneet Rytmiseminaarin hengestä ja tunnelmasta, joka on ainutlaatuisen lämmin, hyväksyvä ja innostunut. Tämä on tavamerkkimme maailmalla, josta on syytä olla ylpeä.

Rytmiseminaarin ja MUSISOI-JaSeSoin työn kansainvälisestä arvostuksesta kertoo sekin, että Carl Orff -säätio tuki historiikin tekoa huomattavalla avustuksella. Sen turvin pystyimme painamaan historiikin arvoiseensa asuun.

Tämä historiikki on jaettu lukuihin Rytmiseminaaria järjestävän organisaation ja seminaarin sijainnin mukaan. Jokaisessa luvussa on artikkeleita henkilöiltä, jotka ovat olleet kulloisenkin aikakauden Rytmiseminaarien, tai järjestävän organisaation, aktiivisia tekijöitä. Kuhunkin lukuun tervehdyksensä ovat lähettäneet lähes kaikki sen aikakauden ulkomaiset kouluttajamme. Luvuissa on myös osallistujien muistoja heille jollakin tavalla erityisen merkityksellisistä Rytmiseminaareista. Vuosikoosteista voi seurata komeaa kouluttajakaartiamme ja nuoteista muistella heidän tähän päivään asti käytössä säilyneitä laulujaan. Viidennen lukuun on koottu ulkomaisten kouluttajien musiikkikasvatusta käsitteleviä artikkeleita ja pohdintaa tämän päivän Orff-Schulwerkista.

Vaikka olemme yrittäneet tuoda esille mahdollisimman monipuolisen ja tasa-arvoisen kuvan Rytmiseminaarin historiasta, on varmasti paljon mainitsemisen ja muistelemisen arvoisia asioita, jotka tästä yhteenvedosta puuttuvat. Siinä on aihetta tulevien Rytmiseminaarien illanistujaisiin ja haastetta seuraaville sukupolville. Toivomme kuitenkin, että tämä suurella sydämellä ja lämmöllä koottu historiikki on Rytmiseminaarin komean historian arvoinen, herättää vanhojen konkareiden mielissä paljon hyviä muistoja ja piirtää uudemmille kävijöille kuvan Rytmiseminaarin pitkästä ja merkityksellisestä historiasta.

Toimituskuntaa ja kaikkia kirjoittajia unohtumattomasta seikkailusta menneisiin vuosiin suurella ilolla kiittäen!

Tiina Kekäläinen

päätoimittaja

puheenjohtaja

Orff-Schulwerk Association of Finland, JaSeSoy ry

Historiikin työryhmän kokous Soili Perkiön pihalla elokuussa 2006.

Twenty Years – and not without a Reason!

I don't remember who said it, but everybody had, for sure, had it in mind for some time: We should put together a history of the Rhythm Seminar as long as we can remember what has happened in the past. We eagerly started the work. In the editorial staff there was Jukka Siukonen, who was, at the 20th anniversary of the Rhythm Seminar awarded a gold medal for taking part in all the twenty seminars. Another one was Soili Perkiö, participant since the first times and also a teacher at the seminar. In the staff there was also Markku Kaikkonen, a long-term participant and teacher as well as Hanna-Maija Jytälä, "new blood" in the seminar. My own memories begin in 1989, from the first Orivesi Rhythm Seminar.

In the beginning it was good that nobody thought of the amount of work ahead of us. The Rhythm Seminar had not been documented in the course of its' history. There was all sorts of material people had here and there, but there was a long way to go from getting all those papers to a printed history. Getting articles from various people, fighting deadlines and keeping the schedule was hard work. Luckily there were friends helping out.

When the realisation of the huge amount of work was dawning on us, we were driven by the idea that the Rhythm Seminar is something worth writing about. It has had and is still having a unique significance, both with the Finnish music education system and an important role internationally. The great value and significance of the Rhythm Seminar lies on the personal level. The seminar and its' way of music education has spread wide, positively influencing a large number of educators. In classrooms it has made the musical experience more active and more rewarding.

The Rhythm Seminar is also respected internationally. We have always been able to get the top-class teachers we have wanted and they all have been very impressed by the warm and enthusiastic spirit at the seminar. That is our international trademark, something to be proud of. A good example of international respect towards the work of the Rhythm Seminar and MUSISOI-JaSeSoi is that the Carl Orff Foundation gave us a considerable amount of financial support making it possible to print the history the way it deserves.

This history is divided into chapters according to the organizer and location of the seminar. Each chapter includes articles from people who were actively involved in the seminar at the time in question. Each chapter also includes greetings from our foreign teachers of that time. There are also stories from participants telling of memorable moments in seminars. In annually organized material you will see our teachers and with musical scores you will think of songs that still are sung today. Articles on music education from our foreign teachers are gathered in the fifth chapter. That chapter also tells you about the significance of Orff-Schulwerk in today's world.

Even though we have tried to give you an accurate picture of the Rhythm Seminars' past, there probably are many events worth remembering that are not mentioned here. That is a subject good for discussion in the evenings of future Rhythm Seminars, and also for generations to come. We hope, however, that this book will do justice to Rhythm Seminars as well as bring good memories and tell more recent participants about the long and significant history of Rhythm Seminars.

A big thanks with great pleasure to the editorial staff and all writers for an unforgettable journey through the past years!

Tiina Kekäläinen

Editor-in-Chief

President

Orff-Schulwerk Association of Finland, JaSeSoy ry

Juhlaseminaarilaisia Paukkulan Artium-salissa vuonna 2006. Edessä keskellä hymyilee toimituskunnan jäsen Hanna-Maija Jytälä viressään Eija Ahvo, Wolfgang Hartmann ja Doug Goodkin.

Greeting Words

As president of the Orff-Schulwerk Forum Salzburg, I would like to point out a very special happening in the pedagogical landscape of your country.

The Finnish Orff-Schulwerk Association, JaSeSoy, has celebrated its 20th Rhythm Seminar in 2006. JaSeSoy is one of the most active members of the Orff-Schulwerk Forum, Salzburg, an organization in which all international Orff-Schulwerk associations are united.

Our congratulations to Finland for having such a dynamic and effective institution.

In order to appreciate this special event, one must look at the immense contribution this association has made for music education in Finland since its founding. For 20 years JaSeSoy has sponsored international seminars on rhythm in which hundreds of people from many different countries have participated.

JaSeSoy has been able to present prominent musicians, music and dance pedagogues from Europe, America and Africa as guest teachers. JaSeSoy has held many training courses (so-called levels courses), for pedagogues over the years offering to a great number of Finnish teachers a highly qualified further education.

JaSeSoy consists of a team of outstanding music and dance pedagogues who are, not only in their own country, but also internationally in demand as teachers. They have taught at the Orff Institute of the University Mozarteum and at many other colleges, congresses, symposia and summer courses.

JaSeSoy also includes a great number of interested and eager-to-learn members and colleagues who participate in courses in Finland as well as at the Orff Institute in Salzburg and other Orff centers, allowing their newly acquired knowledge and readiness to flow once more into their music and dance programs in Finland.

We wish much success for JaSeSoy and Rhythm Seminars, to Finnish children and teachers.

Barbara Haselbach

Univ.Prof.

President, the Orff-Schulwerk Forum Salzburg

Orff-Schulwerk Forum on vuonna 1983 perustettu yhdistys, joka kokoaa yhteen kansalliset Orff-yhdistykset sekä yksilötason Orff-vaikuttajat eri maista. Yhdistys julkaisee ja kerää informaatiota alan tutkimuksesta, koulutuksesta, seminaareista ja julkaisuista.
www.orff-schulwerk-forum.org

Jukka Siukonen:

Rytmiseminaarimatalla

Markku Kaikkonen lausahti muutama vuosi sitten Markun matkalaukku -tarinoissaan: "Muut ottivat valokuvia, minä otin muistikuvia." Tämä filosofinen lausahdus on ollut mukanani yrittäessäni kertoa kaikista kahdestakymmenestä Rytmiseminaarista. Apunani on muistikuvien lisäksi ollut tuhansia ottamiani valokuvia sekä äänitteitä. Tässä vaiheessa huomaan, että ajassa tapahtuva dokumentointi on tärkeä seikka muistivirheiden eliminoimiseksi. Tai sitten ei. Sananlaskun mukaan aika kultaa muistot. Valokuvia se haalistaa.

Ennen matkaa

Vuonna 1985 Matti Sarapaltio kutsui koolle joukon musiikkialalla toimivia henkilöitä. Hänen yrityksensä MS-Audiotron Ky oli lähettänyt vuosina 1984 ja 1985 Raimo Räisäsén, Harri Setälän ja Timo Ollilan Saksaan tutustumaan eurooppalaiseen musiikkikasvatukseen IGMF:n (Internationale Gesellschaft für musikpädagogische Fortbildung e.V) kursseille. Matkatuliaisina oli idea kokonaisvaltaisen Orff-pedagogiikkaan perustuvan musiikkikasvatusidean istuttamisesta Suomeen. Vuonna 1985 hanke sai taakseen ja taloudelliseksi tuekseen Matti Sarapaltion.

Sarapaltion työryhmässä oli Räisäsén ja Setälän lisäksi Heikki Ruismäki ja Jukka Siukonen. Työryhmä päätti perustaa koulutus toimintaa varten yhdistyksen, joka edistäisi ja veisi musiikkikasvatusajatusta eri opetustasoille. Yhdistys sai nimensä MUSISOI Heikki Ruismäen ehdotuksesta Stockmanin kahvilassa syksyllä 1985. Yhdistys rekisteröitiin 31.12.1985 ja nimen viralliseksi muodoksi tuli MUSISOI - vapaan musiikkikasvatuksen tukiyhdistys ry.

Tuoreen yhdistyksen ensimmäinen tehtävä oli järjestää Orff-pedagoginen kurssi suomalaisille musiikkikasvattajille. Koulutusmalli oli omaksuttu Saksasta, USA:sta ja Itävallasta. Vuonna 1986 suomalainen yhteiskun-

ta ei tuntenut tämäntyyppistä koulutusmuotoa, ja niinpä kaikki rakennettiin alusta alkaen. MUSISOI ry:n toimivilla aktivisteilla oli hyvin erilainen koulutustausta. Matti Sarapaltio oli liikemies ja muusikko, Raimo Räisäsellä oli musiikkiterapeuttitausta. Heikki Ruismäki ja Harri Setälä olivat pedagogoja ja itselläni oli ekonomikoulutus.

Asemalla

Ensimmäisen Rytmiseminaarin toteuttaminen oli kiehtova kokemus. Koulutustyyppiä ei tunnettu Suomessa, ja toteutusmalli perustui IGMF:n kursseilla olleiden kertomuksiin sekä eri puolilta haalittuihin kurssiesitteisiin. IGMF:n kursseilla opettanut Jean Wilmouth oli vakuuttanut Setälän ja Räisäsén, ja hänet kutsuttiin kurssin pääkouluttajaksi. Harri Setälä oli palkattu MUSISOI ry:n koulutuspäälliköksi, ja hänen koulutussisältönään oli suomalainen musiikkikasvatus. Lyömäsoitinkoulutuksesta vastasi Timo Ollila.

Olin lukenut kasapäin lehtiä, joissa oli kurssi-ilmoituksia. Tyypillinen ilmoitus oli kolmirivinen, ja siinä mainittiin otsikossa MUSIIKKIKURSSI, toisella rivillä järjestäjä ja kolmannella rivillä puhelinnumero. Päätimme erottua joukosta, ja niinpä oma ilmoituksemme oli mahtipontinen:

"I VALTAKUNNALLINEN RYTMII- JA LIKUNTASEMINAARI

Opettajat:

Prof. Jean F. Wilmouth jr, (USA),
koulutus päällikkö Harri Setälä,
lyömäsoitintaiteilija Timo Ollila.
18.-20.4.1986.

Kurssin hinta (sis. majoitus+
opetus+ruoka) 690 mk
Ilmoittautumiset: MUSISOI ry,
PL 23, 00281 HELSINKI
Puh. 90-411 269"

MusiSoi

Vapaan musiikkikasvatuksen tukiyhdistys

Kurssitodistus

JUKKA SIUKONEN

on osallistunut

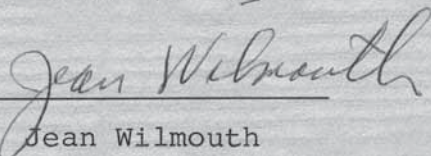
I rytmiseminaariin

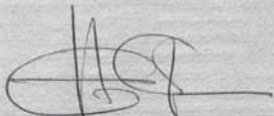
(Keho-, rytmī- ja lyömäsoittimien käyttö musiikkikasvatuksessa ja -koulutuksessa.)

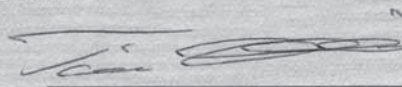
18.4. – 20.4.1986

Kuopion Rauhalahdessa

Kurssin opettajat

Jean Wilmouth

Harri Setälä

Timo Ollila

Jukka Siukosen kurssitodistus ensimmäisestä Rytmiseminaarista vuodelta 1986.

Kurssikyselyjä tuli eri puolilta Suomea, ja ensimmäisen kurssin kokonaisvahvuus oli noin kolmekymmentä henkeä. Kurssilaisien koulutustausta oli vaihteleva, mutta kattoi hyvin musiikin eri opetusosat. Kurssi-paikkana oli Hotelli Rauhalahden Kuopiossa johtuen Matti Sarapaltion sopimista oravannahhinnoista. Jo ennen ensimmäistä Rytmiseminaaria päätimme, ettemme järjestä kurssia pääkaupunkiseudulla, vaan josakin muualla Suomessa. Syinä tähän olivat pääkaupunkiseudun laaja kurssitarjonta ja se, että mahdollisimman moni lähtee kursseille. Moninaisten kummellusten jälkeen myös Jean Wilmouth saatiin Suomeen. Juna oli valmiina lähtöön.

Nykypäivän lukijoille ihmetystä saattaa aiheuttaa se, että vuonna 1985 EI ollut tietokoneita, vaan kaikki kirjallinen viestintä tehtiin käsin tai kirjoituskoneella! Onneksi MUSISOI ry:n ensimmäinen hankinta oli Olivetti-sähkökirjoituskone, jonka ainoa ongelma oli jumittuva d-näppäin. Kirjoittaessa piti siis keksiä kiertoilmaisuja sanoille, joissa oli d-kirjain.

Höyhenet matkalippuna

Ensimmäisen Rytmiseminaarin kurssiohjelma oli tiukka. Minulla ei ollut aavistustakaan kurssien aikatauluttamisesta käyttäjäystävällisiksi. Kurssi alkoi perjantaina jo aamupäivällä ja päättyi sunnuntai-ilta-päivällä. Opetusta oli moninkertaisesti verrattuna nykyisiin Rytmiseminaareihin. Nyt kahdenkymmenen vuoden jälkeen tiedän, että vastinetta saa sisällöllä, ei määrällä.

Hotelli Rauhalahdessa oli tuona viikonloppuna minimimiehitys, eikä yhtään toimitohenkilöä ollut paikalla. Tietenkin kopiokone rupeasi temppuilemaan, ja melkoinen osa kurssiajastani kului Canon-kopiokoneen sisällä! Jos vaihtaisin ammattia, voisin esitellä itseäni itseoppineena kopiokoneen korjaajana. Vuonna 1985 ei ollut myöskään digitaalisia kameroita. Canon-seikkailujeni välillä yritin olla myös kuvaamassa ensimmäistä Rytmi- ja Liikuntaseminaaria lehtijuttuja ja tulevia puffeja varten.

Ensimmäinen Valtakunnallinen Rytmi- ja Liikuntaseminaari oli minulle myös liikuttusseminaari. Jean Wilmouth johdatti minut elämysmatkalle, josta ei ole ollut paluuta. Taustalla soi Pachelbelin Kaanon, ja tehtävänä oli puhalttaa annettuja kolmea höyhentä musiikin tahtiin luokkatilassa. Koin niin syvästi koskettavan tunne-elämyksen, että tiesin olevani oikeassa junassa. Jokainen ihmisen tarvitsee näitä höyhenen kosketuksia. Ne kolme höyhentä ovat olleet matkalippunani Rytmiseminaarijunassa.

Aikajunassa

Rytmiseminaari järjestettiin kolme kertaa Hotelli Rauhalahden tiloissa Kuopiossa. Jo tuolloin huomasi puhekieleen muodostuneen termin ”Kuopion Rytmiseminaari”. Majoitushinnat olivat sietämättömiä hotelleissa, joten kustannusten karsimiseksi oli tehtävä jotakin. Kerroin taloushuolista eräässä pöytäseurueessa, jolloin Soili Perkiö tarttui sanoihini. Hän neuvoi kysymään tarjousta Oriveden Opistolta. Soitin kurssi-sihteerin Päivi Korjukselle, jonka myöhemmin tapasin Kansanvalistusseuran toimistossa Museokadulla.

Oriveden Opisto oli kiinnostunut ja pystyi tarjoamaan oivallisen ympäristön Rytmiseminaarille. MUSISOI ry tarttui tuolloin niin sanotusti sarvesta härkää ja Rytmiseminaari sai kodin Orivedeltä useaksi vuodeksi. Yhteistyö Oriveden Opiston kanssa oli miellyttävää aikaa, jolloin myös kurssijärjestäjä ymmärrettiin. Ja puhekieleen tuli käsite ”Oriveden Rytmiseminaari”.

Viime vuosina Rytmiseminaari on järjestetty Mikkeliissä Suomen Nuorisopiston tiloissa. Timo Heimosen juhlava puhe on muodostunut Rytmiseminaarin perinteeksi. Ja puhekieleen on tullut käsite ”Mikkelin Rytmiseminaari”.

MUSISOI ry – JaSeSoi ry

Moni jäsenistä ja lukijoista varmaan ihmettelee MUSISOI-JaSeSoi -asettelua. MUSI-

RYTMISEMINAARI-96

ORIVEDEN X RYTMISEMINAARI-96

kouluttajat:

JEAN WILMOUTH, USA

DOUG GOODKIN, USA

INKERI SIMOLA-ISAKSSON, FIN

1996 X Valtakunnallinen musiikkikasvatuskurssi kaikille kasvattajille

Kokonaisopetuksen integroiva koulutustapahtuma
MUKANA MONITAITEELLISET WORKSHOPIT

Oriveden opistolla 15.-17.3. -96

hinta: 1100mk

ohjelmassa lisäksi:

BALTIC AND SCANDINAVIAN MEETING of EDUCATORS

TORSTAI 14.3.-96 klo 18.00

Vuoden kansainvälinen vaihtoehtopedagoginen
keskustelu- ja yhteistyötapahtuma SUOMESSA
JaSeSoi RY:N 10-vuotis juhlan kunniaksi. Mukana
edustajia SCANDINAVIASTA, BALTIASTA ja VENÄJÄLTÄ!

hinta: 300mk tai

koko viikonlopun paketti 1250mk (to - su)

**ILMOITTAUTUMISET/ tiedustelut ORIVEDEN OPISTO
pe.19.02.-96 MENN. p. 931 - 3366111**

Kurssi ei edellytä aiempia rytmi-, ym. opintoja
Hintaan sisältyy opetus, ohjelma ja täysi yöspito

**info: JaSeSoi RY 952-608077 H. SETÄLÄ 9400-656273
tai JP. PUTKONEN 9400-951447**

SUUNNITTELU JaSeSoi RY JÄRJESTELYT KVS -INSTITUUTTI

"Oriveden Rytmisseminaari." Kurssiesite vuodelta 1996.

Jean Wilmouth ja Jukka Siukonen
Kuopiossa vuonna 1986.

SOI ry oli uraauurtavaa musiikkikasvatustyötä tekevä yhdistys. Lupauksista huolimatta yhdistys ei saanut toimintaansa valtion tukea, vaan joutui hankkimaan toimintansa rahoituksen itse. Yhdistys järjesti 19.10.1991 Sibelius-Akatemian Wegelius-salissa ”MUSISOIn TESTAMENTTI” -nimisen tilaisuuden, jonne oli kutsuttu jäsenistön lisäksi opetusalan ja musiikkikasvatuksen vaikuttajia ja päättäjiä. Tilaisuuden tarkoituksena oli tuoda päättäjien tietoisuuteen toiminnan laaja-alaisuus ja yhdistyksen merkitys suomalaisessa musiikkikasvatuskentässä.

Juhlakutsun osuva runo ja puheenjohtaja Matti Sarapaltion alttosaksofonilla soittama Viimeinen iltasoitto johdattivat läsnäolijat tilanteen vakavuuteen.

”Jos täältä lähtiess’ sua seppelöi,
maineen laakerit tai unho ympäröi.
Siit ällös huoli,
kunhan ponnistelit vain.
Totuutta puoltain,
kanssa parhaimpain.”

MUSISOI ry hakeutui vapaaehtoiseen selvitystilaan, ja helmikuussa 1992 Helsingin raastuvanoikeus totesi yhdistyksen konkurssin rauenneen varojen puutteeseen.

MUSISOI ry on siis edelleen olemassa, se ei ole koskaan kuollut. Olen joskus kuullut puhuttavan MUSISOIn hautajaisista, mutta näin ei ole. Henki elää, ja jopa yhdistyksen soittimet elävät uutta elämää Keski-Helsingin musiikkiopiston musiikkileikkikoulu-laisten käytössä. MUSISOIn viesti ja koulutussanoma elävät aina. MUSISOI ry oli luonut kestävän pohjan suomalaisen musiikkikasvatuksen täydentäjänä, ja toiminnan lopettaminen aiheutti syvää huolta Suomessa ja ulkomailla.

Vuonna 1992 Rytmiseminaaria ei järjestetty. Tilanne oli hankala ja valot oli sammutettu. Henki oli kuitenkin voimakas, ja syksyllä 1992 se sai suomalaiset musiikkikasvatusvaikuttajat Harri Setälän ja Soili Perkiön vakuuttumaan uuden yhdistyksen tarpeellisuudesta. Heidän myötävaikutuksellaan ja osaamisellaan Rytmiseminaari järjestettiin Orivedellä vuonna 1993. Seminaarissa pidettiin yleiskokous, jossa päätettiin uuden yhdistyksen perustamisesta. Yhdistys sai nimensä Anna Sammalkorven lausumasta: ”Oli sen yhdistyksen nimi vaikka Jasesoi, niin toimintaa on jatkettava!” Rytmiseminaarijuna oli jälleen liikkeellä.

Vanhat ja uudet vaunut

Rytmiseminaariperinteeseen on alusta alkaen kuulunut se, että kouluttajista vähintään yksi on ulkomaalainen oman alueensa erityisosaaja. Kotimaisten kouluttajien valintaan kehitettiin malli, jossa MUSISOI-kurs-sitoimintaan osallistuneita jäseniä kannustettiin hakeutumaan Rytmiseminaarin kouluttajiksi. Näin aktiivisia osaa-
jia johdatel-

tiin uusiin tehtäviin, ja kurssien sisältö muodostui jäsenille läheiseksi. Tätä kautta moni musiikkikasvattaja on saanut arvokasta kokemusta vaativasta aikuiskasvatustyöstä.

Ensimmäisissä Rytmiseminaareissa keskeisenä tapahtumana oli lauantai-illan konsertti, jossa eri ryhmät ja vapaamuotoiset kokoonpanot esittivät kurssin aikana työstämäänsä materiaalia. Konsertti kokosi lämmihenkeisesti yhteen kaikki ryhmät ja kurssilaiset. Ohjelmassa on ollut trubaduuri- ja ryhmäesitysten lisäksi muun muassa livekaraoke, BumtsiBum!, Trio kolmelle 1/3-sopraanonokkahuilulle sekä Beatlesia Kausalan sahalla.

Uusiutumisen myötä Rytmiseminaarien ohjelmassa on vuodesta 1991 lähtien ollut esiintyjäryhmiä, jotka ovat pääsääntöisesti olleet kurssilaisten tai MUSISOI-JaSeSoi-aktivistien omia oppilasryhmiä. Esitykset ovat antaneet kurssilaisille kuvan siitä, miten heidän kollegansa ovat vienneet musiikkikasvatussanomaa omille oppilailleen.

Tickets, please!

Rytmiseminaarijuna on jo sangen varhain saanut kansainvälisiä matkustajia. Vuonna 1988 kansainvälisen IGMF:n toiminnanjohtaja Elisabeth Link tutustui suomalaiseen koulutusosaamiseen. Ensimmäinen ulkomaalainen kurssilainen oli Ülke Heinsalu, joka tuli Rytmiseminaariin silloisesta Neuvosto-Eelistä. Kansainvälisyys on koettu tärkeäksi ja JaSeSoin kursseilla on ollut koko joukko osallistujia Ruotsista, Virosta, Venäjältä, Belgiasta, Australiasta, Itävallest, Englannista, Saksasta, Kreikasta, Japanista, Libanonista, Senegalista, Sloveniasta, Sveitsistä, Turkista ja USA:sta.

Vuonna 1996 JaSeSoi ry järjesti Harri Setälän aloitteesta Rytmiseminaarin yhteydessä ensimmäisen kansainvälisen kurssin: Baltic and Scandinavian Meeting of Educators. Tapahtuma oli yhdistyksen siihen mennessä suurin koitos, josta selvittiin menestyksellä. Tavallaan se oli myös valmistelua tu-

lemaan, sillä vuonna 1999 JaSeSoi ry:lle ehdotettiin Orff-Schulwerk Symposiumin järjestämistä Suomessa. Hallitus otti haasteen vastaan, ja vuonna 2000 tapahtuma järjestettiin Orivedellä. Symposium järjestetään kerran viidessä vuodessa, ja tämä oli ensimmäinen kerta saksankielisen kielialueen ulkopuolella. Yhdistyksen hallitus ja lukuisa joukko jäseniä onnistuivat huikaisevalla tavalla. Vielä vuonna 2006 meidän Symposiumimme muistetaan erittäin ammattimaisesti järjestettynä tapahtumana, josta tehtiin myös juhla- ja video.

Mikä sai minut asemalle?

Minulla on ollut mahdollisuus olla mukana kaikissa kahdessakymmenessä Rytmiseminaarissa, ensin järjestely-teamissa ja sittemmin JaSeSoi ry:n muissa tehtävissä. Ensimmäisestä hetkestä alkaen olen ollut vakuutunut siitä, että olen oikeassa junassa, jolla ei ole lainkaan pääteasemaa. Se mikä sai minut innostumaan musiikkikasvatuksesta, oli tyytymättömyyteni koulussa saamaani musiikinopetukseen ja toisaalta lukkarinrakkautta musiikkiin. Vanhemmillani oli musiikkiliike Oulussa, ja musiikki on aina ollut luonnollinen osa elämääni.

Nuorena kaikkietäväni kaksikymppisenä minulla oli vahva usko siihen, että suomalaista musiikkikasvatusta voidaan muuttaa toiminnallisempaan ja sisältörikkaampaan suuntaan. Sama usko minulla on edelleen. Oma musiikkimaailmani olen rikastuttanut laulamalla Amici Cantus -mieskuorossa sekä tutustumalla eri maiden musiikkikulttuureihin. Kuriositeettina mainittakoon tuplaplatina-taustalaulu Nightwishin Century's Child -levyllä. Myös ukulelen soitto kiehtoo minua ja omat djembeni olen rakentanut itse.

Mitä olisin voinut tehdä toisin näiden vuosien aikana? Olisin voinut taltioida vielä enemmän aineistoa Rytmiseminaareista, sillä joiltakin vuosilta minulla ei ole lainkaan kuva- tai äänitemateriaalia. Rytmiseminaari on kansallinen musiikkikasvatusinstituutio,

ja toivon, että JaSeSoi ry kokoaa mahdollisimman paljon vuosien varrella kertynyttä aineistoa tutkijoiden ja tulevien sukupolven käyttöön.

Ystävyiden talo

Risto Järvenpää oli mukana jo ensimmäisellä kurssilla. Hän kuuluu suosikkisanoittajiini ja -lauluntekijöihini. Rakkain hänen teksteistään minulle on Ystävyiden talo.

”Ystävyiden talon
jos rakennat sisääsi,
ja pirttiin pienen valon
aivan lähelle sydäntäsi.

Sen valon hämärässä
asuisi tuhat ystävää.
Ja pirtin hämärässä
heidät näkisit lähempää.”

Minulle Rytmiseminaari on ollut kaikki nämä vuodet Ystävyiden talo, jonka hämärässä pirtissä kohtaan teidät kaikki. Te, rakkaat ystävät.

Kultamitalisti Jukka Siukonen on osallistunut kaikkiin kahteenkymmeneen Rytmiseminaariin.

Ukulelen soittajat Jouni Kettunen ja Jukka Siukonen Rytmiseminaarin avajaisissa 2005.

Juhlaesiintyjinä Nuolialan koulun oppilaat Joensuusta opettajansa Timo Nykäsen johdolla vuonna 2006.

MUSISOIn siniset haalarit – Eve Alhon ja Jukka Siukosen nostalgiset juhla-asut 20. Rytmiseminaarissa.

Huutokatrilli 20-vuotisjuhlassa Paukkulinnassa Mikkelissä.

1. luku

1986 – 1988
Kuopio

Valtakunnalliset Rytmii- ja Liikuntaseminaarit Kuopiossa

Rytmiseminaarin historia alkaa Kuopiosta. Vasta perustettu MUSISOI ry halusi järjestää I Valtakunnallisen Rytmii- ja Liikuntaseminaarin Helsingin ulkopuolella. Kurssin järjestäminen oli hyppy tuntemattomaan muutenkin kuin paikkakunnan valinnan suhteen. Koko koulutusmalli oli uutta Suomessa ja koottu tuliaisina monilta kansainvälisiltä kursseilta. Myös opettajakunta oli kansainvälinen heti alusta alkaen. Professori Jean F. Wilmouth oli opettajana kaikissa Kuopion koulutuksissa. Kuopiossa luotiin pohja vieläkin toimivalle koulutusmallille, ja näiltä kursseilta saivat innostuksensa monet tänä päivänä JaSeSoi ry:ssä aktiivisesti vaikuttavista toimijoista. Tarinat kertovat, että vauhdikkaat illanvietot saivat myös alkunsa jo Kuopiossa.

Carl Orffin ajatus villikukasta ja sen hoivaamisesta toteutui suomalaisen musiikkikasvatuksen uudistajien toiminnassa hienolla tavalla. Yhteisen innostuksen ja ihanteen nimissä kylvettiin siemen tietämättä mitä siitä kasvaisi vai kasvaisiko mitään: pioneerihenkeä parhaimmillaan. Tänä päivänä voimme ihastella villikukkaa, joka on saanut paljon hoitoa ja huolenpitoa menettämättä koskaan vapautta kasvaa omalla tavallaan.

1986 I Valtakunnallinen Rytmii- ja Liikuntaseminaari

18.-20.4.1986 Kuopio, Rauhalahdi

Opettajat:

Jean F. Wilmouth, jr., USA

Harri Setälä, Suomi

Timo Ollila, Suomi

Järjestäjä: MUSISOI ry

1987 II Valtakunnallinen Rytmii- ja Liikuntaseminaari

12.-14.4.1987 Kuopio, Rauhalahdi

Opettajat:

Jean F. Wilmouth, jr., USA

Harri Setälä, Suomi

Eeva Anttila, Suomi

Timo Ollila, Suomi

Jaakko Kosunen, Suomi

Jarmo ”Eetu” Tuominen, Suomi

Järjestäjä: MUSISOI ry

1988 III Valtakunnallinen Rytmii- ja Liikuntaseminaari

15.-17.4.1988 Kuopio, Rauhalahdi

Opettajat:

Jean F. Wilmouth, jr., USA

Harri Setälä, Suomi

Inkeri Simola-Isaksson, Suomi

Timo Ollila, Suomi

Risto Järvenpää, Suomi

Osallistujat: 60

Järjestäjä: MUSISOI ry

Kutsuvieraana IGMF:n toiminnanjohtaja Elisabeth Link.

National Rhythm and Movement Seminars in Kuopio

The history of Rhythm Seminars began in Kuopio. The newly founded organization MUSISOI wanted to have the First National Rhythm and Movement Seminar somewhere outside Helsinki. There was no idea what it would be like to do that and whether Kuopio would be a good place or not. The method of teaching was new in Finland and had been imported from various international courses. Teachers were also international, right from the beginning. Professor Jean F. Wilmouth taught in all Kuopio seminars. It was in Kuopio where the foundation was laid for the even now existing teaching method, and it was there where so many even now active members started their seminar career. Stories tell that also the “wild” Saturday-night parties started there.

Carl Orff's idea of “nursing a wild flower” came through nicely in the work of reformers of Finnish music education. With shared enthusiasm and idealism a seed was planted without knowing what might grow out of it, if anything. Today we see a wild flower that has been cared for much without her losing her freedom to grow in her own way.

Kovaa keskittymistä ja nokkahuilujen soittoa Kuopiossa vuonna 1987.

Musiikkia toukille isolla kämmenellä

Harri Setälä ja Matti Sarapaltio muistelevat yhdessä, miten MUSISOI ry ja Rytmiseminaari saivat alkunsa 1980-luvun puolivälissä.

Harri: No Masa, mistä kaikki sai alkunsa? Ketkä olivat MUSISOI ry:n ensimmäisessä palaverissa paikalla?

Matti: Ihan ensimmäisessä kokouksessa olivat muistaakseni Jukka Siukonen, Räisky (Raimo Räisänen), minä ja Haase (Harri Setälä). Heikki Ruismäki, joka silloin työskenteli Helsingin OKL:ssa tuli sitten seuraavaan kokoukseen, jossa MUSISOI-nimi keksittiin.

Harri: Taisi olla Heikillä pohja-ajatus tuolle nimelle, joka sitten yhdessä muokattiin yhdistyksen nimeksi. MUSISOI -vapaan musiikkikasvatuksen tukiyhdistys ry sai sitten syntysanansa syksyllä 1985 MS-Audiotronin tiloissa Laitilantiellä Helsingin Maunulassa. Edellisenä kesänä MS-Audiotronissa vieraillessani kuulin ensimmäisen kerran, että kaverit olisivat lähdössä kesällä Saksaan. "Siellä on jotain IGMF:n kursseja", sanottiin. Kysyin oitis paikkaa, ja Räisky kertoi, että yksi paikka oli juuri peruttu, kun ei ollut lähtijöitä. "Älä nyt hel...ssä peru! Maksan vaikka itseni sinne, jos se muille on kutsureissu", sanoin tuohon. Niin matkaan lähdettiin minä, Räisky ja Ollilan Timo. Siellä sitten Bonnissa kurssin loppupuolella kysyin pojilta Papan pubissa, että miksei Suomessa voisi olla jotain vastaavaa koulutusta. Ollila ja muut nauroivat hyvänhahtoisesti: "Haase älä nyt viitsi, Suomi on Suomi ja Saksa on Saksa". Meillä ei uudet jutut niin helposti käynnisty.

Matti: Minäkin muistan sen, että näistä asioista keskusteltiin monta kertaa. Suomesa oli monta epäilevää tuomasta ja niitäkin, jotka tarkoituksella laittoivat kiviä rattaisiin 1980-luvun lopulla.

Harri: Sen jälkeen kun tultiin Saksasta, Räis-

Harri Setälä ensimmäisessä Rytmiseminaarissa Kuopiossa 1986.

ky alkoi kuitenkin sinun pyynnöstäsi kehittellä touhua, ja sitten syksyllä oli yhdistyksen perustaminen edessä. Entä miten kaikki eteni sinun puolellasi? Miten MS Music Shop ja sinä liityitte asiaan?

Matti: Meidän yhteys tuli sieltä Elisabeth Linkin kautta. Elisabeth esitteli meille heidän ajatuksensa, sen miten siellä oli musiikkikasvatusta ja rytmisoitinarsenaalia kehitetty. Löydettiin työtapoja, jotka palvelivat sekä tavallisten "toukkien" että kehitysvammaisten koulutusta. Voidaan tunnustaa, että se oli aluksi kaupallinen linkki, kun iso Sonor-tuotemerkki oli tukijana. Se oli kyllä periaatteessa positiivisessa mielessä kaupallinen linkki, sillä vaikka kurssit tehtiin Sonorin Orff-soittimilla, ne palvelivat monipuolisesti ja uusin ajatuksin myös musiikkikasvatusta. Sonorin tehtaan johtaja Horst Link antoi tukea IGMF:lle, saksalaiselle koulutusorganisaatiolle, jota johti Horstin vaimo Elisabeth Link. Näin korkeatasoinen, monta kouluttajaa työllistävä kansainvälinen kesäkurssi oli mahdollinen.

Matti Sarapaltio soittaa metallofonia Oriveden Symposiumissa vuonna 2000.

Harri: Siellä oli toiminnassa Deutsche Landjugendakademie, saksalaisten maataloustuottajien ylläpitämä oppilaitosverkosto. Tarkoituksena oli tarjota ammatillista koulutusta maaseudun nuorisolle. Toimintatavoiltaan ja ajatukseltaan se oli yhtenevä suomalaisten kansanopistojen kanssa. Landjugendakademie oli järjestänyt hyvän verkoston, jossa Elisabeth Linkillä IGMF:n kautta oli merkittävä asema. Hän järjesti tiettyjä teemakoulutuksia ja tasokkaita kursseja opettajille. Yksi tärkeä alue oli musiikkikasvatus ja sen eri osa-alueet, mukaan lukien musiikkiterapia. Tapasimme mm. Claus Bangin, joka oli kehitellyt Tanskassa omia värinuotti-, hahmo- ja kuulohavaintojuttuja kehitysvammaisille. Elisabeth oli loistava suunnittelija ja kurssikoordinaattori. Hän oli järjestänyt kansainvälisen kesäkurssin jo kymmenisen kertaa ennen kuin me sen löysimme. Siitä saimme MUSISOI ry:lle mahdettavan alkupotkun, ja toimivan mallin oman Rytmiseminaarimme suunnitteluun.

Matti: Kyllä, näin oli. Ruismäen Heikki an-

toi positiivisen lähtövireen toimille, mutta oli jotenkin puoli askelta oven ulkopuolella ja puoli sisäpuolella. Häntä kiinnosti asia, mutta hän jäi kuitenkin pian pois MUSISOI-kuvioista jatkaen työtä omalla sarallaan.

Vapaata musiikkikasvatusta

Harri: Mistä tämä sinun ajatuksesi ”toukile musaa” on lähtöisin, ja mitkä olivat sinun lähtökohtaiset ajatuksesi musiikkikasvatuksen suhteen? Olithan jo vakaasti liikelämässä mukana. Toimit tuolloin johtavan suomalaisen musiikkitukun johdossa, jolla oli myös omaa tuotantoa ainakin teatteritekniikan alalla.

Matti: Kysymys oli siitä, että olin joutunut jo vuosia seuraamaan asiaa. Vastaan tuli musiikinopettajia, jotka puhuivat jostain määrätystä koulukunnasta. Oli niitä Suzuki-ja, Kodályja ja muita. Näkemykseltään ne olivat siihen aikaan todella kapeakatseisia. Toisaalta on muistissa se seikka, jo-

hon tämä kotoinen kaupallinen aspektikin liittyi, että monista materiaaleihin ja kalustoon liittyvistä asioista oli jo sovittu kabineteissa. Opetusministeriön vahvistamia hankintalistoja konsultoitii suurien kustantajien ja laitekauppiaiden taholta. Avoin tiedotus ja kuluttajavalistus puuttuivat kokonaan. Opettajille annettiin se tuttu hankintalista, jossa oli laitesuositus. Lista oli viritetty siten, että opettaja otti riskin, jos siitä poikkesi.

1980-luvun puolivälin paikkeilla oli kyllä jo onneksi uutta pelimanni- ja tanssisoittajapolvea, jotka opiskelivat musiikinopettajiksi. Heillä oli ehkä vähän avarammat ajatukset, kuin vanhan laulukirja-pohjalta annetun koulutuksen käyneellä opettajakunnalla. Saatiin sellaista ajatusta läpi, että musiikinopetukselle tulisi vapaampi näköala. Koulukuntarajat aukenisivat, ja toisaalta opettajat saisivat itse päättäväisyyttä ja enemmän valinnanvapautta omaan työhönsä ja sen sisältöihin.

Silloin oli jo selvästi tulemassa musiikinopetukseen mukaan se henki, joka minulla oli vanha ja voimakas vaikutin. Olin nimittäin paljon tekemisissä Tapiolan yhteiskoulun kanssa, ja olin nähnyt siellä mitä Pohjolan Erkki saa aikaan. Myös yleisesti oli poistumassa klassisen ja muun musiikin välinen raja-aita. Ei enää ylenkatsottu ikään kuin aidan yli. Karrikoituna esimerkkinä voisin sanoa, että lapset oppivat helpommin harmoniaa ja nuotinlukua, kun saivat solfata Beatlesin melodioita. Nuoret soittajat taas soittivat yksinkertaista blues-skaalaa ja tajusivat, että ”ai tää on tää juttu”. Periaatteessa aikaisemmin kaikki nuottikirjat olivat harmaakantisia ja ikävännäköisiä virityksiä, joita vain isän ja äidin käskystä reenattiin.

Harri: Mikä on se varsinainen haaste johon MUSISOI ry pyrki vastaamaan? Mikä oli sen keskeinen tavoite?

Matti: Sinulla Haase taisi olla siinä vaiheessa erittäin selvät ajatukset musiikkikasvatuksesta. Meille oli tavallaan haasteenä se, että saisimme korkeammin koulute-

Elisabeth Link ja Harri Setälä Kuopiossa vuonna 1988.

tut musiikinopettajat mukaan kehittelyyn, koska pohjimmiltaan heidän työtapansa olivat todella teoriapohjaisia. Toinen sellainen elimellinen asia oli se, että me ei silloin niin voimakkaasti päätetty käynnistää suoraanaisesti mitään Orff-juttua, vaan painotettiin tällaista raja-aidatonta musiikkikasvatusta, vapaan musiikkikasvatuksen ideaa, jossa lapsi on lähtökohta. Pyrimme siihen, että lapset ja nuoret pääsevät yhdessä toimimaan musiikin parissa.

Jalat ristissä ja pimpelipompelit hanskassa

Harri: Mikä johti ensimmäiseen Rytmiseminaariin? Mikä oli sen lähtökohta?

Matti: Muistaakseni asian junailu on luet-

tava sinun kunniaksesi siinä mielessä, että tunsit toimijakentän ja sen, miten musiikin-opettaja ajattelee. Se oli looginen etenemisen malli. Aika kevyt systeemi kaikkineen, mutta kunnan askeleenotto joka tapauksessa. Yleensä kyllä emmittiin monien asioiden kanssa. Saadaanko niitä opettajia koolle? Miten Veso-koulutus suhtautuu? Pölliikö Fazer, ja mitä, omiin juttuihinsa? Epävarmuutta oli.

Harri: Juu, kaikki muistaa nuo Veso-päivät eli virkaehtosopimuksen määrittämän koulutuksen. Niissä naiset neuloivat ja miehet katsoivat kelloa, kun joku vaihtoi kalvoa heittimeen.

Matti: Rytmiseminaarin kannalta olennainen lähtökohta oli se, että saataisiin toisenlainen koulutusfoorumi aikaiseksi. Koulutus, josta kaikille jäisi positiivinen ja toiminnallinen muistikuva. Silloin ei ehkä aavisuttukaan, sillä eihän me mitään strategiaa osattu siitä luoda, että huhu lähtisi liikkeelle ja lumipalloefekti käyntiin. Kurssille tuli varovaisesti jopa opettajankoulutuksen leh-toreita mukaan, mikä oli hyvä. Yleensä pus-

karadio toimi, ja kaikki lähti melko pitkälti siitä, että suusta suuhun meni viesti.

Oli aika rohkea askeleenotto, että uskallettiin laittaa joku hinta sille kurssille, mutta näin saatiin joitain kustannuksia kuriin. Samalla tiedettiin, ettei yksittäisellä musiikin-opettajalla ole oikein varaa koulutuksiin, kunnes tilanne pian parani. Ajatusmaailma taisi olla vielä 1980- luvulla sellainen, ettei koskaan mistään koulutuksesta makseta. Se oli pienistä asioista kiinni.

Harri: Ekalla kerralla vuonna 1986 ulkomaisena kouluttajana oli Jean Wilmouth, joka saatiin Elisabeth Linkin vinkin kautta. Minun tai Heikin piti olla toinen kouluttaja. Siinä vaiheessa lahkeet tutisi. Oli aika tiukka paikka yhtäkkiä ruveta siihen hommaan. Minä hulluna aloin vääntää jotain suomalaista kansanlaulua Orff-soittimille ja siitä se alkoi. Kun Inkeri Simola-Isaksson sitten tuli hätiin vuonna 1988, alkoi yhteistyö heti toimia, ja suomalainen musiikkiliikunta sai hyvän foorumin. Kyllä, Inkeriltä me opimme kaikki. Muistan vielä, kun Inkeri soitti rokkia siellä Jätkänkämpällä. Se oli rytkettä

Jalat ristissä, Jean Wilmouthin työpajassa Kuopiossa 1986.

se! Inkeri oli jo aikaisemmin tehnyt juttuja Tapiolassa, tuli täydellä tiedolla ja taidolla mukaan – ui kuin kala vedessä heti!

Matti: Kaikilla MUSISOIn alkuaajan kurssilaisilla oli kai tähän vähän sellainen ”katso taas mitä pojilla on tekeillä” -ajatus. Muistaakseni suurin osa ihmisistä suhtautui kuitenkin erittäin positiivisesti.

Harri: Mistä Rytmiseminaari-nimi syntyi? Siinä ei haluttu Orff -nimeä käyttää, kun oltiin Suomessa. Rytmiseminaarihan ei alun perin ollut nimeltään Rytmiseminaari vaan alkuperäinen nimi oli vanhoillisen juhlallinen Valtakunnallinen Rytm- ja Liikuntaseminaari. Tämän muisti Siukosen Jukka kun kyselin tietoja.

Matti: Ei ollut niin rajaava se nimi, kun ei ollut määritteitä. Lähtökohta oli se, että on sekä rytmisoittimia, melodiasoittimia, laulua että liikettä. Pyrittiin yhdistelemään erilaisia taitoja. En itse muista mistä nimi Rytmiseminaari keksittiin.

Harri: Ajatus oli kai se, että koulutusta ei haluta laittaa minkään metodin alle. Maassa oli jo aika tiukkapipoistakin metodiväkeä, jotka pysyivät asemissaan. Ei ollut järkeä, jos tulisi yksi samanlainen rinnalle. Näin kai oltiin vapaammilla linjoilla. Eräs ajatus oli saada kaikki musiikkikasvattajat, lastentarhaväki, luokanopettajat, musiikinopettajat ja -lehtorit, saman pöydän äärelle. Pyrittiin välttämään tasoajattelua, ja siinä kyllä ajoittain onnistuttiinkin. Siihen aikaan oli kyllä muilla pistekoulutuksilla vetoa. Muistan nyt jälkeenpäin kiertäneeni Suomea hullun lailla monta vuotta soittimet paksissa ja monisteita salkussa, kuin paraskin saarnamies. Satoja kursseja ja tuhansia kurssilaisia, hauskaa aikaa!

Matti: Niin kai se oli, että kun luokanopettajat ja lastentarhaväki olivat jo lattialla jalat ristissä ja jokaisella oli vähän ”pimpeli-pompelia” hanskassa, niin lehtorit katselivat hetken aikaa sivusta, ja sitten pikkuhiljaa tulivat mukaan rinkiin. Kun pato murtui

ja he saivat palikat ja ne viiden äänen melodiat käteen, niin sen jälkeen rupesi olemaan helppoa improvisoidessa. Yllättävää minulle oli, että osallistuminen oli niin iso kynnyks korkeammin koulutetuille musiikinopettajille.

Vapaapalokunta-aatteella kokkoa kohentamaan

Harri: Oli melkoinen satsaus MS-Audiotronilta hoitaa laitteisto ja tekniikka jokaaiseen Rytmiseminaariin tuohon aikaan. Muut tukkuliikkeet eivät lähteneet talkoisiin. Uskon, että ensimmäisten seminaarien onnistumisen kannalta oli tärkeää, että MS-Audiotron oli tukemassa kaikessa vahvasti.

Haettiin kyllä valtioltakin apua. Jukka Siukonen suunnitteli kursseja, piti mallikkaasti taloutta ja haki apurahoja, mutta mitään ei saatu. Eikä se Jukan vika ollut vaan systeemin. Vielä ei ollut aika kypsä. Meidän yhteiskunnallinen koulutusstruktuurimme ja rakenteet eivät aluksi hyväksyneet koko toimintaa. MUSISOIn vapaapalokunta-aate toimi siellä missä tuli paloi: toimivien suomalaisten kasvattajien keskuudessa. Tulta ei tosin sammuteltu vaan kokkoa kohennettiin talkoilla yhteisessä hengessä ja tulos näkyy. Suomi on ainutlaatuinen maa juuri musiikkikasvatukseen vapaan kehittämisen tiellä. Kansankynttilähenki elää!

Matti: Taloudellisesti Rytmiseminaari oli hyvin pitkälti omarahoitteista kurssitoimintaa. Se ei tuottanut missään vaiheessa satauksia takaisin, eikä se ollut tavoitekaan.

Harri: Nyt on kyllä tärkeää huomioida se, että ilman tätä panosta ei pelkillä yhteiskunnan toimilla olisi koskaan syntynyt Rytmiseminaaria. Kyllä siinä joku poweri on, kun Rytmiseminaari on pitänyt pintansa jo kaksikymmentä vuotta. Silloin, kun MUSISOI haudattiin, oli lähellä käydä niin, ettei kurssia enää tullut. Onneksi oli Putkosen Pekka, joka tarttui minun kanssani haasteeseen. Välissä pidettiin Perinne-Orff ja joku etno-pohjainen seminaari Kotkassa. Per-

kiön Soili oli sitten uuden ajan avainhenkilö. Kun häneltä Salzburgin Orff-instituutissa 1990-luvun alussa tivattiin, että pyhitäänkö MUSISOI Orff-yhdistysten listalta, Soili kertoi sanoneensa, että touhu jatkuu, ja niin tapahtui. Vuoden 1993 Rytmiseminaarin järjestäjätahoina olivat Oriveden Opisto ja Kotkan Opisto. Nimi JaSeSoi tuli Anna Sammalkorven suusta 4.4.1993 Oriveden Opiston salissa, johon kurssiväki oli kokoontunut päättämään mahdollisen uuden yhdistyksen perustamisesta. Vuonna 1994 sitten Lokintiellä vietettiin JaSeSoi ry:n 1-vuotisjuhlia täytekakun kera. Rytmiseminaari ja vapaan musiikkikasvatuksen ajatus oli pelastettu!

Lumipalloja heitellen eteenpäin

Harri: Onko sinulle jäänyt jotain erityistä muistoa Rytmiseminaareista? Olit kuitenkin aina läsnä näillä kursseilla.

Matti: Koulutussessioista muistelen kyllä aikamoisella lämmöllä ylipäätensä niitä juttuja, kun istuttiin piirissä lattialla, ja tilan-

ne oli aivan leirinuotio-henkinen. Soitettiin, laulettiin ja tanssittiin ihan oikeasti suuressa ryhmässä.

Harri: Niin, tuohon aikaan kaikissa tunteissani kouluissa vielä istuttiin musiikkitunnit pulpetissa. Nyt on kai toinen tilanne.

Matti: Rytmiseminaarissa oli aina hyvä henki ja illanvietot olivat mahtavia. Muistelen niitä lämmöllä. Salovaaran Ilkankin kanssa ollaan monta kertaa juteltu ja mietitty, mistä sävellajista ne piisit pitäisi soittaa. Jotkut piti originaaleista... En tiedä kuinka moni ihminen muistaa, että kerran saivat jopa MUSISOIn siniset haalarit kyytiä vanhaan talonpoikaistyyliin, kun rauhallisesti keskusteltiin. Sen kyllä muistan, että perjantai-illoissa oli hyvä meininki.

Harri: Meillä oli aina house -bändi varattu ja MS:ltä saatiin koulusoittimien lisäksi pop-soittimet ja laulukamat. Toiminnallisia muusikoita oli aina niin paljon, että löytyi lauteille väkeä ja erilaisia hienoja kokoonpanoja, kuin kunnon jameissa.

Illanvieton tunnelmissa etualalla Juha Varjus, Raimo Räisänen ja Harri Setälä Kuopiossa 1987.

Matti: Jean Wilmouth Pittsburghista sanoi, että tämä on toimintaa, jota hyvin harvassa maassa löytyy. On poikkeuksellista aktiivisuutta ja talkoohenkeä! Muissa maissa Orff-aktiviteetit olivat tuohon aikaan enemmän opettajankoulutuslaitosten organisoimia, mutta tämä oli vapaalta pohjalta lähtenyt. Ruotsissa ei ihme kyllä ollut samanlaista Orff-yhdistystä ja liikehdintää.

Harri: Ei ennen kuin vanha koulukaverini Kotkan Sunilasta, sittemmin tukholmalastunut Kekaraisen Mallo, tuli ja kutsui hätiin. Käytiin Siukosen Jukan ja JaSeSoin edustajien kanssa perustamassa FOSITS-yhdistys Tukholmaan.

Matti: Kuitenkin MUSISOI-JaSeSoi -yhdistys omalla koulutusaktiivisuudellaan, ja juuri Rytmiseminaarin kautta, loi vapaata lähestymistapaa. Nyt kun lumipallo on lähtenyt liikkeelle, se näkyy monina tuloksina. Rytmiseminaari oli ensimmäinen tällä alalla.

Harri: Sibelius-Akatemia on aina lämmentynyt näille asioille. Inkerin lisäksi Petri Lehtikoinen oli heti mukana ja keskittyi sitten Orffit mielessään terapiapuolelle. Myös

Tuula Kotilainen ja Roy Asplund järjestivät aikanaan paljon tilaa vapaan musiikkikasvatuksen ajatukselle, jota MUSISOIn aikana ja sen jälkeen on kehitetty. Ulkomaillekin oli aktiviteetteja. Me vietiin Saksaan ensiksi Inkeri, sitten Petri ja Soili ja itsekin olin mukana mm. IGMF:n kursseilla. Suomessa meillä oli jo silloin täysi käsi tekijöitä. Voidaan ajatella, että MUSISOI-liike ja Rytmiseminaari yhdistivät korkealla tasolla jotain sellaista, mitä täällä ei ollut aiemmin ollut.

Matti: Hienoja ne musiikinopettajat ja muut, jotka ovat olleet MUSISOI-JaSeSoi -liikkeen vetopuuhiissa. Samanlaista kädenvääntöähän siellä on aina ja pientä politiikointia. Valtaosalta olen ymmärtänyt, että yhdistyksen toiminnassa on ollut hyviä ihmisiä. Ehkä jotkut ovat ottaneet liikaa duunia, tai joku on ollut liian näkyvästi esillä. Näistä tulee helposti polemiikkia, mutta tällaisia aina tulee. Päällimmäisenä on jäänyt mieleen nimenmuutosten ja kaikkienkin jälkeen, että vanha linja on jatkunut ja kehittynyt, saavuttanut arvostusta meillä ja ulkomailla. Pieni Suomi on ollut tässä asiassa eturintamajoukoissa.

Musisointia illanvietossa Kuopion Rauhalahdessa 1986.

Hanna-Maija Jytälä:

Even, Hipsun ja Soilin matkassa Kuopion Rytmiseminaareissa

Niinä hämärinä muinaisaikoina, kun vauva-muskareita ei vielä ollut ja Musiikkiopisto Juvenalia oli vielä nimeltään Espoon musiikkikoulu, Musiikin varhaiskasvattajat ry kiinnitti huomiota soittimiston tasoon päiväkodeissa ja musiikkileikkikouluissa. Tarkoituksena oli, että edellä mainittuihin paikkoihin saataisiin laadukas soittimisto, joka myös kuulostaisi hyvältä. Eve Alho ja Hipsu Hautsalo olivat aktiivisia järjestöihmisiä ja toimeliaita muskariopettajia tuohon aikaan.

Soittimia ei ollut paljoa, muskareissa oli käytössä lähinnä palikoita, suuria muovisia marakasseja ja kiinalaisia tamburiineja, joissa oli nahkakalvot. Kehärumpua soitettiin paksupäisellä malletilla perinteiseen liikuntatuntityyliin, ja Even muskareissa soi lisäksi Pelastusarmeijan marssirumpu. Käytössä oli myös Fazerin kolisevat ksylofonit ja kilisevät kellopelit, joita soitettiin kovilla muovinuppisilla nuijilla. Eve oli myös tilannut kaksi viisikielistä kanteletta muskari-käyttöön jo 1970-luvun puolessa välissä.

Vaikka näitä soittimia käytettiin, samalla liikkui huhua, että olemassa oli myös parempilaatuisia, ruusupuisia laattasoittimia. Huhun mukaan hyvät soittimet sijaitsivat jossain päin Helsingin Konalaa, ja eipä aikaakaan, kun Eve ja Hipsu selvittivät osoitteen ja lähtivät matkaan. Jostain syystä tietä, jonka osoite oli tiedossa, ei oltu rakennettu ollenkaan, mutta vahvalla uskolla ja Nestori-ukin valkoisella Datsun Bluebirdillä päästiin perille, muistojen mukaan perunapellon tyyppisessä maastossa. Tultiin MS-Audiotronin pihaan.

”MS-Audiotronin mies puhui puhelimesta ja me jäimme odottamaan. Tuijottelimme ympärillemme ja ilmoitustaululla oli lehti-

juttu jostain Rytmiseminaarista Kuopios-ta. Jäimme molemmat lukemaan juttua, vilkaisimme toisimme ja nyökyttelimme”, Eve kertoo. Kun puhelu loppui, hyökkäsivät Eve ja Hipsu nuoren miehen kimppuun ja kysyivät: ”Mikä on tämä vapaan musiikkikasvatuksen yhdistys?!”

”Olimme nimittäin kokeilleet Kodály-seuraa ja Suzuki-yhdistystä, Steiner-pedagogiikkaa ynnä muuta sellaista, mutta kaikissa tuntui olevan kahleena tiukka pedagogiikka. Tämä vapaan musiikkikasvatuksen yhdistys kuulosti sopivalta meille sekameton-din käyttäjille. Räisäsen Raimo kertoi meille MUSISOI ry:stä ja ensimmäisestä Rytmiseminaarista, josta kokemukset olivat niin hyviä, että maaliskuussa olisi toinen vastaanlainen. Sinne siis!”, jatkaa Eve.

”Tuosta artikkelista tuli sellainen tunne, että tämä on se juttu, mitä me on etsitty. Raimon lisäksi tapasimme MS-Audiotronissa myös Haasen, jonka persoona ei tietenkään jätä ketään kylmäksi”, Hipsu muistelee. ”Oltiin tosi innoissamme, ja sitten maaliskuussa lähdettiin Hipsun valkoisella Bemarilla Kuopion Rauhalahteen”, Eve jatkaa.

Ensimmäinen Rytmiseminaari

Kouluttajina maaliskuun 1987 Rytmiseminaarissa olivat Jean F. Wilmouth, Harri Setälä, Eeva Anttila, Jarmo ”Eetu” Tuominen, Timo Ollila ja Jaakko Kosunen. Even ja Hipsun lisäksi paikalla olivat myös ainakin Tikkanen Liisa, Väänänen Maija, Holopaisen Tarja ja Simojoen Maija muistikuvien mukaan. Kuopiolaisia luokanopettajia oli mukana paljon. Noin puolet kurssilaisista olikin luokanopettajia, ja toinen puoli varhaiskasvattajia.

Hipsu muistelee: ”On vaikea muistaa mitä Rytmiseminaarissa tehtiin. Parhaiten on jäänyt mieleen Wilmouthin vaikuttava persoona ja hänen tapansa viedä asiaa eteenpäin.” Eve jatkaa: ”Mulla on semmoinen mielikuva, että Kantele mulla on, kapistus verraton olisi ollut silloin.” Tässä vaiheessa keskusteluun liittyy myös Soili: ”Oli se. Muistan, että te tulitte sieltä ihan mielettömällä palolla. Kuulin, että Eve ja Hipsu ovat olleet sellaisessa paikassa, jossa oli joku Haase ja kantele. Ryntäsin tietenkin heti kysymään, että mitä on tapahtunut, ja te opetit minulle kantele-laulun. Olimme silloin tekemässä Musiikin aikaa, ja laulu pääsi heti kirjaan.” Kantele mulla on oli siis suksee jo 80-luvulla, ja verraton laulu on kantanut tähän päivään asti.

Jo 80-luvun Rytmiseminaareissa soitettiin ksylofoneja. Evelle niistä tuli nostalginen olo, kun kurssilla opiskeltiinkin samaan tapaan kuin aikoinaan koulussa Erkki Pohjolan musiikintunneilla. ”Selkäytimestä nousi Palen musiikintunnit mieleen, rupesin muistamaan tuntien kaaret ja sen prosessin rakentumisen. Tuli sellainen olo, että wau – tätähän minä olen tehnyt aina!”

Ensimmäisestä Rytmiseminaarista oli muitakin seurauksia Evelle ja Hipsulle: Naiset värvättiin MUSISOIn hallitukseen. Lisäksi omaan opetukseen tuli elementtejä Wilmouthin ja Haasen tavasta rakentaa prosessia. ”Opetus muuttui ratkaisevasti, prosessin idea rupesi hallitsemaan, koko opetusta rupesi ajattelemaan sellaisena kaarena”, kertoo Hipsu. ”Erilaisia työtapoja alkoi myös hakea. Mielessä oli Wilmouthin ajatus, että miten asian voisi tehdä vielä eri tavalla, erilaisten lähestymistapojen etsiminen tuli aktiivisemmaksi tämän reissun jälkeen”, Eve jatkaa. Hipsulle mieleen on jäänyt myös se fiilis: ”Sekä Wilmouth että Haase sai sellaista herkkyyttä ja elämyksellisyyttä, henkeä ja mielikuvitusta, mukaan prosessiin. Se oli minulle kaikkein merkittävin juttu, kun en halunnut ajatella asioita niin kovin teoreettisesti. Elämyksellisyys ja musiikkikilikunnan mukanaolo prosessissa kolahti.”

Vielä kerran Kuopion Rauhalahteen

Kylmästä talvesta huolimatta olivat Eve ja Hipsu saaneet suuret joukot Etelä-Suomen musiikkikasvattajia agiteerattua mukaan Kuopioon, ja tällä kertaa matkaa tehtiin Vikmanin Maijan Volvolla. Myös Soili Perkiön oli pakko päästä mukaan: ”Muistan, kun te kerroitte, että tällainen kurssi on tulossa. Siinä ei ollut minkäänlaista epäilystä, sinne täytyi päästä!” Tällä kertaa koulutamassa olivat Jean F. Wilmouth, Harri Setälä, Inkeri Simola-Isaksson, Timo Ollila ja Risto Järvenpää.

Myös IGMF:n Elisabeth Link oli vieraana talvisessa Rytmiseminaarissa. Naiset päättivät viedä hänet Jätkänkämpän savusaunaan, olivatpa pojat tehneet avannonkin tilaisuutta varten. Soili päätti näyttää, miten rohkeasti suomalainen nainen menee avantoon: ”Pojat olivat tehneet upean avannon, mutta eivät olleet muistaneet, että sieltä pitäisi jotenkin poiskin päästä. Link on Jätkänkämpän kuistilla, ja katsoo kun tämä suomalainen nainen lumpsahaa sinne avantoon, Link taputtaa ja hymyilee. Hän ei yhtään tiennyt, että minulla olikin suuria hankaluuksia päästä sieltä ylös, kun se oli suht’ syvä, eikä pohjasta saanutkaan ponnistettua. Siinä reunalla oli sellaista jäätävää hiletä, joka oli tosi terävää. Siihen vaan kyy-närpää ja ponkaisu ylös. Kyy-närpää olivat aivan verillä, mutta pääsin pois, ja Link seiso edelleen kuistilla hymyilemässä.”

Muita Soilin muistoja hänen ensimmäisestä Rytmiseminaaristaan ovat loppukonsertin lämpö, ja haikeus siitä, että nyt tämä loppuu. Retki elämyksiin ja tunteisiin on ollut aina yksi seminaarien ainutlaatuisimmista puolista. Soili jatkaa muistelua: ”Jouduin lähtemään Rytmiseminaarista kesken, minulla piti olla seuraavana päivänä keikka Turussa. Kysyin neuvoa lentokentälle, mutta savolaisten ohjeilla en löytänyt sinne ajoissa. Kun pääsin kentälle, niin viimeiset koneet olivat jo lähteneet, ja käynnissä olivat senioritanssit jukeboksin tahdissa. Tanssin siellä vähän aikaa ja sitten palasin takai-

Tyttötrio Kuopiossa Jätkänkämpällä 1988, Leena Poikela, Eve Alho ja Hipsu Hautsalo säestäjinään Harri Setälä ja Risto Järvenpää.

sin Rytmiseminaarin juhliin. Siinä oli suurelliset jäähyväiset jo kerran jätetty, mutta sainpa olla seminaarissa loppuun saakka!”

Rytmiseminaaritunnelmat ovat siis niitä, jotka ovat parhaiten jääneet mieleen jo Kuopion vuosilta. Vuoden 1989 seminaari pidettiin sitten Soilin ehdotuksesta Oriveden Opistolla, jossa tunnelma vaan edelleen vahvistui kertomusten mukaan.

Seminaariseurauksia

Jälkeenpäin ajateltuna sekä Eve, Hipsu että Soili kokevat vahvimpien muistojensa tulevan jo ensimmäisistä Rytmiseminaareista. Prosessipyörä käytiin läpi heti, ja omassa opetuksessakin ruvettiin vetämään monia lankoja yhdeksi kokonaisuudeksi. Seminaarien myötä myös muskarisoittimisto muuttui, pikkuhiljaa saatiin ksylofonipaloja käyttöön. Espoon musiikkikoulun muskariopettajat olivat aktiivinen ammattiryhmä, joka anoi johtokunnalta rahaa, ja näin koko kollegio pääsi osallistumaan Kuopion viimeiseen seminaariin. Espoossa harrastettiin kollegiotoimintaa muutenkin ahkerasti, ensin virikeiltojen muodossa, lopulta kuukausittaisina kollegion kokouksina. Sit-

temmin musiikkiopiston tavaksi tuli kustantaa yksi kurssi kaikille opettajille vuosittain.

Espoolaiset alkoivat myös järjestää isompia juhlia ja konsertteja, joissa kaikissa myös prosessi seurasi mukana systemaattisesti. Mukana oli esimerkiksi orkesteri, pieniä soittajia tai muita opettajia. Musiikkiin yhdistettiin aina myös draamaa ja tanssia. ”Prosesin rakentaminen oli meillä ihan systemaattista, ja saimme perusteltua sen myös talon johdolle, että se on tärkeätä meidän yhteisöllemme ja toiminnallemme”, Eve kertoo.

Eve ja Hipsu kertovat, että yhdessä työskennellessään Orffilaiset ajatukset ovat olleet mukana hyvin vahvasti. Mukana on ollut myös visuaalinen puoli. Erilaisten tarinointien pohjana on ollut erilaisia musiikkeja, usein klassista musiikkia. Eve kuvailee yhteistyötään Hipsun kanssa seuraavasti: ”Orffilainen tapa ja etenkin prosessin rakentaminen on hyvin vahvana meidän työmme pohjalla, koska se on järkevä tapa tehdä töitä.” ”Se on myös mielekäs tapa lapsen kehityksen kannalta, se tukee lasta monipuolisesti. Se oli kyllä varsinainen löytö, koska olimme pohtineet näitä pedagogisia kysymyksiä niin paljon”, Hipsu jatkaa. ”Rytmiseminaa-

rien myötä oma pedagogiikka sai vahvistusta, tuntui että voi rohkeasti olla sillä omalla tiellä. Orff-pedagogia vastasi meidän ajatuksiamme, mutta toi myös lisää eheyttä työhömmme”, molemmat toteavat.

Kuvataidetta ja vauvamuskaria Orffilaisittain

Vuonna 1990 Hipsu ja Eve olivat mukana Rytmiseminaarin opettajakaartissa Orivedellä. Tätä ennen he kertovat saaneensa niin sanotun kuvataideherätyksen. Espoon aktiivinen kuvarikollegio oli nimittäin järjestänyt itselleen kuvataidekurssin, jonka piti Liisa Piironen Espoon kuvataidekoulusta. ”Se oli päivän tai kahden fantastinen kurssi, joka kantaa edelleen”, Hipsu muistelee. ”Oltiin silloin myös MUSISOIn hallituksessa. Ehdoteltiin seminaarien kouluttajiksi sellaisia, joista itse tykättiin, joten näin Liisa Piironenkin saatiin vuonna 1990 kouluttajaksi”, Eve kertoo.

”Muistan kuulleen valtavan pitkältä pape-rista opiston salin lattialla. En itse silloin päässyt paikalle, olin Salzburgissa. Olen ollut yhteensä viidestä Rytmiseminaarista pois, vain silloin, kun olen ollut ulkomail- la. Mikään muu syy ei ole saanut minua jää- mään pois!” Soili jatkaa. ”Tuo taitaa olla

ainoa kerta, kun Rytmiseminaarissa on ol- lut kuvataiteen ammattilainen kouluttamas- sa. Sen perinteen soisi myös jatkuvan, mutta ehkä sen aika vielä tulee”, toivoo Eve.

Eniten pedagogista pohdintaa on kaikkien mielestä aiheuttanut se, kun on nähnyt eri ihmisten työskentelytapoja. Se on niin sano- tusti laittanut ajatukset liikkeelle. Näitä ta- poja on sitten miettinyt, ja toisaalta pohdin- taan on aiheuttanut myös se, mitä kouluttajil- la ei ole ollut. ”Nämä ovat olleet merkittä- viä tapahtumia. Tämä on ollut mielenkiin- toinen matka, on saanut tavata erilaisia ih- misiä ja kouluttajia. Ja se jatkuu edelleen- kin.”, Eve toteaa.

Rytmiseminaareista lähteneet pedagogi- set ajatukset vaikuttivat myös muualla kuin opetustyössä: Kuuntelun aika -kirja ilmes- tyi vuonna 1990. Sen pohjana oli siis Orff- filainen prosessi sekä erilaiset tarinat. Li- säksi pedagogiikka oli heti käytössä kaikilla musiikkikasvatuksen tasoilla, Eve, Hipsu ja Soili sovelsivat sitä myös vauvaikäisten mu- siikkikasvatuksessa. Soili kertoo nähneensä 80-luvun lopulla Tukholmassa Babyrytmik- demon. Ja taas sana kiiri: espoolaiset aloit- tivat vauvamuskarien pitämisen heti vuon- na 1988.

Harri Setälä ja soittorinki Kuopiossa 1987, ringissä mm. Maija Simojoki, Hipsu Hautsalo ja Eve Alho.

Hanna-Maija Jytilä:

Orff-aatteen alku Suomessa –

Inkerin Simola-Isakssonin muistoja Salzburgin kansainväliseltä kesäkurssilta vuodelta 1964

Joukko suomalaisia musiikkikasvattajia matkasi Salzburgin kansainväliselle Orff-kurssille jo yli 40 vuotta sitten, kesällä 1964. Mukana oli myös JaSeSoin kunniajäsen Inkeri Simola-Isaksson, joka muistelee kurssimatkaa seuraavasti:

- Ellen Urho ja Erkki Pohjola osallistuivat vuonna 1961 kansainväliseen ISME-kongressiin Wienissä. Siellä oli puhuttu paljon Orffista, oli esitelmää ja demonstraatioita sekä kesäkurssimainontaa. Erkillä oli oppikirjasarja tekeillä, johon hän halusi ideoita, ja olin itse tekemässä kirjoihin liikuntaosuutta, joten Erkki pyysi minua mukaansa Salzburgiin.

Inkeri innostui kurssille lähtemisestä, ja niin teki myös Ellen Urho ja muutamat muut musiikkikasvattajat. Mukana oli ainakin Anna-Liisa Antila, joka oli silloisen Oulun opettajakorkeakoulun musiikin lehtori sekä Alppilan yhteislyseon jumppamaikka.

- Tehtiin niihin aikoihin paljon yhteistyötä Erkin kanssa. Erkki sai minut innostumaan kurssista, olin siihen aikaan musiikinopettajana koulussa, ja oli semmoinen tarve, että pitää saada ideoita ja ikään kuin jotain uutta annettavaa.

1960-luvulla matkustaminen ja kansainväliset kurssit eivät olleet vielä niin tavallisia kuin tänä päivänä.

- Olihan se uskomattoman ihana ajatus, että yhtäkkiä lähdetään Salzburgiin. Kurssi kesti heinäkuun kaksi ensimmäistä viikkoa, ja asuminen tapahtui perheissä. Asumme Aino ja Erkki Pohjolan kanssa sellaisessa perheessä, jossa herran nimi oli Felix ja rouvan Frida, sukunimeä en enää muista, mutta hauskaa siellä oli!

JaSeSoin ensimmäinen kunniajäsen Inkeri Simola-Isaksson Orivedellä vuonna 1996.

Kesäkurssin antia

Inkeri kertoo kaupungin olleen ihastuttava, ja sitä hän se on vielä tänä päivänäkin. Kesäkurssi oli saksankielinen, mutta se ei tuottanut ongelmia, sillä matkalaiset olivat kaikki pitkän saksan lukijoita. Felixin ja Fridan talo sijaitsi vuorilla, josta innokkaat opiskelijat matkustivat joka aamu Frohnburgin linnaan tunneille.

- Tunnit alkoivat aikaisin, ensin oli jumppatunti. Sen jälkeen alkoivat varsinaiset ryhmäopetustilanteet, neljä ryhmää kiersivät vuorotellen neljällä eri opettajalla. Wilhelm Keller oli siihen aikaan Orff-instituutin rehtori, ja hän piti yhtä ryhmää, ja hänen tuntinsa olivat lähinnä luentoja. Sitten oli Hermann Regnerin ryhmä, jossa käytettiin Orff-

soittimia ja Barbara Haselbachin ryhmä, jossa liikuttiin. Lisäksi opettajana oli kreikkalainen Polyxene Mathey, joka opetti rytmiikkaa ja kehorytmiikkaa.

Lisäksi iltapäivisin oli mahdollisuus osallistua niin sanottuihin vapaaehtoisin ryhmiin, oli kuorolaulua ja liikuntaryhmiä. Inkeri oli tietenkin mukana kaikilla mahdollisilla liikuntatunneilla, ja opiskelupäivät saivat pituutta. Kesäkurssiopiskelu on siis ollut hyvin intensiivistä jo aikojen alusta lähtien, mutta hyvin antoisaa yhtä kaikki.

- Oli häkellyttävää olla tällaisten ideapankkien asiakkaana. Kaikki opettajat olivat suunnattoman hienoja persoonallisuuksia, ja kaikilla oli niin sanottua omaa antia niin valtavasti. Olimme kyllä varmasti myös helppoa maaperää, siinä ei tarvinnut kauaa miettiä, että onko tämä nyt minun juttuni vaiko ei. Kokonaisuutena kurssi oli valtavan hyvä.

Kurssilla tapahtui myös jotain hyvin erikoislaatuista, sillä itse mestari Orff kävi paikalla. Vierailua odotettiin ja jännitettiin, syys-täkin.

- Se oli suuri päivä. Carl Orff saapui ja piti meille tunnin luennon, ja siinä sai sitten myös kysellä. Luennon filosofinen puoli on jäänyt hyvin mieleen. Orff korosti luovuuden ja improvisoinnin merkitystä, ja sitä, kuinka tärkeää on, että jokaiselle annetaan mahdollisuus tehdä musiikkia. Kipinä on sytytetty kaikissa, osasta tulee ehkä sitten ammattimuusikkoja, muista aktiivista yleisöä. Myös kokonaisvaltaisuus oli esillä luennossa. Se oli merkittävä kokemus.

Kun Inkeri muistelee omaa musiikinopettajankoulutustaan, niin hän muistaa auskultoinnin olleen hyvin vähäistä. Ehkä juuri sen vuoksi kahden viikon kurssi Salzburgissa kolahti niin kovasti.

- Kurssi oli valtava elämys, sai vaan imeä juttuja. Oma opetustapani oli jo intuitiivisesti vähän Orffin kaltainen, ja liikunnallisen kipinän olin saanut Ilta Leiviskältä Sibelius-Akatemiassa. Olin itse kehittänyt sen minkä olin kehittänyt, ja nyt Orff-kurssilta

Carl Orff vuoden 1964 kesäkurssilla Salzburgissa.

tuli tavallaan lupa tehdä niin kuin teki. Ja tähän päivään asti olen pyrkinyt sisällyttämään jokaiseen Orff-opetustilanteeseen alkuperäisiä Salzburgin kurssilla oppimiani ideoita, joko aitoina tai sovellettuina.

Orff-studio

Asiasta innostuttiin niin paljon, että Erkki ja Inkeri päättivät perustaa Orff-studion koti-Suomeen jo Salzburgin matkalla ollessaan. Erkki työskenteli siihen aikaan Espoon musiikkiopistossa, johon päätettiin perustaa Orff-ryhmä alle kouluikäisille lapsille. Erkin hyvien organisointitaitojen ansiosta Orff-Studio aloitti toimintansa syksyllä 1964.

- Studioon hankittiin parhaat mahdolliset soittimet ja ryhmään otettiin toistakymmentä lasta. Kokoonnuimme kerran viikossa ja teimme juuri sitä, mitä olimme Salzburgissa oppineet. Opetimme osittain yhdessä, ja osan ajasta lapset olivat pienemmissä ryhmissä jommankumman opettajan kanssa.

Inkerin kertomusten mukaan tunnit Orff-

Barbara Haselbach oppilaineen Salzburgin kesäkurssilla vuonna 1964.

studioissa sisälsivät loruilua, laulamista, soittamista ja liikuntaa. Ryhmä pyöri koko lukuvuoden, mutta tämän jälkeen tuli opettajille muita kiireitä, ja Orff-studio jäi.

- Se oli kyllä ehdottomasti positiivinen kokemus, puhti vaan loppui kesken. Eikä sitten toisaalta ollut uusia vetäjiäkään, emme vielä pystyneet sytyttämään ihmisissä sellaista kipinää 60-luvulla.

Orff-studion lisäksi asia eteni uuden Musica-kirjasarjan myötä. Inkerin sanojen mukaan kirjat ovat täynnä Orffia, ja koulutahan tietenkin ottivat ne innoissaan vastaan. Käytössä oli lähinnä vain irrallisia laulukirjoja, ei niinkään musiikinkirjoja.

- Kirjojen ilmestymisen jälkeen kuljimme kaikki kesät kurssittamassa opettajia Erkin ja Egil Cederlöfin kanssa. Vaikka opetimme niin sanotusti omia juttujamme, niin koko ajan Orffin ajatukset olivat punaisena lankana takaraivossa. Siihen aikaan kursseilla kävi vielä yhtä paljon miehiä kuin naisiaakin, ja Erkki soitatti, minä liikutin.

Orff-Schulwerkin suomalainen sovellus sai

myös kansainvälistä julkisuutta, sillä vuonna 1968 ISMen Dijonin konferenssiin Ranskaan lähtivät Tapiolan yhteiskoulun kuoro ja soitinyhtye Erkin ja Inkerin johdolla.

- Meillä oli mukana kaikki Orff-soittimet, ihan bassoista alkaen, ja meillä oli konferenssissa oma demonstraatio. Prosessi alkoi lorusta, jonka Erkki veti, sitten oli laulun, soiton ja liikunnan vuoro. Vastaanotto oli oikein hyvä.

Erkin ja Inkerin yhteinen tie jatkui 70-luvulle asti, mutta sitten tiet erkanivat. Inkeri jatkoi kurssittamista, mutta enemmän musiikkiliikunnan alueella, ja Erkki kehitti kuorotoimintaa ja kulki ulkomaita myöten opettamassa Tapiola Soundia.

Takapakkiaika

70-luvulla alkoi niin sanottu takapakkiaika. Erkki työskenteli kuoromestarina ja Inkeri musiikkiliikuttajana. Laatat katosivat pölyttyvistä soittimista, joita ei osattu käyttää. Musiikkiliikunnassa Orff eli, mutta soitto-puoli koki takapakkia.

- Opettajamaailmassa 70-luvun alku oli uutta aikaa. Tuli sellaista vähättelyä, ja soittoimet meni minne meni. Perusasiat eivät tietenkään muuttuneet miksiäkään, mutta välineet kokivat inflaation. Niitä ei muka tarvittu, toisin sanoen niitä ei osattu käyttää. Siotettiin yksittäisiä kappaleita, joita koulutuksessa oli opittu, mutta tietoa ei osattu soveltaa eteenpäin.

Tästä asiasta Inkeri tuntee piston sydämessään.

- Jotenkin se koulutus olisi pitänyt olla erilaista, ihmisiä olisi pitänyt vielä enemmän rohkaista luovaan tekemiseen ja improvisointiin. Oli pitänyt saada ihmiset ymmärtämään, että opittua pitää itse soveltaen jatkaa. Soittimet olivat myös heikkolaatuisia, ja sitten tuli uusi tekniikka ja parempi äänentoisto. Ehkä ero oli liian suuri, laatta-soitinten ääni ei enää tyydyttänyt opettajan korvaa.

Uusi aalto

1980-luvulla Orff-Schulwerk koki uuden tulemisen Suomessa, pitkälti Harri Setälän ansiosta. Syntyi MUSISOI ry, ja vuonna 1986 järjestettiin ensimmäinen Rytmiseminaari. Inkeri kertoo olleensa mukana jo Rauhalahden seminaareissa Kuopiossa.

- Hurjapäät laittoivat isot pyörät pyörimään, ja saivat ihmiset innostumaan. Ja vanhaa pyydettiin kouluttamaan, kun se oli ollut tässä 60-luvun Orff-jengissä. Meillä oli Haasen kanssa yhteinen kurssi Mikkelissä, ja sitten hän pyysi minua Rytmiseminaariin. Ihmiset kokivat uusien ideoiden tarvetta ja musiikkitunnit huusivat tekemistä!

Rytmiseminaarien tunnelma oli alusta alkaen niin positiivinen, että se ruokki ihmisiä. Kuten tiedämme, opettamisen ja ideoiden antamisen lisäksi myös mukava yhdessä oleminen on tärkeää.

- Se fiilis löytyi heti, ja uskon, että se tuotti suuren mielihyvän ihmisille. Seminaariin oli helppo tulla uudestaan, kun oli kerran siellä käynyt. Omaehtoinen tekeminen ei ollut kursseilla millään tavalla kahlittua. Kaikki

saivat tehdä itse, improvisoida kaikilla tavoilla, esimerkiksi soittamalla, laulamalla ja liikkumalla. Musiikillisesti eri taitotasolla olevat ihmiset pystyivät toimimaan luovasti yhdessä.

Erityisesti Inkerin oman erityisalueen, musiikkiliikunnan kautta, kaikki mukanaolijat saadaan helposti samalle viivalle. Tulee tunne yhdenvertaisuudesta, yhteishenki kehittyy. Vaikka joukossa olisikin ihmisiä, joilla on enemmän kapasiteettia, se ei millään tavalla korostu musiikkiliikkuessa.

- Liikkuminen on ensimmäinen musisoinnin tapa jo lapsella. Yhdessä tekemällä on mahdollisuus kokea asioita, liikunta on vahva voimanantaja. Ei ole niin vaarallista, vaikka ei heti onnistuisikaan – pyritään siihen, että jokainen saa oman haasteensa täytetyksi ja tuntee onnistuvansa. Musiikkiliikunnassa on helpommat mahdollisuudet kuin esimerkiksi soittamisessa, joka vaatii motorista taitoa ja toistoa.

Viritys, valmius, veto ja viimeistely

Vuosien saatossa musiikkikasvatuksen peruseriaatteet ovat pysyneet samanlaisina. Opettajan työ on varmasti muuttunut aikojen saatossa, kuten itse opettajatkin. Inkeri kertoo omassa opettajuudessaan aina keskittyvänsä siihen, mihin joukkoon on menossa.

- Kun uusi joukko tulee vastaan, niin siinä hetkessä vasta muotoutuu se tunnin tai koulutuksen sisältö. Materiaalia alkaa olla jo aika paljon, kun on yli viisikymmentä vuotta tätä tehnyt. On tavallaan niin kuin tietokoneohjelma, että painaa vaan nappia, ja sitten se ohjelma soveltaa tekemisen tilanteeseen sopivaksi. Ainahan ne samat perusasiat ovat mukana, kuten rytmin, melodian ja toisen ihmisen kanssa työskentely, ja asioiden sommitteleminen.

Inkerin omaa opettamisen filosofiaa kuvaa hyvin neljä sanaa: viritys, valmius, veto ja viimeistely. Hän kertoo sen olevan päämalli ja toimintatapa, jota sitten muokkaa se, kenen kanssa töitä tehdään.

- Rohkeutta tulee iän mukana. Olen aikaisemmin ollut aika ujo tyttö ja vähän arka-kin, mutta se on hävinnyt kyllä pois. On tullut tietynlaista uskallusta, myöskin epäonnistua. Ja toisaalta myös rohkeutta yrittää enemmän. Aika vahvastihan meikäläisen tekeminen on aina improvisaation varassa, mutta siihen uskalltaa luottaa paremmin, mitä enemmän tekee.

Tuntisuunnitelmat ja muut paperit ovat tietenkin tuttuja myös Inkerille, mutta yleensä hän ei niitä katsele. Ja katsoessaan paperista tyypillistä on, ettei Inkeri kuitenkaan tee niin kuin siellä sanotaan.

- Kai se on tämä tyyppi, tämmöinen hömpöttäjä. Päästä pideltävä, kuten pohjalainen sanoisi.

Kurssilaisia ennen ja nyt

Viimeisten vuosikymmenien aikana opettajakunta on Inkerin sanojen mukaan muuttunut vapaammaksi, välittömämmäksi, pelottomammaksi ja aktiivisemmäksi. 1970-luvun alun koulutuksissa opettajadaamit tulivat vielä piiriin korkokengissä käsilaukujen kanssa, ja vasta lopputunnin humpasessio sai korkokengät lentämään nurkaan.

- Tällaisia opettajia ei kursseilla enää näe. Väki on muuttunut ja vastaanottokyky parantunut, tietenkin samalla myös opettajan rooli on väljentynyt. Tärkeätä on kuitenkin aina se, että ihmiset tajuaavat niin sanotusti saavansa jotain.

Muutamia kymmeniä vuosia sitten kurssien sisältökin oli hieman erilainen kuin tänä päivänä. Inkeri kertoo kerran menneensä kouluttamaan opettajia tarkoituksenaan aloittaa hengitysharjoituksilla. Siihen yleisöstä

joku tokaisi, että ”Kuule, kyllä me osataan hengittää, ei näitä harjoituksia tarvitse tehdä, mutta voisitko opettaa yhden tonttuleikin joulujuhliin?”

- Ei tästäkään niin kauaa ole, korkeintaan kaksikymmentä vuotta. Tänä päivänä ihmiset ovat valveutuneempia, he ymmärtävät myös tarvitsevansa hengitysharjoituksia ja olkapään pyöryksiä. Aikaisemmin ei välttämättä ymmärretty, että myös kropan eteen voisi tehdä tässä yhteydessä jotain hyvinvointia edistävää.

Sosiaalinen taidekasvatus

Taidekasvatuksen luovuutta, emotionaalisuutta ja ihmisyyttä kehittävä puoli on ollut aina tärkeä Inkerille. Taiteiden antavaa ja herkistävää vaikutusta tarvitaan, se ehkä jopa tekee ihmisistä parempia elämää varten. Taiteiden löytäminen on valtava maailmansa ja taiteiden kautta voi oppia ymmärtämään toisia ihmisiä, siinä on sosiaalinen aspekti mukana.

- Ihmiseksi kasvamisestahan tässä on kysymys, ihminenhan kasvaa aina. Itsekin olen vasta kasvamiseni alussa. Tunne on taiteen avulla aina läsnä, ja tunteiden hyväksyminen on myös tärkeää. Jokaisella on oikeus tuntea, nauraa ja itkeä, ja myös näyttää se. Opitaan olemaan yksin ja yhdessä, fiksuja ja tärkeilemättömiä omia itsejämme.

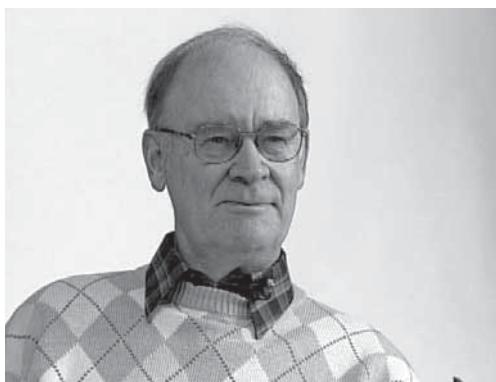
- Omat intressit ovat vieneet uralla eteenpäin. Kirjoitin jo lapsena näytelmiä ja tein koreografioita, mutta varsinainen herätys tuli vasta koulutuksen ja työkokemuksen kautta. Välillä on pitänyt olla rohkea, mutta osa asioista on tullut kuin kohtalon kolahduksesta. Kuten vanha sananlasku sanoo: kun opettaa, niin oppii.

Soili Perkiö:

Musiikkikasvatusmatkailua Ellen Urhon ja Erkki Pohjolan seurassa

Ellen Urho

Erkki Pohjola

Ellen Urho:

Vuonna 1955 perustettiin Unescon toimesta ISME, International Society for Music Education. Perustavaan kokoukseen Brysseliin matkusti 30 suomalaista musiikkikasvattajaa. Suomi ei ole koskaan ollut musiikkikasvatuksen peräkylää, vaan vahvassa yhteydessä muihin maihin: sekä muilta oppien että mallina muille. Vuonna 1961 Wienin konferenssissa koululaisryhmä Suomalaisesta Yhteiskoulusta esiintyi koulumusiikkiosaston johtajan Matti Raution johdolla. Kuulijat hämmästyivät huippuosaamisesta ja suomalainen musiikkikasvatus soitettiin ja laulettiin maailmankartalle! Konferenssissa oli läsnä Carl Orff. Konferenssin ohjelmaan kuului näytetunteja kouluissa, ja Orffin pedagogisia ideoita esiteltiin käytännössä. Tunneilla käytettiin myös soittimia ja opetuksessa näkyi Orffin ajatus kehittää soittimisto sellaiseksi, että jokaisella lapsella, riippumatta hänen taustastaan ja musiikkikyvyistään, on mahdollisuus osallistua musisointiin ja sen tuottamaan yhteiseen iloon.

Erkki Pohjola:

Vuonna 1963 tulin Tapiolan yhteiskouluun opettajaksi ja seuraavana vuonna Suomesta lähti suuri joukko opettajia Budapestin ISME:n konferenssiin, mukana Ellen Urho ja Inkeri Simola-Isaksson. Se oli unkarilaisen musiikkikasvatuksen läpilyönti koko maailman tietoisuuteen. Tapasin silloin myös suuren maestron Zoltán Kodály.

Ellen Urho:

Budapestin konferenssin jälkeen vuonna 1964 seitsemän suomalaista opettajaa jatkoi matkaa Salzburgiin Orff-instituutin kesäkurssille. Se oli upea musiikillinen seikkailu uudenlaiseen pedagogiseen maailmaan. Siellä selvisi, mistä Orff-pedagogiassa on kysymys: elämykset ja oma tekeminen avaavat ajattelun ovet. Budapestin konferenssin ja Orff-instituutin kesäkurssin jälkeen sekä Carl Orffin että Zoltán Kodály'n ajatukset siirtyivät oppikirjoihin.

Erkki Pohjola:

Osa opettajista ajatteli, että suomalaiset lapset eivät voi oppia tällaisia asioita, että musiikillinen traditioimme on liian kapea ja että suomalaisissa ei ole tarvittavaa nopeutta, suomalaisista ei voi tulla viulistia tai pika-juoksijaa. Salzburgin kokemusten jälkeen perustimme Inkeri Simolan kanssa Orff-studion. Oppilaina oli alle kouluikäisiä ja alaluokkien oppilaita. Kokeilimme ja kehitelimme kaikkea, mitä Orff-instituutissa oli koettu: Dalcrozen liikuntaideoita sekä Orffin ja Keetmanin pedagogisia ideoita. Käännetty materiaali sinänsä ei kaikilta osin toiminut luontevasti, ja hyvin pian huomasimme, että meidän pitää löytää oma materi-

aalimme, joka perustuu omaan musiikilliseen äidinkieleemme, omaan traditioomme. 2000-luvun Suomessa toteutettu Orff-pedagogiikka on paljon vapaampaa kuin se mitä me yritimme tuoda Suomeen.

Tänä päivänä on nähtävissä aikuispolvensa musiikkikasvatuksen tuloksia. Meillä on suurenmoisia, maailmankuuluja laulajia, musikoita, kapellimestareita, säveltäjiä, meillä on ooppera-buumi ja orkesteritoiminta on vilkkaampaa kuin missään muualla maailmassa. Jos minulta kysytään, ketkä ovat olleet parhaita opettajiani musiikkikasvattajan urallani, sanoisin että suomalaiset lapset.

Pekkasen koulun orkesterilaisia Kotkasta Symposiumissa 2000.

Kurssilaisen muisto:

Muskariopettajiksi erikoistuvien Rytmiviikonloppu Kuopiossa

Olin vuonna 1987 Sibelius-Akatemian järjestämällä musiikkileikkikoulunopettajien-erikoistumiskurssilla. Harri Setälään tutustuimme heti koulutuksen alkuvaiheessa Orff-periodin yhteydessä. Hän teki tietenkin meihin lähtemättömän vaikutuksen ja innosti meitä osallistumaan keväällä 1987 Kuopiossa järjestettävään Orff-musiikkiseminaariin. En muista, että tuossa vaiheessa olisi puhuttu Rytmiseminaareista. Niinpä me kaikki kymmenen Maisa Krokforsin muskariopiskelijaa lähdimme sinne lisää oppia saamaan.

Seminaarissa oli hyvä tunnelma ja meininki, ja niinpä innostuimmekin valtavasti Orff-

pedagogiikasta. Kouluttajista mieleenpainuvimmat olivat herrat Jean Wilmouth USA:sta ja Haase. Molempien kanssa musisoitiin paljon, ja lähinnä laattasoittimet sekä käsimmut olivat kovassa käytössä.

Tuolta kurssilta on jäänyt elämään laululeikki Laulupallo, joka on todella toimiva vielä tänäkin päivänä. Muistaakseni lauantai-iltana oli hurjat bilemeiningit hotelli Rauhalahden ravintolasalissa... Vauhtia riitti! Tutustuin kurssilla myös moniin muskariopettajiin, kuten Hipsu Hautsaloon, Eve Alhoon ja Maija Simojokeen.

Leena Pantsu

Eeva Anttilan johdolla Hotelli Rauhalahden squash-hallin lattialla 1987.

Kouluttajan tervehdys:

“We Are Landing in Turkey???”

Jean Wilmouthin tervehdys 10. Rytmiseminaariin vuonna 1997

It is with fond memories that I return to Finland for the fifth time to teach and see all of my many friends and colleagues. I have been extremely impressed with the fine teaching and dedication that you have for your profession.

My first teaching engagement was in 1986 when everyone in Finland was “On Strike”. The airplane pilot announced over the loudspeaker that we could not land in Helsinki because of the strike, and that he would land in Turku instead. I thought he said TURKEY!!! Needless to say, I began to worry if Harri Setälä and Jukka Siukonen would be able to pick me up at the airport as they had told me they would. Never fear, they were there, in Turku, of course, not in Turkey...

Then, in order to get to the first teaching place, we had to travel very quickly by car. Have you ever travelled in an automobile with Harri? This is an experience all of its own! Well, we were pulled over by the police and a speeding ticket was issued! I’m glad I wasn’t driving...

At that point I wasn’t sure what I was doing in Finland! I had left sunny Pittsburgh to come to a foreign country with mounds of snow, frozen lakes, and reindeer jumping around in the fields! Who would come to a seminar in all of this cold weather, I thought? Well, after many hours of travelling we came to Kuopio and found many wonderful and warm spirited teachers eager to learn and make wonderful music together. It was a pleasure indeed. The sessions went well and everyone seemed to enjoy “that crazy guy from Pittsburgh”. One evening in Helsinki we went to Matti Sarapaltio’s house for a sauna, swim and dinner. I will never forget that special evening. The entire evening was

Erottamaton pari:
Jean Wilmouth ja keuhärumpu 1990.

fantastic and very much appreciated by all who were present. There have been many such evenings in the four times I have been invited to teach in Finland and I am grateful for all of them.

The next year, 1987, brought my wife and me to Finland. Another exciting music education experience ensued. I could see a great deal of growth musically from the previous year. This was due in large part to the work of Harri Setälä, Soili Perkiö, Elina Viitaila-Pulkkinen and others in the MUSISOI ry organization. I was pleased to see all that had been accomplished in one year. The dinner party held by Ellen Urho, Chairman of the Sibelius Academy

was another memorable evening. The music faculty at the Sibelius Academy was invited and we were very honoured to be hosted by Ellen Urho and her husband in their beautiful apartment in Helsinki.

Petri Lehtikainen and his wife Marja-Liisa also invited us to their beautiful home on another evening. The trip was exceptional both educationally and socially. It so happened that this teaching engagement was during my birthday! Well, Harri had something special planned for me on that day!! What could it be? He put me into his car and began to place a blind-fold over my eyes! I was not to see where we were going... After many guesses and many miles the car stopped. Blind-folded, Harri led me out of the car and up a flight of steps. Into the back room we went and there I was to have a total birthday massage in my "Birthday Suit" by a female attendant! What a birthday present... My wife Rita couldn't figure out what was going on when she heard all of the groans coming from the back room!! Well, it was harmless and, fun was had by all. We even had a birthday cake to celebrate the occasion. Harri outdid himself...

In 1988 I was back in Finland. These years

were also exciting teaching experiences. The participating teachers were well on their way to developing Orff-Schulwerk in their own unique way. Enthusiasm and superb teaching was very obvious as we developed our materials in the sessions. The percussion techniques, the improvisations, and the internal knowledge of what they were doing musically was well established. It seemed as if all was in good order and the teachers were well taught in the Orff process.

The banquet at the National Rhythm and Movement Seminar was another memorable evening. Elisabeth Link from Germany (IGMF, International Society for Music Education) also attended the seminar that year. We certainly had wonderful time and it was a pleasure to have her at the seminar in Finland. Elisabeth has certainly been the guiding light for much of the success of MUSISOI ry and now JaSeSoi ry. The evening began with a procession from the conference site to a cabin in the woods where an authentic Finnish meal was being prepared. The route was lit by lanterns carried by the participants and the cold evening air was filled with the warmth of the Finnish folk-songs being sung as we walked through the snow to the cabin. The

Prosessipyörän kehosoittimista se lähtee, Jean Wilmouth ja ryhmä 1990.

plan was to have a sauna in the authentic wood heated sauna, have a glorious Finnish meal, and then a musical performance by all of the participants. Well, one of the male participants arrived early at the cabin and decided to go next door into the sauna. One half hour later everyone else arrived in a procession and decided that the “ladies” would go to the sauna first while the “men” would prepare the tables for eating! Now, picture a large hot sauna filled with lovely unclad women and one male sitting on the top bench not knowing whether to stand up, sit down, or wind his watch? Once discovered, twenty minutes later, he was chased out with bark branches flying around the sauna. He came out sheepishly and received a great deal of teasing from the men in the cabin. Needless to say he was grinning from ear to ear. That’s one way of getting to know everyone in the class!!!

I soon discovered that the real Finn runs out of the sauna and jumps into the frozen lake through a hole which has been cut-out during the afternoon. Well, the ladies, including

Mrs. Elisabeth Link, did it beautifully and then they dressed and returned to the cabin. Now it was men’s turn... After taking a sauna they went back and forth jumping into the lake twice to prove something!!! I’m not sure what... Anyway, I simply stayed in the sauna because I didn’t think they would be able to get an ambulance down in the cabin in the woods.

1990 the National Rhythm and Movement Seminar was held in Orivesi. My work at the Rhythm Seminar, at Sibelius Academy and with the music therapists of University of Jyväskylä was very meaningful to me. This experience was both challenging and worthwhile. The time spent with music therapists made better teachers out of all of us, especially me. It has been my honor to have been invited to start the Orff movement in Finland and again for the Tenth Finnish Rhythm Seminar. I hope that the years to come will be even more rewarding and prosperous.

Jean F. Wilmouth Jr.

Laulupalloleikkiä sambaoluttölkeillä ja Heikki Laurilan syliin kertyy kasa! Kuopiossa 1986.

40

KANTELE-CHA

HC -87. Poole

INTRO

NH
GI.
SH

STICK

SM
AM
BM

AX
BK

(Timp. →)

(demp.)

A

VOC:

(Solo:)
KANTELE ON
SOITA NYT VAAN

(Tutti:)
KANTELE ON
SOITA NYT VAAN

NIIN VERRATON
SAMBATA SAAT

NIIN VERRATON

SAMBATA SAAT!

ad lib.

STICK

FILL IN

B

VOC

1. KANTELE HULLA ON
2. " " " "

KAPISTUL VERRATON
" " " "

ÄLÄ SITÄ ÄIDILLE KANTELE
ÄLÄ SITÄ MINNEKÄÄN KA-
NTELE

GI.
NH

SM
AM

AX
BK

A-osassa solisti voi improvisoida tekstin!

Harri Setälä

MUSISOI

Julkaistu tekijän luvalla.

The Music Ball

The mu - sic ball goes round and round. It stops at ev - er - y litt - le town, if you're the

one to hold it last, then for you the game is past. You are it!

Julkaistu tekijän luvalla.

From Jean F. Wilmouth Jr 1986

Laulupallo

Kun laulupallo matkustaa, se luonasi myös käydä saa.

Mut jos se sulle viimeks jää, on siinä pallon määränpää.

Pim – pam – pom – pläts!

Tuo soitto niin kaunis

W.A. Mozart

Tuo soit - to niin kau - nis, niin kau - nis se on! Ja se

soi, ja se soi ja soi, se soi, Ja Se Soi! En

kos - kaan mä mois - ta kai oo kuul - lut - kaan. Ja se

soi, ja se soi ja soi, se soi, Ja Se Soi! En Soi!

Suom. sanat mukaellut
Erkki Pohjola

Tanssia 1980-luvun ruutumuo-
dissa Jean Wilmouthin työ-
pajassa Kuopiossa 1986.

Ryhmätyöhetki Hotelli Rauha-
lahden käytävällä vuonna 1987.

Piiritanssia Jean Wilmouthin
tahtiin vuonna 1988.

2. luku

1989 – 1991

Orivesi

Muutto Orivedelle

Oriveden Opistolla pidettiin ensimmäinen Rytmiseminaari vuonna 1989. Kansanvalistus-seura ja opiston väki ottivat meidät lämpimästi vastaan. Opiston musiikki-, kuvataide- ja kirjoittajalinjojen luoma taiteidenvälisyys sopi MUSISOI ry:n ideologiaan ja heti tuntui, että oltiin tultu kotiin. Klemetti-Opiston ja Oriveden maine musiikintäydennyskoulutus-paikkana tuki mainiosti MUSISOIn pyrkimyksiä.

Vuonna 1991 käytettiin ensimmäisen kerran nimeä Rytmiseminaari. Samana vuonna saatiin ensimmäisiä näyttöjä Rytmiseminaarin edustaman musiikkikasvatusajattelun konkreettista tuloksista: Kameliorkesteri nousi lavalle Ilkka Salovaaran johdolla. Näinä vuosina syntyi paljon uusia ideoita ja ajatuksia, ja Rytmiseminaari löysi oman paikkansa ja vakiintui. Myös osallistujamäärät kasvoivat tasaisesti, sanoma oli lähtenyt liikkeelle. Näillä asioilla oli suuri merkitys innostuksen luojana ja voimien antajana seuraavina vuosina, kun Rytmiseminaarin tulevaisuus oli vaakalaudalla.

MUSISOI ry jätti testamenttinsa lokakuussa 1991 ja yhdistyksen aktiivinen toiminta lakautettiin. Vuonna 1992 ei järjestetty Rytmiseminaaria.

1989 IV Valtakunnallinen Rytm- ja Liikuntaseminaari

14.-16.4.1989 Oriveden Opisto

Keho-, rytm- ja lyömäsoitinkoulutus-tapahtuma

Opettajat:

Manuela Widmer, Itävalta

Joachim Sponsel, Saksa

Soili Perkiö, Suomi

Harri Setälä, Suomi

Osallistujat: 88

Järjestäjä: MUSISOI ry

Kutsuvieraana Ülle Heinsalu Virosta
(silloinen Neuvosto-Eesti)

1990 V Valtakunnallinen Rytm- ja Liikuntaseminaari

20.-22.4.1990 Oriveden Opisto

Opettajat:

Jean F. Wilmouth, jr., USA

Liisa Piironen, Suomi

Eve Alho, Suomi

Hilkka Hautsalo, Suomi

Anna Sammalkorpi, Suomi

Risto Järvenpää, Suomi

Jouni Kettunen, Suomi

Järjestäjä: MUSISOI ry

Mukana myös Rita Wilmouth USA:sta.

1991 VI Rytmiseminaari

12.-14.4.1991 Oriveden Opisto

Opettajat:

Konnie Saliba, USA

Inkeri Simola-Isaksson, Suomi

Risto Järvenpää, Suomi

Harri Setälä, Suomi

Soili Perkiö, Suomi

Raimo Ahonen, Suomi

Ilkka Salovaara, Suomi

Jukka Mäki, Suomi

Osallistujat: 120

Järjestäjä: MUSISOI ry

Esiintyjät:

Kameliorkesteri joht.

Ilkka Salovaara

Kurssilla oli myös Sibelius-Akatemian musiikin varhaiskasvatuksen erikoistumis-kurssi.

Moving to Orivesi

The first Rhythm Seminar was held at Oriveden Opisto (Orivesi Institute) in 1989. The National Education Society and Orivesi Institute welcomed us warmly. The institute's music, art and writer's studies fit the ideology of MUSISOI Society perfectly. The reputation of Klemetti and Orivesi Institutes as a place for further education of music reflected very well all goals of MUSISOI.

The term Rhythm Seminar was used the first time in 1991. The same year saw the first concrete results of the ideology behind the Rhythm Seminar, The Camel Orchestra directed by Ilkka Salovaara. During these years many ideas developed and the Rhythm Seminar found its' own place in the music world. At the same time the number of participants increased steadily, the message was getting around. These reasons were of great importance and a source of determination in the coming years when the Rhythm Seminar's future was at stake.

MUSISOI's work was brought to an end in October 1991. There was no Rhythm Seminar in 1992.

Oriveden opisto vuonna 2000.

Harri Setälä:

Oriveden aika – muisteluja ja pohdintaa Rytmiseminaareista

Rytmiseminaari 1989

Manuela Widmer saapui ensi kertaa Suomeen 13.4.1989 Valtakunnallisen Rytmi- ja Liikuntaseminaarin ulkomaiseksi opettajaksi. Sain tehtäväkseni noutaa hänet hotelista ja kuljettaa autolla Orivedelle. Matkalla keskustelumme oli vilkasta ja täynnä historian havinaa. Oli hienoa tavata sivistynyt ja aito Orff-perheen jäsen, Wilhelm Kellerin tytär. Saanut siis Orffin ajatuksia jo äidinmaidossaan.

Manuela johdatti minut perinteen ääreen antamalla sen ”sinisen kirjan”, Carl Orffin elämäkertateoksen, jota en Suomessa ollut aiemmin tavannut. Suuren vaikutuksen minuun tekivät teoksen alkusanat, joissa Orff itse kuvaa Schulwerkin syntyä tanssin kautta elementaariseen ideaan. Samoin kirjan kuvitus, rumpalit ja tanssijat energisinä, oli omiaan antamaan vahvaa tunnetta toiminnallisuudesta ja vahvasta virikemaailmasta, jota Schulwerk jo alkumetreillään toi kasvatukseen. Manuelan sensuelli opetus ja uudenlaiset leikilliset ideat toivat Rytmiseminaariin keväisen tuulahduksen Salzburgista ja lempeän viestin Schulwerkin synsijoilta.

Toinen ulkomainen opettaja oli Joachim Sponsel, leikkisämmin Rilli-Risto, erotukseksi toisesta muusikosta, Järvenpään Ristosta, jolla ei ollut rillejä! Joachim oli tarkka opettaja: clave-kompit ja muut salsakuviot tutkittiin tarkkaan. Bongon ja congan tyypilliset kompit opittiin sujuvasti hymyillen ensi kertaa. Siis Rilli-Risto hymyili, kun me soitimme ”räppäkäpälää” tai ”mustan kissan paksut posket”, kuten joku kotimainen rytmikone oli neuvonut. Pian päästiin vauhtiin, ja rytmien salat tulivat todeksi

Oriveden keväisessä illassa, kun loppukonsertin aika koitti. Kompit olivat kohdallaan ja hymy edelleen herkässä.

Tällä kurssilla myös Soili Perkiö avasi musiikillista palettiaan kaikkien riemuksi, ja hymy sen kuin laajeni. Tämä Musisoi-JaSesoi -hymy on aina pitänyt sisällään toisen ihmisen kunnioittamisen ja hyväksymisen omanlaisenaan maailmankylän pelimannina. Se on tärkeänä osana kantanut suomalaisen musiikkikasvatuksen ajatusta vuosien saatossa näihin päiviin saakka. Toivonkin, että suuntaus pysyy ja voimistuu. Erkki Pohjolan sanoja vapaasti tulkiten: ”Minun parhaimpia opettajiani vuosien varrella ovat olleet pienet suomalaiset kollegani – omat oppilaani!”

Vauhdissa Harri Setälä Orivedellä 1989.

Joachim Sponsel ja kurssilaiset Ilkka ja Kaija-Leena Salovaara Orivedellä 1989.

Rytmiseminaari 1990

Vuoden 1990 viides Valtakunnallinen Rytm- ja Liikuntaseminaari oli jo tapaus Oriveden keväessä. Talo joustavine henkilökuntineen – rehtori Ilkka Hjerppe, suunnittelija Päivi Korjus ja monet muut – oli jo tullut tutuksi. Aurinko paistoi, räystäät tipuivat ja Oriveden henki alkoi hiljalleen kohota. Olin taas vieraiden kuskina, kuinkas muuten! Tällä kertaa Aspenin takapenkilä lentokentältä Orivedelle istuivat professori Jean Wilmouth ja hänen lempeä vaimonsa Rita. He ihastelivat matkanvarrella valkeita koivun runkoja. ”Rita’s brother is working on lumber”, sanoi Jean, ja matka jatkui. Ajoimme järvien ohi, jolloin näimme joitakin pilkkijöitä jäällä. ”Just wonder how much ice do they get in a day?”, kysäisi Jean, joka on huumorimiehiä.

Sama ilo näkyi Wilmouthin opetuksessa, jossa hauskojen rytmiiikasta tuttujen palloleikkien ohessa teimme aistikasta musiikkia laulaen, leikkien ja liikkuen. Hittitavaraa olivat ”Do-be-doot-doot” -kaanon ja calypso ”Jamaica Man” Jeanin omin sävelin, karhutanssin säestämänä. Tuo askellus

lienee ollut ensimmäinen kerta, kun Suomessa nähtiin niin sanottu originaali Orff-hyppely, kouluttajan opetusta tukeva kehoitteen muoto, joka erilaisina variaatioina eri maissa vieläkin tunnetaan Orff-lähtöisen täydennyskoulutuksen kentällä. Jean Wilmouth on osaava ja lämmin pedagogi, joka on ollut monessa suomalaisen musiikkikasvatuksen tiennäyttäjänä.

Samalla kurssilla Hilka ”Hipsu” Hautsalo ja Eve Alho antoivat hienon panoksen ja herkän kosketuksen musiikinvarhaiskasvatuksen alueelta. Heidän moni-ilmeinen työskentelynsä ja erilaiset visuaaliset ideansa, sovellettuna tarinan kerrontaan ja musiikkiin, avasivat tietä aivan uudentilaiselle lähestymistavalle lasten musiikkikasvatuksessa. Hienot monitaiteelliset lähestymistavat, aistimukset ja elämykset olivat käsin koskeltavina läsnä, kun prosessi käynnistyi. Eve ja Hipsu ovat Suomessa avanneet musiikkikasvatuksen uuden tien, jonka poluilla monet ovat kulkeneet. Anna Sammalkorpi antoi elämyksellisen lähtökohdan musiikin ja liikkeen kokemiseen. Hänellä oli aistikas ja luonteva tapa yhdistää liikekokemus kokonaisilmaisuun ja musiikkiin.

Risto ”Poju” Järvenpää avasi kouluttajan ominaisuudessa riimireppunsa tuolla kurssilla, ja Nallet alkoivat tallustaa. On ollut riemullista seurata, miten Riston koskettavat tekstit ja luonnikkaat melodiat ovat vuosikymmenten aikana hioutuneet hienoiksi helmiksi, erääksi aikamme keskeiseksi laulumateriaaliksi. Niillä on voima lastenlauluina ja myös vahva ulottuvuus aikuismaailmaan, elämämme mutkissa kehdosta hautaan. ”Hienoa Poju...pojan, pojan, pojan poika”, toteaa eräs ralli noilta ajoilta!

Samana vuonna toi kekoon pedagogisen lempeän kätensä myös Jouni Kettunen. En koskaan unohda hänen hienoja palloleikkijään, tanhun taikaa, enkä Juha Föhr -nimistä säännöstelulaulua. Jouni oli kauniina tähtenä Oriveden keväisellä iltataivaalla – herrasmiehenä, pelimannina ja kouluttajana. Silloin sai Lentäjän poika kyytiä lämpi-

mällä kämmenellä. Tuntee kouluttaja, myöhemmin osaava puheenjohtaja ja luja vaikuttaja.

Rytmiseminaari 1991 ja pohdintaa siitä, mihin on tultu

Vuosi 1991 oli Inkerin aikaa. Tämä hehkeä Lady ja tosi kova ”sosiaalimuusikko” antoi alkutahdit rockille, kun iltasoittoihin päästiin. Pian Ristokin jo kaivoi harpun ja luutun, ja niin oli bändi valmis. Tuon illan jälkeen olen nähnyt Inkerin monia ihania kertoja pianon ääressä ihmistä tanssittamassa, ja aina seisten. Onko joku nähnyt, että Inkeri soittaisi istuen!?

Inkeri Simola-Isaksson on vahva vaikuttaja, suomalaisen musiikkiliikunnan äitee. Hän on myös Orff-koulutuksen ensimmäisen aallon käynnistäjä yhdessä Ellen Urhon, Liisa Tenkun ja Erkki Pohjolan kanssa. He loivat meidän nykyisen musiikkikasvatuksemme perustan, sen vahvan ajatuksen, jonka pohjalla koko koulutuksemme lepää. Nykyään eri ismien ja metodien maailmassa on hyvä tunnustaa tämä perustavaa laatua oleva työ. Se hakee ”ruisleipämäisessä” aitouudessaan juurensa omasta maaperästämme,

sen rujoudesta, omalaatuisesta persoonasta, herkkyydestä ja ikiaikaisesta hartaasta rai-vosta. Näistä aineksista on oma vahva osaamisemme luotu.

Voimme oikeutetusti todeta, että Orffin opit ja juuret eivät ole yksinomaan Salzburgissa tai Saksassa. Meillä ne ovat Inkerin, Ellenin, Liisan, Erkin ja monien muiden työssä suomalaisina musiikkikasvattajina, rikkaassa ja innovatiivisessa prosessissa suomalaisten osaa- jien – lasten kanssa. Tähän olen pääty- nyt kahdenkymmenen vuoden pohdintojen, 20 000 oppilaan ja yli 7590 kurssin jälkeen.

Tavatessani Erkki Pohjolan hänen kodis- saan Tapiolassa kevättalvella 2006 sain kuulla hienon tarinan. Erkki kertoi värik- käästi kokemuksestaan Keski-Euroopassa erään kuorokilpailun yhteydessä 1970-80 - luvulla. Sattui niin, että tuossa tapahtumassa paikalla oli myös professori Hermann Reg- ner, ehkä tunnetuin Carl Orffin työn jatkaja. Nähtyään Tapiolan kuoron moni-ilmeisen ja modernin esityksen, jossa lapset liikkui- vat, lauloivat klustereita ja säestivät erilaisil- la vesielementeillä esitystään, oli Regner to- dennut: ”Tämä on sitä aitoa Orff-Schulwer- kiä, jota me olemme tarkoittaneet!”

Lohikäärme Henrik Hirmuisen luikertelua illanvietossa Orivedellä 1989.

Mirja Kopra:

Bodya ja sufflea solfaten

– Miten Rytmiseminaarit ovat vaikuttaneet musiikkioppilaitos-opettajan arkeen?

Eipä aavistanut silloinen opettajakollegani Tampereen konservatorion musiikkileikkikoulussa, eli Pietilän Elina, millaiseen muutokseen hän minut saattoi, kun kertoi Oriveden Opistolla järjestettävästä Rytmiseminaarista. Vuosi oli 1991. Tästä alkoi minun Orff-polkuni, jolla nykyään matkaavat ammattikorkeakoulun auktanttini ja muut musiikkipedagogin tutkintoa tekevät opiskelijat. Vuosien kuluessa heitä on jo siirtynyt työelämään, ja toivon joitain pilkahduksia seminaareista siirtyneen myös heidän käytäntöihinsä.

Henkilökohtaisesti Rytmiseminaarit merkitsevät minulle suurta virkistystä ja latausta koko seuraavaa vuotta varten. Tästä syystä pyrin kaikin keinoin varmistamaan, että pääsen edes yhtenä viikonloppuna lukuvuodessa tekemään itse, saamaan ideoita, tapaamaan tuttuja ja erityisesti musisoimaan. Opettajan arki on pääsääntöisesti itsensä jakamista ja toisten eteen työskentelemistä, mutta Rytmiseminaarissa tunnen itseni jopa itsekkääksi: minä saan nyt tehdä tätä aivan itseni vuoksi. Vaikka seminaareilla on tapana olla hyvin kokonaisvaltaisia ja yöuni minimalistista, lähtee sieltä aina virkistäytynään pois.

Teoriasta käytännöksi eli musiikin perusteet

Mielikuva musiikkioppilaitosten yleisten aineiden opetuksesta vaihtelee suuresti eri ihmisillä. Sankka joukko ei muistele lämmöllä näitä teoriatunteja. Synnä on ainakin omien, yli 25 vuotta kestäneiden, havaintojeni perusteella käytännön yhteyden epäselvyys, tuntien mieltäminen suorastaan ”kui-viksi”. Tämä ei välttämättä ole opettajien vika, vaan erityisesti käytössä olevien luovien materiaalien ja mielikuvituksen vähäi-

syys. Teoriaopintoihin on pahimmillaan jouduttu, ei päästy. Nykyään aineen nimikin on muutettu musiikin perusteiksi ihan Opetushallituksesta käsin. Nimenmuutoksella pyritään antamaan uutta mahdollisuutta ja näkökulmaa musiikkioppilaitosten opetuksen sisältöön.

Koska olen taustaltani myös musiikkileikkikoulunopettaja, en voinut missään vaiheessa unohtaa lasten luovuuspotentiaalia heidän siirtyessään musiikkioppilaitoksen perustason oppilaiksi. Näinpä opetuksessani oli heti alusta pitäen mukana varhaisiän musiikkikasvatuksen toimintatapojen jalostus eri ikäkausien vaatimusten mukaisesti. Suurimmaksi ongelmaksi muodostui soittimien hankinnan perustelevinen: eihän teoriaopetuksessa ollut aiemminkaan tarvittu laatta- ja rytmisoittimia, vaan paperi, kynä ja piano.

Yli kymmenen vuoden verbaalisen uurasituksen jälkeen Tampereen konservatorion kaikissa perustason opetusluokissa on jo tietty valikoima rytmis- ja laattasoittimia. Laajimman laattasoitinluokan ovella käy silti melkoinen liikenne, kun kaikki opettajat yrittävät vuorotella instrumenttien kanssa. Lisäksi ovat tietysti itse tekemämme soittimet ja muuten vaan mukaan tulleet riisipaukut, suksisauvat, hernepussit, kivet, kävyt ynnä muut, tarpeen ja mielikuvituksen mukaisesti. Kunpa vielä saisi kaikkiin luokkiin kanteleet.

Tärkein instrumentti on kuitenkin oma keho. Se on aina soittovalmiina, sitä ei tarvitse erikseen virittää eikä se vaadi liikaa tilaa. Tällä hetkellä kaikki oppilaitoksen perustason opettajat ovat käyneet pedagogiikkaopinnot johdollani. Meillä on sama kieli, mutta onneksi jokaisella on oma murteensa.

Minä en ainakaan näin tee!

Pitkän kokemuksen jälkeen ei enää hätkähdä uusien auskultanttien ilmeitä syksyn ensimmäisellä pedagogiikkatunnilla heidän joutuessaan, tai päästessään, kokeilemaan seuraavien vuosien toimintatapoja. Useille tuo kokemus on heidän elämänsä ensimmäinen. Mielikuva tulevista oppitunneista on saattanut olla melko erilainen kuin mitä todellisuus sitten tuo eteen.

Auskultanttini edustavat kahta erilaisista joukkoa: musiikinohjaajia ja musiikin perusteiden pedagogeja. Musiikinohjaajat ovat yleensä laaja-alaisia, monen instrumentin taitajia, joiden tulevaisuudentyökenttäkin on moninainen lähinnä vapaan sivistystyön parissa. Musiikinperusteiden pedagogit sen sijaan tulevat opiskelemaan ”teorianopettajiksi”. Heidän lähtökohtansa on nimenomaan teoreettisten aineiden rakkaus. Opintojen loppuvaiheessa kukaan ei varmasti voi sanoa, kuka edustaa mitäkin suuntautumisvaihtoehtoa, sillä kaikki tekevät samoja asioita. Kaikki tietävät, että näiden opintovuosien aikana kaikki toteuttavat tiettyjä periaatteita. Koulutuksen jälkeen työelämässä jokainen voi itse päättää, mikä on henkilökohtaisesti hänelle luontevinta.

Rytmiseminaareista kootut materiaalit ovat pedituntieni aarteita, sillä näiden vuosien myötä uskon yhä enemmän tekemällä oppimisen vaikuttavuuteen. Orffin ajatukseen kuuluva virheiden tekemisen oikeus ja niistä oppiminen on yksi viikoittainen lohtu. Joudun itsekin ilahduttamaan läheisiäni oppitunteja edeltävinä iltoina body percussion -esityksillä tai muilla harjoitteilla, koska muutoin en voi toimia ryhmän mukana. Kurkkasipa kerran yksi instrumenttiopettajakollegakin työpäivän aikana luokkani ovesta ihmetellessään miten täällä voidaan nauraa niin kovasti. Kyseessä oli Brandle de Champagne, jonka B-osan parinvaihtokuviot aiheuttivat melkoisen mylläkän ja hersyvät naurut.

Musiikin perusteiden pedagogiikkaa kaikille

Ainoa keino olla uskottava on se, että itsekin uskoo asiaan. Tämä pätee erityisesti pedagogiikkaryhmissä oleviin 9–12-vuotiaisiin lapsiin, mutta myös aikuisiin. Oppilaitoksessani on se etu, että kaikki musiikkipedagogiopiskelijat osallistuvat vähintään yhden periodin pituiseen musiikin perusteiden pedagogiikan orientaatioon. Näin myös instrumentti-, kuoronjohto- ja musiikkiteknologiapedagogit saavat tuntumaa siitä, miten musiikin perusteiden opetusta voidaan perustasolla järjestää.

Samalla opiskelijat päivittävät omat tietonsa ja oppivat soveltamaan opetusta omassa työkentässään. Olen jälkeinpäin kuullut, miten kehorytmiikan avulla voi havainnollistaa hankalia rytmiasioita tai miten ryhmän keskittymistä voi parantaa tunnilla käydyillä harjoituksilla. Toisaalta yksi tärkeä ajatus musiikin perusteiden pedagogiikan periodilla on se, että opittaisiin tekemään yhteistyötä oppilaitoksen muiden opettajien kanssa. Musiikin perusteiden opettajat ovat usein varsin yksinäistä joukkoa, joten yhteistyö instrumentti- ja yhteismusisointiopettajien kanssa olisi tärkeää.

En voi sanoa, että olisin tyystin muuttanut opetustani ensimmäisen seminaarin jälkeen. Ei siihen ollut mahdollisuuttakaan, koska oppilaitoksessa käytettävät materiaalit linjasivat toimintaa toisaalle. Vähitellen mukaan tuli harjoitus, sitten toinen ja niin edelleen. Aluksi kutsuin niitä välipaloiksi, koska ne eivät vielä liittyneet suoraan asiaan. Välipalaluonne on kuitenkin vaarana jäädä pysyväksi, siitä täytyy todella pyrkiä pois. Varsinkin nuorilla auskultanteilla on vielä jossain syvällä ajatuksissaan omat opintonsa ja joskus heiltä lipsahtaa: ”Nyt sitten palataan asiaan.” Kokonaisuuksien luominen sirpaleiden sijaan onkin opetuksen haaste. Kun vielä muistaa prosessin merkityksen, on mielestäni taas lähestynyt Carl Orffin ajatuksia.

Mirja Kopra ja Anne Klemetilä Mikkelissä vuonna 2004.

Käytäntöjä ja konsertteja

Kysyn joka vuosi lapsilta, mikä oli luku-vuoden aikana mukavinta. Tällaisina toimintoina koetaan konsertit, soittaminen ja laulaminen. Nuo kolme osa-aluetta liittyvät oleellisesti perinteiseen ”soivaan teoriakonserttiimme”. Konsertteja on jo järjestetty kymmenen eikä loppua näy. Oppilaitoksen sali aiheuttaa nykyään ongelmia, sillä sinne mahtuu ainoastaan 320 katsojaa. Suurissa konserteissamme on mukana noin 200 lasta ja he haluavat tuoda vähintään 300 vierasta mukanaan! Ensi vuonna olemme siirtymässä käytäntöön, jossa konsertti esitetään kaksi kertaa saman päivän aikana. Näin kaikki saavat kunnollisen istumanpaikan eikä turvallisuusriskiä esiinny.

Konserttia edeltävä toiminta sai alkunsa ensimmäisen Rytmiseminaarini jälkeen. Teimme oppilaiden kanssa projektin Lorusta lau-

luksi syyslukukauden päätteeksi. Pienryh-mät loivat esityksiä lasten loruista, runoista ja sanomalehtien mainoksista, tyyllilajit vaihtelivat jousiorkesterista rappiin. Erään tällaisen projektin yhteydessä silloiset auskultanttini harmittelivat mukavien ja paljon aikaa vieneiden esitysten jäämistä ilman yleisöä, he ehdottivat konserttia.

Näin pienestä se lähti ja nyt meillä on jo oma konserttisarja. Kevään 2006 aikana musiikin perusteet pitivät kolme erilaista konserttia. Tällä kertaa 7-11 -vuotiaiden konsertti oli nimeltään Leivästä sirkushuveihin ja 11-13 -vuotiaiden sovituskonsertit Ojasta allikkoon ja Ajasta aikaan. Konsertteihin valmistautuminen alkoi jo syksyllä, musiikin perusteiden tunnilla sovitettiin ja harjoiteltiin esitettäviä kappaleita. Konsertit ovat osa oppimista ja oppilaiden portfolio-arviointia, niillä yhdistämme teorian käytäntöön.

Soitto soi vaikka puisilla kapustoilla. Tiina Kekäläinen, Anne Klemettilä ja Sofia López-Ibor Mikkelissä 2004

Tekemistä ja työtapoja seminaareista

Tavallisilla tunneilla käytämme Rytmiseminaareissa opittuja keskittymisharjoituksia. Ne voivat toimia tunnin aloituksena tai hiukan villimmän joukon palauttamisessa annetun tehtävän pariin. Auskultanttini ovat myös kehittäneet uusia harjoituksia ja soveltaneet vanhoja uusilla tavoilla. Koen itse, että tämä onkin Orff-pedagogisen ajattelun ydin – toiminta löytää uusia uria ja kehittyä alun sykäyksestä, tai kuten Smetanan Mol-dau, pienestä purosta suureksi virraksi.

Rytmisoitinsommitelmat toimivat hyvin kaikilla ikätasoilla, teemme niitä auskultanttien kanssa joka vuosi. Olen vuosien aikana konkreettisesti todennut, kuinka paljon mielenkiintoista musiikkia maailmasta löytyy ja kuinka soitinsommitelmien avulla voi oppia hyvin monia eri asioita: rytmiä, muotorakennetta tai esimerkiksi soolo-tuttia. Rytmisoitimista tällä hetkellä käytetyimmät ovat kuitenkin perheeni keittiöstä omittut riisipuikot. Niiden avulla rytmien esittä-

minen on saanut ihan uutta intoa ja tuotoksen äänikin on opettajan korvalle huomattavasti lempeämpi kuin clavesien.

Laattasoittimia käytämme improvisointiin, kokonaisten kappaleiden työstämiseen, bassolinjan hahmottamiseen ja moneen muuhun asiaan. Musiikkileikkikoulu- ja lyömäsoitinluokkien vanhat kellopelitkin ovat löytäneet uuden elämän oppitunneillamme. Niitä voi käyttää esimerkiksi asteikkojen soittamiseen tai diktaatin tarkistukseen. Luontevinta on kuitenkin ollut kehorytmiikan käyttö. Tämä maailma aukesi minulle jo silloin ensimmäisessä Rytmiseminaarissani. Harjoitusta on sen jälkeen tullut paljon, ja vähitellen olen jopa oppinut lukemaan body percussion -nuottikirjoitusta. Kehorytmiikan avulla voi havainnollistaa opetusta tai nostaa ryhmän vireystasoa, ja kaikkea siltä väliltä. Olen käyttänyt kehorytmiikkaa jopa ammattikorkeakoulun säveltäpailu A-ryhmässä, hyvin toimi ja haastetta riitti sillekin tasolle. Kehorytmiikan käytöstä on myös tehty opinnäytetöitä yksikössämme.

Orff-kursseilta saadut melodiat ovat toki myös vieneet mukanaan. Luonnolliselta mollilta kuulostava säveljärjestelmä sopii sielulleni erinomaisesti, mutta herättää aluksi auskultanteissani ja heidän oppilaisaan hämmästyksiä. Nallet tallustavat, Ukko Jörrikkä ui ja Tänä keväänä sataa lunta vuodesta toiseen yhtä vaikuttavasti. Laulut toimivat perustasosta ammattiopintoihin asti, kuten muukin materiaali. On ihana nähdä, miten laulut muokkaantuvat tekijöiden kautta omannäköisikseen.

Tulevaisuus Rytmi-maailmassa

Minun on tällä hetkellä mahdotonta kuvitella aikaa, jolloin en enää haluaisi tai kykenisi osallistumaan Rytmiseminaareihin. Vaikka olo on välillä kuin norsulla posliini-kaupassa, kaikki osallistujat ottavat jokaisen riemulla mukaan. Suorituspainetta ei ole, mutta silti yrittää viimeiseen asti jaksaa jokaisella tunnilla.

On hyvin vaikea erotella, mikä seminaareis-

ta olisi ollut minulle merkittävin. Ne ovat kaikki olleet korkeatasoisia, mutta aina hiukan erilaisia. Materiaalia on monta mapillista ja nykyään harjoituksia löytää mukavasti myös koulun musiikkikirjoista. Silti en malta heittää pois joskus nopeastikin kirjoitettuja muistiinpanoja. Ne kertovat samalla myös silloisesta seminaarista, mukana olleista opettajista, kurssilaisista ja tapahtumista.

Nyt on alkamassa uusi ajanjakso eli on mielenkiintoista nähdä toisen kerran samoja kouluttajia vuosien takaa. Tuntuvatko harjoitukset erilaisilta, kun ikää ja kokemusta on kertynyt lisää? Olen hyvin kiitollinen tästä musiikin maailmasta ja siitä, että voin toimia sanansaattajana uusille pedagogeille ja sitä kautta monille lapsille. Ideoiden jalostumisen seuranta tuo minulle suurta iloa ja ehkä hiukkasen ylpeyttäkin. En voi ajatella itseäni Orffin tapaan puun istuttajaksi, mutta vuosien aikana on tullut kylvettyä monta jyvää. Maaperästä riippuen niistä on saattanut kasvaa virkeitäkin kasveja.

Sofia López-Iborin työpapajassa Mikkeliissä vuonna 2004.

Jouni Kettunen:

Nallet tallustaa

– Jouni Kettunen muistelee Rytmiseminaareja ja yhteistyötä Risto Järvenpään kanssa

Eräänä joulukuisena lauantaiamuna vuonna 1986 Vesterholmin Pertti soitti ja herätti minut. Ei tiennyt Pertti, että se oli sellainen herätys, että olen liikkeessä vieläkin. Sinä aamuna alkoi Jyväskylässä päivänmittainen Harri Setälän vetämä Orff-koulutus, ja sen viiden tunnin mittaisen kokemuksen jälkeen olin aivan myyty mies. Tunsin osaavani soittaa ja nauttia samalla siitä, kuinka yhdessä tekeminen voi olla hauskaa. Kuinka hienolla, iloisella ja helpolla tavalla musiikkikasvatusta voidaan toteuttaa.

Seuraavana keväänä olin Kuopion Rauha-lahdessa MUSISOI ry:n toisessa Rytmiseminaarissa. Siellä oli tuttuja kasvoja Oulun ajoiltani. Risto Järvenpään olin tavannut edellisen kerran kymmenen vuotta aikaisemmin Lassin päiväkodissa, jossa hän oli vastavalmistuneena lastentarhanopettajana ja minä harjoittelijana. Risto opetti tuoloin minulle muutaman soinnun kitarasta ja kirjoitti todistuksen kitaransoitotaidoistani. Todistuksen liitin hakemuspapereihin Jyväskylän lastentarhanopettajaseminaariin. Siukosen Jukka teki samoja tehtäviä jo silloin kuin nytkin Rytmiseminaarien aikaan. Jukka oli kaveri kouluajoilta. Hienoa oli se, että näiden kahden kaverin lisäksi piiri kasvoi kohisten.

Vuosikymmenen vaihteen Rytmiseminaarit olivat vielä niitä ensimmäisiä, jolloin haettiin uomia. Silloin rakennettiin pohjaa tulevalle. Oltiin jo saatu levitettyä sanaa sen verran, että Kuopiosta Orivedelle siirtynyt seminaari veti sekä vanhoja että myös uusia kasvoja mukaan lähes 90.

Tärkeä asia seminaarin rakenteissa oli hyvän, vapaan ja iloisen ilmapiirin luominen. Se onnistui todella hienosti. Illanvietoissa tunnelman loivat kaikki. Aina kuitenkin tar-

Kantelesolistit Jouni Kettunen ja Risto Järvenpää Kuopiossa 1987.

vittiin virittäjä: milloin se oli Haase ja usein Järvenpään Risto. Nallet alkoivat tallustaa. Riston tapana oli tuoda joka seminaariin jokin uusi laulu. Se saattoi olla työpaikan juurena ja lähti siitä elämään illan mittaan suuremmaksi. Milloin seilattiin ja laulettiin ihan muuten vaan silmät sumeina ja karvat pystyssä. Tällainen ilmapiiri aiheutti hyvin monelle hurahduksen, johon on jää-

nyt koukkuun. Illat venyivät yleensä pitkiksi. Kukaan ei halunnut mennä nukkumaan, koska ei tiennyt, mistä jää paitsi.

Jean Wilmouth oli mukana luomassa suomalaista Rytmiseminaari-perinnettä ”kummisetänä”. Haase kertoi minulle joskus Jeanin sanoneen: ”Make them happy and they will come back.” Minusta siinä on niin hieno ajatus: se toimii missä vaan, niin koulun luokassa, päiväkodin ryhmissä kuin aikuisten kanssa työskennellessäkin. Ilo on lähtökohta – ei ainoastaan tavoite.

Riston työpajoissa oli aina lämmin ja mukava tunnelma. Uusia ajatuksia ja ideoita imettiin innolla joka solulla. Tatsia ja janssia ei ollut vielä ilmestynyt, mutta meillä oli silloin etuoikeus päästä tutustumaan osaan siitä materiaalista, mikä myöhemmin ilmestyi ensimmäisessä kirjassa. Minulle Riston laulut jäivät elämään pitkään. Niistä sain omaan työhöni sisältöä moniksi vuosiksi ja saan edelleenkin.

Ulkomalaiset opettajat toivat eksotiikkaa ja aivan uusia tuulia. Wilmouthin lisäksi vuosina 1989-1991 kävivät vierailulla Konnie Saliba USAsta, Manuela Widmer Itä-vallasta ja Joachim Sponsel Saksasta. Muun muassa heidän sekä kotimaisten ammattilaisten avulla luotiin Rytmiseminaareihin sellainen maine, että sinne haluttiin tulla uudestaan ja uudestaan.

Minulla oli ilo päästä vuonna 1990 myös opettajan rooliin. Tehtävänä olivat aamun-avaukset. Silloin ne menttiin hyvin nukutun yön jälkeen kansantanssin tahtiin. Myöhemmin aiheenani olivat musiikilliset pelit ja leikit. Työpajoja ei tarvinnut vetää, vaan

niissä sai olla mukana ja antaa vain vinkkejä. Osallistujat elivät ja olivat täysillä mukana joka tilanteessa.

Viimeisen illan viettoon pukeuduttiin hyvin. Ryhmät esittivät omat valmistetut esitykset, joihin valmistauduttiin hyvin. Omana muistona minulla on Kuopion ajoilta Jean Wilmouthin ohjaama kappale, jossa minulla oli sormisymbaalit. Punainen kravatti kaulassa kalju kiiltäen keskityin tehtävääni. Kahdessa kohdassa biisin aikana piti osua. Ensimmäinen kerta oli huti ja toiseen kohtaan sain kerättyä itseni onnistuneesti. Vuoden 1991 seminaarin illanvietossa esiintyi Kameliorkesteri. Ilkka Salovaara oli tehnyt hienoa työtä koulullaan. Silloin näki konkreettisesti, mitä niillä eväillä, joita Rytmiseminaarista saa, voi parhaimmillaan tehdä.

Jotenkin seminaarien edetessä Risto ja minä löydettiin aina toisemme kämppeiksi. Tosin kerran en päässyt kolmanneksi pyöräksi, kun Terttu sattui olemaan mukana. Tunnen veljellisiä siteitä Ristoa kohtaan, ja veljen kanssa on hyvä asustaa samassa huoneessa. Seminaarit ovat pikkuhiljaa ajan myötä muodostaneet perheen, jossa jäsenet tuntevat toisiaan kohtaan sisarusrakkautta. Tämän perheen olemassaolo on yksi hienoimpia asioita, mitä minun kohdalleni on satunut. Ystävyyssuhteet ovat kestäneet vuosia. Ja mikä hienointa, sisarusia on ympäri maailmaa. Näitä siteitä ei voi murtaa kukaan eikä mikään. Kuten Risto on sanonut MUSISOista ja JaSeSoista: ”Se on ollut tulenkantajien, soihdun sytyttäjien leirinuotio, jonka ääressä on käynyt lämmittelemässä moni taidetta tekevä ihminen. Se on ollut hyvä ystävyydentalo”. Tässä talossa meidän perheemme on hyvä asua.

Kurssilaisen muisto:

Uhkarohkea hyppy ensimmäiseen Rytmiseminaariini

Maaliskuussa 1989 olin kirjaimellisesti ajaa Orffini ohi. Kuopion asemalta junaan nousi kolme kuopiolaista muskariopettajaa, Liisa Tikkala, Tarja Holopainen ja minä, sekä Liisan muskarissa säestäjänä toiminut kanttori Rauni Komulainen. Minä olin matkalla ensimmäiseen Rytmiseminaariini muiden ollessa jo vanhoja konkareita. Olimme kaikki kuitenkin menossa ensimmäistä kertaa Orivedelle.

Pieksämäellä onnistuneesti tapahtuneen junanvaihdon jälkeen keskustelumme kävi hyvin vilkkaana ja junamatkaan suuntautunut tarkkaavaisuutemme herpaantui kokonaan. Juna pysähtyi asemalle meidän siihen sen kummemmin reagoimatta. Samalla hetkellä kun juna nytkähti taas liikkeelle, joku meistä tajusi, että olimme lähdössä eteenpäin Oriveden asemalta. Kauhean kaaoksen ja suunnattoman sekasorron vallitessa keräsimme kimpsumme ja kampsomme, ja sen enempää ajattelematta heitimme ensin kassimme liikkuvan junan ovesta ulos ja hyppäsimme sitten itse perässä.

Viime hetken epätoivoisella ratkaisullamme ei ollut järjen kanssa mitään tekemistä. Sen tajusimme, kun kohtasimme junanlähettäjän vihaisen katseen keräillessämme tava-

roitamme raiteen vierestä. Mutta minulle oli käynyt selväksi, että jo alkumetreillä Orffin vetovoima oli järkeäni voimakkaampaa. Kuin ihmeen kaupalla selvisimme uhkarohkeasta hypystäimme hengissä, ainoastaan Liisa satutti vähän nilkkaansa.

Ensimmäinen Rytmiseminaarini ei rafaavasta alustaan huolimatta saanut mitään äkkiherätystä aikaan. Kahden aivan pienen lapsen äidille viikonlopun parasta antia oli vapaus ruuanlaitosta ja vaippojen vaihdosta. Yövalvomisesta en tosin Orivedelläkään päässyt!

Parhaimmat opit sain Manuela Widmeriltä. Hänen loogisesti etenevät musiikkiliikunnan opettamisen peruselementit antoivat hyvät eväät muskaritunneille näihin päiviin asti. Joachim Sponsel oli vähän pelottavanakin eksakti lyömäsoitinopettaja. Äitiyden ja imetyksen pehmentämä pääni ei oikein tahtonut pysyä mukana minulle aivan uudessa lajissa, marimban soittamisessa. Mutta kipinä oli syttynyt, siitä ei ollut epäilystäkään. Seuraaviin Rytmiseminaareihin matkustin kyllä sitten omalla autollani, ihan vaan varmuuden vuoksi.

Tiina Kekäläinen

Kouluttajien tervehdykset:**Greetings from Salzburg**

It was in April in the year 1989. I left Salzburg in spring and arrived in Finland back in winter! First it was a shock, but then I got used to the temperature outside rather quickly because of the warm feelings coming up in the work with the Finnish colleagues from all over the country! It was my first and until now also my only visit to Finland and it was an exciting and interesting experience I never forgot. Orivesi was a wonderful place to work; the teachers were highly motivated and full of playful energy for the dances, the games and the scenes we developed together with music, movement and speech. During the breaks I walked through the snow and enjoyed the fresh and clean air. In the evenings I was introduced to the very special talent of the Finnish people: to arrange entertaining evenings – better to say nights – with making music, singing and dancing. One evening I was invited to visit Soili Perkiö in her very little but also very cosy

house at that time and that friendship lasts until today!

Later on I met several people again I got to know in Orivesi on the occasion of international seminars and symposiums in Austria, Germany and the United States. Several of them attended seminars and studies at the Orff-Institute in Salzburg. Now there exist a strong, independent and competent group of Orff-Teachers for a creative music, movement and dance education in Finland. So I don't wonder that the Rhythm Seminar celebrates its 20th anniversary! With all that joyful energies of the Finnish music teachers I foresee that some of you will be able to give a party for the 100th birthday...

Best wishes and good luck!

Manuela Widmer

Manuela Widmer ja ryhmä Orivedellä 1989.

Mistä alkaisin – Orffia muistellessa

Mistä alkaisin? Kun muistelen vanhoja, en voi luottaa suurestikaan muistiini. Mielikuvat menneistä vuosikymmenistä sekoittuvat hetkiin, tunnelmiin ja ihmisiin muodostaen utuisan mosaiikin. Yritän kuitenkin jäljittää omia polkujani, jotka veivät minut vuonna 1988 MUSISOIn Rytmiseminaariin Kuopion Rauhalahteen.

Ennen tuota tapahtumaa näen 1970-luvun loppupuolella nuoren ja epävarman musiikinopettajaksi opiskelevan itseni. Tämä nuori harrastaa tanssia, on kiinnostunut maailman parantamisesta ja maailmanmusiikista. Opintojeni lopputyö kertoi vaatimattomalla tavalla luonnonkansojen musiikista. Silloinen Sibelius-Akatemian Koulumusiikkiosasto heijasti aikaansa ja näyttäytyi kovin erilaisena kuin nykyinen Musiikkikasvatuksen osasto. Vahvimpina muistoina ovat Inkeri Simola-Isakssonin musiikkiliikunnan kurssit jotka pitivät ilon, luovuuden ja motivaation puolta! Niiden kautta saimme esimerkin kokonaisvaltaisesta pedagogiikasta, josta myös Orff olisi riemuinnut.

1980-luvun lopulla (noin 10 vuoden opetusrupeaman jälkeen) olin tovin toimittajana Yleisradiossa, nyt jo kuoputon Kouluradion toimituksessa. Miten lie tehtäväkseni osui kaikkea outoon ja uuteen Rytmiseminaariin Kuopioon. Tajusin paikan päällä opetusta seurattessani vain sen, että NYT KOLISEE!

Jean Wilmouth lumosi persoonallisella opetuksellaan välittömästi. ”Fuzzy-wuzzy was a bear” tai ”How much wood could a woodchuck chuck if a woodchuck could chuck wood” -lorut sykkivät Suomessa pitkään. Kehärummut, musiikkiliikunta, rytmisoittimet, laatat ja laulu saivat oivaltavan ja svengaavan sisänaajon luontevan toiminnan kautta. Muistan myös, miten yksinkertaisen oloinen harjoitus, kuten piirissä hernepusi-sien siirto perusrytmissä eteenpäin, oli hauskaa ja silti motorisesti kehittävä. Viimeisessä versiossa Jean teetti saman keittämättömillä kananmunilla. Kokeilkaapa!

Suomen joukkue oli myös vahva. Inkeri Simola-Isaksson pisti puntit vipattamaan, Harri Setälä heitti verbaalina taiturina ja lu-

Anna Sammalkorpi Paukkulan ruokalassa Siina Hirvosen ja Ismaila Sanén seurassa vuonna 2003.

Työpajatyöskentelyä Orivedellä 1989.

moavana opettajana sanarytmit svengaa-vaan sykkeeseen, Järvenpään Risto loi vahvoja tunnelmia lauluillaan. Siukosen Jukalla on herttainen radio-ohjelma kasetilla, missä Harri ja Jukka kertovat yhtä hartaina kuin toimittaja tästä ihmeellisestä Orff-pedagogiikasta.

Siitä alkoi sitten pitkä putki, lähes riippuvuus, jossa matkattiin onnellisena kurssilta toiselle, opittiin tuntemaan uusia innostavia opettajia, kurssilaisia ja kollegoita, niin Rytmiseminaarissa kuin muuallakin. Nimen luetteleminen jääköön listan pituuden takia. Vuosien aikana syntyi oivalluksia, ahaa-elämyksiä ja kysymyksiä. Orff-pedagogiikan ajatusmaailma, tapa työskennellä, luoda ja prosessoida kokonaisvaltaisesti ravisteli niin minua kuin muitakin positiivisesti. Voi olla, että nuoruuteni kiinnostus luonnonkansojen musiikkiin sai vastakaikua ja vastausta liikkeen, puheen ja musiikin luontevassa liitossa. Olihan Carl Orff perehtynyt eri musiikkikulttuureihin tarkoin, laat-tasoittimiston kehittäminen on tästä yksi konkreettinen esimerkki.

Kun 1980-luvun lopulla aloin opettaa silloisessa Helsingin lastentarhaopettajaopistossa, olivat opiskelijat lähes järkyttyneitä

ja hengästyneitä ensimmäisten tuntieni jälkeen. Olin juuri ollut kurssilla Konnie Saliban vauhdikkaassa tehonlinkouksessa ja kuin huumautuneena jatkoin samalla vimmalla uusien ryhmien kanssa. Sittemmin maltillisempikin eteneminen on tullut tutuksi. Nopean tempon ja suuren volyymin rinnalle on ilmaantunut myös hiljaisempi ääni, joka houkuttaa kuuntelemaan aktiivisesti. Vähän voi olla paljon.

Kun 1990-luvun alussa siirryin töihin Helsingin sosiaalialan oppilaitokseen, sain tehtäväkseni vetää viikon kurssin Orff-pedagogiikasta lähinnä lastentarhanopettajille, yksin... Muistikuvani ovat hatarat, urakka oli melkoinen ja 40 tunnin jälkeen olin todennäköisesti ammentanut kaiken aiemman kokemukseni aiheesta jos toisestakin. Mutta jotain jäi haaviin: Tiina Kursula ja Esa Lamponen.

Täydentäessäni tutkintoani 1990-luvun lopulla tein gradu-tutkielman Orff-pedagogiikan suomalaisista sovelluksista. Sen laatiminen tuntui mielekkäältä, koska aihepiiri oli omakohtaisesti tärkeäksi koettua. Vaikka työ tuli tehtyä, elämän mittainen oppiminen on vieläkin käynnissä, onneksi.

Anna Sammalkorpi

Greetings from USA

I always have warm and wonderful thoughts about Finland because of the people I have met during my visits there. I call Finland my adopted country. I have so many memorable events that include the countryside, the clean, crisp air, the eagerness of great musicians who suddenly have a guitar late at night, only to sing song after song into the wee hours of the night. I have been there twice, the second time to present the first Level course in Orff-Schulwerk.

From the first time I met Jukka Siukonen, Harri Setälä and Risto Järvenpää I appreciated their humor and dedication to music. I frequently saw Jukka and Harri at yearly American Orff-Schulwerk conferences in the United States, and again at IGMF Conferences in Germany and Austria. They told me they wanted me to come to Finland to present some Orff-sessions. It seemed like a dream that would be wonderful, but could it really happen?

It did happen, and it was a magic time for me. April 9.-19. 1991 I was invited by Jukka Siukonen to come to Finland to present sessions for the National Rhythm and Movement Seminar in Orivesi and while I was in the country, to teach in the Sibelius-Academy in Helsinki, and the Kindergarten Teachers Institutes in Helsinki and Tampere. I worked with college age students, with kindergarten teachers and with music specialists. The interest by the participants in the techniques of Orff-Schulwerk were apparent in all the teaching I did. I was impressed by the high level of musicianship from the participants and by the quiet but friendly smiles. I frequently tell people in the United States of the care and attention given to early childhood education in Finland. We in this country have only recently recognized the importance in working carefully with infants. You in Finland have known this for many years and excel in preparing young children for living in today's world.

Hyvä Orff-asento ja loistava asuvalinta,
Konnie Saliba Suomessa 1991

There were many other memorable moments. I shall never forget the group of students (the Camel Orchestra cond. Ilkka Salovaara), about seventy, who came from Pirkkala to present a concert for the last evening of Rhythm and Movement Seminar. The last selection they performed was a jazzy version of a song I wrote many years ago entitled Safari. Never had I heard such a wonderful rendition, completed with choreography and drum interludes! As I was saying good-bye to the students as they boarded their bus to leave, one girl asked me for my autograph. Of course this resulted in signing my name 70 times, an autograph for each student. What a wonderful moment!

At the Sibelius-Academy I was very impressed with the basic musicianship of the students there. It was obvious they had had Dalcroze training, which made my teaching them such a joy because they were so responsive. After

teaching two sessions to music students on April 16., I went back to my room, excited to prepare new sessions for these students because they were so responsive to learning techniques of Orff-Schulwerk. In just two days we did imitation, borduns, verbal expression, improvisation, pentatonic scales with melodies from around the world, and of course movement.

My memories of Finland are of crisp, cool mornings, of immaculate streets and buildings, of steaming cups of coffee, of good food. But in looking back I know that my most treasured memory is of friendly people who willingly participated in making music with me by singing, dancing and playing using techniques of Orff-Schulwerk.

A real surprise occurred during the American Orff-Schulwerk Conference in Rochester, New York in November 2000. After I had completed a session, I was suddenly surrounded by my friends from Finland, including Jukka, Harri, Risto, Jouni and others. Of course there was a guitar. They serenaded me in a typical warm Finnish way. Then they presented me with an honorary membership to JaSeSoi ry Finland, something I cherish, along with a beautiful piece of hand blown crystal from the country. What a wonderful memory! I look forward to seeing my friends again, and to a return to beautiful Finland.

Konnie Saliba

Hauskanpitoa Konnie Saliban kanssa vuonna 1991.

Aurinko

Harri Setälä

A

SM
AM

D Em A⁷ D

Aa - mu jo on. Lin - nut mun he - rät - tää
Au - rin - ko maan tai - vaan saa e - lä - mään.

D (Hm) A G A

ja per - ho - sen leik - ki - vän tuol - la nään
Suu - rin kai on se mi - kä läm - mit - tää

B

Em⁷ Gmaj⁷ A/E A

Au - rin - ko,

Gmaj⁷ A/E A Dsus⁴ D

au - rin - ko

2. Metsänkin puut ja kaikki kukat maan aurinko saa
tuon kaiken kasvamaan. Onnellinen voin olla lintunen.
Laulaa kun saan: tuot valon maailmaan.
Aurinko, aurinko.

T1. Voit soittaa teemaa aluksi kolmella eri tavalla ja lapset lähtevät "lento" keväisten lintujen
lailla musiikin mukana. Nimeä lasten kanssa kolme erilaista lintua (kotka, joutsen ja tipulintu)
T2. Siirrä edellinen leikki soittimille antaen eri soitinryhmien "laulaa" oman linnun äänellä - liiku
mukana - ole tarkkana milloin soitto päättyy - kehitä tarina ja esitä!

Julkaistu tekijän luvalla.

HÄ OMA VIELÄ ONTRESSÄ
 HAIKEUS HUOMENNA YLEISTÄ
 KKKI TUOTKO ON ELÄMÄSSÄ
 ILOT LOT, SURUT KUN YKSIN JÄ

TUNNET AIKA ON METEELÄMUKAT
 NIITÄ MUUKSI EN TUOTTA VOI
 SINÄ RAUHASTA UNTASI JATKAT
 NIITÄ LAULOIT MUN NIELESSÄ SOI

" YSTÄVYYDEN TALON
 JOS RAKENNET SISÄSI
 JA PIIRITIN TIENEN VALON
 AIVAN LÄHELE SYDÄNTÄSI
 TALON LÄMPIMÄSSÄ
 ASUISI TOHAT YSTÄVÄN
 VALON HÄMÄRÄSSÄ
 HEIDÄT NÄKISIT LÄHEMPÄÄ "

ÄLÄ HUOLESTU MINUSTA TORHAAN
 SÄÄ HALUA EN UNOHTAA
 AIKA VOISIKO MUISTOISTA POISTAA
 YHTÄÄN PÄIVÄÄ EI SÄÄ VAIHTURAA

VAIKEA LÄHDENKIN MUUALLE TÖIHIN
 KUUS PYTY EN KARKAAMAAN
 SINÄ PALKAT UNIHIN JA ÖIHIN
 LAULAT HILJAA (~~MUN KOPUUNNITTAAS~~) SEAT RAUHOTTUMAAN

" YSTÄVYYDEN TALON . . . "

TUNNET KUN TOUN KÄYVÄN
 LAIVAN PUURITA PULLISTAN
 MINUT HAAKKHAN MERIKKE RAASTAN
 LÄPI NYRSKYN SOI ÄÄNESI TAAS

" YSTÄVYYDEN TALON . . . "

 18.4.1990

Nallet tallustaa

Risto Järvenpää

1. Nal - let tal - lus - taa lam - men ran - taan on - ki - maan.

Pie - nin suu - ren ka - lan saa, muut ei ol - len - kaan.

2. Nallet tallustaa mustikoita maistamaan.
Pienin marjat mussuttaa, muut ei ollenkaan.
3. Nallet tallustaa sienimetsään poimimaan.
Pienin täyden korin saa, muut ei ollenkaan.
4. Nallet tallustaa karhuluolaan nukkumaan.
Pienin hyvän unen saa, muut ei ollenkaan.

Julkaistu tekijän luvalla.

Risto Järvenpää

Rummut kutsuvat

Let's go on a safari!

Konnie Saliba

Rum-mut kut-su-vat mei-tä! Sa-fa-ril-la sa-van-nil-la mai-se-mil-la a-va-ril-la
Let's go on a sa-fa-ri! Do you hear the rumb-le rumb-le deep in-side the jung-le jung-le?

rum-mut kut-su-vat mei-tä! Hei, tark-ka-na sa-fa-ril-la!
Let's go on a sa-fa-ri to see where the an-i-mals live!

Julkaistu tekijän luvalla.

Konnie Saliba
Suom. Soili Perkiö

PEACE BE WITH YOU

To: All My New Friends in Finland
Ronnie Salonenmuissori ry
1991

(p) may Peace be with you as you go on your way. May good thoughts be
with you, all through the day. (mf) Make mu-sic with child-ren and have no
fear. And come back to meet friends a-gain next year. For mu-sic u-
nites us near and far. (mf) No mat-ter where we are. (we are)
No mat-ter where we are. (mp) No mat-ter where we are. (p) (we are)

Julkaistu tekijän luvalla.

MUSISOIN TESTAMENTTI

*Kutsumme kunnioittavasti Teidät
MUSISOIN TESTAMENTTI-
juhlatilaisuuteen
Sibelius-Akatemian Wegelius-saliin
lauantaina 19.10.1991 kello 16:00-20:00
(Töölönkatu 28, 4. krs.)*

*Juhlava testamenttiohjelma koostuu
historiallisesta katsauksesta ja
musiikkiesityksistä. Lisäksi tarjolla
on pieni iltapala virvokkeineen.*

Kutsu on kahdelle hengelle.

MUSISOI ry

v.p. kortilla MUSISOI ry

PL 23

00281 HELSINKI

tai

puh. 90-411269

fax 90-412460

tumma puku

MUSISOIn testamentti 1991

3. luku

1993 – 2001

Orivesi

JaSeSoin aika alkaa

Vuoden tauon jälkeen Rytmiseminaari pidettiin taas Orivedellä vuonna 1993. Nyt järjestäjänä oli MUSISOIn työtä jatkamaan perustettu JaSeSoi ry. Tähän kauteen liittyy voimakas kansainvälistyminen. JaSeSoi meni rytinällä maailmalle ja maailma tuli Orivedelle. Jasesolaiset alkoivat liikkua laajemmin kansainvälisissä koulutuksissa ja näin löytyi uusia kouluttajia monista eri maista. JaSeSoi löi itsensä läpi maailmalla ja kansainväliset kouluttajat alkoivat kiinnostua Suomesta ja Rytmiseminaarista.

Rytmiseminaarien yhteydessä järjestettiin Baltic and Scandinavian Meeting of Educators vuonna 1996 ja International Orff-Schulwerk Symposium vuonna 2000. Näiden suurien kansainvälisten tapahtumien myötä lauantai-iltojen ohjelmat kasvoivat suuriksi spektaakkeleiksi ja Oriveden Opiston juhlasaliin rakennettiin nouseva katsomo.

Tämä ajanjakso versoi myös aivan uusia oksia suomalaiseen musiikkikasvatusmaailmaan. Orff-tasokurssit aloitettiin kesäkuussa 1995 ja kansainvälinen Maailmankylä – World Village kesällä 1999.

1993 VII Rytmiseminaari 2.-4.4.1993 Oriveden Opisto

Opettajat:

Orietta Mattio, Italia

Soili Perkiö, Suomi

Harri Setälä, Suomi

Mousse Ndiaye, Senegal

Risto Järvenpää, Suomi

Jouni Kettunen, Suomi

Ilkka Salovaara, Suomi

Ilkka Lampi, Suomi

Osallistujat: 100

Järjestäjät: Oriveden Opisto ja

Kotkan opisto

Lasten musiikkikasvatusdemonstraatio,

Ilkka Salovaara ja oppilaat

Esiintyjät:

Percussion ensemble Heinäkenkä,

Ilkka Lampi ja Kansallisoopperan

balettikoulun pojat

1994 VIII Rytmiseminaari 8.-10.4.1994 Oriveden Opisto

Opettajat:

Wolfgang Hartmann, Itävalta

Orietta Mattio, Italia

Soili Perkiö, Suomi

Marja-Leena Juntunen, Suomi

Leena Poikela, Suomi

Juha Lampi, Suomi

Osallistujat: 103

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Esiintyjät: Kenraali Raiko, otteita kansallisoopperan balettikoulun tanssinäytelmästä

Mukana ryhmä virolaisia musiikkikasvattajia

1995 IX Rytmiseminaari 24-26.3.1995 Oriveden Opisto

Opettajat:

Wolfgang Stange, Englanti

Risto Järvenpää, Suomi

Ilkka Salovaara, Suomi

Maija Salo, Suomi

Krista Lampi, Suomi

Ilkka Lampi, Suomi

Luento: Musiikin ja tanssin vuorovaikutus,

Ilkka Lampi

Osallistujat: 104

Järjestäjä: JaSeSoi ry

1996 Baltic and Scandinavian Meeting of Educators

14.-15.3.1996 Oriveden Opisto

Osallistujat: 30

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Tapahtumassa mukana vieraita mm. Tanskasta, USA:sta, Itävaltasta, Venäjältä, Virosta ja Ruotsista.

Meeting of the Minds: katsaus kansainväliseen musiikkikasvatukseen, musiikkikasvatust raportit Virosta, Ruotsista ja Suomesta

Tukijat: Carl Orff-säätiö ja Oriveden kaupunki

**1996 X Rytmiseminaari
15.-17.3.1996 Oriveden Opisto**

Opettajat:

Jean Wilmouth, USA

Doug Goodkin, USA

Inkeri Simola-Isaksson, Suomi

Järjestäjä: JaSeSoy ry

Esiintyjät: Kenraali Raiko, lauantaina

10-vuotisjuhlakonsertti.

JaSeSoin kunniajäseniksi kutsuttiin Elisabeth Link, Matti Sarapaltio, Ellen Urho ja Jean F. Wilmouth Jr.

JaSeSoy-malletit myönnettiin Raimo Räisäselle, Harri Setälälle ja Jukka Siukoselle.

**1997 XI Rytmiseminaari
14.-16.3.1997 Oriveden Opisto**

Opettajat:

Giovanni Piazza, Italia

Eeva-Leena Sariola, Suomi

Jouni Kettunen, Suomi

Markku Rynänen, Suomi

Warm up: Ilkka Lampi

Osallistujat: 77

Järjestäjä: JaSeSoy ry

Esiintyjät: Soili Perkiö ja Sibelius-Akatemian musiikkiliikkujat, Kolme Blondia, Kikarit&Hilavitkutin

**1998 XII Rytmiseminaari
13.-15.3.1998 Oriveden Opisto**

Opettajat:

Polo Vallejo, Espanja

Eeva Anttila, Suomi

Satu Sopanen, Suomi

Markku Kaikkonen, Suomi

Ikätasotyöpajat: Tiina Kekäläinen, Susanna

Alajuuma, Stefan Gartz

Warm up: Ilkka Lampi

Järjestäjä: JaSeSoy ry

**1999 XIII Rytmiseminaari
19.-21.3.1999 Oriveden Opisto**

Opettajat:

Sean Gregory, Englanti

Elina Kivelä, Suomi

Arnold Chiwalala, Tansania

Osallistujat: 77

Järjestäjä: JaSeSoy ry

Kuulonhuoltoluento aiheesta Suojaa kuuloosi, Rauno Pääkkönen

Esiintyjät: Body percussion group Syrjähyppy: Ihmiselämää, Pole Pole-duo (Arnold Chiwalala ja Topi Korhonen)

**2000 XIV Rytmiseminaari
International Orff-Schulwerk Symposium;
"Expression in Music and Dance Education"
24.-26.3.2000 Oriveden Opisto**

Opettajat:

Barbara Haselbach, Itävalta

Ulrike Jungmair, Itävalta

Ellen Urho, Suomi

Inkeri Simola-Isaksson, Suomi

Liisa Tiitinen, Suomi

Soili Perkiö, Suomi

Erkki Pohjola, Suomi

Jari Sinkkonen, Suomi

Ville Sandqvist, Suomi

Risto Järvenpää, Suomi

Harri Setälä, Suomi

Osallistujat: 156

Järjestäjä: JaSeSoy ry

Tukijat: Carl Orff -säätiö, Oriveden kaupunki ja Länsi-Suomen lääninhallitus.

Esiintyjät: Mousse Ndiaye & JaSeSoy-drummers, Senegal & Suomi; Älyä älä lyä -varjo-teatteri, Kotka; Pekkasen koulun orkesterit, Kotka; Tallet Nallustaa -lastenkonserhti, Oulu; Oulun konservatorion tanssiliinjan opiskelijat; Kameliorkesteri, Pirkkala

**2001 XV Rytmiseminaari
16.-18.3.2001 Oriveden Opisto**

Opettajat:

Pedro Espi-Sanchis, Etelä-Afrikka

Tuula Jukola, Suomi/Englanti

Antti Savilampi, Suomi

Osallistujat: 56

Järjestäjä: JaSeSoy ry

Luento: Toiminnallinen musiikkiterapiamenetelmä, Päivi Jordan-Kilki

Esiintyjät: Sykkivä Lyhty -kehitysvamma-orkesteri, ohjaajina Kaarlo Uusitalo ja Markku Kaikkonen

Markku Ryynänen johdattaa tanssivaa seminaariväkeä poloneesin tahdissa vuonna 1997.

Afrikkalaiset rummut ovat olleet mukana Rytmeissä vuodesta 1993 alkaen. Kuvassa kansainvälistä rummutusta symposiumissa vuonna 2000.

The Work of JaSeSoi Begins

After one year, in 1993, again there was a Rhythm Seminar in Orivesi. Now it was organized by JaSeSoi Society, which kept up the work of MUSISOI. The society was expanding to an international level. Members of the society attended international seminars for further training and came back with new teachers from many countries. JaSeSoi became known internationally in the world of music education and teachers from all over the world became interested in the Rhythm Seminar and Finland.

In 1996 there was held, along with the Rhythm Seminar, The Baltic and Scandinavian Meeting of Educators. International Orff-Schulwerk Symposium was held in 2000. International conferences like these increased the size of the Saturday night programmes so much that a new auditorium had to be built for the Orivesi Institute.

This period of time brought completely new ideas to the world of Finnish music education. Orff level courses started in 1995 and the international World Village in 1999.

Kehärummuille kyytiä Jouni Kettusen tahdittamana Orivedellä 1997.

Kengät kiertää ringissä ...

...tai sitten ei, asioilla on tapana kasaantua. Orivedellä vuonna 1997.

Pirkko Partanen:

Rytmiseminaarit ja Klemetti-Opisto

Kun JaSeSoin puheenjohtaja Tiina Kekäläinen pyysi kirjoittamaan artikkelin aiheesta Rytmiseminaarit ja Klemetti-Opisto, lähti mielessäni liikkeelle melkoinen aivomyrsky. Istuin puhelun tullessa bussissa ja ensimmäinen ajatus oli, muistanko mitään sellaista, jota muut eivät muistaisi tai mitä ei löytyisi dokumenteista. Otin tietenkin kirjoittamispyynnön mielelläni vastaan. Tämä artikkeli on hyvin henkilökohtainen eikä sisällä välttämättä faktoja kuten mitä tapahtui ja milloin. Mutta antaa se vastauksia kysymykseen miksi JaSeSoi ja Klemetti-Opisto.

Olin seurannut sivusta MUSISOIn ja sittemmin JaSeSoin toimintaa ja sen kevättälvisin Oriveden Opistossa järjestämiä Rytmiseminaareja. Itse olin täysin ulkopuolinen käytännön järjestelyissä, koska omalla tontillani olivat ainoastaan Klemetti-Opiston kesäkurssit Oriveden Opistossa. Jotain ainutlaatuisia Rytmiseminaareissa näytti kuitenkin olevan, koska niiden suosio oli suuri. Ainutlaatuisista oli myös se, että niissä oli opettajina kansainvälisiä gurusia, jotka toivat uusia tuulia Suomen musiikkikasvatukseen. Niinpä keväällä 1993 osallistuin ensimmäistä kertaa Rytmiseminaariin. Totesin mielekseni, että Klemetti-Opiston ja JaSeSoin musiikkikasvatuksellinen aatemaailma osuvat yhteen.

Klemetti-Opiston historiasta kiinnostuneena tein havainnon, että itse asiassa Orff-pedagogiikan varhaisin laajalle vaikuttanut instituutio oli ollut juuri Klemetti-Opisto. Jo kesällä 1956 oli järjestetty pedagoginen kurssi musiikinopettajille, missä myös Orff-pedagogiikka oli esillä. Kesästä 1957 lähtien koulutus suunnattiin kansakoulunopettajille ja Orff-soittimisto oli edelleen käytössä. Oliko opetus Orffin ideoiden mukaista, on tietysti oma lukunsa? Tuskin oli. Orff-soittimet oli tuonut Opistoon sen silloinen johtajan Arvo Vainio, jolla oli musiikkiliike Kotkassa. Hän toimi siellä myös Kotkan Ly-

seon musiikinopettajana ja oli saanut Musiikki-Fazerilta koekäyttöön koko Orff-soittimiston. Professori Ellen Urho on muistellut ensimmäistä kurssia: ”Eniten varsinaisia Orffin ideoita oli varmaan Matti Rautiolla, jonka aiheena oli rytmikasvatus.” (Partanen 1995).

Orff-tasokurssit syntyvät

Tultuani mukaan JaSeSoin toimintaan vuonna 1994 hallituksen jäsenenä, Harri Setälän ja kumppaneiden idea saada aikaan yhdysvaltalaisen ja kanadalaisen mallin mukaista pitempikestoista koulutusta alkoi toteutua. Orff-tasokurssit perustettiin Klemetti-Opiston yhteyteen. Pitempikestoisen koulutus tuntui välttämättömältä, koska viikonloppukurssit ovat väkisin lähinnä virikekursseja, joista otetaan omaan opetukseen joitakin ideoita. Syvällisempi, omaa toimintaa ohjaava musiikkikasvatuksen filosofia saattaa jäädä kehittymättä. Lyhyillä kursseilla joudutaan myös useimmiten aloittamaan alkeista, koska aina on mukana ensikertalaisia. Lisäksi Rytmiseminaareja käyneitä musiikkikasvattajia alkoi olla sellainen joukko, että oli mahdollista kehittää kurssimuoto, jossa on eriytyviä ja yhteisiä osia opiskelijoiden taito- ja tietotason mukaan. Harri Setälä ja Soili Perkiö lähtivätkin tämän suunnitelman laatimiseen, ja ensimmäinen tasokurssi voitiin toteuttaa kesällä 1995 Klemetti-Opistossa.

”Let’s destroy the Orff-instrumentarium”

Tämä tarina on pakko kertoa. Harrin toiveesta otin Giovanni Piazzan emännöyden vastaan, kun tämä oli tulossa Rytmiseminaarin opettajaksi 1997. Samalla sain hänet Helsingin opettajankoulutuslaitokseen pitämään muutaman tunnin. Harri oli jär-

jestänyt meille liput Kansallisoopperan balettiesitykseen. En muista varmasti, mistä baletista oli kyse, mutta se oli tehty Nurejevin koreografian mukaan. Minusta esitys oli hieno. Giovanni totesi esityksen jälkeen, että hän on nähnyt Nurejevin tanssivan pääosan ja että hypyt ovat miestanssijoiden tärkein avu. Ei ollut varmaankaan ihan samaa luokkaa tämä esitys.

Sitten mentiin syömään. En ollut älynnyt varata pöytää, kun ajattelin, että kellohan on jo vaikka mitä. Halusin viedä Giovannin Aleksanteri Nevskiin syömään blinejä. Jo pöydän saamisessa tuli ongelmia, mutta ulkomainen herrasmies sai henkilökunnan heltymään ja saimme ihan hyvän pöydän. Blinit olivat kamalia. Ainakin sipuli oli vahvimasta päästä, ja vaikka en ole herkkäatsainen, sain hirveät mahanpurut. Toivottavasti Giovannilla oli vielä rautaisempi mahakalusto kuin minulla. Ei hän ainkaan valittanut. Oli kai siinäkin asiassa herrasmies.

Paljastui, että vaikka Giovanni Piazza tuotiin Suomeen Orff-spesialistina ja italia-laisten Orff-tasokurssien suunnittelijana ja opettajana, hänen todellinen taustansa oli perinteinen konservatoriotaista. Hän oli valmistunut sekä säveltäjäksi että kapellimestariksi, ehkäpä johtanut balettejakin Roomassa. Tyytymättömyys perinteiseen musiikkielämään ja tutustuminen Carl Orffiin henkilökohtaisesti avasivat sitten hänelle aivan uudet näkymät musiikkikasvatuksen kehittämiseen (Setälä 1996). Säveltäjänä Piazza näki Orff-soittimien mahdollisuudet kokeiluun ja luovuuteen. Rytmiseminaaria varten hän edellytti, että on laattasoittimia, joissa laatat voidaan irrottaa. Piazza (1996) kuvaa tarkasti, mitä sitten tapahtuu, kun laattoja pannaan uuteen järjestykseen. Hänen ensimmäinen repliikkinsä Rytmiseminaarissa olikin: "Let's destroy the Orff-instrumentarium", ja siitä lähdettiin rakentelemaan uusia asteikkoja ja uutta sointu- ja melodiamailmaa.

JaSeSoin iloinen hallitus nostamassa maljoja 5-vuotiaalle JaSeSoille Orivedellä 1998. Pirkko Partanen istumassa keskellä.

Giovanni Piazza tuhoaa ja rakentaa Orff-soittimia, vuosi on 1997.

Rytmiseminaarien ulkomaisista opettajista on ollut paljon iloa Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen opiskelijoille. Suomeen ei yleensä tulla vain viikonlopuksi, vaan vähintään viikoksi. Niinpä esimerkiksi Polo Vallejo piti ikimuistettavan esityksen Tansanian musiikista, ja Giovanni Piazza tuhosi Orff-instrumentit OKL:ssa. Manuela Widmer veti kokonaisen voimistelusalillisen lastentarhanopettajiksi ja luokanopettajiksi opiskelevia liikkumaan ja etsimään erilaisia soundeja avainnipuista, tai mitä nyt taskuisa ja penaaleissa sattui olemaan. Lastentarhanopettajaopiston ajoilta olivat opiskelijoille tulleet tutuiksi myös Jean F. Wilmouth ja Konnie Saliba. Ja yhtä ja toista on tarttunut luonnollisesti myös meille nykyisen Soveltavan kasvatustieteen laitoksen opettajille, Inkeri Ruokoselle, Pekka Evijärvelle ja minulle, kun olemme Rytmiseminaareissa saamiamme ideoita välittäneet opiskelijoille.

Haikea ero

Miksi JaSeSoin ja Klemetti-Opiston sekä Oriveden Opiston tiet erkanivat? Kesällä 2001 alkoi ilmassa olla kyllästymistä Oriveden Opiston tarjoamiin mahdollisuuksiin. Ymmärrän, että Opiston tilat olivat rajalliset tasokursseja ajatellen, koska Klemetti-Opistossa tapahtui paljon muutakin samaan aikaan. Soittimiston roudaaminen oli ainainen ongelma, joka taitaa tosin jatkua edelleen uusilla kurssipaikoilla. Eräitä kertoja osallistuin tähän soitinrumbaan. Kerran sain soittimia Helsingin Konservatoriosta. Useampaan kertaan niitä kuljetettiin Helsingin OKL:sta, lisäksi ainakin Salovaaran Ilkan ja Setälän Harrin soittimet olivat jatkuvasti käytössä. Oriveden kaupungilta ei määrärahoja löytynyt pysyvän soittimiston saamiseksi. Koska parhaimmillaan kursseilla saattoi olla sataakin opiskelijaa, soittimia tarvittiin paljon.

Oli kai myös luonnollista, että Rytmiseminaarit ja tasokurssit järjestettiin samassa paikassa eli Oriveden jälkeen Suomen Nuorisopistossa Mikkeliissä. Yksi kaihertava seikka saattoi olla myös se, että Klemetti-Opiston johtajana en osallistunut tasokurssien suunnitteluun ja opettajien värväämiseen tarpeeksi. Muistan, kuinka eräänä kesänä oli ongelmia, kun minulla ei ollut Konnie Saliban yhteystietoja. Yhteyttä piti Soili, joka sinä keväänä oli milloin missäkin puolella maailmaa. Sähköpostia ei vielä tunnettu, ja faxitkin kulkivat, jos kulkivat. Hyvin kaikki kuitenkin päättyi ja Konnie tuli, näki ja voitti.

Iloa orivesiläisille

Rytmiseminaarit, samoin kuin tasokurssitkin, pyrkivät tuomaan iloa myös orivesiläisille. Niinpä paikkakunnan lapsia kutsuttiin konsertteihin. Rytmiseminaarien esitykset, kuten Kansallisoopperan balettikoulun Kenraali Raiko, Salovaaran Ilkan sekä Harri Setälän ja Maaria Salmi-Setälän lapsiryhmien esitykset olivat avoimia kaikille. En

Oriveden opiston uusi nouseva katsomo. Eturivissä Ilkka Hjerppe, Jouni Kettunen, Polo Vallejo, Soili Perkiö, Markku Kaikkonen, Satu Sopanen ja Eeva Anttila, rummun takana Mousse Ndiaye, 1998.

nyt oikein muista, miten hyvin kutsut otettiin vastaan, mutta kyllä tapahtumat paikkakunnalla tiedostettiin. Tosin ei aina parhaimmalla tavalla: kerran läksin Rytmiseminaarista ajelemaan kotia kohti ja ihmettelin, missä on sivupeili. Ilmeni, että sehän oli potkittu poikki ja lisäksi pari mojovaa potkua oli suunnattu myös sivupelteihin. No, tämä ilmiö on tuttu kaikkialla, muukalaiset eivät välttämättä ole tervetulleita. Tämän sai kokea myös Brenda Ratray ja Mousse Ndiaye, joiden ihonväri ei paikkakunnan skinejä miellyttänyt.

Yksi asia on vielä tuotava esiin: Oriveden Opiston saliin ei ikinä olisi saatu nousevaa katsomoa, ellei Harri Setälä olisi sitä vaatinut. Ensimmäinen viritys, muistaakseni juu-

ri balettikoulun vierailua varten, toteutettiin rakentamalla Suojan talon penkeistä tilapäinen nouseva katsomo. Opiston silloinen rehtori Ilkka Hjerppe totesi, että tällainen katsomohan on ihan välttämätön. Kun sali meni täysremonttiin, akustiikkaa pyrittiin parantamaan, ja samalla sinne tehtiin myös nouseva katsomo. Kiitos Harrille siitä.

Lähteet:

- Partanen, P. 1995. Orff-pedagogiikan ensiaskeleita Suomessa. *JaSeSoi Journal*, 18 – 23.
 Piazza, G. 1996. Learning from Orff Instruments. *JaSeSoi Journal*, 6 – 14.
 Setälä, H. 1996. Giovanni Piazzan haastattelu. *JaSeSoi Journal*, 14 – 18.

Soili Perkiö:

Rytmiseminaarit, ajattelun ja ilon yhteistä sykettä

Syksy 1992 Jyväskylä, Lokintie 15. Katsomme Setälän Harrin kanssa tulta pienessä kamiinassa. MUSISOIn testamenttitilaisuus oli ollut vuotta aikaisemmin 19.10.1991. MUSISOI oli järjestänyt kuusi upeaa Rytmiseminaaria. Vuonna 1992 Rytmiseminaaria ei ollut.

Olin lukuvuoden 1991-92 opiskelemaisissa Salzburgissa Orff-instituutissa ja samaan aikaan Suomessa oli lama, markan arvo heikkeni ja MUSISOIn toiminta lakkasi. Orff-instituutin johtajan Hermann Regnerin työhuoneen seinällä oli lista maailman Orff-yhdistyksistä. MUSISOIn testamenttitilaisuuden jälkeen Regner kysyi, poistetaanko Suomi Orff-yhdistysten listalta. Tietämättä tulevasta sanoin, että yhdistyksen toiminta jatkuu ja väliaikainen osoite on Lokintie 15, Jyväskylä.

JaSeSoi syntyy

”Sammuuko Suomen Orff-tuli?”, Haase kysyi kamiinan tulta katsoessa. Päätimme järjestää keväällä 1993 vielä yhden Rytmiseminaarin ja kysyä ihmisiltä, tarvitaanko tämänmuotoista koulutusta, tarvitaanko Suomessa Orff-yhdistystä.

Huhtikuussa 1993 Oriveden Rytmiseminaarissa oli 100 henkeä kurssilaisina! Minulle on jäänyt vahvasti mieleen Kameli-orkesterin sisääntulo opiston juhlasaliin. Lapsia tuli sisään kaksi bussillista ja musiikin syke valaisi koko salin, se kipunoi lapsista ja ryhmän johtajasta Ilkka Salovaarasta. Rummun voima tuli iholle Mousse Ndiaye’n senegalilaisten rytmien kautta. Viikonloppu virtasi musiikin ja tanssin energiaa, vahvaa yhdessä toimimista, erilaisten pedagogisten

Soili Perkiö laulattaa seminaariväkeä vuonna 1994.

Lokintie 15, JaSeSoi-kakusta iloitsevat Harri Setälä, Risto Järvenpää, Juha-Pekka Putkonen, Jukka ja Tytti Siukonen, Soili Perkiö, Laura Huhtinen ja Jouni Kettunen.

ratkaisujen etsimistä ja löytämistä. Kurssin yksimielinen päätös oli perustaa uusi yhdistys ja perustajajäseniksi valittiin Harri Setälä, Eve Alho, Jouni Kettunen ja Soili Perkiö. MUSISOIn perinnettä jatkamaan syntyi JaSeSoi ry, päivä oli 4.4.1993.

Kotina Oriveden Opisto

Vuosina 1993-2001 Oriveden Opisto oli Rytmiseminaarien koti. Seuraavan vuoden kursseille ilmoittauduttiin jo ennen kuin edelliseltä lähdettiin kotiin. Syntyi vakiokävijöiden ryhmä, uusia uskaltautui aina pieni joukko mukaan. JaSeSoin kansainvälinen toiminta vakiintui, suomalaisia lähti kouluttautumaan ja kouluttamaan Keski-Eurooppaan ja Amerikkaan, kansainväliset kouluttajat tulivat mielellään Suomeen. Suomalaisen opettajakoulutuksen korkeaa tasoa ihmeteltiin ja suomalaista musiikkikasvatusjärjestelmää ihailtiin. Ellen Urho, Inkeri Simola-Isaksson ja Erkki Pohjola kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseniksi. Heidän 60-luvulla aloittamansa suomalainen tapa soveltaa Orff-pedagogiaa sai 90-luvulla vahvan toisen aallon.

Olen osallistunut Rytmiseminaareihin joko

kouluttajana tai osallistujana aina kun olen ollut Suomessa. Välillä mukana on ollut myös opiskelijaryhmä Sibeliuksen Akatemias-ta tutustumassa jo työssä toimiviin kollegoihin. Rytmiseminaarien upeaa antia ovat laulun ja tanssin kautta avautuvat keskustelut, pohdinnat, yhteisen aaltopituuden löytäminen, ajatusten ja tunteiden jakaminen. Syke joka jatkuu unissa.

Olen saanut olla monen kansainvälisen kouluttajan emäntänä. Ulkomaisiin silmiin oman maan tavalliset pienet asiat näkee uudella tavalla. Wolfgang Hartmann oli vaikuttanut suomalaisten vihreän kaipuusta keväällä, häntä liikuttivat pienet rairuohoistutukset jokaisella huoltoasemallakin. Polo Vallejo ihaili pitkiä jääpuikkoja tieleikkausten graniittikallioissa. Vuoden 2000 symposiumvieraat halusivat pysäyttää bussin pilkkijöiden kohdalla. Heistä jäällä istuskelu ja ajatus että jään alla on vettä ja kaloja, oli aivan käsittämätön.

Palaan vielä vuoteen 1993 ja sen jättämiin jälkiin. Ilkka Salovaaran Kameli-orkesterin taianomainen svengi sai minut pauloihinsa ja aloitimme Ilkan kanssa yhteisen musiikinoppikirjasarjan kirjoittamisen. Sillä tavalla

sain mahdollisuuden tutustua Ilkan pedagogiaan ja yhdistää siihen musiikkiliikunnan ja improvisoinnin elementtejä. Moussen senegalilaiset rytmit soivat usein JaSeSoin koulutuksissa, ja 13 vuotta myöhemmin sain koskettaa Dakarissa Moussen rakennuttaman koulun seinää. ”Tämä koulu on rakennettu suomalaisten rummutuksesta”, sanoi Mousse tammikuussa 2006, kun ryhmä jase-soilaisia vieraili hänen koulussaan.

Kartta ja kompassi

Opettajaksi kasvu on jatkuvaa ja maasto on vaihtelevaa. Koulutus voi antaa kartan ja kompassin, mutta vaellusreitti ja -välit täytyy valita itse. Matkan varrella välillä on suota ja joskus valikoi kiertotien, mutta reitti kulkee myös korkealla ja avaraa maisemaa, jolloin näkee kauas. Rytmiseminaareissa välillä jopa lennetään. Mielenkiintoisten kollegojen tapaaminen, heidän kans-

saan keskustelu ja mahdollisuus nähdä miten he opettavat, avaa pedagogisen havainnoinnin ovia.

Oma pedagogia muokkautuu myös kokemuksista, joissa saa itse olla oppilas. Opettajana ollessa unohtaa helposti, miltä tuntuu kun jotain asiaa ei vielä osaa. Miltä tuntuu kun muu ryhmä oppii nopeammin, kun oma keskittyminen herpaantuu tai miltä tuntuu kun oppii jotain uutta. Rytmiseminaareissa on aina hieno mahdollisuus olla oppijan roolissa.

Kymmenen sanaa

Oman pedagogian perusasioita löytää jo koulutusvaiheessa. Vuosien varrella värit ja painotukset voivat vaihtua. Kirjaan tähän loppuun kymmenen sanaa, jotka tuntuvat tärkeiltä, kun mietin opettajuutta ja musiikinopettajien koulutusta.

Ilkka Salovaara ja Kameliiorkesteri esiintymässä vuoden 1996 seminaarissa.

1. Lapsi

Opetuksen keskipisteessä on aina lapsi, jonka kehitysvaiheita ja oppimisen tapoja opettajan pitäisi tunnustella tarkkoilla tuntosarvilla. Tavoitteelliseen työskentelyyn lapsen kanssa opettajalta vaaditaan herkkyyttä, intoa, rakkautta ja kunnioitusta.

2. Leikki

Keskeinen rooli oppimisessa on leikillä, omalla keksimisellä ja ilolla. Sen avulla ja ohessa taitava opettaja pystyy opettamaan musiikin perusasioita ja tavoitteellista työntekoa. Leikki opettaa uskallusta ja hetkessä elämisen taitoa.

3. Pedagoginen muusikkous

Opettajan oman muusikkouden tulee olla vahva, luonnollinen osa häntä itseään. Näin opettaja pystyy joustavasti soveltamaan taitojaan ryhmäkohtaisesti, muuntautumaan musiikillisesti ja tukemaan siten mitä erilaisimpien oppijoiden ja ryhmien musisointia.

4. Repertuaari

Ryhmän kanssa musisoivalla opettajalla tulee olla hallussaan laaja varasto lauluja, leikkejä, soittoja ja tansseja, hyvä tuntemus eri aikakausien ja eri kulttuurialueiden musiikkiin. Opettajan täytyy myös itse uskoa repertuaariinsa, seistä laulujensa takana. Innostus ja tunneside musiikkiin heijastuvat opetukseen.

5. Taiteiden ykseyt

Lapselle kaikki taiteet ovat yhtä; lapsi integroi kokemuksensa ja kertoo niistä laulaen, liikkuen, tanssien, piirtäen ja tarinoiden. Musiikkikasvattaja kasvattaa kaikkiin taiteisiin.

6. Syke

Jo kohdussa lapsen ensimmäinen aistimus on äidin sydämen syke, rytm. Rytmisen hahmottaminen on oppimisen perusta. Tämän päivän arki tarjoaa lapsille liian vähän mahdollisuuksia rytmiseen tekemiseen ja kokeamiseen, esimerkiksi kotitöihin liittyvät rytmit ovat lähes kokonaan kadonneet. Musiikin

avulla lasta opetetaan hahmottamaan syketä ja rytmiä ja musiikin kokonaismuotoja.

7. Oma pedagogia

Opettajan peilistä näkyy hänen oma pedagogiansa. Peilinä toimivat opetushetket, oppilaat, kollegat, koulutukset, kirjat ja elämä. Erilaisista pedagogisista lähestymistavoista voi saada opetukseen aineksia, mutta oman pedagogiansa jokainen rakentaa itse ja toteuttaa oman persoonansa kautta.

8. Arvo

Musiikilla ja muilla taiteilla pitää yhteiskunnassa olla itseisarvo. Jos taidekasvatus täytyy perustella ainoastaan hyötynäkökulmilla, ollaan hakoteillä. Mihin suuntaan koulumme on menossa? Esimerkiksi lastentarhan- ja luokanopettajakoulutuksessa musiikkia on nykyään niin vähän, että sen arvion ymmärtäminen alkaa jo olla vaarassa.

9. Aika

Hermosto aktivoituu nopeasta musiikista ja rauhoittuu hidasta musiikkia kuuntelemalla. Rauhoittumiseen tarvitaan aikaa. Nykyarjen tempo on nopeaa, nopeutta myös arvostetaan. Seurauksena voi olla lapsen hermoston yliaktivoituminen, joka aiheuttaa levottomuutta ja keskittymisvaikeuksia. Musisoidessa on aikaa tarjota elämyksiä myös rauhallisen musiikin parissa, antaa aikaa lapsille, jotka ovat nyt-ihmisiä, eivät aika-ihmisiä.

10. Kuuntelu

Musiikin avulla on mahdollista oppia kuuntelemaan muita ja itseään. Kuuntelemisen taito avaa portteja keskittymiseen ja oppimiseen. Kuuntelu on avain yhdessäoloon, keskusteluun, muiden ja oman itsen ymmärtämiseen.

Jokaista varten on oma tie.

Jos ei kulje omaa tietänsä,

silloin sitä ei kulje kukaan.

Se tie on olemassa vain silloin,

kun kuljen sitä pitkin.

Terhi Oksanen:

Rytmikaikuja ja symposioituja

On syksyiltä vuonna 1997. Istun italialaisessa ravintolassa Helsingissä ja keskustelu musiikkikasvatuksesta käy vilkkaana. Kiitos Markku Kaikkosen, pitkään suunniteltu yhteistyötapaaminen Koulujen Musiikinopettajat (KMO) ry:n ja JaSeSoi ry:n kanssa on vihdoinkin saatu järjestettyä, ja ilta uhkaa pian loppua kesken. Ajatuksia, näkemyksiä, kokemuksia ja ideoita vaihdetaan. Minä utelen ja yritän hahmottaa, mitä on Orff-Schulwerk. Keskustelu on inspiroivaa ja keskusteltavaa riittää niin, että juttu jää kesken. Illan päätteeksi on tehty päätös järjestää kevään 1998 Rytmiseminaari yhteistyössä KMO:n kanssa.

Ensimmäinen kolahdus

Yhteistyö JaSeSoin pitkäaikaisen puheenjohtajan Harri Setälän kanssa toi minut mukaan JaSeSoin keväiseen koulutustapah-

tumaan ensimmäistä kertaa vuonna 1998. Takanani oli liki kymmenen vuoden pesti KMO:n hallituksessa, joista viimeiset neljä yhdistyksen puheenjohtajan tehtävissä. KMO-vuosien aikana olin ollut suunnittelemassa ja järjestämässä koulutustilaisuuksia musiikinopettajille. Muistan, miten Orivedelle tullessani nautin siitä, että ensimmäistä kertaa vuosiin sain osallistua koulutukseen ihan tavallisena kurssilaisena ilman järjestäjän vastuuta ja velvollisuuksia. Se tuntui luksukselta.

Luksusta tulvi tuon viikonlopun aikana lisää joka käänteessä. Erityisesti minuun kolahtivat työpajat, aktiivinen yhdessä tekemisen touhu ja ilo. Tunnelmassa ja hengessä oli jotain, mikä yhdisti kaikkia mukana olevia. Sain kurssilla ensimmäisen tuntuman myös JaSeSoin kansainvälisyyteen ja kansainvälisiin kouluttajiin. Espanjalaisen Polo

Juha-Pekka Putkosella, Harri Setälällä ja Terhi Oksasella on hymy herkässä vuonna 1999.

Vallejon lämminhenkinen opettajapersoonana ja tapa opettaa jäivät elämyksenä mieleeni. Repertuaarissani on edelleen monta laulua Polon tunneilta. Sana opetusprosessi kilahti myös korvaani viikonlopun aikana ja jäi kaikumaan uteliaisuutta herättäen. Seminaarin meno ja meininki oli mukavan rentoa ja railakasta, kirjaimellisesti aamusta iltaan. Työpajojen lisäksi Rytmiseminaarit ovat aina tarjonneet upeita konsertteja ja esityksiä myös iltaisin. Kyseisenä keväänä lavalle astui Juha Lammen ohjaama ”o’Rivesi Dance”-ryhmä.

Pedagogiseen kotiin

On lauantai-ilta maaliskuussa 1998. Istun Oriveden Opiston juhlasalin eteisaulan nurkassa ja seuraan seminaarilaisten iloista illanviettoa. Rytmiseminaarin ohjelma jatkuu, estradi on vapaa. Olen joukossa uusi kasvo, mutta en tunne oloani vieraaksi, päinvastoin. Istun ja ihmettelen. Mietin, miksi en ole aikaisemmin tiennyt, että tällainen porukka (JaSeSoikoon!) on olemassa. Miksi kukaan ei ole kertonut! Lauantai-illan ohjelmaa lopetellaan vasta aamunkoitteessa. Viimeinen ohjelmanumero kuunnellaan juhlasalin flyygelin alla, musiikki vyöryy yli. Nämä hetket palaavat mieleeni, kun muistelen ensimmäistä Rytmiseminaariani.

Tuon keväisen Rytmiseminaarin jälkeen elämä ei ollut entisellään. Se oli jonkinlainen käännekohta minun opettajaksi kasvamisen prosessissani, se on jäänyt mieleen. Leijailin sfääreissä pitkään tuon viikonlopun jälkeen. Vuosien pedagogisen prosessoinnin jälkeen koin, että olin tullut pedagogiseen kotiin, samalla tavalla ajattelevien ihmisten joukkoon. Olin omassa työssäni koulun musiikinopettajana jo usean vuoden ajan läpikäynyt pedagogista pohdiskelua: hapuillut ja törmäillyt etsiessäni musiikin opettamiseen jotain järkeä, jonkinlaista pedagogista kivijalkaa ja suuntaa. Nyt suunta löytyi ja tiesin, mihin suuntaan minun oli jatkettava. JaSeSoi sai uuden jäsenen ja seuraavan vuoden Rytmiseminaari kirjautui kalenteriini.

Polo Vallejo oli kouluttamassa Orivedellä vuonna 1998.

Kurssilaisesta kulissien taakse

Vuoden 2000 Rytmiseminaarista mieleeni palaavat toisenlaiset muistot. JaSeSoin ja Rytmiseminaarin historiassa vuosi muistetaan suuresta Orff-Schulwerk –symposiumista, ”Expression in Music and Dance Education”. Olin mukana JaSeSoin hallituksessa, kun se kesällä 1998 päätti ottaa tämän kansainvälisen tapahtuman järjestettäväkseen. Orff-Schulwerk –symposium järjestetään perinteisesti Orff-instituutissa Salzburgissa viiden vuoden välein. Vuonna 2000 symposium oli Orff-Schulwerkin 50-vuotisjuhlan kunniaksi jaettu maailmalle neljään osaan: Orivedelle Suomeen, Traunwalcheniin Saksaan, Müncheniin Saksaan ja Rochesteriin Yhdysvaltoihin. Suomelle tarjoutui ainutlaatuinen tilaisuus järjestää Rytmiseminaarin yhteydessä symposiumeista ensimmäinen.

Risto Järvenpään heiluttaessa JaSeSoin puheenjohtajan nuijaa kolmentoista hengen TEAM 2000 aloitti suururakan valmistelutyön keväällä 1999. Astuin suuriin saappaisiin ja lupauduin toimimaan koordinaattorina symposiumin järjestelytalkoissa. JaSeSoilla oli jo kokemusta suuremman kansainvälisen tapahtuman järjestäjänä. Baltic and Scandinavian Meeting of Educators oli järjestetty keväällä 1996, mutta minulle tämän mittakaavan tapahtuman järjestäminen oli uusi kokemus.

Jokainen koulutustapahtuma vaatii toteutukseen ihmisiä, jotka tekevät töitä tapahtuman toteutumiseksi. JaSeSoissa tätä talookoheutta on ollut aina! Jo muutamassa aiemmassa Rytmiseminaarissa kokemani tunnelma, aktiivinen yhdessä tekeminen, oli läsnä myös kullisten toisella puolella. TEAM 2000 paitsi töitä symposiumin onnistumiseksi tunteja laskematta koko edeltävän vuoden. Koordinaattorina muistan to-

sin joskus kokeneeni vahvojen JaSeSoin-vaikeuttajien karisemojen kipinöintiä, itse symposiumissa kipinöintiä oli vain sen huikassa toteutuksessa.

Kansainvälisiä kohtaamisia

Maaliskuussa 2000 JaSeSoin puheenjohtaja Jouni Kettunen julisti Orff-Schulwerk-symposiumin avatuksi. TEAM 2000 rummutti tapahtuman käyntiin senegalilaisen Mousse Ndiayen johdolla. Oriveden Opiston juhlasaliin oli kokoontunut 136 osallistujaa, edustettuna oli kuusitoista maata: Australia, Englanti, Itävalta, Japani, Kreikka, Libanon, Ruotsi, Saksa, Senegal, Slovenia, Suomi, Sveitsi, Turkki, USA, Venäjä ja Viro. Tämä osallistujajoukko sai minut ymmärtämään, kuinka laaja kansainvälinen verkosto Orff-Schulwerkin ympärillä toimii. Symposiumin aikana huomasin, että monet kansainvälisistä osallistujista olivat toisilleen tuttuja jo vuosien takaa. Tämän jälkeen

Vuosi 2000 ja Symposiumin avajaiset. Edessä vasemmalla JaSeSoin kunniajäsen Ellen Urho.

olen itsekin lähemmin tutustunut siihen, miten Orff-Schulwerk kokoaa musiikkikasvattajia yhteen ympäri maailmaa.

Omat muistikuvani symposiumista liittyvät juuri lähinnä järjestelyvastuuseen ja kiireisiin järjestelytoimiin, joskus tukaliinkin tilanteisiin. Nyt jo hauskana muistona mielessäni on, kuinka perjantai-iltana seison pienessä paniikissa tumput suorana K-marketin pihalla Oriveden keskustassa. Auton rengas sihisee, se on puhki. Kello on varttia vaille viisi, auton takakontti ja takapenkki ovat täynnä symposiumin juhlaillallista varten hankittuja viinilaatikoita: ”Tähänkö sitä jätettiin?” Huoltoasemalta neuvotaan paikalliseen autokorjaamoon, joka löytyy onneksi muutaman kilometrin päästä. Se on viiteen asti auki. Ajan korjaamon pihalle rengas sihisten viittä vaille viisi – huh, korjaa ja on vielä paikalla. Rengas saadaan paikatua, kirjaimellisesti viime minuutilla. Mielessäni kävi, mitä korjaaja mahtoi ajatella rouvan juomalastista. Taisin lähtiessäni sanoa, että meillä on isomman puoleiset juhlat illalla Opistolla. Korjaaja tiesi tapahtumasta, siitä oli kirjoitettu paikallisessa lehdessä.

Rytmin kipinä

Symposiumviikonloppu oli osallistujille täynnä tapahtumia, työpajoja, korkeatasoisia luentoja, upeita esityksiä, keskusteluja ja kohtaamisia. Kohokohtana minulle nousivat mukana olleiden lasten ja nuorten esi-

tykset. Niissä sain istua ja nauttia, ja nautittavaa niissä riittikin. Muistan erityisesti sunnuntai-iltapäivän päätöskonsertin. Istun kyöneleet silmissä, kuuntelen Ilkka Salovaa-
ran ja Satu Sopasen johtaman Nuolialan koulun lasten ja nuorten Kameliorkesterin raikuvaa laulua ja musisointia. Se on paras päätös ja kiitos symposiumin eteen tehdystä työstä. Yhteensä symposiumin toteuttamiseen osallistui lähes 300 ihmistä. Maratonista vastaava suoritus yhdistykseltä, jonka jäsenmäärä oli noin puolet tästä. Symposiumin tapahtumista, luennoista ja osallistujien tunnelmista on koottu Sympo-julkaisu ja -video.

Nämä kaksi kokemusta, toinen katsomon puolelta ja toinen kulisista, liittyvät minun muistoihini JaSeSoin keväisistä Rytmiseminaareista. Molemmissa olen kokenut, miten yhteinen tavoite ja päämäärä yhdistävät ihmisiä. Vuoden 1998 Rytmiseminaari oli minun ensimmäiseni ja siksi merkittävä kokemus: sain siitä tärkeän kipinän ja suunnan oman työni kehittämiseen. Opetusprosessini on siitä edennyt ja etenee edelleen, sillä Orff-Schulwerkissa riittää keskusteltavaa ja prosessoitavaa. Rytmiseminaarien jälkeen on sfääreissä leijailtu toisen jos kolmannenkin kerran, niiden antiin ei ole tarvinnut pettyä. Kerta toisensa jälkeen ne ovat taattua tavaraa. Rytmiseminaari on edelleen odotettu koulutustapahtuma, joka kuuluu minun vakio-ohjelmaani keväisin.

Kurssilaisten muistoja: Kaikki alkoi Rytmiseminaarista

Oli vuosi 1996 – olin kuullut, että Suomessa Orivedellä oli erittäin hyviä Orff-kursseja, joissa kaikki ”Orffarit” kävivät. Minä mietin, että kuka se Orff oikein oli? Ja niin alkoi yhteydenpito Suomeen Orffin merkeissä. Ensimmäinen Rytmiseminaarini oli tosiaanikin herätys musiikin maailmaan. Kurssi oli antoisa ja täynnä elämää ja intoa. Menin takaisin Ruotsiin tuulen huumassa. Tuolloin käynnistyi prosessi, joka jatkuu vielä tänäkin päivänä.

Tuumasta toimeen. Jukka Siukonen ja Harri Setälä olivat suuria kannustajiamme: heiltä saimme idean ja paljon apua oman yhdistyksen perustamisessa Ruotsiin Tukholman Tenstaan. Pojat tulivat tänne meren toiselle puolelle, Harri kurssitti ja Jukka käänsi laulua ruotsin kielelle kalakassi kaulan ympärillä. Yhdistyksemme Ruotsissa on siis tavallaan JaSeSoin pikkusisko.

Meidän tytöt vallan ihastuneena näihin suomalaisiin urhoihin uskalsivat aloittaa oman Orff -prosessinsa. Ja kuten Jukka sanoi meille: ”Nyt olette osa suurta Orff-perhettä.” Sen me olemme yrittäneet kantaa kunnialla, emmekä koskaan unohda auttavaa kättänne ja tietoa musiikin mahdollisuuksista Orff-Schulwerkin keinoin. Kiitos teille!

Esa Lamponen löysi tänne meille jopa useampia kertoja, ja vieläkin täällä lennetään ja liidellään Esan laulujen tahdissa. Markku Kaikkonen teki Kaarlo Uusitalon kanssa nopean visiitin Tenstaan ja Väinämöisen laulut alkoivat tahdittua monikulttuurisella alueella.

Joitakin kertoja on porukalla lähdetty täältä Tukholman Tenstasta Rytmiseminaariin. Junalla on matkustettu ja saatu muutkin matkustajat mukaan lauluun ja munamarakassien soittoon. Kaikki varmaan tiesivät, että olemme menossa Rytmiseminaariin, ja sillä lailla sai myös JaSeSoi hieman mainosta olemassa olostaan. Ja ehkä jopa uuden jäsenen, toivottavasti.

Kaikki ideat ja muistot Rytmiseminaareista ovat antaneet paljon kimmoketta meille täällä oman yhdistyksemme pitämisessä. Omat kurssit ja Orff-henki ovat meidän yhteinen kiinnikkeemme. Meidän tulee muistaa, että musiikki yhdistää. Kaikilla on oma prosessinsa omaksuessaan uusia asioita. Kehitys lähtee käyntiin ihanalla ololla ja sillä, että uskaltaa sanoa: ”Hei, minähän osaan!”

Joten suuri kiitos JaSeSoille, joka jaksaa järjestää koulutustilaisuuksia ja antaa uutta innostusta uusien laulujen, liikkeen ja rytmien kehityksessä. Olemme kaikki ”barn i början”, ja siitä se sitten lähtee. Kuten Orff sanoi: ”Musiikki kuuluu kaikille!”

Näillä sanoilla lopetan kirjoitelmani ja toivon, että tapaamme uusien musiikkitapahutumien merkeissä. Yhdistyksemme lähettää lämpöiset terveiset kaikille teille siellä meren toisella puolella, ja onnea seuraaville kahdellekymmenelle vuodelle Rytmiseminaarien merkeissä!

Mallo Vesterlund

puheenjohtaja

FOSiTS – Föreningen Orff-Schulwerk i Tensta Sverige

Eturivissä FOSiTSin tyttöjä: vasemmalta Anne Mastouri, Pia Andersson, Titti Jatta ja Mallo Vesterlund.

Tiina Kursula, illanviettojen vetävä vetäjä Mikkelissä 2006.

Rytmiseminaarien illanviettoja

Tulin ensimmäisen kerran Rytmiseminaariin vuonna 1995. Kokemus oli mullistava, jäin nimittäin koukkuun ja olen siitä lähtien ollut mukana joka vuosi. Kurssien opetusselliset sisällöt ovat olleet vaihtelevia ja hyvin antoisia.

Oma lukunsa kurssiviikonlopussa ovat olleet vapaamuotoiset illanviihtot. Heti ensimmäisellä kerralla sain kosketuksen hulttomaan ja luovaan musisointiin. Monta vuotta illan sytyttäjinä olivat Haase ja Putkonen, Järvenpään Risto, Kettusen Jouni ja monet muut monitaiturit, jotka erilaisilla kokoonpanoilla saivat ihmiset tanssimaan, laulamaan ja kilkuttelemaan. Kuka voisi unohtaa Haasen tulkintaa kappaleista I Shoot a Sheriff, Helpless tai Tein lasinkuultavan laulun? Kettunen kosketti meitä laulamalla Kotkan poikii ilman siipii ja Lentäjän poika. On kuitenkin yksi laulu, jota ilman en Rytmiseminaarin illanviettoja osaa kuvitella. Se on tietenkin Risto Järvenpään Kourallinen hiekkaa. Sitä on laulettu isolla ja pienellä joukolla, herkästi ja rajusti sekä moniäänisesti. Risto on tuonut aina mukanaan omia koskettavia ja lentoon nostattavia laulujaan ja toisaalta kokeneen muusikon varmuudella muuta menomusaa.

1990-luvun loppupuoli toi mukanaan tv:stä tutut karaoken ja Bumtsibumin. Putkosen Pekka oli tehnyt Bumtsibumia varten kalvoja, ja joukkueiden pianisteina olivat Terhi Oksanen ja Markku Kaikkonen. Voittajia en valitettavasti muista, mutta rajua kilpailua käytiin! Vuonna 1998 PääSeSoin porukka teki valtaisan urakan ja kokosi yli viidenkymmenen laulun monisteen, josta hoiattiin Oriveden live-karaokessa. Minulla oli ilo olla muutaman kerran karaoke-emäntänä, ja mikäs sen mukavampaa kuin saada olla todistamassa upeita tulkintoja meille suomalaisille niin rakkaista lauluista: Anna

mulle tähtitaivas, Mombasa ja R-a-k-a-s! Mukana oli tietenkin house band upeasti säestämässä. Luovaa porukkaa kun oli paikalla, niin lauluvalikoima laajeni toiveiden mukaan ja bändi improvisoi.

Entä kuka voisikaan unohtaa, kun joskus yön pimeinä tunteina ahtauduttiin flyygelin alle ja annettiin äänen tulla kehosta läpi kun esimerkiksi Kaikkosen Markku tai Alajuurman Susanna soittivat! Oi niitä aikoja!

Kun Rytmiseminaari siirtyi Orivedeltä Mikkelin, piti sinne luoda uusia perinteitä illanviihteille. Takkahuoneesta on muodostunut tunnelmaltaan intiimi paikka pienimuotoiselle musisoinnille. Kitara on kiertänyt kädestä käteen ja yhdessä on laulettu saunomisen lomassa. Usein kitara on viivähtänyt pitkään Sandborgin Harrin kaulalla, jolla on iso repertuaari lauluja jaettavaksi.

Vuonna 2004 lauloimme illalla yhdessä Soili Perkiön johdolla suomalaisia ja muitakin lauluja, ja kurssin opettajana ollut Sofia Lopéz-Ibor herkistyi kyyneliin asti hienosta tunnelmasta. Vuoden 2005 Rytmiseminaarissa oli lauantai-illan huipentumana kurssin ohjelmaan sisältyneiden ryhmätöiden katselmus. Saimme nähdä, kuulla ja kokea uskomattomia esityksiä vanhoista tutuista suomalaisista lastenlauluista. Lauluina olivat muun muassa Ihahaa, Jänöjussin mäenlasku ja Hyvin hiljaa. Kun luovuus pääsi valloilleen, oli lopputulos huikea.

Monta muistoa jää kertomatta, mutta voi vain todeta, että on ollut hienoa olla jakamassa unohtumattomia musiikillisia ja koskettavia hetkiä erilaisten persoonallisuuksien kanssa.

Ja tarina jatkuu...

Tiina Kursula

Linja-autossa ompi tunnelmaa

Minulla oli kunnia kuulua symposium-tiimiin vuonna 2000. Päätimme, että olisi hyvä, jos ulkomaisia vieraita varten olisi oma bussi, joka veisi heidät suoraan perille Oriveden sykkeeseen. Niinpä sain tehtäväkseni huolehtia bussin tilaamisesta ja asiakkaiden rahastamisesta. Sain siis kokeilla ”bussiemäntänä” toimimista!

Maaliskuun puolenvälin viikonloppu on perinteisesti ollut aurinkoinen, eikä tämäkään tehnyt poikkeusta! Bussiin nousi yksi toisen jälkeen hyväntuulisia ihmisiä, ja tuttujen kasvojen näkeminen porukassa vain nosti tunnelmaa ennestään. Niinpä puheen pulputus ja sorina oli melkoinen! Siinä sitä sitten mennä puhallettiin kohti Orivettä.

Pitkän matkan aikana ehdin toimia myös matkaoppaana, kun porukka kyseli asioita

Suomesta, ja ihasteli luontoa ja valoa, ja mietti majoitusmahdollisuuksia Symposiumin jälkeen. Onnistuin majoittamaan muuttaman ihmisen myös omaan kotiini ja lupasin kysyä, josko jollain muullakin olisi mahdollisuus tarjota yösjää matkalaisille.

Reitin varrella oli myös välietappi Nuolialan ala-asteella Pirkkalassa, jossa Ilkka Salovaaran mainiot oppilaat antoivat meille näytteen taidoistaan pienen konsertin muodossa. Mahtavaa!

Perille päästiin turvallisesti ja kätevästi ja voi vain kaiholla todeta laulun sanoin, että ”linja-autossa ompi tunnelmaa, linja-autossa matka katkeaa...”

Minna Laitinen

Kameliorkesterissa vuonna 1993

Nuolialan ala-asteella kävi keväällä 1993 kova tohina: oltiin lähdössä esiintymään johonkin Rytmisseminaariin Orivedelle. Lapsia lähti matkaan kaksi bussilastillista, ja näin muistelee esiintymistä silloinen 5.-luokkalainen:

- Soitin aina Kameliorkesterissa marakasseja. Tällä kertaa olimme lisänneet esityksemme myös pienen tanssikoreografian, kappale taisi olla Rummut kutsuvat meitä.

Tanssimme tyttöjen kanssa jonkun välisoi-ton ajan afrikkalaistyyliiset naamiot kasvojen edessä, ja kun tanssi loppui, menin viemään naamiota takaisin lavan vieressä olevalle pöydälle. Laskiessani naamiota kovalla kiireellä satutin pääni pöydän kulmaan, ja otsaan tuli verinen haava. Ja ei kun marakassit käteen ja takaisin keikalle! Ei olisi tullut mieleenkään lopettaa kesken esityksen.

Kouluttajien tervehdyksiä:

”Remembrance Is a Form of Meeting”

Kahlil Gibran

“All encounters with other people are experiences, and all experiences are forever connections.” Do you agree with this ancient saying? I do!

In my wanderer-teacher’s life I met many people, young and old, speaking my language, speaking other languages, not speaking at all, but talking without words...

With some of them I travelled for a long time, with others I walked a shorter path, some, finally, I met only once, but everyone gave me a present, something to pass on...

Melodies, games, rhymes, songs, poems are travelling round the world; a little child from the South sings Heijoololelee loilango, overcoming his fear, like the brave Lappish

rabbit; another one smiles by playing with his classmates a children’s game from his native country...

Most of us nowadays have countless opportunities of getting in *virtual* touch with other people, but how many feel *really* to be in touch?

Nothing can substitute the true joy, the pure intimacy, which spreads while singing, dancing, playing together! So, go on with your projects, mahtava Finnish friends, let’s meet again one day, somewhere!

Hyvää oloa ja heippa!

Orietta Mattio

Kansainvälinen tapaaminen Orivedellä vuonna 1994. Oikealta: Wolfgang Hartmann Itävalta, Orietta Mattio Italia, Soili Perkiö ja Harri Setälä Suomi, Aarne Saluveer ja Inge Rautsepp Eesti.

Muistoja, muistoissa, MUSISOI – JaSeSoi!

Konnie Saliba/Harri Setälä:
 :,:Sutsun sutsun juna saapuu,:
 näin sitä näin sitä näin sitä mennään.
 :,:Jo juna tuolta saapuu
 sä etkö lähde mukaan,: 3x
 Joo-JOO mä lähdän myös...

Minulla se vain ei jäänyt kolmeen kertaan, vaan vuodesta 1988 lähtien muutamaa väli-vuotta lukuun ottamatta olen istahtanut ensin MUSISOI- ja sitten JaSeSoi-junaan ja pukuutellut Orivedelle – viimevuosina Oulun yliopiston pikkubussiin ja köröteltty Mikkeliin – lisää oppia saamaan. JaSeSoi-kansiooni on kertynyt vuosien varrella oppi-materiaalia ympäri maailmaa. Mieleenpai-nuvimmat musiikkikasvattajat eri kursseil-ta ovat ehdottomasti meidän omat rautaiset ammattilaisemme Inkeri Simola-Isaksson, Soili Perkiö, Harri Setälä ja Risto Järven-pää. Maailma toi lähelle Jean Wilmouthin ilon ja leikkimielisyyden, Konnie Saliban tarinat, Doug Goodkinin mielikuvituksen lennon, Orietta Mattion herkkyyden, Wolf-gang Stangen innostavat musiikkiliikunnal-liset ideat ja Wolfgang Hartmannin tavan yhdistää eri taiteita ja musiikkia. Unohta-matta heidän kaikkien hienovaraista lapsen maailman ja musiikkikasvatuksen ymmär-rystään. Rakkaus lapseen ja musiikkiin osa-na hänen täysipainoista elämäänsä ovat ne eväät, jotka eivät repustani koskaan loppu. Siitähän me yhdessä pidämme huolen.

Kuuntele lasta, niin opit uutta!

On vuosi 1994 ja kahdeksas Rytmisseminaa-ri, paikkana Oriveden Opisto. Se ei olekaan minulle aivan tavallinen JaSeSoi-vuosi. Oh-jelmassa lukee:

Opettajat:
 Wolfgang Hartmann, Itävalta
 Orietta Mattio, Italia
 Soili Perkiö, Suomi
 Marja-Leena Juntunen, Suomi

Vuoden 1996 Rytmisseminaarin avajaislaulu,
 Kaija-Leena Salovaara, Leena Poikela ja
 Soili Perkiö.

Leena Poikela, Suomi
 Juha Lampi, Suomi

Olen yhden 45 minuuttisen työpajan vetäjänä. Hassua, mutta olen aina vierastanut luku-a 45, kun se mittaa aikaa tehdä musiikkia. Tuntuu, että se aika kiittää ohii liian nopeasti musiikin tuntemiselle kehossa, ajatuksissa ja sydämessä. Siksi tämä työpaja olikin minulle haaste. Halusin koskettaa ilon pilkettä silmäkulmassa, mielen lämpöä, halusin pienen ihmisen äänen kuuluviin. Halusin ymmärtää omalla tavallani prosessia, joka on elämys, jossa yhdistyvät tila, aika ja liike – ihminen tilassa yksin ja ryhmässä. Yhteisöl-lisyys, joka syntyy yhdessä tekemällä, yhteisen haasteen edessä. Silloin mietin todella, mistä tuon kaiken irrottaisin ja käärisin 45 minuutin pakettiin. Apu oli lähempänä kuin heti arvasinkaan.

Siinä hän oli, aivan lähellä, pöydän ääressä kääntelemässä muovimukeja rytmikkäästi ja taitavasti. 11-vuotias tyttäreni Maaria, tukka poninhännällä, yöpaidassaan: ”Hämähämähäkki kiipes aidalle...” Katselin ja kuuntelin. Tässä se on: leikki ja tosiharjoitus, innostus ja mielikuvituksen lento. Kuppipijuttu! ”Opeta minullekin tuo”, sanoin. Ja niin alkoi opetustuokio. Kuppipyrytmit ja –käännökset sinkoilivat allegro con brio ehkäpä jopa prestissimo. Minä yritin tehdä mallin mukaan. Päässäni pyöri ja keittiömme maustekaapin kaikkein kirpeimmät tuoksut alkoivat tuntua laimeilta. Toivottomana vihdoon pyysin tempoksi lento! Huokaisten opettajani suostui vähentämään esitysnopeutta, jotta minäkin raukka oppisin tuon hurjalta ja mielenkiintoiselta vaikuttaneen kuppipyrytmi-ostinatton. Tämä epi-

sodi antoi vauhtia työpajalleni ja teemaksi muodostuikin: Kuuntele lasta, niin opit aina uutta! Ja alateemaksi muodostui Keittiöstä löytyy laulu, säestyssoittimet ja musisoinnin alkujuuret.

Matkasin siis Orivedelle kapsäkki täynnä mukeja ynnä muuta keittiötavaraa, laukussa oli myös Kärpäsän maustelaulu (san. Inkeri Karvonen, säv. Leena Poikela), ja kiitokseksi Maarialle ”Kauneinta maailmassa” -kappale. Ilman jasesoilaisten ystävieni kannustavaa tukea en olisi uskaltanut moiseen. Se onkin ollut vuosien varrella suurinta antia – ystävyys ja erilaisuuden hyväksyminen ihmisinä ja pedagogeina!

Leena Poikela

Avajaiset Oriveden salissa vuonna 1994.

Heartfelt Congratulation from England

I arrived in Orivesi in 1995. It was my first trip to the very North of Europe. It was cold at the time, but the people were as warm hearted as any of my Southern friends. I suddenly realized how ignorant I was and this ignorance about Finland is fairly wide spread in the rest of Europe. I was taken aback by the linguistic skills of the participants. Not only spoke everybody good English, which meant I did not need a translator, but I discovered that most Finns spoke at least three languages if not four. Swedish, Russian, German and French.

Does that contribute to their musicality I thought? It surely must, as their ears are obviously finely tuned to distinguish between the very different sound of the voice.

I recall a total sense of commitment, a love for music and dance and great spontaneity. Nothing I challenged them with was seen as a task, more of a new experience that everybody was willing to explore. When I suddenly produced a roll of toilette paper

to dance with, there was no reluctance to experiment with it, but a sense of excitement.

It is this sense of excitement and openness that celebrates now twenty years.

20 years of Rhythm Seminar in Finland. 20 years of sharing the joy of music making and dancing and educating people about the importance of music and dance, enriching the lives of those who have the privilege of experiencing it.

My heartfelt congratulation on this special occasion. May you continue to bring joy and creativity to the amazing people of Finland and other countries through your commitment to music education. Thank you for allowing me to be part of the Finnish Experience. I will cherish it forever.

With all my love,
Wolfgang Stange

Wolfgang Stangen sessioissa meno oli reipasta vuonna 1995.

Kurssilaisia ja vessapaperia Oriveden Opiston salissa vuonna 1995.

Maija Salo johdatteli rytmiseminaarilaiset kuvan tekemiseen vuonna 1995.

The Path We Have Been Walking...

20 years of Rhythm Seminars in Finland – this has been long and plentiful enough to share it also with Estonia. Harri Setälä, Soili Perkiö and Jukka Siukonen's visit to Tallinn in the late 1980s was like a fresh breeze, which gave our music teachers a new direction to turn to. In the autumn of 1990 the Estonian Union of Music Teachers was established with an Orff-section branching from it. Since then we have enjoyed closer contact with JaSeSoy ry and Orff-Stiftung. By now Estonian music teachers have taken part in several Rhythm Seminars in Finland. Following your example we also launched courses in Estonia, where besides Harri Setälä and Soili Perkiö also Inkeri Simola-Isaksson, Katja Dobosiewicz and Elina Kivelä from Finland have acted as teachers. We would like to thank you and all the other teachers whose courses Estonians have attended. All of you have contributed to Estonian music education. And it is not only music and rhythm... We have experienced

how to play so that it would become learning and this in turn would become teaching. How to deal with children so that everything we do together with them becomes creation. How simple is not necessarily easy and complicated is not necessarily difficult...

Now we are moving on towards gaining better knowledge. But fortunately there is no final knowledge and the world of rhythm is endless. There is always an option that by choosing a familiar path we are able to see something new. This is what we wish to Rhythm Seminars in Finland – continue walking the same familiar path! The cumulating energy of endless repetitions will carry on and in addition to Finland also Estonia will benefit. We thank you and look forward to our new meetings!

In the name of Estonian music teachers,

Monika Pullerits

Baltic and Scandinavian Meeting of Educators vuonna 1996. Eturivissä vasemmalta Jean Wilmouth, Inkeri Simola-Isaksson, Minna Ronnefelt, Elisabeth Link, Monika Pullerits ja Inge Rautsepp.

Greeting to My Finnish Friends

My first contact to Finland was in Salzburg. A cheerful, once blond giant attended the class I was giving at the Summer courses: Harri Setälä. He understood deeply the sense of my music games. Thanks to this I was invited to Finland in spring 1997, to Orivesi, in the district of the wide woods and over 220 lakes, for the Rhythm Seminar. It was my first time in this wonderful country. A discovery. Cold, green, cloudy but bright northern landscape inhabited by warm, polychrome, sunny “southern” people. I felt like I came into a for me until then unknown landscape, a completely new environment peopled by familiar persons, people I seemed to have known already.

I lived some unexpected and funny life experiences: the original Finnish sauna with wood fire (the first in my life), at night with final (careful) run outside in the freezing air and some residual snow (but I am still alive and in good health); car driving on a frozen lake; as many mosquitos as I had never seen in my life. But, above all, I found a great joy to make music together, a great capacity to collaborate with each other, a strong desire to discover and practice new didactic experiences, a natural tendency for communication and understanding.

A very nice experience was my participation to the final performance. I gave an example of my didactical proposal “Let’s play with...”, which means playing additional rhythmic elaborations using a playback of classical music. A kind of active listening. I worked with a group of 60 attendants, as many as I had never had all together for this kind of experience: an actual orchestra. I led them in the Finale of Saint-Saëns’ *Carnaval des animaux* with a wood ladle wearing a funny typical Finnish cap. A wonderful “coup d’oeil” and a great sound.

20 years are a lot and a very few, depending on the perspective. A lot of joy, interests, experiences, motivations, exchanges for every single person who has worked inside the Rhythm Seminars and a very few for all the people that can still take advantage from the long and more and more creative future of this enterprise.

This is my greeting to my Finnish friends. I have only friends in Finland.

Giovanni Piazza

To JaSeSoi

20 Years of Rhythm Seminars in Finland

Let me start from far away.

Every time I come back from Africa, I feel me in a little trouble, I mean, I have to realize as soon as possible that I'm in my context again. In some occasions, depending on how long I was outside and what I have to do just afterwards my arriving, the adaptation could take some days or weeks. The strong impressions one receive in black Africa remains beating inside for a long time (let's say that it never disappears...) but, throughout the years, I have learned from the Africans that is not effective to fight against logic: time is present and present is reality.

During 1997 and 1998, when my journeys to Tanzania were common because of the intensity of my research work among the wagogo people, I got an invitation to teach at the Rhythm Seminar in Orivesi and the Sibelius Academy of Helsinki as well. In the month of March 1998, just a couple of weeks after returning from my warm Tanzanian village, I arrived into Finland where everything was white and icy (the temperature was surrounding minus twelve degrees Celsius!). This first and strong impact with climate was immediately compensated because of two essential aspects I'll never forget: 1. The warmth and hospitality of all the people in Orivesi (thanks a lot to Soili, Harri, Jukka and all others from JaSeSoi association from whom I don't remember right now the names), and 2. Their extraordinary relationship with practical music, inside or outside the course. Both characteristics, feeling like at home and living music, are the best regards I keep since then, and this is why I established

from the very beginning an unconscious concomitance between Africa and Finland. Actually, when someone ask me about my experience in Orivesi and Helsinki, I always answer : in both places, the heart is always beating.

Happy birthday!

Polo Vallejo

Alkulämmittelyä viikonloppua varten vuoden 1998 avajaisissa. Polo Vallejo edessä keskellä.

Dear Friends

My memories go back to that year of 1999 when I gave a workshop to the participants who I think most of them were teachers then and I hope still they are until today. Participants were so enthusiastic to learn and acquire knowledge of music and dance. As an educator my experience is that enthusiasm from the participants or students give back a lot to me and this 'a lot to me' goes back to them. It is an effective circle of transferring or sharing knowledge. The organisers are doing a great job, they

keep organising Rhythm Seminars and its concept because not only they believe in it but also know its importance for the benefit of us all. Ultimately rhythm brings joy to our hearts, relaxes our mind, frees us from the cage of loneliness. Rhythm brings souls together. Keep the beat!

Looking forward to seeing you soon.

Arnold Chiwalala

Vuoden 1999 opettajat Arnold Chiwalala (oik.) ja Sean Gregory seurassaan Mallo Vesterlund ja Tiina Kekäläinen. Takana seisomassa Tytti Siukonen.

Symposium 2000 – In Orivesi, Traunwalchen, Munich and Rochester

An Overview of Themes and Some Statistics

Before the beginning of our new century, at an annual meeting in Schloß Pertenstein, the Orff-Schulwerk Forum Salzburg suggested having four symposia in 2000 instead of the usual single big international meeting in Salzburg. In addition to celebrating the one hundred and fifth birthday of Carl Orff, the year 2000 would mark the fiftieth anniversary of the first publication of *Music for Children* by Schott and Company. Having four separate symposia was primarily for reasons of diversity and for the fact that the Orff Institute and the University Mozarteum were both undergoing “trials and tribulations” with restructuring due to newly formed legal requirements for universities. It was a wise decision that resulted in the highest quality of contemporary thinking and practices in four different areas of music and dance pedagogy all related to the substantial legacy of Carl Orff and Gunild Keetman.

The Orff-Schulwerk Forum Salzburg provided the umbrella over each of the hosts and their sponsors:

Orff-Schulwerk Association of Finland (JaSeSoy ry),
Volksschule Traunwalchen,
Orff Zentrum Munich,
German Orff-Schulwerk Association,
Carl Orff Foundation Munich
and the
American Orff-Schulwerk Association.

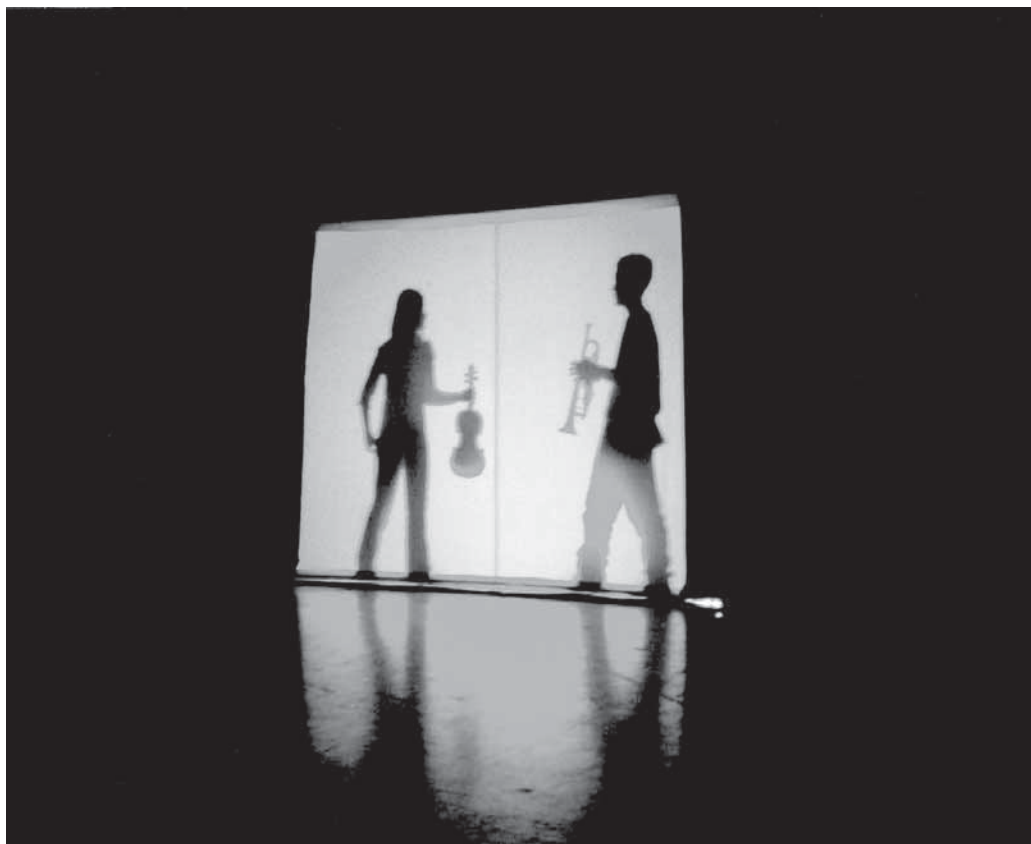
Each host presented their themes with outstanding lectures, demonstrations and performances. In each of the locations there was an atmosphere of being warmly welcomed and cared for in an unprecedented way, speaking praises for the hard work of organizing and arranging which began a long time ago. In searching for a common thread running through all four symposia, it might also be the readiness of people to

be active; to sing, to play, to dance – to be immediately involved and to have a special spirit. This thought was expressed by Soili Perkiö who continued by saying that she observed a special dedication to the work. All of those who came together for these meetings were “100% involved to the best of their abilities whether in organizing, lecturing, giving workshops, performing or participating.”

The first symposium (March 23-26), held in a conference center in the little town of Orivesi, Finland, devoted its theme to Expression in Music and Dance Education – *Building bridges between generations and centuries*. The organization was by JaSeSoy ry, with Jukka Siukonen, Harri Setälä and Soili Perkiö making the personal contacts. About 136 registered participants from 16 countries met for three days to be immersed in the theme. Along with performers, lecturers and organisers there were almost 300 in all. Jukka said that Orivesi was in the middle of nowhere but it became more than a pin point on the map very quickly!

Before the weekend Symposium began, international participants were given an opportunity to attend workshops with Barbara Haselbach and Soili Perkiö at the Sibelius Academy, Helsinki. In addition, they were also invited to visit the Nuoliala School in Pirkkala to see Finnish music education in an ordinary school.

The theme of the symposium was addressed from various points of view: Ellen Urho's Keynote address told of the development of the Schulwerk in Finland, *Orff Facing the Future*. Jari Sinkkonen enlightened us with some facts based on scientific studies in his lecture *Early Interaction, Communication and Expression of feelings*. Barbara Haselbach

Älyä älä lyä –varjoteatteri Kotkasta Symposiumissa vuonna 2000.

talked of *The Phenomenon of Expression in Aesthetic Education* and Ulrike Jungmair lectured on *Orff-Schulwerk: Focus on Fundamentals and Anthropological Aspects*. Erkki Pohjola, founder and director of the Tapiola Children's Choir, presented a video of his work during a time when the Schulwerk was just beginning to be known and was an inspiration for him: *The World-Wide Children's Choir and the Tapiola Sound*.

A shadow theater presentation with a contemporary theme against violence had

original music and dance composed and performed by teens produced and directed by Maaria Salmi and Harri Setälä. There were many workshops, demonstrations with children's groups and a performance by a professional dance theater whose influences could be traced back to the enlightened pedagogy of their teachers and directors. It was cold and icy in Orivesi at the end of March but the ambiance was full of warmth!

Mimi Samuelsson

Greetings from South Africa

Well, my visit to Finland at Orivesi and at the University in Helsinki was my first visit to Scandinavia and an amazing experience. The snow was thick on the ground which was of course quite a shock coming from Cape Town. Working with musicians and teachers at the Orivesi workshop was a wonderful experience as what I had to offer was taken and shaped in many wonderful musical pieces and stories, there were stories about the sea, a story in which only shakers and seaweed were used. It was also the experience of working with people who were hungry for the African musical experience, asking for more and travelling with me to musical places I myself had never visited before. This happened particularly with the “One Person, One Note” ensembles where we started using 12 pulses cycles and moving in threes and then changing to fours without changing the musical input...

Then there was a great party where people played and sang and in which I saw the great musical and dance tradition of Finland. There was the power of spring coming out in people as the snow was receding in a cloudless blue sky... (It was spring wasn't it?) My one regret was not having shared with local selliflaute musicians and created music with them to see how the Lekolilo flute music married with the Finnish sister flute... Maybe one day that will still happen.

Anyway, I remember coming back inspired and affirmed in my choice of work... I am still doing it after those years and sometimes visiting the video footage I took of some of the work we did in those workshops...

Enjoy the rest of the year and keep in touch.

Pedro Espi-Sanchis

Risto Järvenpää Symposiumissa 2000.

TERVEHDYS EHTERISERINARIN KSTÄVÄT. TEIN TÄMÄN KAPPALLEN, KUN RIIXUA
HARMIIT SE, ETTÄ EHTERISERINARIN AJANKOHTA VAINEN HUHTIKUUKSE. PAULISKUUN.
REILLE POHJOISSUONALAISUUC HUHTIKUUN KENÄT ORIVEDELLÄ OLI ELLISYS. KROKKUUKSET
JO KUKASSA, PAULISKUUKSESSA OLI VIELÄ TÄLLÄIN JA SITÄPAINSI PAULISKUUN
PUOLIVÄLISSTÄ ON POHJOISEN HÄHTOLOHAT. ELLI KIUUA, VETÄKÄÄ BIISSI, KERTAAUS EHTKÄ
VASTA KOLMANTTEEN,
INTRO 2 TÄHTIÄ, 3 ELLÄ
SOINTUA:

Kesän kaipa

22.3.1995 Risto Järvenpää

Risto

Dm Dm/C G7/B Gm6/Bb Gm C Dm (Am C)

1. Tä -nä ke-vää-nä sa-taa lun-ta, vaik-ka lin-nut on jo saa-pu-neet. Tal-ven
 2. Tal-ven val-ke-a vil-la - pai-ta, kaik-ki-al-la hil-jais - ta. Sor-mi
 3. Tä -nä ke-vää-ä sa-taa lun-ta, ke-sä ki-ven al-la kyy-höt - tää. Tal-ven

Dm Dm/C G7/B Gm6/Bb Gm C Dm

5
 un-tu-va val-ta-kun-ta jos-sa lau-lut o-vat vai-en - neet. Ki-ven
 sa-noil-le lukok-si lai-ta, an-na hui-ta-lei-den kuis-kail - la.
 val-ke-a val-ta-kun-ta vie-lä het-ken pi-tää peit-tei - tään.

F C Bb

9
 kai-na-los-sa meil-lä on mu-ka-va, kuu-sen pih-kan tuok-sus-sa ol-laan

C Dm Dm/C

12
 ka-ve-rei - ta. Kum-ma ke-vät sa-taa
 3. hy-my-hip-pas-ta.

G7/B Gm6/Bb Gm C Dm

14
 lun-ta, vaik-ka lin-nut on jo saa-pu-neet.

KERTAAUS
3. SÄK.

Risto Järvenpää

Copyright © Risto Järvenpää Oy

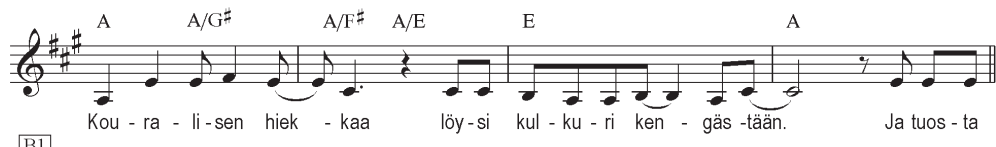
Julkaistu tekijän luvalla.

Kourallinen hiekkaa

Risto Järvenpää

A

1. Kou - ral - li - sen hiek - kaa löy - si kul - ku - ri ken - gäs - tään.

A

Kou - ra - li - sen hiek - kaa löy - si kul - ku - ri ken - gäs - tään. Ja tuos - ta

B1

pie - nes - tä kou - ral - li - ses - ta hän ra - ken - si lin - nan - sa. Tuos - ta

A

pie - nes - tä kou - ral - li - ses - ta hän ra - ken - si lin - nan - sa. 1.2. A 3.4. A Fine

B2

aar - teis - ta kaik - kein kau - nein ai - na läh - tö - val - mii - na o - li

A

pa - ri van - ho - ja ken - ki - ä, joil' on niin help - po kul - ke - a. D.S. al Fine

2. Oli huoneita satamäärin ja korkeita torneja,
Oli huoneita satamäärin ja korkeita torneja.
Mutta saleista kaikkein kaunein oli kulkurin asunto.
Mutta saleista kaikkein kaunein oli kulkurin asunto.

3. Jalokivet ja timantit kalliit loisti neitonsa kruunussa.
Jalokivet ja timantit kalliit loisti neitonsa kruunussa.
Ja sen linnan parketilla oli hienoa tanssia.
Ja sen linnan parketilla oli hienoa tanssia.

Mutta aarteista kaikkein kaunein aina lähtövalmiina
oli pari vanhoja kenkiä, joill' on niin helppo kulkea.

4. Kulkuri samanlainen on kai meistä jokainen.
Kulkuri samanlainen on kai meistä jokainen.
Ja niin kauan minäkin reissaan, pidän kengät jalassa,
kun on kourallinen hiekkaa mun arkkuni kannella.

Risto Järvenpää

Karjalaan MARKKU KAIKKONEN

SATTUI KERRAN KARJALASSA KAUKANA (SATTUI KERRAN KARJALASSA KAUKANA) EITÄ

JOKU SOITTI RYTMIRAJUN KOHTASEVIE MEILTÄ TAJUN (JOKU SOITTI RYTMIRAJUN KOHTASEVIE MEILTÄ TAJUN)

KAR-JALAAN KAR-JA-LAAN TAKAISIN KARJ-LAAN TAKAISIN KARJA LAAN

Rytmii, tanssi, soitto ja laulu improvisaatiot aina ennen kertosäettä sanojen mukana.

2. SATTUI KERRAN... EITÄ JOKU HEITTI RAJUN TANSSIN SAAVUTTIKIN HELKEIN TRANSSEIV KARJALAAN...

3. SATTUI KERRAN... EITÄ JOKU KANTELETTA SOITTI OMAA SOOLOAKIN KOITTI KARJALAAN...

4. SATTUI KERRAN... EITÄ JOKU ALKOI KILPALAULUN VOITTI PALKINNOKSI TAULUN KARJALAAN...

Markku Kaikkonen

Julkaistu tekijän luvalla.

li sano ii

Soili Perkiö

li sa-no ii, sain kär-pä-sen kii. Aa sa-no aa, an-na men-nä vaan!

Ää sa-no ää, ei-pä täs-sä nää. Oo sa-no oo-o, se me-ni jo!

Julkaistu tekijän luvalla.

Kauneinta maailmassa

Omistettu tyttärelleeni Maarialle

Leena Poikela

A E^b E^b/D Cm Cm/B^b A^b B^b

Kau - nein - ta maa - il - mas - sa ar - vok - kain - ta sy - dä - mes - säin oot, sä

E^b B^b E^b E^b/D Cm

lap - se - ni mun. Kau - nein - ta maa - il - mas - sa ar - vok - kain - ta

Cm/B^b A^b B^b E^b **B** Fm

sy - dä - mes - säin oot, sä vain. *Fine* 1.Ei mi - kään
2.Ei mi - kään

Fm/E^b Fm/D E^b E^b/D Cm

haa - voit - taa sua saa, ei mi - kään pa - ha kos - ket - taa,
ra - joit - taa sua saa, u - nel - mat saa sut lau - la - maan.

Cm/B^b Fm Fm/E^b D° E^b

sua tah - don vain mä ra - kas - taa, ja aut - taa
On lei - kit tot - ta se kos - ket - taa ja aut - taa

B^b B^b7 **C** Cm A^b/C

näin sua kas - va - maan. Tu - le - vai - suus voi pe - lot - taa,
näin mua kas - va - maan.

Cm A^b/C Cm A^b/C Cm

se voi ah - dis - taa, kun et näh - dä si - tä saa.

D.C.al Fine

Leena Poikela

Julkaistu tekijän luvalla.

4. luku

2002 – 2006
Mikkeli

Rytmiseminaarit Mikkelin Paukkulassa

Pitkän Oriveden jakson jälkeen siirtyminen Mikkeliin oli suuri muutos. Pelkäsimme, että paikan vaihto karkottaa osallistujat ja muuttaa kurssin luonnetta. Pelko oli kuitenkin turhaa, sillä kurssilaiset löysivät tiensä myös Mikkeliin ja kuuluisa Rytmiseminaarin henki löytyi Paukkulastakin.

Mikkelin aikakausi on kirkastanut Rytmiseminaarin temaattista profilia ja yhtenäistänyt sisältöä. Tässä apuna ovat olleet tasokurssit ja Maailmankylä, jotka ovat hoitaneet omat selkeät tonttinsa. Jäsenistön kasvava liikkuminen kansainvälisillä kursseilla on lisännyt koulutajavaihtoehtoja entisestään, ja se on mahdollistanut selkeämmän linjan ja ehjempien kokonaisuuksien luomisen kouluttajavalintojen avulla.

Mikkelissä on iltaohjelmien suhteen palattu takaisin juurille vaalimalla yhdessä tekemisen ja olemisen perinteitä. Mukaan on tullut paljon nuoria musiikkikasvattajiksi opiskelevia, mikä on tuonut tervetullutta sähköisyyttä ja uusia ideoita yhteisiin hetkiin. Yhteishengen vaaliminen ja kaikkien tasa-arvoinen osallistuminen ovat muotoutuneet Mikkelin Rytmiseminaarien ominaispiirteiksi.

2002 XVI Rytmiseminaari 15.-17.3.2002

Suomen Nuorisopisto, Mikkeli

Opettajat:

Andrea Ostertag, Itävalta

Ari Glage, Itävalta

Sanna Kurki-Suonio, Suomi

Warm up: Terhi Oksanen, Sampo Idstam

Osallistujat: 58

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Esiintyjät: Tanssi- ja rumpuryhmä Wongai
Jyväskylästä Marjaana Siltamäen johdolla

Yhdistyksen kunniajäseniksi kutsuttiin Hermann Regner Itävallasta sekä Erkki Pohjola Suomesta.

JaSeSoi-malletti annettiin Soili Perkiölle, Eve Alholle, Jouni Kettuselle ja Risto Järvenpäälle.

Esiintyjät: Musiikkileikkikoulu Piccolon lapset Kuopiosta Tiina Kekäläisen johdolla

Harri Setälää muistettiin JaSeSoin Puuhapetenä.

2003 XVII Rytmiseminaari JaSeSoi ry:n 10-vuotisjuhlaseminaari 14.-16.3.2003

Suomen Nuorisopisto, Mikkeli

Opettajat:

Rodrigo Fernandez, Saksa

Ismaila Sané, Senegal/Suomi

Heikki Lempiäinen, Suomi

Warm up: Minna Laitinen, Mirkka Rouhio

Osallistujat: 61

Järjestäjä: JaSeSoi ry

2004 XVIII Rytmiseminaari 12.-14.3.2004

Suomen Nuorisopisto, Mikkeli

Opettajat:

Sofia López-Ibor, Espanja

Soili Perkiö, Suomi

Tuija Immonen, Suomi

Warm up: Carmela Anker,

Johanna Kemppainen

Osallistujat: 74

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Juhlaluento: Orff-Schulwerk – usko oppimisen potentiaaliin, Harri Setälä

Kantele-esittely, Hannu Koistinen
Esiintyjät: Motelli Sointu, Oulu

2005 XIX Rytmiseminaari**11.-13.3.2005****Suomen Nuoriso-opisto, Mikkeli**

Opettajat:

Angelika Vögele, Itävalta

Maija Karhinen, Suomi

Aviv Ben-Yehuda, Israel/Suomi

Warm up: Harri Sandborg

Osallistujat: 57

Järjestäjä: JaSeSoy ry

Esiintyjät: Kunnianosoitus suomalaiselle lastenmusiikille, kaikki kurssilaiset

2006 XX Rytmiseminaari**17.-19.3.2006****Suomen Nuoriso-opisto, Mikkeli**

Opettajat:

Eija Ahvo, Suomi

Wolfgang Hartmann, Itävalta

Doug Goodkin, USA

Warm up: Erwin Woitsch

Osallistujat: 109

Järjestäjä: JaSeSoy ry

Esiintyjät: Niinivaaran koulun musiikki-

luokka Timo Nykäsen johdolla

Kansanmusiikkiyhte Väkärä

Sibelius-Akatemian musiikkiliikuntaan

syventyjät Soili Perkiön johdolla

Juhlaluento, Wolfgang Hartmann

Pedagoginen luento, Doug Goodkin

Jukka Siukoselle myönnettiin kultamitali osallistumisesta kaikkiin kahteenkymmeneen Rytmiseminaariin.

Timo Heimosen kuuluva tervehdys on muodostunut jo käsitteeksi Rytmiseminaarien avajaisissa Mikkeliissä.

Rhythm Seminars in Mikkeli

Moving to Mikkeli, Paukkula Institute, was a great change after such a long time in Orivesi. It might have been possible that the change would alienate participants or change the nature of the seminar. There was, however, no need to worry – participants found their way to Mikkeli and the same good spirit remained intact.

The Mikkeli period has clarified the seminars' goals and standardized contents of courses with the help of the level courses and the World Village, each taking care of their own field. Members' increased attendance at international seminars has given more possibilities for teachers to choose from and that again has given a chance to concentrate on different types of music, for example.

With evening programmes, Mikkeli has brought back the old way of doing things together and enjoying each other's company. Within the group of participants, there are more music students, who bring lots of new ideas and enthusiasm into the work. Cherishing spirit and equal participation is characteristic of the Mikkeli Rhythm Seminars.

Vauhdikas illanvietto Paukkulinnassa vuonna 2003.

Esa Lamponen:

Orff-juna kulkee – Onko Mikkeliin mänijöitä?

Keväällä 2002 Rytmiseminaari päätettiin siirtää uuteen paikkaan, Mikkelin Nuorisopistolle. Päätös oli historiallinen, olihan Orivesi mielletty jo pitkään Suomessa Orff-kurssien kehdoksi. Pohdintaa aiheutti muun muassa se, miten osanottajat suhtautuisivat uuteen paikkaan, löydettäisiinkö Rytmiseminaaria ollenkaan ja miten Nuorisopisto ottaisi meidät vastaan. Pientä jännitystä oli siis ilmassa.

Pelko oli turha, sillä Nuorisopisto osoittautui oivaksi kurssinpitopaikaksi: hyvät majoitustilat, loistava ruoka ja toimiva palvelu. Myös opetustilat osoittautuivat mainioiksi ja tilaakin oli riittävästi. Sijainti hie-
man kauempana keskustasta sai aikaan sen,

että ihmiset viettivät myös vapaa-ajan yhdessä. Illanvietot ja muut vapaat keskustelut ovatkin parasta, mitä kurssiohjelman lisäksi voi saada. On hienoa kokoontua yhteen samalla tavalla ajattelevien ihmisten kanssa ja vaihtaa ajatuksia opetukseen ja opettamiseen liittyvien asioiden tiimoilta. Tämä opettajaksi kasvu ja kasvaminen onkin Rytmiseminaarin ja muiden Orff-kurssien parasta antia. Olen itse ollut mukana jo kolmesta vuotta, ja heti alusta lähtien hyväksyvyyden tunne on ollut selvästi esillä. Ihmiset otetaan vastaan sellaisena kuin ovat, ilman mitään ennako-odotuksia. Tämän ilmapiirin kun omaksuu ja pystyy siirtämään omaan työhönsä, on saavuttanut jo paljon.

Esa Lamponen (oik.), Terhi Oksanen ja Jouni Kettunen laulattavat ja liikuttavat JaSeSoin 10-vuotisjuhlassa Rytmiseminarissa vuonna 2003.

Paukkula soi vuonna 2003.

Monipuolista opetusta ja oman itsen kehittämistä

Rytmiseminaari on pitkään ollut musiikki-koulutuksen pikainen tehopakkaus. Siellä ei ole aikaa pohtia syvällisesti asioita, vaan siellä tehdään yhdessä paljon ja nautitaan siitä, pohdinnan aika tulee myöhemmin. Vasta kurssin jälkeen pysähtyy miettimään, mitä oikein tein, ja ennen kaikkea miksi. Voinko käyttää materiaalia suoraan työssäni ja kuinka voin sitä soveltaa? Tämä on sitä opettajaksi kasvamista. Olisi helppoa vain hakea materiaalipaketti, jonka toistaa opetuksessaan asiaa mitenkään pohtimatta. Tällöin kuitenkin eväät loppuisivat melko pian.

On myös paljon asioita, joita ei voi käyttää lainkaan työssään. Osa koulutuksesta onkin tarkoitettu oman itsen kehittämiseen, joko musiikillisesti tai muuten. Kun antaa paljon työssään, on myös mukava saada jotain

itselleen. Rytmiseminaari on kuin tehty tähän tarkoitukseen. Lyhyt viikonloppukurssi herättää ajatuksia, tulee tarve saada tietää enemmän, ja väylä muille pidempikestoille kursseille on auki. Näin minulle on käynyt.

Rytmiseminaarit tunnetaan monipuolisesta opetuksestaan. Vaikka ollaan Orff-lipun alla, on uskallettu rohkeasti laajentaa näkemystä ja lähestyä moniaistillisia oppimistyynejä. Tiedossahan on, että toiset oppivat katsomalla, toiset kuuntelemalla, toisilla taas kinesteettinen aisti on hallitseva. Koska eri aistitoiminnot toimivat yhdessä, on itse tekeminen helpoin tapa oppia. On mukava laittaa itsensä likoon ja huomata, että oppimisen potentiaalia vielä löytyy.

Paukkula soimaan!

Mikkelin ajalta kurssisisällöistä ei voi muuta todeta, kuin että taso on säilynyt vuosi vuoden jälkeen. Kursseja ei voi eikä saa

verrata keskenään, jokainen vuosi on aina omansa. JaSeSoi on kuitenkin pystynyt pitämään korkean tason kurssisisällöissä ja opettajavalinnoissa. Tästä suuri kiitos kuuluneelle JaSeSoin hallitukselle ja muulle aktiiviselle väelle, joilla kansainväliset suhteet ovat kunnossa.

Näin oli myös vuonna 2002, jolloin ensimmäinen Mikkelin Rytmiseminaari pidettiin. Kouluttajina olivat Andrea Ostertag, joka opetti tanssia ja luovaa liikettä, rytmikan ja Taketinan mestari Ari Glage, sekä Sanna Kurki-Suonio, joka edusti laulua Suomen huipulta. Iltaohjelmassa Musiikkileikkikoulu Piccolon lapset Kuopiosta näyttivät, mitä on musiikin ja taiteen tekeminen parhaimmillaan. Nämä nimet takasivat sen, että kurssin jälkeen oli kyllästetty ilolla ja lämmöllä kaiken loistavan musiikkikasvatuksen lisäksi.

Vuonna 2003 vuorossa oli seitsemästoista Rytmiseminaari, joka oli samalla JaSeSoi ry:n 10-vuotisjuhlaseminaari. Olimme edellisenä kesänä Salzburgin kesäkurssilla tervetulleeseen prosessin mestarin, Rodrigo Fernandezin, joka sai ainakin kaikki naiset sulamaan nappisilmillään ja positiivisella olemuksellaan. Näin tapahtui myös Mikkeliissä. Afrikkalaiset rummut ovat kuuluneet kiinteänä osana Rytmiseminaariin jo monien vuosien ajan. Meillä on ollut ilo saada rumpuopetusta maailman huipulta. Tänä vuonna Ismaila Sané näytti miten saadaan Paukkula soimaan. Heikki Lempiäinen puolestaan näytti, kuinka saadaan keho liikkumaan. Eikä tämä juhlaseminaari olisi ollut mitään ilman Harri Setälän juhlaluentoa: Orff-Schulwerk – usko oppimisen potentiaaliin. Ja taas oli kurssin jälkeen väsynyt, mutta voimissaan.

Naisenergiaa voitiin pitää vuoden 2004 johtavana teemana. Kovinkaan monella kursilla ei ole mahdollista kohdata kahta meillä ja maailmalla niin korkealle arvostettua kouluttajaa, kuin Soili Perkiötä ja Sofia López-Iboria, täydennettynä Tuija Immosella. Orff-kuume nosti todella päätään tässä koulutuksen ilotulituksessa.

Vuoden 2005 Rytmiseminaari oli taattua JaSeSoi-laatua. Angelika Vögele bongattiin Salzburgin kurssilta. Maija Karhinen löytyi Suomesta kansanlaulun ja -tanssin syvistä riveistä. Kolmantena kouluttajana oli Aviv Ben-Yehuda, joka on Israelin lahja suomalaisille rummuttajille. Nämä kolme saivat aikaan loistavan kurssin.

Vuosi 2006 oli itselleni harmillinen vuosi. Rytmin 20-vuotisjuhlaseminaarissa kouluttajina olivat Orff-maailman tähdet Doug Goodkin ja Wolfgang Hartmann. Kotimaan tähtiä edusti Eija Ahvo. Olin jo kauan odottanut pääseväni taas Goodkinin kehosoittopoppiin, mutta oma terveydentilani esti osallistumiseni tänä vuonna, ensimmäistä kertaa kolmeentoista vuoteen. Kuulin kyllä kaikuja, että seminaari onnistui loistavasti, tietenkin!

Onneksi Orff-juna jatkaa kulkuaan. Rytmiseminaarit ovat osoittaneet, että Orff-aate elää ja voi hyvin paikasta riippumatta. Suomesta löytyy ihmisiä, jotka ovat valmiita kehittämään itseään ja työtään, kasvamaan opettajina. Toivon, että voin itse olla mukana tässä junassa, pysähtyipä se sitten millä asemalla tahansa.

Siina Hirvonen:

Rytmiseminaareista evästystä elämänpolulle – opiskelijana ammattilaisten joukossa

Olen uusi ja tuore musiikinvarhaiskasvattaja, vasta muutaman vuoden ammattia päätoimisesti harjoittanut. Tulin mukaan JaSe-Soi ry:n toimintaan kesällä 2002 parin vuoden ahkeran kosinnan jälkeen. Olin niin sanottu vähemmistöryhmän edustaja, sillä meitä opiskelijoita oli tuolloin mukana vain kourallinen – onneksi asiat ovat nyt muuttuneet. Tullessani ensimmäistä kertaa mukaan toimintaan en osannut arvata, miten valta-vaan alukseen ja maailmaan olin astumassa. Orff-alus vei mukanaan, joten täällä sitä nyt sitten uidaan vanavedessä. Orff-koukkuun jäätyäni ovat tiedon- ja tekemisenhaluni musiikin parissa vain voimistuneet ja kasvaneet vuosi vuodelta.

Rytmiseminaarien taikaa

Muistan tulleeni ensimmäiseen Rytmiseminaariini 2003 hyvin arkana, mutta myös avoimen uteliaana. Musiikinopiskelijana olin epäluuloinen omasta osaamisestani ja taitojeni riittävyydestä, sillä viikonlopun seminaariinhan oli tulossa musiikin parissa työskenteleviä opettajia. Ensimmäisen seminaariviikonloppuni aikana sain kuitenkin huomata, että jokainen sai tehdä ja kehittää itseään omalla tavallaan: kaikki hyväksyttiin ja kaikki oli hyväksyttävää. Sain kokea ja oivaltaa paljon uusia asioita, niin musiikin tekemisestä kuin omasta itsestäkin.

Monipuolisen ja elämyksellisen seminaariviikonlopun kruunasi kurssilla vallinnut lämmin, kannustava ja rohkaiseva ilmapiiri. Ensimmäinen Rytmiseminaarini herätti minussa niin valtavan tiedonhalun ja kokemuksen riemun, että tiesin jo heti kurssin päätyttyä mistä minut löytää seuraavana keväänä Rytmiseminaarin aikaan. Talvinen viikonloppu on aina täynnä musiikkia ja mukavaa

yhdessäoloa ystävien kesken. Ilmassa leijuu koko seminaarin ajan ihmeellistä energiaa, niin kuin olisimme kaikki musiikillisessa pilvessä.

Neljä Rytmiseminaaria on nyt takanapäin. Ne ovat olleet minulle itselleni suuria ja tarpeellisia oppimisväyliä. Olen tutustunut itseeni aivan uudella tavalla, mutta se on vaatinut paljon vapautunutta uskallusta heittäytyä tilanteisiin ja luvan olla oma itsensä. Olen saanut löytää itsestäni niin piilossa olevia taitoja kuin heikkoja puoliakin. Tärkeintä on kuitenkin ollut saada huomata, että musiikki kuuluu kaikille, ja jokaiselle annetaan siihen mahdollisuus. Luovaa liikuntaa ja musisointia kuului aivan liian vähän lapsuuteen musiikkiopintoihin, joten toivon antavani omille oppilaille monipuolisemman, elämyksellisemmän ja iloisemman matkan musiikkimaan poluille. ”Ihmissen minuudessa on monta soitinta. Ne pitää vain rohkeasti etsiä ja löytää.” (intialainen kansanviisaus)

Rytmiseminaareista eväitä koulunpenkille ja työelämään

Tämä koukkuun jäänyt kala jatkoi ja jatkaa uimistaan Orff-laivan perässä. Rytmiseminaarien jälkeen on ollut helppo lähteä kansainvälisiin koulutuksiin, koska vastassa ovat olleet jo Suomen kursseilta tutuksi tulleet opettajat. Ihanaa on ollut myös huomata, kuinka vuosi toisensa jälkeen kursseilla opitut ja koetut asiat vain lokahtavat paikoilleen ja jäsentyvät selkeästi. Varmuus ja luottamus itseään kohtaan ovat taas antaneet uskoa musiikkialan opintoihin sekä itsensä kehittämiseen.

Eräs tärkeimmistä asioista Rytmiseminaa-

Siina Hirvonen (kesk.) Angelika Vögelen työpajalla vuonna 2005.

reissa on ollut saada tavata samanhenkisiä ihmisiä sekä tulevia kollegoita jo opiskelu-aikana. He ovat olleet minulle suunnannäyttäjiä ja rohkaisijoita tulevalla alallani. Heidän kannustuksensa ja intonsa tekivät työelämään siirtymisen opiskelijalle vähän helpommaksi. Heiltä sain niin sanotusti näyttöä, minkälaiseen maailmaan opintojeni jälkeen olin menossa. Heidän intonsa kirkasti myös minun roihuni valloilleen, ja teki mieli päästä heti työkentälle. Ellen Urhokin sanoo: ”Opettajalla täytyy olla intohimo asiaan, jotta saa oppilaat innostumaan ja oppimaan.”

Rytmiseminaarit ovat olleet minulle erittäin tärkeitä tapahtumia ja kasvunpaikkoja tässä kumpuilevassa elämäntoulussani. Rytmiseminaareista ja muilta kursseilta lähdin hakemaan täydennystä opintoihini sekä etsimään syytä, miksi sisälläni oleva musiikillinen lähestymistapa ei täsmää aikaisemmin ympäristöstä opittuihin malleihin tai työtapoihin. Tunsin usein olevani muukalainen opiskelutoverieni joukossa, jos toimin niin

sanotusti oman mieleni mukaan. Siksi Rytmiseminaareihin onkin aina mukava tulla, sillä siellä tunnen olevani kuin kotonani – suuren perheen keskellä.

Oppijan polku on loppumaton

Muutaman vuoden sisällä oppimani ja kokemani asiat sekä uudet opetukselliset lähestymistavat täydentävät kaikkia opintojani ja omaa ajatteluani niin musiikista, opettamisesta kuin opettajuudestakin. Tästä opintojeni arkusta yritän jäsentää ja koota itseäni ja muita miellyttävän musiikkikasvattajan toimintatavan.

Tällä hetkellä olen siis nuori ja kokematon musiikkileikkikoulunopettaja, joka yrittää rakentaa omalle opettajuudelleen pohjaa tekemisen, onnistumisten, erheiden ja virheiden kautta. Kursseilta opitut asiat täytyy nyt vain rohkein mielin soveltaa teoriasta käytäntöön, sillä käytännön työ ja tekeminen ovat parhaita opettajia tällä alalla. Pää on kuitenkin kaikesta huolimatta hieman se-

kaisin tiedon paljoudesta, eikä se taida selvitä vielä vähään aikaan, sillä edessä on kahden ja puolen vuoden lisäopinnot musiikkikasvatusalalla.

Rytmiseminaarit ja muutkin kurssit ovat antaneet minulle itseluottamusta tehdä ja toimia omalla tavallani opettajana säilyttäen kuitenkin aina kaikessa rakkauden musiikkiin ja sen tekemiseen. Jokainen saa olla oma itsensä. Tällä tiellä olen ja tälle tielle jäin. Matkani musiikkikasvattajaksi on vielä pitkä. Tie on loputon, mutta mielenkiintoinen ja rikastuttava.

Löydä lapsi sisältäsi

Ensimmäisessä Rytmiseminaarissa olin mielestäni hyvin kokematon ja arka, mutta utelias musiikinopiskelija. Seminaariviikonloput ovat olleet minulle kuitenkin kuin jokin toinen maa tai planeetta. Silmäni avautuivat tarkastelemaan musiikkia ja sen tekemistä aivan toisella tavalla. Löysin kannustavan ja inspiroivan musiikkimaailman, jossa olisin itsenkin halunnut viettää kaikki elämäni musiikinopiskeluvuodet. Tärkeintä kuitenkin on, että löysin luottamuksen tehdä musiikkia puhtaalla mielihyvällä.

Musiikki kuuluu kaikille. Kaikille pitäisi antaa myös mahdollisuus sen kokonaisvaltaiseen kokemiseen. Musiikki on tärkeä elementti meille ihmisille ja etenkin pienille lapsille, koska se toimii sanattomana tunteiden tulkkina ja viestin viejänä eri maiden, kulttuurien ja ihmisten välillä. Se on kieli, jota kaikki ymmärtävät. On myös muistettava, että musiikkia voidaan käsitellä ja ymmärtää monella eri tavalla. Hermann Regner toteaa: ”Onnellinen on se lapsi, jonka opettaja voi avata monia ovia”.

Kesällä 2004 Doug Goodkin lähetti meidät Salzburgin kurssilta kotimatkalle sanoin: ”Te opettajat olette olleet täällä oppilaita. Maailma tarvitsee teitä. Vieköö ja levittäköö täällä oppimaanne tietoa ja materiaalia eteenpäin. Opettajalla on suuri vastuu, mutta myös paljon vaikutusvaltaa lapsiin. Meis-

Malletin tekeminen on opettajalle hyödyllinen taito. Mallettityöpaja vuonna 2004.

sä jokaisessa aikuisessa elää pieni lapsi. On tärkeää, että jokainen aikuinen säilyttäisi lapsenomaisuutensa. Aikuisen on muistettava asettua ajattelemaan asioita myös lapsen näkökulmasta.” Loistavana esimerkkinä meillä on omasta takaa sydämellinen monitaikuri ja esikuvani Inkeri Simola-Isaksson. Hän antaa ja jakaa kanssamme kaiken niin musiikin, tanssin, taiteen, luovan ajattelun kuin rakkauden ja välittämisenkin. ”Meidän pitäisi pystyä tulemaan lapsen kaltaiseksi tai ainakin hyväksi taiteilijaksi!”

Kiitos kaikille kurssien kouluttajille, järjestäjille ja kurssilaisille ympäri maailmaa, jotka olette mahdollistaneet kaikki nämä mieleenpainuvat ja arvokkaat kokemukset! Opi-taan toisiltamme, jaetaan osaamistamme, kuunnellaan omaa sisintämme ja yritetään pitää lapsenomainen mielemme pinnalla.

Markku Kaikkonen:

Kohtaamisia – kohti ihmisyyttä

On olemassa eksperttiopettajia. He astuvat opetusluokkaan ja ovat heti valmiina uusiin tilanteisiin ja kohtaamaan oppilaat ja oppimiseen liittyvät ongelmat. He luovat ikään kuin automaattisesti luontevan ja loogisen opetusprosessin, jossa asiasta toiseen edetään sulavasti ja pedagogisesti perustelluilla tavoilla. Oppilaat ovat kuin naulittuina heidän katseensa ja opetuksensa vaikutuspiirissä, täynnä intoa ja tekemisen iloa. Eksperttiopettajat Jumalan armosta. Onneksi heitä on, sillä tarvitsemme esikuvia. Suurin osa meistä pedagogeista on kuitenkin tavallisia opettamisen työläisiä, joille opettajuuteen kasvu ja uuden oppiminen on arkipäivää.

Markku Kaikkonen mietteläänä, kahvitauolla myös Doug Goodkin vuonna 2006.

Tuntuu hyvältä olla tavallinen opettamisen työläinen. Tuntuu hyvältä olla etsimässä parempia menetelmiä, sovelluksia, ideoita ja ratkaisuja. Työ on haastavaa, mutta rikasta. Yksin tässä opettamisen etsinnässä kuitenkin väsyisi. Me tarvitsemme toisiamme, kollegiaalisuutta, jakamista ja me tarvitsemme kohtaamisia. Eksperttiopettajikin on hieno tavata. Niin, tarvitsemme esikuvia. Kohtaamisia niin eksperttiopettajille kuin meille muillekin ovat tarjonneet Rytmiseminarit jo kahdenkymmenen vuoden ajan. Eikä vain kohtaamisia, vaan paljon rakennusaineita omaan opettajuuteen ja oman itsen kasvuun.

Opettaminen on ihmisten kanssa olemista, vuorovaikutusta. Opettajalle erilaisten oppilaiden kohtaaminen on aina haaste, mutta samalla tavalla oppimistilanne ja yhteistyö toisten kanssa on monin tavoin haastavaa oppilaille. Usein oppilaalle asetetaan uusia haasteita, jotka voivat synnyttää myös epävarmuutta ja pelkoa epäonnistumisesta. Parhaassa tapauksessa näissä tilanteissa

kuitenkin onnistutaan. Silloin löydetään itsestä jotain uutta ja uskalletaan rikkoa omia tekemisen ja ilmaisun rajoja. Pahimmillaan syntyy tilanteita, joissa oppilas ei ymmärrä ohjetta ja tehtävää. Hän ahdistuu ja syntyy epävarmuutta sekä pelkoa.

Motivaatio syntyy elämyksestä ja onnistumisen kokemuksesta: tilanteista, jotka oppilas ymmärtää ja tuntee hallitsevansa sekä tilanteista, jolloin löydetään itsestä uusia voimavaroja onnistumisen, ymmärtämisen ja itsensä ylittämisen tunteista. Motivaatio johdattaa sitoutumiseen, sitoutuminen harjoitteluun ja harjoittelu oppimiseen. Oppiminen on musiikkikasvattajan työn ensisijainen tavoite, meidän opetamme musiikkia.

Palo

Opettaminen on yksinkertaistetusti datan jakamista, ja opetustaito on datan ja opetustekniikan hallintaa. Tärkeintä on kuitenkin se, miten data saadaan perille. Pelkä datan hallitseminen ei siis riitä, vaan tar-

vitaan opetusprosessin ja -tekniikan hallintaa ja ehkä vielä keskeisemmin vuorovaikutustaitoa, ihmisen lukutaitoa.

Opettaminen voi olla pakottamista: Lue. Opi. Tee. Soita. Toista. Kyllä tiukkuuttakin joskus tarvitaan, mutta opettaminen on useammin mahdollisuuksien antamista ja näkyjen etsimistä: Näinkin voi toimia. Etsitään ratkaisu yhdessä. Jos raotan vähän tätä ovea, niin jaksatko avata sen itse auki? Osaatko avata tämän oven itse? Ennen kaikkea opettaminen on rinnalla olemista. Se on opettajan kykyä nähdä ja kuulla ihmistä, kykyä uskoa oppimisen potentiaaliin ja kykyyn saada se esiin ja hyödynnettyä. Opettajalta vaaditaan kykyä antaa tilaa ja kykyä ymmärtää, milloin häntä ei enää tarvita. Opettaminen ei ole vain opettamista ja tietojen jakamista, opettaminen on ihmisyyden jakamista. Tämän taidon hallitsivat eksperttiopettajat. Heitä on hieno tavata. Tarvitsemme esikuvia.

Petri Lehtikoinen oli aikoinaan ensimmäisissä Rytmiseminaareissa mukana. Hän oli ilolla seuraamassa MUSISOIn ja myöhemmin JaSeSoin syntyä, musiikkikasvatuksen uutta aikaa Suomessa. Petri oli myös monessa muussa mukana: tuomassa musiikkiterapian koulutusta Suomeen, perustamassa Musiikkiterapiayhdistystä, luomassa fysioakustista hoitomenetelmää ja käynnistämässä Musiikin erityispalvelukeskus Resonaaria. Petri oli eksperttiopettaja, joka uskoi oppilaisiinsa. Hän uskoi uusiin ideoihin, rohkaisti ja kannusti. Hän ei kuitenkaan hakenut kunniaa itselleen, vaan osasi jakaa vastuuta. Hän uskalsi antaa uudet asiat oppilaidensa käsiin ja luotti siihen, että sitä kautta syntyy uutta ja tuoretta. Voi kun tätä taitoa ja nöyryyttä löytäisi itsestään.

Rytmiseminaarissakin vierailut Wolfgang Stange on kansainvälisesti kysytty ja arvostettu kouluttaja. Wolfgang on tanssija ja tanssipedagogi. Hän opettaa erityisryhmiin kuuluvia oppilaita, mutta ei heitä säälien, vaan uuden oppimiseen ja taiteellisesti korkeatasoisiin suorituksiin pyrkien. Oppimisrajoitteet eivät ole hänelle ongelma,

vaan mahdollisuus. Erilaisuus on hänelle rikkaus, ei rajoite. Hänellä on kyky löytää myös erilaisesta oppijasta ne vahvuudet, joiden kautta tämä voi kasvaa taiteilijana ja ihmisenä. Wolfgang on eksperttiopettaja. Hänen uskonsa jokaiseen ihmiseen taiteilijana on esimerkillistä. Wolfgangin usko ihmisyyteen on esimerkillistä. Voi kun tätäkin taitoa ja nöyryyttä löytäisi itsestään.

Kaikista ei tule eksperttiopettajia eikä tarvitsekaan tulla. Meille tavallisille työläisille on kuitenkin ainutlaatuisen hienoa tavata heitä, he ovat esikuvia. Tarvitsemme esikuvia. Heidän kauttaan meille syntyy palo jatkaa omaa työtämme, palo uudistua, palo etsiä ja palo löytää. Rytmiseminaari on paikka, jossa tätä paloa on aina sytytetty ja pidetty yllä. Parhaimmillaan tämä sama palo jatkuu omassa työssä, omalla paikalla omien oppilaiden rinnalla.

Etiikka

Musiikkikasvattajan perimmäinen tavoite on opettaa musiikkia eli tietoja ja taitoja. Soittaminen, laulaminen ja tanssiminen on mukavaa, ne ovat aina olleet inhimillisen vuorovaikutuksen ja yhdessäolon elementtejä. Musiikkikasvatuksen voidaan kuitenkin nähdä sisältävän myös paljon muita merkityksiä ja vaikutuksia, ja toimintaan voidaan liittää useita rinnakkaistavoitteita.

Usein korostetaan sitä, miten musiikinopiskelu tukee kasvua ja kehitystä. Se kasvat-
taa sosiaalisuutta, tukee motoristen taitojen kehittymistä, luo itsetuntoa sekä voimist-
taa ja kehittää elämäntaitoja. Usein musiikkikasvattaja myös tiedostaa nämä vaikutukset ja ottaa ne huomioon opetuksen tavoitteiden asettelussa. Monipuolisessa musiikkikasvatusprosessissa nämä tavoitteet kuitenkin toteutuvat ilman erillistä tavoiteasetteluakin, automaattisesti. Jos opetuksessa huomioidaan eri työtavat, opetuksen sisällöt ja opetusalueet, ja jos opetusprosessi on oppilaslähtöistä, syntyy lopputuloksena ihmisyyden ja kehityksen eri alueita tukeva toimintaympäristö. Ympäristö on tässä keskeinen sana. Musisointi on yhdes-

Petri Lehikoinen turvallisissa käsissä Orivedellä vuonna 1989.

sä tekemistä, se on vuorovaikutusta toisten kanssa, jossa opettaja on yhteisyyden kentässä yhdessä oppilaiden kanssa. Musisointi (ja JaSeSointi) on yhdessä elämistä, yhdessä elämän jakamista ja yhdessä oppimista.

Howard Gardner on amerikkalainen psykologi ja älykkyystutkija. Hän on jakanut älykkyiden ja lahjakkuuden kahdeksaan osa-alueeseen: kielellis-lingvistiseen, loogis-matemaattiseen, kehollis-kinesteettiseen, musikaaliseen, spatiaaliseen, intrapersoonalliseen, interpersoonalliseen sekä luonnon-tuntemukselliseen älykkyyteen ja lahjakkuuteen. Monet musiikkikasvattajat, muun muassa Rytmiseminaarissa kahdesti vierailut Doug Goodkin, ovat todenneet, että musiikkikasvatus tukee kaikkien näiden älykkyiden osa-alueiden kehittymistä. Musiikin

oppiminen ja musisointi on mukavaa, mutta on hienoa todeta, että samalla musiikinopeus kehittää älykkyyttä.

Olin viime syksynä Italiassa kongressissa, jossa Howard Gardner toimi pääluennoitsijana. Hän esitteli tietenkin älykkyysteorian ja kertoi, että on tutkinut älykkyyttä 25 vuotta. Kunnioitettava aika. Teorias- taan hän ei ole luopunut, mutta sanoi, ettei se enää ole hänelle niin tärkeä. Tärkeämpää on se miten käytämme älykkyyyttämme. Hän antoi meille esimerkin: ”Nelson Mandela, älykäs mies, pystyi älykkyydellään yhdistämään kansan. Slobodan Milosevic, älykäs mies, pystyi älykkyydellään tuhoamaan kansan.” Niin. Älykkyyttä tärkeämpää on se mitä älykkyydellämme teemme. Älykkyyttä tärkeämpää on tekemisemme etiikka.

Gardner puhuu monipuolisen ja moniulotteisen opetuksen puolesta, jossa taito- ja taideaineilla on keskeinen rooli muiden oppiaineiden ja -sisältöjen rinnalla. Keskeisintä on kuitenkin se, mihin opetus lopulta opilasta ohjaa. Pystymmekö me opettajina työmme kautta ohjaamaan oppilaita tekemään eettisesti kestäviä ratkaisuja ja päätöksiä? Ohjaako opetustyömme siihen, että oppilaista kasvaa vastuuntuntoisia ihmisiä, jotka huomioivat elämässään, päätöksissään ja ajattelussaan itsensä lisäksi muut ihmiset ja ympäristön? Osaammeko toimia siten, että tuemme ihmisiä ympärillämme tekemään eettisesti kestäviä valintoja? Osaammeko me kasvattajina olla tässä esimerkkeinä? Osaammeko me toimia esikuvina?

Eettisesti kestävä valinta rakentaa tätä maailmaa paremmaksi. Eettisesti kestävä valinta huomioi toiset ihmiset. Eettisesti kestävä valinta kunnioittaa ja suojelee ympäristöä. Eettisesti kestävä valinta levittää hyvinvointia ja rauhaa. Eettisesti kestävä valinta syntyy toisen ymmärtämisestä, eläytymisestä ja ilmaisukyvystä, empaattisuudesta ja yhteistyön kautta. Tätä kaikkea me opettelemme musiikintunneilla. Tätä kaikkea me olemme saaneet tuntea ja kokea Rytmiseminaareissa. Kohtaamisissa. Niitä toivon paljon lisää. Yhdessä.

Kurssilaisten muistot:

Ensimmäinen Rytmiseminaarimuisto vuodelta 2002

”Paukkulassa pamahtaa, kevään odotettu kohokohta ... olethan jo ilmoittautunut!” Näin mainosti JaSeSoi ry:n Pikku Journal. Itse en tuota ilmoitusta lukenut vasta kun jälkikäteen. Mainostajana ja promoottorina JaSeSoi-tielleni oli Oksasen Terhi. Hän houkutteli minut mukaan todella sisällölliselle ja paljon voimia antavalle kurssille.

Olin paneutunut laajojen taide- ja taitoaineiden välisten musiikkiproduktioiden tuottamiseen, oppilaasta lähtevien työmenetelmien käyttöön perusopetuksessa ja produktioissa jo yli 10 vuoden ajan. Olin myös täydennyskouluttanut itseäni vuodesta 1997 Write an Opera -kursseilla Englannissa ja USA:ssa. Tuo koulutus oli juuri päättynyt ja nyt tuntui, että tilalle oli saatava ehdottomasti jotakin. Jotta jaksaa antaa itsestään, on myös saatava itselleen. Opetustyö ei ole kuin polkupyörällä ajoa, se on elinikäinen prosessi. Oppimista itsestä, muista ja maailmasta sekä näiden välisistä suhteista.

JaSeSoi ry:ssä puhalsi uudet tuulet, samoin omassa elämässäni. Rytmiseminaarin paikka oli vaihtunut, ja yhdistyksen historian ensimmäinen naispuheenjohtaja Tiina Kekäläinen luotsasi yhdistystä. Rytmiseminaarin kouluttajina toimivat Ari Glage, Andrea Ostertag ja Sanna Kurki-Suonio. Se hyväksyvä, toista ihmistä kunnioittava ilmapiiri oli välittömästi aistittavissa kursseilla. Oli kuin olisi tullut kotiin. Ei ole parempaa tai huonompaa ihmistä, lahjakasta tai lahjatonta.

Olemme kaikki erilaisia oppijoita, ja siinä on mielestäni Orff-pedagogiikan ydin. Kun kaikki aistit otetaan käyttöön toiminnallisessa opetuksessa, siinä jokainen voi ottaa vastaan opin oman väylänsä kautta. Kinesoteettinen, visuaalinen, auditiivinen ihminen – jokainen on otettu huomioon yksilöllises-

Johanna Kemppainen solistina illanvietossa vuonna 2004.

ti. Kuten Carl Orff sanoo: ”Liike, puhe ja musiikki kuuluvat yhteen.” Musiikki on tärkeä osa inhimillistä kasvua.

Kaikki kurssin opettajat olivat loistavia pedagogoja, ja hyvin moni onkin sanonut: ”Aria (Ari Glage) ei voi koskaan saada kyliksi.” Mielestäni yhteistä kouluttajille oli rohkeus olla oma itsensä, panna oma persoonansa likoon.

Kun ei kiellä omaa historiaansa, niin siitä nousevat henkilökohtainen vahvuus ja omaleimaisuus. Siis olla oma itsensä, ihmisenä ihmisten joukossa ja muistaa nöyränä, että musiikki on elinikäistä oppimista itseltä, muista ja musiikista.

Johanna Kemppainen

Ensimmäinen Rytmiseminaarini

“Että lähtisinkö Rytmiseminaariin?”, opiskelukaverit Jyväskylässä kysyivät. Aika monta kilometriä, missä se Mikkeli nyt taas olikaan? No, mikäs siinä. Saisinpa sitten tietää mitä ne Orff-touhut pitävät sisällään käytännössä, opiskeluaikana sitä oli vähän koulussa käsitelty.

Jo perjantai-ilta jätti lähtemättömät fiilikset: ensimmäinen tunti oli Sofian. Myönnän, että aluksi tunne oli ihmetys ja kummastus, joka muuttui nopeasti sanattomaksi WAU!-fiilikseksi. Juuri näin pitää oppia ja opettaa!

Fiilis parani entisestään Soilin tunnilla, kun taputuksista syntyikin keppitanssi – pysyköhän homma hyppysissä vai kolahtaako keppini kohta lattiaan? Vuori ja laakso - kalalaulu oli hieno! Sitä on laulettu ja leikitty lukuisia kertoja!

Ihanaa! Viikonlopun jälkeen tuumasin: koukussa ollaan, ensi vuonna tänne on ehdottomasti päästävä uudelleen!

Taru Mäkimattila

Keppirytmijä Soili Perkiön työpajassa vuonna 2004.

Kouluttajien tervehdykset:

Dear Friends!

Since six years I have been invited as a teacher to JaSeSoi-courses (World Village and Rhythm Seminar) in Finland! And first let me tell you some personal aspects: for me, as a son of a Finnish mother, who was grown up in Berlin, and now living in Salzburg for the last 19 years, these invitations were a sort of recovering my mother's country, which I had not visited for many years anymore.

I got the chance to get into contact with new people and new ideas. In this case the contact was initiated by music and education. It is not a very new idea: Music is a universal language, which connects people, but it is true! From the beginning I had the experience that international exchange can be powerful and fruitful for music and ideas about music education.

I was fascinated when I discovered a little bit of the Finnish folk tradition. And I was impressed on the different ways how the tradition is still alive: For example in the songs, in the kantele music and in all the Finnish music groups which play that music mixed with modern ideas. This was very new for me, because in Germany, especially in Berlin, we do not have such a rich tradition in the background. Folk music there was always something old for very traditional people in the countryside.

So in Finland I discovered a new way: The music and the education can be connected with the roots of a culture. This is a big advantage and it is in the sense of Carl Orff's idea, that music and dance education should be connected with the own traditions, if possible.

On the other hand we live in a world of globalization, which effects a big mixture of all with good and dangerous aspects. It is also very interesting and helpful to get into

Ari Glage rytmitöyöpajassa vuonna 2002.

contact with foreign cultures and traditions. But in which way can it be useful?

One aspect is: When you get to know something of a foreign culture, you also realize the differences to your own country. This could effect in more consciousness for the own roots! Exchange between ideas, methods and cultural backgrounds help to open your mind and can relate to the own point of view! And of course, it is sometimes just nice and fascinating to learn a song, a dance or a rhythm of another country!

At last I would like to thank all of your Orff-community who opened the doors for me in Finland, especially Harri Setälä, because he invited me the first time to Finland and gave me much support in getting back to your nice country and, also Terhi Oksanen for her great friendship and help!

I wish you and the Rytmiseminaari all the best and a powerful future!

Ari Glage

Terve!

In the year 2002 I got the big chance to teach at the Rhythm Seminar in Mikkeli. Some years earlier I had been in Finland for the first time and since then I loved the way the Finnish people sing, dance and make music. If the Finns are said to be reserved and serious, I probably met the other kind. The people I now may call my friends are warm hearted and very hospitable. In the seminar everybody seemed to know everybody like in a big family and that makes working very easy. Although it can be very cold there you don't need a warm up – they start right off working! Whenever the participants fell asleep the night before, they were punctual in the morning, ready to start – amazing!

When I was in Helsinki at the Sibelius Academy and in Jyväskylä I was surprised how many music subjects one can study in Finland. Especially the status of folk music and folk dance is different in comparison to Austria. The traditional folk songs are well known by almost everybody (just to mention the long nights with sauna, singing and drinking) and you can find festivals for folk music and folk dance everywhere. Especially the singing tradition and the strong voices impress me a lot as it is very helpful also to have a deep breath and a good voice for dancing.

Through young music groups the music steadily gets a new face and the tradition stays alive, popular and interesting also for the young people. I am no musicologist but that is how I personally watch the situation from outside. The high level of the studies we can see many times when Finnish students visit the Orff Institute or are coming for to study here.

For those who are looking for a chance to have an idea what music and dance education could be without going to an University, they can participate for example at a workshop of the Orff-Schulwerk association of Finland. JaSeSoi is one part of musical education which has done a big job. Meanwhile they organize besides the Rhythm Seminar and other local workshops, international workshops which are a quiet tip with participants from all over the world. And they started to offer a level course system for deeper analysis and study of music and dance in Finland with the background of the Finnish culture on the base of the Orff-Schulwerk.

I hope that the cooperation with JaSeSoi will increase – we can learn from the Finnish people to be curious and opened for new ideas, to manage far travels to discover new cultures and to share their experiences.

Thank you to all of you up there in the North! Warmest greetings and best wishes for your anniversary.

Andrea Ostertag

Andrea Ostertagin tyylinnäyte vuodelta 2002.

And Then We Will Have Sauna...

“First I’ll pick you up from the airport and then we will have a sauna.” This was the last sentence from Soili’s email before I flew to Finland. That same day I had studied Tiina’s schedule for the planned Rytymiseminaari in Mikkeli: Workshop 1, Workshop 2, *Sauna*, Workshop 3, singing and dancing, *Sauna*...

To be honest, at the beginning I thought the Finnish JaSeSoi-members had a great sense of humor, making some saunajokes to a German foreigner. Now I can say, I was wrong and right at the same time. It is a fact, that all JaSeSoi-members have a great sense of humor and love going to sauna; in this point I was definitely right. And I was delightfully wrong, thinking that all the saunataalking was a joke. Thank you for all the hot and sweatful experiences I was able to enjoy with JaSeSoi.

And now is the 20th anniversary! Congratulations from Germany and I wish you a great time, a lot of great ideas and some wonderful parties (even in the sauna). I think no where else in the world you can have so many wonderful facts in common: great voices, great musicians, great dancers, great drinking and sharing of amusing stories and sometimes all that even being naked. Nowhere else for sure, as I have experienced...

And thank you again for your kind receive, the interesting workshops with your creative spirit, your open minded attitude for others’ work and your respect for each other. Today I’m still a big saunafan and even bigger JaSeSoi friend!

I wish you all the best for your future.

Rodrigo Fernandez

Rodrigo Fernandez Mallo Vesterlundin ja Harri Sandborgin kesellä vuonna 2003.

Rhythm Seminar in March 2005

As a music and dance pedagogue working especially with students and teachers in Austria and Germany I was very excited being invited to Finland to work there with teachers from different areas. It was very new to me to work with groups consisting of teachers from various school types, kindergarten teachers, musicians, etc., because in Austria seminars are mostly offered to special teacher groups. Yet during the first lesson I could experience how precious this mixture of different focus and interest can be for the whole work. I especially became aware of the great openness and readiness to learn from each other.

The integration of music and dance is my personal passion that I experience in working with my own body movements and sounds and in working with groups of people being interested in the sensation of experiencing gesture and sound out of the depth of their own bodies. We all know and feel that our whole life is rhythmical. The polarities of

day and night, of breathing in and breathing out, tension and relaxation, our tendency of communication and isolation etc. make us aware of the rhythmical structures of body and environment. Even our human psyche is determined by changing states of tension and different dynamics. Especially when we are aware of the rhythmical determination of our whole being we might feel attracted by music and dance, because singing, moving, playing, drawing etc. also come out of this rhythmical basis. We execute and experience music and dance in the field of space, time and weight and their polarities: melodies going upwards and downwards, movements rising and sinking, fast and slow gestures and steps, *accelerando* and *ritardando* in music, accents, heavy and light movement etc. In the moment we experience the relation between music and dance elements – tones, rhythms, gestures – and discover the sensation of phrasing, we might enjoy music and dance fully through the wholeness of our being.

Angelika Vögele ja tanssin säestäjät vuonna 2005.

To make these thoughts more concrete, I would like to give an example from the first lesson of my teaching at the Rhythm Seminar: We started with the playful element of a finger game called “Johnny” and discovered a very interesting rhythm through different repetitions using various tempos, dynamics, speech pitches, including breaks and performing as a canon. Having learned the rhythm with a small finger movement we continued with arm gestures that we transferred to musical play on xylophones and glockenspiels. In that way rhythm became melody, a small finger movement became a harmonious arm movement and gesture and sound could flow out of an awakened body centre. In a further step we did a small variation of the finger game through the inclusion of a break and discovered a new rhythmical structure we internalised again with arm gestures and steps. The use of space rendered possible a whole-body-movement flowing through the room supplied by dynamics and group

contact. In a last step we used the rhythm as a rain drop accompaniment to a rain song and in a finishing group work people developed their individual piece with the elements of sound and movement.

I hope that people could experience in that lesson how much possibilities the work with rhythm might offer if we pull it through different activities – dancing with a finger, two arms, two legs, the whole body, speaking, singing, playing on our body instrument or on musical instruments. At the same time they might have been deep in their senses – listening, watching, touching, feeling – and in their whole being emotionally, intellectually and bodily.

Thank you a lot for having got the possibility to teach at Rhythm Seminar and for having met a welcoming and warming atmosphere through the openness of all participants.

Angelika Vögele

Jatkukoon ikuisesti JaSeSoiJaSeSoiJaSeSoi!!!

Silmät on sielun peili, mutta ääni itse sielu!

Voi sitä henkeä, voi sitä riemua ja voi sitä oivallusten määrää.

Olen sitä mieltä, että koulu, kunta ja valtio, joka unohtaa ilmaisutaidon merkityksen, syylistyy oppilaittensa heitteillejättöön. Ja rangaistuksena olkoon vähintäänkin uusi lukujärjestys, huono omatunto ja pakollinen osallistuminen JaSeSoin Rytmiseminaariin!

Kiitos, että sain olla Mikkeliissä maaliskuussa 2006.

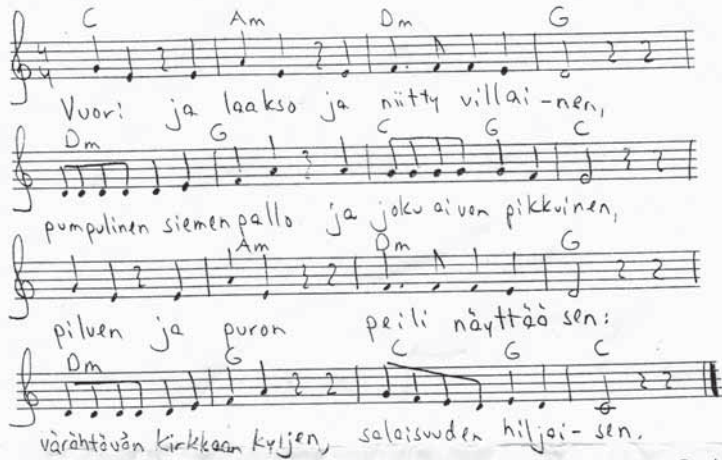
Eija Ahvo

Eija Ahvo soittamassa lapin rumpua illanvietossa vuonna 2006.

HILJAINEN SALAISUUS

Saili Perkiö

Saili Perkiö

"Piirustuslaulu"

Vuori

ja laakso

ja niitty villainen

pumpulinen siemenpallo

ja joku ihon pikkuinen

pilven

ja puron

peili näyttää sen...

Springlek från Malung

trad./sov. Sanna Kurki-Suonio

$\text{♩} = \text{♩}^3$

1

5

9

13

Julkaistu tekijän luvalla.

Sanna Kurki-Suonio laulutyöpajassaan vuonna 2002, vasemmalla Terhi Oksanen.

Uela zigi

Eija Ahvo

1. Ue - la zi - gi go - mo ba - ta - ta, uu - a - aa.
 2. Pie - ni tyt - tö me - ni kai - vol - le

Uu - ah, hah, uu - ah, hah, uu - a - aa.

Eija Ahvo

Julkaistu tekijän luvalla.

Heikki Lempiäinen näyttää esimerkiksi Paukkulan liikuntasalissa vuonna 2003.

Tuija Immonen (edessä) ryhmineen seuraamassa ryhmätöiden esittelyä vuonna 2004.

Maija Karhisen (kolmas oikealta) kansanperinneyöpajassa vuonna 2005.

5. luku

**Articles about Music and Movement
Education from Rhythm Seminars'
Foreign Instructors –**

**Artikkeleita Rytmiseminaarien ulkomaisilta
kouluttajilta**

Wolfgang Hartmann:

Orff-Schulwerk in 2006

“The Orff-Schulwerk did not arise from a deliberate plan....a so far reaching one I would not have been able to conceive.” These are words of Carl Orff from the year 1963¹ and they express modesty and astonishment. And it was really surprising what a development had occurred, after the peering beginnings in the time of the Güntherschule (in the twentieth of the last century) and then, after the new start with the first broadcast of the school programme “Orff’sches Schulwerk” in 1948.

And today in the year 2006 we are not less marvelled as this development has not yet stopped. Quite the contrary: In the same year, when in Finland JaSeSoi ry’s Rytymiseminaari celebrates its 20th anniversary, an Orff-Schulwerk Symposium takes place at Salzburg with more than 400 participants from 33 countries, the world conference of ISME (International Society of Music Education) in Kuala Lumpur dedicates a whole strand of workshops and events to Orff-Schulwerk. And today we count more than 40 Orff-Schulwerk associations all over the world.

We know that the Orff-Schulwerk has come into its years, but it has lost nothing of its importance. More and more people seem to recognize that a music pedagogical concept, which puts readiness for creativity, experiment and improvisation into centre has a relevance reaching far beyond music education.

Our world has become smaller due to a fast-paced progressing of communication and traffic technology, and our countries come closer together. Therefore it is necessary to take care that we solve the problems of

Wolfgang Hartmann vauhdissa Orivedellä vuonna 1994.

future peacefully and in cooperation. What we need in consequence of that are people who can work together, people who take heart to share their creative ideas, people who are able to work in teams – and enjoy it.

Music education will not overestimate itself and believe that it can master all questions of the future. But after all: a music education which places the human being in the centre, a music education which give free space to express oneself on every stage of life, makes an essential contribution to raise personalities which can look optimistically and well balanced into future. In that sense we can call the Carl Orff’s and Gunild Keeman’s pedagogy confidently to be modern and topical.

Hence to the Finnish Orff-Schulwerk Association JaSeSoi ry has to be expressed best wishes for their acting in the future. The teachers of the country who can attend all the activities will be grateful – but foremost the children!

¹⁾ Carl Orff, Das Schulwerk – Rückblick und Ausblick, in ORFF-INSTITUT – Jahrbuch 1963 (Hrsg. W. Thomas, W. Götze), Mainz 1964

Ulrike Jungmair:

Focus on Fundamentals

This lecture intends to outline the basic pedagogical ideas of Carl Orff, his fundamental ideas of Elemental Music and Dance Education, their significance for our time, for children as well as adults. For teachers especially, I will show how these ideas can be understood as stimuli for practical work together.

The first section will give a brief outline of the basic ideas. This will be followed by a story of a little bird, which can be used as a parable that will help to clarify some basic anthropological facts about human beings. Arising from the body of present scientific knowledge I will aim to show the logical consequences of Orff's ideas, as they determine our work in Elemental Music and Dance Education.

Orff's pedagogical ideas originated more than seventy years ago. Some might think that by now his ideas are outdated, but Orff's beliefs are based on fundamental truths, they will remain timeless and valid. Even if the conditions in our time have changed, even if our future clients will be totally different from those seventy years ago.

The child today lives in two worlds: that of the reality – the alpha world, and that of the media – the beta world. Our future clients, a new generation, will be the “beta children” (Michael Millner: *Das Beta Kind*). This beta world is now a second reality. That of the multimedia; TV, VCR, computer games, the network...

Kids today have the tendency to ‘turn the teacher off’ (with a remote control zapper) because he or she is not active enough, loud enough, or funny enough to stimulate them, and if stimuli are not strong enough to work as so called eye catchers. The techniques of the media are: hectic, fast moving pictures, breath taking speed, special editing effects,

fragmented sequences, destroying the whole, slow motion versus high speed.

Time elements are lost when one action suddenly becomes another (child with mother in the kitchen and then suddenly without any explanation in the garden). Children cannot fathom these missing elements (so called time-intros). They would need the full sequence for understanding.

We know that young children today suffer from specific deficiencies caused by an over consumption of media. For example, the inability to comprehend three dimensionality. Room structure is incomplete in his mind because more and more of his own movement in the room is missing.

There is a central fixation on the television screen. Perception is therefore reduced. There is no longer any peripheral vision. There is a reduced sense of touch, almost like the physically handicapped. (In this case one must use the real meaning of the word HANDicapped). There are social deficiencies because relationships and connections are unknown. Passive TV is like passive smoking. The child plays as parents watch TV. The child does not look but only hears a shot. He then looks up to see a laughing person and therefore makes a false connection. There are larger than life projections, the zooming in on something small making it over dimensional.

The child often does not develop the feeling for time. He cannot develop a feeling for concentration because he has no more patience. He cannot develop a feeling for a process.

After this short insight into a new beta reality I am going to say something about the pedagogical principles of the Orff-Schulwerk, of Elemental Music and

Movement Education. After that I will show pictures from the book *The Peko-Neko Bird*. I will use these pictures as a parable in order to explain Orff's ideas in the most original, deepest sense, in a way that has helped me in understanding these ideas better.

Pedagogical principles of elemental music and movement education

1. The unity of movement, speech and music as human abilities

The unity of speech, music and movement has to be seen as a human ability, an anthropological fact. Movement, speech and music are all rooted in rhythm. One's inner rhythm is the common root, a general aspect of life that is common to all mankind. We each have our individual rhythm. We express it in movement, in walking in our space, with the gestures we make, with our manner of speaking, with the rate pace of our breathing and our heartbeat: We move when we speak, we move when we play an instrument, we move when we dance.

- If we exclude for the moment the idea of speech as a way of forming concepts or as a means of disseminating information and consider it in the biological sense, it arises from movement as a kind of motoric sound developing in quantity and quality, changing its pitch perpetually in a state of movement then we may say: sound is movement.
- In a similar way dance is not primarily considered as a presentation of traditional forms, but grows out of inner movement and the natural rhythm of a body.
- As we play instruments, we bring music out of our bodies thus seeing the instruments as an extension of the body with its organs of expression.
- We also have the ability to communicate with others, to vibrate and to resonate with others. The unity of movement, speech and music as human abilities is found in rhythm.

Having all these abilities I can dance with, I can make music with, I can communicate with all people.

2. Instruments – the medium bringing forth one's capacity

Elementary simple instruments should be used for creating one's own music. Idiophones and membranes are exactly those instruments, which bring people into the deepest activity and interaction with things that make sound. They resist the player, afford resistance through their elasticity, answer the player with their own striking. It is exactly this stability that the desire for achieving and making one's own creation grows. It is as if the improvising player is waiting for an answer that is tossed to him from the percussion instrument. Repetition and variation unfold the magic new or with similar forms (The philosopher Buytendijk calls this playing "Attraction and Attractive Response", as the German philosopher Gadamer calls it "Playful Back and Forth").

3. Many sided requirements of the human being

Each person is registered with all their anthropological dimensions – psychomotoric, emotional, cognitive – as well as social, through musical and dance activities. Through many sided ways of working – producing, reproducing, receiving, reflecting – the person experiences him/herself as a creatively productive personality in their own development.

4. The risky undertaking of improvisation – the phenomenon of instability

There is a difference between "real play" and improvisation. Improvisation has always an intention, the intention to play a melody, to make a dance, to.... Playing itself may be mostly free from conscious thinking.

Elemental creativity

Another basic human ability is our productive ability, the ability to create things. Along with spontaneity these activities build the connecting link to individual forms of expression in speech, using voice with instruments and dance.

Ulrike Jungmair Symposiumissa 2000

Most theories of learning are based on the assumption that the organism only reacts to the stimuli of the outer world. Of course we learn by imitating; of course people do fit into their environment. But simply fitting is not enough for one to be able to reach his or hers own potential.

However, in reality the organism chooses for itself, chooses what it wishes to perceive. The organism is active all by itself. It filters out the unnecessary, makes summaries, and makes connections. Activity and spontaneity are to be seen as existing marvels of all nerve cells. Nerve cells are always in motion; senses are constantly at work. Every human being has to conquer his or her environment through individual and total activity.

Along with Carl Orff, and considering

scientific research in this area, I believe in unstable situations. Phases of imbalance make us search for new things and lead thus to activity and spontaneity. The chance to be creative comes from instability.

The phenomenon of instability shows, what Orff meant by improvisation. He uses the words “elemental education” in the sense of “bringing forth”. One is brought to a point of imbalance, one is put into motion and therefore bound up with a process in which one can find one’s own rhythm, one’s own activity and abilities which can develop into one’s own artistic expression.

5. The fluctuation of individual learning and learning from each other – music and movement as form of communication

We know a lot about verbal and non-verbal communication and the significance of non-verbal signals. As a teacher in this field it means to use one’s strength and to act upon the instructions you were given as an artist in music and dance, it means to communicate with all the intensity and energy of the body.

We also have to be aware of different levels in teaching: the emotional level and the leading level. Emotional sureness is the bases for creative work; students must be free from being anxious, must be free to ask, free to make mistakes, must be free to ask questions. Learning from the teacher, learning from each other means to be open and available to ideas – also to strangely ideas – of the students.

6. Finding forms – composition – aesthetic expansion

Create your own personal forms (melodies, rhythms, dances, etc.), try to make your own settings and compositions stabilising your personal picture.

Wolfgang Welsch (Ästhetisches Denken <Aesthetic Thinking>, 1995, 1990)

Welsch understands aesthetics originally as “Aesthetic”: “Making themes to do with

Esa Lamponen ja Hanna Lampi soittamassa Orivedellä vuonna 1997.

perception of all kinds, sensual as well as emotional, wordly as well as sublime, real (lebensweltlich) as well as artistic.”

As he expressed it, such aesthetic today is no longer only the scientific making of themes of sensual phenomena, but the structuring of these phenomena themselves. When we speak for example about dance aesthetic of the flight of a bird, it is first of all not the description, or a transcription, nor an explanation either scientifically or impressionistically, but exclusively about the movement itself: precisely about the precognitive, the aesthetic experience of soaring, gliding, persistence and rigidity, rocking and flying.

Aesthetic experience is not to be understood as the collecting and storing of data in megabytes. It has much more to do with the self-enrolling of a person in the structure of his or her experience. Experiences penetrate a person, are congruent with him or her, become something personal written into his or her body. They set emotions

into movement, awaken the urge to transform such experiences into paintings, performances, words, in self made and invented movement sequences, audible sequences, in cascades of sound; rhythms which are experienced in such a fascinating way become arrangements, which are danced from the soul, spoken from the soul, or sung with a full heart.

The Peko-Neko Bird

In the Peko-Neko forest, there were no birds. Suddenly, one day, into the middle of all the other animals, there fell an egg. This egg contained a little bird and when he had pecked away his way out of the shell, being unique in the forest, he did not know who he was, or what his name was.

So he set out in his way, asking wherever he went to be told who he was. First he asked some stones, but he did not get an answer. The stones kept quiet. Then he asked the hysterical laughing hyenas and sloth. “Please, can you tell me who I am?” A few

animals pulled away from him a little afraid and said nothing. Others, like the elephant, were friendlier and accompanied him a short distance through the forest.

A lizard said, "Certainly, it's absolutely clear, you are an Indian. You have feathers and walk on two legs. You are an Indian, and that's final." A dragonfly said, "But you don't have a bow and arrow. Who has heard of an Indian without a bow and arrow?"

However, the lizard led the Peko-Neko Bird to a creature with wings that looked like him. It lived in a cave, high up in the rocks and was recognized by the animals as knowing all about everything. Rather fearfully the little bird stepped into the dark cave where two frightening eyes stared at him. He gathered all his courage together and asked, "Who are you? No, who am I?"

"You will know that in just a minute!", the angry creature said out of the darkness. "I am the one who will throw you out and you are the one who will crash onto the rocks!" Schschst... The little bird, seeking his own identity, found himself in the air and felt himself falling from a great height. "I am really failing down!" the bird thought, still falling. "I am the one who's falling. This is the first thing that has happened to me, it is the first thing I have experienced, fearfully experienced!"

As he was being drawn faster and faster downwards he suddenly heard voices. "Hey, what are you doing there? You have wings, spread them out, turn yourself over, tuck in your legs and fly, fly bird fly with us!" they called after him. And the bird did what the voices told him to do. He flew and suddenly he knew: "I am a bird, just like other birds – I can fly the way they fly."

What does this parable mean in relation to our theme?

The Peko-Neko Bird can be compared with human beings, who are inactive, who

do not create experiences for themselves. In their own self-centred world they are only concerned with themselves and are constantly asking, "Who am I?" and trying to find their identity. But this is not the way to set about it. The bird's mistake symbolizes that made by many people. Reasoning alone will not tell us who we are.

If we can call the rock in the story the "rock of conscious understanding", then we can say that the bird fell from this point of consciousness into the unconscious. While failing he came to the experience of understanding that he was failing, meaning: "That's the first time ever, that I am experiencing something." He did not know how to answer the voices heard during his fall "Hey, what are you doing there?" He did not know at all what was happening to him.

We can probably consider that these voices were not coming from outside, but were inner voices that led him to see what he had never realized before, that he was able to help himself. The inner voices were telling him to spread his wings, and how to use them to break his fall, to help him to find his own possible resources. In the moment that he used his wings, he understood that he was a bird.

Our symbolic Bird discovered this miracle of finding one's own self, one's worth and knowledge, through his contact with an element, his element air, including his diving into the element. This contact with the element presented an experience, sinking into the element taught him how to use his own abilities, without having to think too much about it. As long as he felt, that the element was carrying him, all questions concerning his own self ceased.

Carl Gustav Jung's theory about the conscious and the unconscious enables one to describe the exact meaning of any elemental and creative process, such as found in the story of the Peko-Neko Bird. Our bird's encounter with the bird in the rock

cave changed him from a conscious into an unconscious falling creature. This prepared the Bird to discover something about his own readiness, he understood what he was able to do to be ready, to use his own skills.

Even though the Peko-Neko Bird was presented as a very human like bird, we need to ask how man will come into his element, and which is the element into which he will sink? And above all, what are man's possibilities that will allow him to develop his own skills within the elemental situation. How can man learn to use his own wings?

According to Carl Orff all teaching starts with what is inside the person, with his or her own possibilities.

Considering the unity of speech, music and movement as a basic human ability, we must use them as forms of expression and create the unity ourselves, using all the possibilities for a many sided integration. All of this provides the basis for music education arising from movement, Orff describes this kind of teaching as a biological necessity. We move, when we speak. We move when we play an instrument. We move when we dance. As we play instruments, we bring music out of our body and thus the instruments can be seen extensions of our bodies' organs expression. We experiment and induce improvisation from them and they immediately respond to the call of the elemental.

Rhythm is the common root, a general aspect of life that is common to all man kinds. We each have our own individual rhythm. We express it in movement, walking our space, with the gestures we make and with our manner of speaking, with the pace of our breathing and our heartbeat. We also have the ability to communicate with others, to vibrate and to resonate with others in rhythm. Having all these abilities I can dance with, I can make music with, I can communicate with all people.

Men and women are able to create, to be active and productive. These activities along

with spontaneity build the connecting links to individual forms of expression in speech, singing voice, with instruments and dance. Therefore we each and all have the potential to change our latent ability into concrete ability through specific life situations just as the Bird being pushed out of the rock cave.

The personal and inner experience of a human being can be seen as the first, most important and unalterable point of any teaching. Personal experience meets with the experience of other human beings, which is the beginning of communication and dialogue. Practical knowledge can be seen as the result of working together, which is influenced by a person's openness. The single given of a situation will be assimilated in a specific way so that a certain structure is built up. Experience cannot be seen as a collection and accumulation of data. It is more the inscribing of the person into the structure of the experience. The greater the personality, the greater the ability to open for learning experiences go deeply into the person. They are in agreement with the person and will become something very personal.

If all this is true, how can we possibly spark off our spontaneity?

Shocking experiences can be harmful to one's personality; they can rarely be used in a pedagogical situation. Nevertheless there are unstable situations, phases of imbalance, the shock of which make us search for new things and lead thus to activity and spontaneity. The chance of being creative comes only from instability. Of course one insists on maintaining order and stability in order to have balance. But whenever the structure is in danger of falling apart, when the personal organization begins to break down, then the searching for something new arises. So we have to make up our minds not to be pushed, but to jump in by ourselves, not to be compelled from outside, but to let the impulse come from inside, to trust in what is new.

It is my belief, in connection with Orff's educational ideas, that the phenomenon of instability clearly shows what he meant by improvisation. He uses the phrase "elemental education" in the sense of "bringing forth". One is brought to a point of imbalance, one is put into another position, one is put into motion and therefore bound up with a process in which one can find one's own rhythm, one's own activity, one's own abilities, and which can develop into one's own artistic expression.

When the situation becomes unstable, I find myself inside this unity of speech, music and movement and am pushed into my own abilities; I try to find my own wings in it. That is to say, with my own wings I can realize my own way to my own expression in my own music, my own dance, my own imagined pictures, my mental images can be expressed, I can find their own, their personal form.

Through improvisation anyone can express what he or she has in the way of skills and abilities at any point of his or her development, what they have within themselves as usable material both the skills and abilities that they have assimilated through technical practice from the outside. Orff's principle of improvisation is an absolute basis for this kind of teaching, it is absolutely essential. A teacher can quickly recognize the musical development of a child through his or her improvisation.

Of course we need to develop our own individual talents and to practice to develop our technical abilities, but this is not the only way to assess progress. Through improvisation the teacher can notice whether the child has included technical skills learned through practice and she can also observe the extent to which a child has been able to realize his or her own ideas. So both approaches are necessary.

Tanssia Angelika Vögelen tunnilta Mikkelistä 2005.

Under no circumstances means improvisation “just playing around” within some kind of structure. Freedom in this situation means to be free for a many sided use of the material, and includes the courage to overcome one’s security. In this way improvisation is closely related to the phenomenon of real play.

From the 1990 Symposium booklet, (Orff-Schulwerk Information, Orff-Institute Salzburg), Rudolf zur Lippe has given a graphic title to this process, this double sided event “*Gestures of Searching*”. Searching for the necessities and connections of life which have led to the creation, and the essence of the so called heritage, it means also a sought for and attempted acquisition by those who posses the inheritance. If we relate a heritage understood according to the concrete work within elemental music and dance education, it must remain completely out of the question for us and others to misunderstand that Orff-Schulwerk’s Music for Children along with its tried and true pieces, rhymes and songs is a collection of “required exercises” or to be used as such, or misunderstood as readymade put together “hands on” catalogue.

Rudolf zur Lippe has the correct premise: the mere taking over of ready made products, this catalogue, must be shunned and refused by all of us. Hardly anyone wants to acquire this inheritance.

Whoever has been engaged, even once, with the intentions of Carl Orff understands that these pieces are nothing more than the results of a specific endeavour in inventing forms. They have been noted in order to lead us once again to the source of rhymes, melodies and pieces that have been worked out to lead us to artistic improvisation, to one’s personal confrontation with sound and movement, with speech, music and dance.

Once again I must emphasize to inherit means, above all in our case, to question this inheritance of Music for Children and

the reasons for its creation. It means being on the look out for the fundamentals to proceed to the basic phenomena from which Music for Children came to the developed effects of elemental music and movement. It has to do with insight into a procedure of “becoming (something)” those changes within itself.

Conclusion

Remembering our Bird on its search to find himself, I said that it was wrong to undertake this only with the head intellectually. We need much more in order to realize ourselves. We need all our innate gifts: the cognitive, the emotional, and the tactile – our head, heart, hands. This also means most emphatically a connection between the conscious and the unconscious. This can also mean that the stimulation of our fantasy is not only one sided, but also multidimensional.

I can only personally and actively make progress through practice. To achieve this the teacher must continually initiate this practice. Making up music and movement allowing speech to sound, making it possible for instruments to “speak”, enabling voice and song to be danced being able to set a song into a play, a scene or a picture, being able to initiate all forms of speech, music and dance. The expression of language shows itself through the body, with speech that is full of vitality. The body that has experienced movement builds the foundation for an inner movement when singing and when making music on instruments.

Even though Orff’s ideas are some seventy years old, they are still valid today. It is not only the pieces that he prepared, the material that was an expression of seventy years ago that is important. Also and even more important are the educational ideas, and the approach that he has shown based on anthropological ideas, it will last. It is up to us to realize these ideas without forgetting the sources.

Doug Goodkin:

The Cycle of Learning

WHERE DID YOU GO? OUT. WHAT DID YOU DO? NOTHING. How it was when you were a kid – and how things have deteriorated since? is more than just one of the world's longest book titles. It is an obscure little jewel I found in my parent's bookshelves that never was a best-seller or a literary masterpiece, but is filled with great insight, much humor and a call back towards a childhood that has largely been lost in the bright lights of the approaching millennium. "When you were a kid..." meant when the author Robert Paul Smith was a kid in the 1920's; "how things have deteriorated..." meant the year it was published 1957. When I opened it as a 16 year old in 1967 already nostalgic for the lost romance of my childhood, I recognized an earlier version of my own delight in growing up. I didn't play marbles or know much about mumbly-peg or build a treehouse, but I did spend quite a bit of time making forts from abandoned Christmas trees, exploring vacant lots, reading comic books, playing hide and seek, choosing up teams for baseball without a single grown-up nearby and generally doing what the author called running around.

"That was the main thing with kids then; we spent an awful lot of time doing nothing. There was an occupation called 'just running around'. It was no game. It had no rules. It didn't start and it didn't stop... Many many hours of my childhood were spent in learning how to whistle. In learning how to snap my fingers. In hanging from the branch of a tree. In looking at an ants' nest. In digging holes. Making piles. Tearing things down. Throwing rocks at things. Spitting. Breaking sticks in half. Unplugging storm drains, and dropping things down storm drains, and getting dropped things out of storm drains (which we called sewers.) So help us, we went and picked wild flowers... Catching tadpoles. Looking for arrowheads. Getting our feet wet. Playing with

Rytmiseminaarin avajaisissa esittelyvuorossa Doug Goodkin vuonna 2006.

mud. And sand. And water. You understand, not doing anything..."

Growing up in the 50's in the United States was a bit different from the 20's. TV and Little League were kicking in, but mostly the adults in my neighborhood left us kids free to entertain ourselves. With a 200 acre park a block from my house, lots of kids in the neighborhood, books, records and a few board games in the house, we were masters of self-entertainment, experts at just running around.

Like many children since the institution was invented, school came as quite a shock to us. Suddenly there were rules and schedules that stopped and started. Whistling and snapping fingers were considered useless, hanging from a branch dangerous, getting wet unhealthy and doing nothing an offense when there was so much to do: "...adding things, then subtracting them again, seeing Dick and Jane going, then coming back again. There were things that had to be learned and

adults who never could quite explain why they had to be learned. But we kids somehow understood that, Peter Pan notwithstanding, we couldn't spend our lives just running around doing nothing. There were newspapers to read, bills to pay, jobs to be worked, all of which needed the kind of knowledge that came from books and math worksheets. School was a necessary evil, to be patiently endured until the weekend or, joy of all joys, summer vacation. Occasionally, the two worlds came together." A book report on our favorite book or science project probing the question we had always yearned to know. But mostly, there was school and there was summer and never the twain shall meet.

My whole adult career as a teacher, I have been obsessed with this question: are the worlds of discovery and curriculum indeed so separate? Might there be a way to bring them together, or rather, restore them to their intrinsic wholeness? Can a child stay a child while growing towards adulthood? Can an adult be an adult without sacrificing the quality of childhood? Might school and summer be part of the same continuum?

When I fell into teaching music at schools, the choice seemed promising. Now whistling and snapping fingers were restored to their seat of importance and playing music was a summer-friendly verb. Yet much of music as I had learned it was school-groomed: notes to read, beats to counted, right and wrong keys to push down, constant homework, called practice and final exams, called recitals. There were rewards to be had, from gold stars to prizes, and occasionally, punishments from strict teachers for not curving the fingers. The typical piano lesson was school all the way.

I was fortunate to bump into an approach to music education that encouraged play and exploration: Orff-Schulwerk. The Schulwerk was a schoolwork unlike any I had ever known. My first Orff teacher, Avon Gillespie, went so far as to speak about the "curriculum of joy". Joy was not a word easily spoken

inside the school building. Yet Carl Orff and his successors not only permitted fun to enter the picture, but insisted that it was actually essential to successful education. I entered my teaching career in faith that this was so, spending the first 15 years relearning how to have fun in the classroom and the next 15 finding out what it meant for children and their development.

It was in a little book by Alfred North Whitehead titled *The Aims of Education* that the whole matter became clearer. Published in 1929, the end of the decade celebrated in Robert Paul Smith's book, Whitehead, an esteemed mathematician and philosopher, presents some articulate and lucid ideas about education that put all the clever new techniques of the 90's to shame. In a chapter titled *The Rhythmic Claims of Freedom and Discipline*, he speaks of a threefold cycle in the learning process and here we find guidance in how to navigate the treacherous waters of freedom and discipline without hitting the rocks of either shore.

Whitehead begins by questioning the notion that mental growth is a steady, ascending line from page 1 of Book 1 to the graduate exam. He observes that "*life is essentially periodic... there are periods of mental growth, with their cyclic reoccurrences... Lack of attention to the rhythm and character of mental growth is a main source of wooden futility in education.*" He defines three basic stages of mental growth, each with its unique character and special needs.

The three stages of mental growth

The first of these stages he calls **The Stage of Romance**. Whitehead begins from the premise that is our very nature to seek to make sense of the world. We want to know what things are, how they work and why they are. Just by virtue of being alive, we are buzzing with curiosity about the world. The job of education, according to Whitehead, is a "setting in order of a ferment already stirring in the mind". The Stage of Romance

Doug Goodkinin luentoyhteenveto
Rytmiseminaarissa 2006.

is our first encounter with material, whether that material be a sound on a drum skin, the scuttling of a sand crab or the fall of an S-shaped curve of dominoes. It is characterized by possibility, wonder and excitement. Its primary mode is play, particularly the kind of play we have already described as running around. It is the time to generate the questions, to conjecture the hypothesis, to begin to experiment.

We proceed from the free exploration in the first stage to the systematic procedure in the second, **The Stage of Precision**. “In this stage, width of relationship is subordinated to exactness of formulation. It is the stage of grammar, the grammar of language and the grammar of science”. Analysis, drill, information-gathering become essential and here we enter the arena of work, specifically schoolwork. The sequential curriculum, differentiated subject matter, textbooks, tests, mental and physical techniques, scientific procedures all make their home in this phase of the learning process.

The final stage, **The Stage of Generalization**, “is a return to romanticism with added advantage of classified ideas and relevant technique”. Whitehead calls it the fruition of precise training, the completion of the two previous cycles in which play and work, love and duty, romance and precision are reunited higher up in the he spiral of growth.

Before we examine the implications in education, we might understand these phases more clearly if we reflect on them in the field of love and marriage. The Stage of Romance is self-evident: we’re walking two feet off the ground with multiple ferments stirring in the mind (and body!), curious about the possibilities of each encounter, filled with questions and eager to experiment. This is a phase well-documented in books, movies and love songs.

The Stage of Precision comes after the honeymoon, the place where the movies leave off, where we learn the details of relationship, how to choose what color wallpaper, how he/she likes their eggs cooked, how to get through the visits of the in-laws. We spend years systematically studying the textbook and soon know all the pages by heart: Ah! This argument again, page 26, paragraph two. The days begin to feel like tests and pop quizzes, with right and wrong answers, but minus the posting of the honor roll if we get them all right.

If we’re lucky, we reach The Stage of Generalization and wake up one morning to see that old twinkle behind the discussion about who’s driving to soccer. If not, we either resign ourselves to rereading the same old textbook or bail out and return to phase one with someone new.

In the school of love and marriage, we might say that stage two could use a bit more attention in contemporary culture. In the school of reading, writing and arithmetic, stage two has a long history of tried-and-true techniques and it is stage one that is the most

neglected. Whitehead remarks: *“It is evident that a stage of precision is barren without a previous stage of romance; unless there are facts which have been vaguely apprehended in their broad generality, the previous analysis is an analysis of nothing.”* In the old days of running around, children mostly entered school armed with the gifts of five years of romance. Though rough around the edges, counting marbles, conversing around the dinner table, jumping rope and playing clapping games, catching frogs, all gave a reasonable foundation in math, language, music, science and more. Kindergarten was the transition zone where the warmth of the family-feeling and ease and freshness of the neighborhood approach enticed the children into the school building. With minimum demands of schedule beyond nap and story time and maximum invitation to play finger paints, dress-up, tricycles, building blocks the old-style kindergarten was one last chance to truly fool around before hit with the work of pencil and paper.

All that has changed radically in the last thirty years. Children rarely come to school anymore with the same foundation of romance. Their hurried lives are scheduled brutally early, their opportunities for free, open-ended play with a healthy dose of boredom are short-circuited by a constant stream of electronic sensation and the tradition of family conversation around the dinner table is rapidly disappearing. As Neil Postman has pointed out, the very concept of childhood is threatened, children are entering kindergarten already cynical, loyal to their consumer product and with posters of rock stars on their walls. When they do enter kindergarten, they find a modified first-grade. They may be more likely to sit at a computer in a cubicle than at a round table with a bunch of other kids and play dough. Veteran teachers notice the decline in readiness and every year, education becomes more and more remedial work.

Though it is tempting to yearn for the good old days of education, a moment's reflection

makes it clear that they never existed. Many brilliant children fell into the gap between romance and precision and never quite got out. Many were victimized by the notion that sufficient interest could be aroused by the switch of a hickory stick school as a shotgun wedding. The problem of our times is different, but equally and possibly more damaging. Many children today get neither the gifts of romance in the family and neighborhood nor the benefits of precision in the school. One place to look for direction is the good old days of educational thinking.

The Orff-Schulwerk

In the first 30 years of his century, roughly contemporary with Whitehead, inspired educational reformers began to appear whose ideas continue to resonate today. Rudolf Steiner, Maria Montessori and Carl Orff were three such innovators. All differed in the specifics of their approach, but essentially shared one common vision: bringing romance systematically into the classroom and guiding it towards precision. Each understood that it is tricky business when adults get their hands on a child's romance. Done poorly, it either squashes it (the Little League mentality) or lets it run to seed (the free-school approach). Done well, the child's innate fantasy life is nurtured and gently guided towards a full blossoming. Though the Schulwerk entered education through the back door, coming in through the overflow of Orff's work as a composer, his instincts were right on the mark. When he said: *“It is the imagination that should be awakened and trained”*, he implied that training without awakening (precision without romance) and awakening without training (romance without precision) were both equally fruitless.

How does one systematically and scientifically awaken romance in the classroom? One answer is to provide the child with a rich environment and the invitation to explore. In the Montessori classroom, that means surrounding the child with specially designed Montessori materials. In the Waldorf Steiner

schools it means soaking the child in carefully selected myths, fables, poems and stories. In the Orff music classroom, a rich environment not only includes the specially designed Orff instruments and a variety of movement props (scarves, tubes, elastic, paper plates, etc.), but also carefully selected rhymes, poems, songs, and pieces. The teacher offers an arrangement of instruments, a prop, an idea, a rhyme, a rhythm, a dance or a game and guides the group through exploration and discovery, honing it towards coherent improvisation, composition, and/or choreography, helping to set in order the ferment stirred up by the material.

A visitor to the class would see kids actively engaged, playing and having fun, their innate love of music unbroken by the formal experience in school, yet still have doubts as to the depth and quality of their learning. The teacher him or herself might proceed from faith that kids really were learning (as I did my first 15 years) without having a clear idea of exactly what they were learning and what the next step was. This marks the starting point for the true art of teaching, understanding precisely how to guide the initial discoveries towards the certainty of precision and continue from there to the synthesis of generalization. Here is where a more specific understanding of the rhythm of these cycles proves helpful.

From macro to micro

One reading of these cycles is to apply them towards a 21-year journey to adulthood. The period from birth to seven (roughly the running around phase or until the milk teeth begin to fall out) is the stage of romance. Between seven and fourteen (the elementary/middle school years ending when all the permanent teeth are in) is the time to learn the details of the curriculum, the basic procedures of decoding written language, math operations, instrumental techniques and more. In the third stage, from fourteen to twenty-one (the high school/college years), precision training continues at higher levels, but new questions are generated that promote further inquiry, generalization

becomes the operating principle.

While applying the three stages to these three seven-year cycles seems to fit neatly, real life is never so tidy. Within each seven-year cycle, there are sub-cycles of the three stages. The toddler who loves to explore, feel, taste and touch, is very interested in some precision, for example, learning the meaning of the word sharp. The ten-year-old doing a report on Bali may be swept up by the romance of the gamelan orchestra, the terraced rice fields and the characters of the Ramayana story. The 20 year old studying musical analysis comes to understand the specific nature of Mozart's genius after years of simply liking the way his music sounds.

We might say that every new learning goes through, or should go through, this threefold cycle. The 40-year-old learning to ski will begin with a curiosity and passion that triggers the slow, steady work of precision and each learned skill will bring a deeper experience of that initial love and fascination. Indeed, after 21 years old, the only difference in our continued education is that we mostly get to choose our own subjects. If we develop a passion for Buddhist iconography, our self-ignited interest can carry us through even a poorly taught class on the subject. We would do well to remember that children mostly do not get to follow their chosen passion in school. Thus, it becomes our responsibility to awaken their excitement by infecting them with our own love for the subject. We sweep them up in the power of our passion until they come to know it as their own.

Looking at these cycles on the micro-level, we can envision each class or even each lesson within the class as a replay of the three stages. We set out hand drums and invite the students to explore as many ways as possible of making sound (romance). We then teach a specific technique and a specific rhythm with two sounds that they practice and master (precision). Finally, the students play the given rhythmic phrase as an A section and then improvise a B section incorporating

some of the different sounds and techniques they discovered (generalization). Had we started with precision, some students might be frustrated with the technique or intimidated by the “right and wrong answer” nature of the rhythm. Had we ended with romance, the students might never have the satisfaction of playing a coherent rhythm with clear tone. Had we stopped at precision, they might have felt that “playing it right” is the end of the road and the exploration mere preparation. By combining the fruits of freedom and discipline, they get the best of both worlds.

And here we come to a punch line of sorts:
all three stages are necessary to a complete education and in the order they appear.

Whitehead’s ideas are extremely simple to understand and enormously complex to put into action. Here is where the art of teaching comes to the fore. Guided by the compass of the three stages, we step into the forest with the children and make our way down the path. We consult the map as needed, but mostly try to keep our eyes and ears wide open. On the way, we just might stop to “pick wildflowers, catch tadpoles and get our feet wet”, treading the road to musical accomplishment with a good healthy dose of running around doing nothing.

Liikettä ja iloa Tuija Immosen työpajassa vuonna 2004.

Sofia López-Ibor:

Playing with Words from One's Own and Other Cultures

*Miguel, Miguel, tiene cara de pastel;
Alvarito rito rito tiene la cara de pito;
Y la tía Sofia tiene cara de sandia.*

Playing with words is not only one of my favourite games with my nephews in long car rides but also language is at the centre of the Orff-Schulwerk classes. Rhymes and other kinds of texts are the starting point of many creations with my students and a great material to be explored through music and dance. Rhyming, constructing and deconstructing words, comparing and guessing vocabulary is not only a way of organizing thoughts and learning, but also a pleasure by itself.

Traditional repertoire

Most of the traditional repertoire of rhymes feature the internal structure of language; have interesting acoustic surprises and stress patterns that catch the listener's and the performer's attention. Students learn verbal dexterity and build memory skills while they enjoy the alliteration and the nonsense and get ideas to make up their own. Children of the 21st century need more than ever to play with language, not only to preserve the traditional repertoire of rhymes and verses alive but to keep creating a private lexicon: jokes, clapping, counting-out games, jump rope rhymes and teasing games.

As a music and movement teacher my interest in collecting rhymes and language games to use with my students started many years ago. I have been trying to use them in different contexts and for various purposes, and studied the variations and social uses of the texts. My first sources of material are the language games in my mother tongue that I learned at my school and in my own

family. In my first years of teaching music and movement in Madrid I used to do a composition assignment with my 10 year old students in which they needed to bring a *trabalenguas* (tongue twister), *retahila* (counting-out game) or a *refran* (saying) from home. We made a list of the materials brought by the students and observed that their grandparents and elderly people knew more and most interesting things than the parents in the younger generation, who in many cases could only find examples looking in books. I discussed with the students the value of preserving the treasures of the oral tradition and we interpreted the sayings through music, movement and drama.

At that point of my teaching career I was working in a unicultural setting and the research and resources of materials were quite easy to find. The real truth is nowadays such a project is much harder to accomplish, because in less than 15 years the globalization process is making it difficult to preserve our individual cultural treasures. Most of the rhymes and games the Spanish kids know are adapted versions of the American ones, the same way some American students know all the words to last year's Spanish hit "*Asereje*". The transmission is done through the media and also through the natural exchange of chants in summer camps and language courses. A game like "Who stole the cookie from the cookie jar?" belonging to the African-American tradition has versions in all different languages. Although the Spanish version I know doesn't have a clap in the offbeat and it is sung to a tune, it is a clear translation of the first example. The famous "Itsy Bitsy Spider" is "*Huitzi Huitzi*" in Mexico and "*Periquito*" in Spain.

When I ask the young music teachers in my

own country of the repertoire of rhymes and games they use in class, or they have learned from their students, I clearly see that most are not original Spanish. I had a great discussion with them in the summer course of the Orff Association in Spain, and we brainstormed ways of going back to the roots of our materials. Many teachers are simply scared of presenting songs and poems that seem not “fashionable”. How can we make our kids get excited about “*Teresa la Marquesa*” and other typical Spanish characters? How can we avoid having Mickey Mouse and Pluto in our clapping games? Don’t children create those games anyway? Why should a child care about a weather saying? Why should we have magic spells anymore? Can’t all the children in the world just learn the one Cinderella uses in the Walt Disney movie? My answer to this question is clear: absolutely NOT!

Every culture has a rich array of spells, riddles and interesting verses. I think the first step is starting to look back at our own patrimony and select the materials that are still relevant to us. I am not scared to use very simple “*Pito Pito Gorgorito*” to invite my students to start a game and I still find a lot of pleasure simply reciting old romances (ballads), and see how they get engaged in the story after the third verse starts. But some teachers find it is hard to work with materials outside of the mainstream global culture.

Multicultural classes

The next challenge we need to face is that in multicultural classes we should not only look at our own cultural heritage.

Since I moved to San Francisco almost 10 years ago I have been teaching in a wonderful intercultural environment that has enriched my life, and most schools in my country have turned into multicultural places too. I am not anymore just researching about the oral literature of my own country, but I need to work with multiple traditions and a mainstream one which is not my mother

tongue. One of the most fascinating things about learning a whole new repertoire of counting games, tongue twisters, riddles, rhymes, lullabies and chants is the fact that you can find the same contents, structures, game forms and patterns in different languages. I also started to collect examples in summer courses and travels, and to search for books and recordings of such materials. I am currently working on the publication of an international collection of rhymes.

The task of teaching and working with a rhyme in a foreign language is not always easy. Even when I choose an English one, I always consult with my colleagues James Harding and Doug Goodkin about the deeper meaning of the text, the possible connotations of that particular expression, the versions they know of the rhyme or the game, etc. There are so many intricate details about a simple text! Then, how do I dare to use in my class texts in languages that I even don’t speak? Does it make any sense for us to even try exploring texts in other languages? Even if it is a text that a student in your class brought, how do we know which one to choose?

Selecting the material

We need to know the meaning of the text, the game or the context in which it is used. Choosing texts in which the language structure is very clear is better: repetitions, refrain, cumulative texts, etc.

Choosing the ones that teach a simple vocabulary is better:

- Texts that have numbers; e.g., “*Un, deux, trois, Monsieur le Roi*”;
- Days of the week; e.g., “*Era lu lu lu, era ne ne ne, era lu, era ne, era lu ne di*”, etc.
- Rhymes and text that include onomatopoeic sounds, e.g. “*Tipi tape tipiton zapatero remendon*”
- Nonsense texts
- Texts that have an equivalent in one’s own language (most sayings and riddles have one)
- Short ones and with a clear rhythm.

Sofia López-Iborin ja Risto Järvenpään improvisointia illanvietossa 2005.

How do we know we are teaching the right pronunciation?

- Look for a person who speaks the language and make a recording. If it is one of your students it is even better.
- Even better will be to invite a guest speaker to your class and have the kids learn the text from a real person. It would also provide a great opportunity to ask other interesting questions about the culture and language.
- Play other musical examples with the same language.

How do we explore all the expressive possibilities of the text?

- Say it in different speeds, tempos and with all possible dynamics.
- Say it with multiple expressions and moods.
- Change the rhythm, the musical structure.
- Play around with the form, with solo-tutti.
- Create interesting vocal textures by adding

rhythmic speech and vocal ostinati.

- Create a drama skit.
- Add a melody and an accompaniment with body percussion, small percussion instruments and Otff instruments.
- Create a painting or a sculpture.

The pleasure of the nonsense language

Working with nonsense texts is always a pleasure, because even if they have some context or are connected to a game you can easily do a free interpretation. I just love using nonsense texts as tongue twisters and vocal warm-ups with the choir:

*En ten tina
Soba loca bina
Soba loca tica toca
Eli beli bom
(Argentina)*

- Use it as a counting or elimination game, a jump rope, a passing game, etc
- Ask the students to choose a word to be played on a small percussion instrument.
- Repeat some of the words to create vocal ostinati.
- Perform it with various musical forms.

Learn and compare

Here is an example of children's text in three different languages. It is the classic spell that children say to a snail to make the animal get out of the shell.

*Caracol cor cor
Saca los cuernos al sol
Que tu padre y tu madre
Ya los saco.*
(Spain)

*Chiocciola, chiocciolina
Tira fuori le cornina
Se non le tirerai
Un filo d'erba mangerai*
(Italy)

*Schneck im Haus
Schneck im Haus
Strecke deine Hörner aus!*
(Germany)

- Ask the children to look for the word that sounds or looks most similar to snail.
- Ask them to invent different theories about when the snail will come out.
- The students create a list of reasons to convince the snail to stay out of the shell.
- Three different groups perform the rhymes and we compare the different meanings.

Projects

Last spring my co-teacher James Harding and I presented our Spring Concert with all the Elementary school students of the San Francisco School. The title of the concert was *All Kinds of Soes* and it was the culminating experience of a project in which we learned songs, dances, games and rhymes

Ksylofonit soivat Sofian työpajassa vuonna 2004.

from all over the world that had something to do with shoes.

Looking for rhymes about shoemakers was very interesting. I found several in English, a couple of them in Spanish, one in Catalan, one in French, one in Ukrainian and a short song in Ewe (Ghanaian) language. All of them had in common the rhythm of the hammering and other onomatopoeic sounds. After dancing the shoemaker and showing the first graders a couple of pictures of cobblers in different cultures one of the students asked: "If not all the shoes in all the places are the same and not all the shoes have hard soles like the clogs, why are the shoemakers hammering in Ghana?"

Through the experiences in this project this student in my class is thinking every shoemaker in the world makes shoes with a different tool. And every person in the world should be dancing with their own shoes and not with uniform sneakers.

Barbara Haselbach:

The Phenomenon of Expression in Aesthetic Education

International Orff-Schulwerk Symposium:
Expression in Music and Dance Education
Orivesi, 24-26 March 2000

Introduction

Expression is not exactly a central point of interest among those people of our times, who strove to be cool in their youth, and in later years sought to appear to conform and to be unobtrusive. This concept has so disappeared from sight that expression does not even appear as an entry in psychological encyclopedias of the last decade, and one is involved in a long search in various pedagogical works to find an explanation of this phenomenon.

It is all the more gratifying that the organizers of this Symposium have had the courage and the insight to take a fresh look at the theory and practice of this rather unpopular phenomenon of expression in aesthetic education. They must be thanked and given credit for this decision. As for me, the preparation of this paper has taken me on a very interesting quest.

I would like to arrange my thoughts in three, almost concentric circles or themes, concentric in the sense that they have a common centre and that one, so to speak, grows out of the others.

- (1) First, we should take the trouble to acquire a perhaps manysided understanding of the term expression by approaching it from different viewpoints. We should then
- (2) consider how expression arises and what function it fulfils in our lives, in order to assess
- (3) the role that expression, and perhaps also training in expression, plays or should play in music and dance education, or in general in aesthetic education.

1. What is understood by the term expression

One of the leading German encyclopedias (1) gives us three definitions, at first a general one:

Expression is a physical or objective response that refers back to and externalizes an emotional process.

Then with a stronger relation to the arts:

Expression is the overall effect of a means of interpretation, which is not objectively tangible, for example, music, which communicates ideas and stirs the emotions.

And finally:

The products of art, literature, but also of industry and technology show a spiritual and emotional content that finds expression in them, that is, they are carriers of expressional value and can as such be understood.

The Russian painter, Wassily Kandinsky (2), the inventor of abstract painting, provides a very condensed formulation:

Form is the expression of content.

Dorothee Günther, the director of the Munich training school where Orff-Schulwerk started in the twenties of the last century, said:

Expression is always the result of an inner sympathy of being moved internally. (3)

The series of quotations could be continued, but it is already clear: it is a question of the bringing out of something, which, according to the perception of our senses has arisen in us, has developed, and at some time or other has so ruptured our inner frame, that it has to be squeezed out of us. This can as in childbirth become an almost dramatic, emotional process. Think of an eruption of anger, anxiety, aggression, vitality, joy but

also of a sudden and overwhelming burst of affection (vitality, joy). Such eruptions by no means occur only in children!

The coming to expression can also take place quite slowly, however. Our facial expression, posture and movement, our voice and our appearance is determined through the same continuous emotional pressure or also through positive stimulation; in any case through something that day by day influences until we ourselves express our predominant inner situation through our physical appearance. (As an example, think of people bowed down with sorrow, of children with a harassed facial expression and a posture indicating readiness for flight, or the laughter lines in the face of a cheerful person, etc.)

>>>From the point of view of timing, expression can arise through a momentary unloading or through a long lasting pressure.

We must also ask ourselves what it is that should be externally expressed? It may be a feeling, awoken through an overwhelming impression, such as aggression, anxiety, despair, rage, anger, curiosity or sympathy, joy or love. It can be a presentiment, a dream, a longing or inner need, or a spontaneous idea, an inner picture, a sudden vision or an internally preconceived idea. In whatever way it is described it is there, and, more or less vehemently, demands expression. This shows that expression can have two quite different meanings:

Tulkintaa suoraan sydäimestä. Mirkka Rouhio ja Minna Laitinen illanvietossa vuonna 2003.

On the one hand the “getting it out of yourself” to be rid of it, to free oneself from an over strong psychophysical tension, from an over whelming experience. This can happen in an auto therapeutic act of release, that seldom happens in front of other people; or it can occur in a therapeutic process, guided and accompanied by a therapist, perhaps even by an art or expression therapist. The saying “to give expression” can also be a conscious, intentional occurrence in which one would like to present oneself or pass on information, in which one wishes to transmit a message from particular people for a particular purpose. This situation needs other people, recipients, listeners, spectators, perhaps even a receptive, applauding public, in any case people who are receptive.

>>>Expression can be the sign of a state of mind, of spontaneous release or planned communication, or an intended impression of oneself.

Not only the explosive “hurling out of oneself” but also the planned scene setting of self presentation can be expressed with the whole body, so that no means are required other than the voice, posture, facial expression and movement of one’s own body. In other cases on the other hand, momentary available material will be used in order to support the emotional release (for example, breaking crockery in anger, or throwing objects in the air to express enthusiasm). For artistically creative people it will be the medium of their profession or talent in which they will or must express themselves, be it words, movement, musical sounds, an instrument, or concrete artistic materials such as colours, pencil and brush, paper, clay or stone, sounds, instruments, words etc.

>>> The means of expression can consist of one’s own body (voice, facial expression, posture and movement), chance objects or the various artistic media.

Intensive stimuli provoke reactions that are strongly expressive. (Think of the resulting voice and facial expression when

something foul smelling is placed on the table, or the shining eyes and smile of one receiving a lovely present, or the anxious evasive movements of one confronted with provocative, threatening behaviour.) When part of a theatrical scene all these reactions are not only spontaneous but are also consciously presented. Such a situation can be rehearsed in different ways all day long till the intended artistic form of expression is at last found.

>>> Expression can arise as a spontaneous and direct reaction or be deliberately formed through longer phases of rehearsal.

This consciously formed artistic expression has gone through different styles in different eras. From classical antiquity to the start of the Baroque era ideally typical presentations of human passion and feeling were sought. From Plato to Descartes philosophers and musicians have advanced theories, particularly in the 17th and 18th centuries when the so called “doctrine of temperaments and affections” determined all artistic creation, especially musical composition and interpretation. First from the end of the 18th century the stereotypical nature of such presentations was criticized (in dance particularly vehemently through J. G. Noverre in his “Lettres sur la danse” of 1759) and a subjective expression in the creation of artistic works and their reproduction was demanded.

>>> According to the aesthetic understanding of its time, artistic expression can adapt itself to objective characteristics or subjective perceptions or even elevate expression to an intentional form of “neutral” representation.

Thus far the attempt to describe expression briefly from different starting points. Let us turn to the following question:

2. How does expression arise? What function does it fulfill in our lives and what effects proceed from it?

We have heard that expression occurs first as a physical reaction to emotions that again arise as a response to sensory perceptions.

Keho ilmaisun välineenä vuonna 2004.

The limbic system in our brain is the main place of transformation, a coordinating point between body and mind. Special in one of the parts of this system is the thalamus, which receives the greater part of all sensory perceptions and relays them to the different areas of the cortex. These impulses are relayed further to the muscles by means of the brainstem. Other parts of the system have distinctive functions such as the amygdala, that contributes to the perception of body language and facial expression and coordinates the physical reaction to warning, or, like the hypothalamus, contributes particularly to anger, aggression and similar intensive emotions. The basal ganglia on the other hand, contributes to the fine motor skills of the face muscles, that, as important carriers of expression are partly responsible for facial communication (4).

The limbic system is also associated with many functions of the short and long term memory. Through its connection with hormone regulation, and the vegetative innervation of the inner organs on the one hand, and the emotional impulses on the other, the limbic system is also responsible for physical reaction to emotional inputs. Through its links with the neo-cortex such processes can finally be made accessible to consciousness.

>>> Learning and remembering are tied in with the limbic system as mediator between sensory input, emotional stimulus and its realization in movement.

All these areas are not fully formed from birth, but develop during the first year of life. Thus, in the course of the second year, the limbic system's basic pattern of sensory experiences and learned motor functions begins, through emotions, to extend (5) and to be stored in the memory. Through their experiences children learn to recognize which things, actions or people have a positive or negative reaction for them. They build up life determining social relationships.

Hannaford stresses the importance that expression through movement has for learning about emotions in early childhood. According to Hannaford expressive eruptions of young children are not bad behaviour, but emotional, physical, multi sensory learning activities, in which children empirically grasp connections that they cannot yet understand cognitively. They do not have emotions, they are emotion.

Also in later years the body remains mainly the mediator of our emotional life, not only through the input by means of our senses of pleasant and happy, or frightening and alarming perceptions, but also through the output of our reactional behaviour with which we receive these impressions, or protect ourselves from damage. In the first place, perception and the corresponding reflex like reaction is a question of survival. In moments of greatest danger, thought is blocked out and our reaction, either renders us motionless through panic (corresponding to the playing dead of animals) or leads to frantic flight through fear, or drives us to aggression and attack through anger or greed. These basic patterns of the expression of instinctive behaviour are common to both humans and animals. In human development the experiences of these primitive patterns form the basis from which the later, differentiated emotions and forms of expression such as attachment, compassion, trust and love develop.

Ilmaisun voimaa illanvietossa vuonna 2006.

>>> The expression of differentiated and altruistic emotions is only made possible through the experience of primitive patterns of expression.

Further, the expression of emotions and needs is the foundation of every interaction. In order to play, to make music, to dance or quite simply to live with others, next to the utterances of vocal language it is necessary to understand body language which conveys by far the greater part of human communication. So as I take the trouble to perceive and interpret the body language of my fellow creatures, my expression is taken in by others. Communication arises out of this reciprocal information and recognition.

>>> The expression of nonverbal emotions represents a bridge from the internal to the external and is the basis of all inter-human relationships.

In our civilization emotions and their direct expression are more and more frowned upon. The so called good education wants to teach us to suppress our emotions so that our behaviour is always under control. But this impairs to a great extent our development as human beings. For

the connection of perception, emotion and expression helps to build the neuronal network and thereby influences the capacity to learn, to memorize and to be consciously aware. Continual suppression of emotional expression through fear of punishment or the mocking, disdainful reaction of those around us can lead to extensive damage. For one, the suppression brings about a permanent fallout of adrenaline which weakens learning, memory and the immune system, or over a long time of repressed negative emotions, it precipitates psychosomatic disturbances. For the other, at some time, it will come to a release of long pent up feelings, mostly with a vehemence that is now no longer controllable, and that can lead to violence.

>>> Continual suppression of emotional expression can lead to severe psychic and physical damage.

All these mentioned facts lead to the following question:

3. What should education, especially aesthetic education, accomplish in connection with expression and with the training of expression?

This can be answered with a challenge to us teachers:

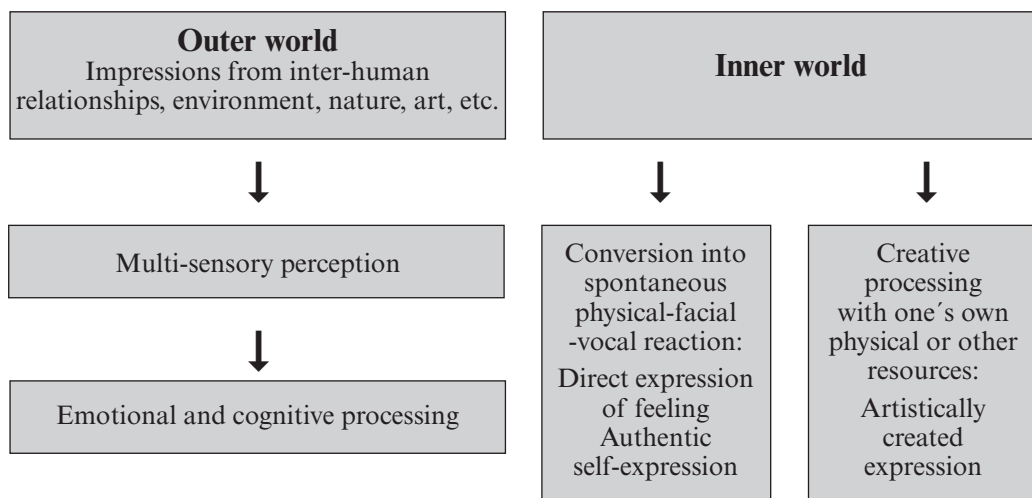
>>> Emotional, cognitive and physical development must be recognized and recommended as equal in value. Not in the sense of three distinct 'components' of human kind, but much rather as inseparable and mutually supportive and influencing systems. Thus direct expression should be accepted and created expression should be supported, stimulated and differentiated. Evaluation and realization are irrevocable in all fields.

Let us start from the fact that as teachers we observe the body language of our students with attention, that we perceive their situation, and modify our behaviour and demands on each child accordingly. I do not mean that we should consider ourselves as psychologists and provide a diagnosis

if we have not been professionally trained to do so; I am talking simply of an alert, sympathetic observation of our students, combined with the endeavour to understand their spontaneous or lasting personal expression and, when necessary, to react to it. In aesthetic education we encounter, above all, two forms of expression:

- 1) Personal, direct expression of feeling
- 2) Created artistic expression

Personal and direct expression of feeling presupposes trust. I can only lay myself open when I am sure that I will not be attacked, laughed at or mocked. Thus an open atmosphere that accepts everyone as they are, is the basis for being able to be oneself. This means that in pedagogical practice we often have to put up with a number of stereotyped scenes, till all students gradually understand that they do not have to show off or to dazzle in order to be accepted. If this being able to be oneself has been understood to some extent, several exercises can be developed that are helpful to the encouragement of communication. (Recognizing voices, for instance, identifying ways of walking, imitating the gestures of particular people etc.) It is a prerequisite that I, as teacher, have first learnt to acquire a perception that is exact and multi sensory, and have learnt how to be open to the way the observed persons express themselves, and that I am capable of sensing their situation or emotionalism and am able to make a reasoned assessment. In his book "Expression Therapy" Paolo Knill talks of the reciprocal influence between direct and artistically formed expression. The encouragement of the direct expression of feeling influences the freedom and intensity with which the artistic creation is formed, while intensive artistically induced impressions in their turn generate direct expression. Viewed thus, aesthetic education is predestined to provide, for people of all ages, access to profound experiences of impression and expression. The following diagram tries to make this interdependence clear:

With this the circle is closed and the process of perception, processing and expression starts again. Each cycle presents a many layered physical-emotional-cognitive learning process claiming the whole personality.

Didactically this means:

Our teaching should include a rich but not over saturated stimulation. It should offer material that is varied and of relevant interest to the students, and in a form that is realistic or artistically created so that it promotes perception and stimulates emotional and cognitive processing. The transition from impression to expression, where I must keep in mind both the direct expression of feeling and the artistic expression, is a decisive and methodically difficult coordinating point in educational practice. Young people, whose childhood emotional expressions were taken seriously, usually have no difficulty in reacting directly and spontaneously. For the others, whose education was always organized towards self-control or frightened of punishment and the suppression of feelings in favour of conformist good conduct it is absolutely necessary, first to create an atmosphere of trust and acceptance. This does not mean that every kind of conduct is to be considered good, or that destructive and chaotic behaviour should be encouraged, but rather that every

expression, however constituted I can only be evaluated and processed when it has first been articulated.

The didactic consequence of this is:

Firstly to convey acceptance of all forms of expression so that in a common evaluation they can be examined as to cause and effect, so that learning and behaviour modification can come about through the process of personal experience, rather than through prescribed rules. Also for artistic expression, openness and respect for all creative attempts on the part of the teacher and the group is the best nourishment for a growing confidence in one's own expressive capabilities. The enormous abundance of forms of artistic expression, to which we now have access and which should have a place in aesthetic education, embraces the whole world, all times and all cultures. We encounter such striking differences in themes, material, content, form, style and statement that it is extremely questionable whether in our teaching we should still be using the old categories of good and bad, right and wrong, lovely and horrible. But is then everything our students produce equally valuable? What is there still to be learnt?

I think there is quite an amount to be learnt. And just the comparison with world art shows

us that every work of art distinguishes itself from another, because in its individuality it is highly differentiated and is therefore something special and unique.

In relation to teaching there follows the requirement to allow aesthetic perception to become ever more rich and differentiated, to delve deeper into the essence of what is expressed, that is to penetrate the work of art the better to understand it. With every experience in music, dance, language or graphic art, we learn a little more. Our discrimination between qualities of sound, our execution of a movement becomes more precise, our understanding for form structures grows, our empathy with the expression of the work of art becomes deeper. The more refined our understanding becomes, the greater our wish to be able to express precisely that which is moving within us. And this can only happen if we have the corresponding skills and technique at our disposal. The need to express brings motivation to acquire technique with it. Learning technique cannot be an end in itself, particularly within non-professional aesthetic education, but technique simply offers the possibility for differentiated, precise representation of what we wish to communicate. Technique can enrich artistic creation, but is by no means to be confused with its concerns and expression. We see that our work in the field of expression is more than extensive.

Allow me to summarize:

I see our task in dealing with expression in the realm of music and dance education outlined in the following points:

- Create an atmosphere full of confidence
- Offer many sided stimulation and inspiration
- Show common acceptance and respect for all forms of expression
- Offer and encourage the necessary techniques
- Through prudent help lead to ever greater differentiation in artistic creation
- Stimulate and direct the process of evaluation

The physical-emotional-cognitive learning process should be supported in this way, in order on the one hand to help develop the communication within social groups, and on the other to encourage the development of the individual as a creative living person and to allow the experience of expression as an irrevocable dimension of human life.

Bibliography

ARGYLE, Michael. 1979. *Körpersprache und Kommunikation*. Paderborn. (Bodily Communication. Routledge. 1999.)

BERTELSMANN, Klaus. 1975. *Ausdrucksschulung*. Stuttgart.

GÜNTHER, Dorothee. 1962. *Der Tanz als Bewegungsphänomen*. Reinbek.

HANNAFORD, Carla. 1997. *Bewegung, das Tor zum Lernen*. Freiburg. (Smart Moves: Why Learning is Not All in Your Head. Great Ocean Publications. UA. 1995.)

HASELBACH, Barbara. 1993. *Improvisation, Tanz, Bewegung*. Stuttgart. (Improvisation, Dance, Movement. Magnamusic Baton. M0. 1981.)

HASELBACH, Barbara. 1991. *Tanz und Bildende Kunst*. Stuttgart.

KANDINSKY, Wassily. 1965. *Über das Geistige in der Kunst*. Bern. (Concerning the Spiritual in Art. Dover Publications. 1999.)

KNILL, Paolo, J. 1992. *Ausdruckstherapie*. Lilienthal.

PETERBOLAENDER, Martina. 1992. *Tanz und Imagination*. Paderborn.

PETZOLD, Hilarion/Orth. 1990. *Die neuen Kreativitätstheorien*. Paderborn.

(1) DTV-BROCKHAUS LEXICON. Wiesbaden-München. 1984. Bd. 2, p. 17.

(2) KANDINSKY, Wassily. 1965. *Über das Geistige in der Kunst*. Bern, p. 69.

(3) GÜNTHER, Dorothee. 1962. *Der Tanz als Bewegungsphänomen*. Wesen und Werden. Reinbek, p. 9.

(4) HANNAFORD, Carla. *Bewegung das Tor zum Lernen*. Kap. 1. Wege des Erkennens.

(5) HANNAFORD, p.67.

Rummutusta Aviv Ben-Yehudan johdolla vuonna 2005.

Vauhtia illanvietossa vuonna 2006.

Eija Ahvon työpajassa vuonna 2006.

Coda

musiikkikasvatusyhdistys Orff-Schulwerk Association of Finland

JaSeSoy ry on vapaan musiikkikasvatuksen yhdistys, joka on perustettu vuonna 1993. Yhdistyksen tarkoituksena on tukea ja edistää kaikenikäisten kansalaisten musiikillista ja kokonaisilmmaisullista kasvua.

JaSeSoy järjestää Orff-Schulwerkin ideoille ja ajatuksille pohjautuvia koulutustilaisuuksia. Keväinen Rytmiseminaari on yhdistyksen keskeisin koulutustapahtuma. Muita vuosittaisia kursseja ovat kesällä pidettävät viikon pituiset Orff-tasokurssit I-III sekä kansainvälinen Maailmankylä – World Village. Yhdistyksen syyskokouksen yhteydessä järjestetään jäsenille ilmainen koulutuspäivä.

Yhdistys on avoin kaikille musiikista ja musiikkikasvatuksesta kiinnostuneille ihmisille ammatista riippumatta. Jäseniä yhdistää erityisesti kiinnostus käyttää Orff-pedagogiikan suomalaisia sovelluksia omassa työssään.

JaSeSoy ry on kansainvälisen Orff-Schulwerk –liikkeen hyväksymä organisaatio. Yhdistyksellä on hyvät suhteet Salzburgin Orff-instituuttiin, Carl Orff –säätöön ja Orff-yhdistyksiin ympäri maailmaa. Näiden suhteiden avulla yhdistys on pystynyt tuottamaan korkeatasoisia kansainvälisiä kouluttajia sekä omille kursseilleen että muiden musiikkikasvatusorganisaatioiden käyttöön. JaSeSoy ry:n koulutajavaihtona myös lukuisat suomalaiset on kutsuttu kouluttamaan ulkomaille.

Yhdistyksellä on Suomen suurin yhtenäinen Orff-kirjasto sekä laaja Orff-soittimisto.

Puheenjohtajat – varapuheenjohtajat:

MUSISOI ry

1985–1992 Matti Sarapaltio

JaSeSoy ry

1993–1998 Harri Setälä – Soili Perkiö

1999 Risto Järvenpää – Harri Setälä

2000 Jouni Kettunen – Soili Perkiö

2001 Jouni Kettunen – Esa Lamponen

2002 Tiina Kekäläinen – Jouni Kettunen

2003 Tiina Kekäläinen – Juuso Kauppinen

2004–2005 Tiina Kekäläinen – Harri Sandborg

2006 Tiina Kekäläinen – Juuso Kauppinen

2007 Tiina Kekäläinen – Terhi Oksanen

JaSeSoy ry:n kunniajäsenet kutsujärjestyksessä:

Inkeri Simola-Isaksson 1994

Elisabeth Link 1996

Matti Sarapaltio 1996

Ellen Urho 1996

Jean F. Wilmouth, jr. 1996

Konnie Saliba 2000

Erkki Pohjola 2003

Hermann Regner 2003

JaSeSoy ry on kutsunut kunniajäsenikseen henkilöitä, jotka ansiokkaalla toiminnallaan ovat luoneet edellytyksiä, edistäneet, ja vaikuttaneet yhdistyksen toimintaan suomalaisessa musiikkikasvatuksessa, sekä Orff-pedagogiikan edistämiseen Suomessa.

Inkeri Simola-Isaksson on yksi merkittävimpiä suomalaisia musiikkipedagogeja erityisalanaan musiikkiliikunta. Hän on soveltanut musiikkiliikuntaa eri ikäisille ja kehittänyt siitä jokaisen ulottuvilla olevan ilmaisumuodon. Hän on toiminut opettajana Leppävaaran kansa- ja yhteiskoulussa 1955-65 ja Töölön yhteiskoulussa 1965-74, lastentarhaseminaari Ebeneserin lehtorina 1974-77 ja Sibelius-Akatemiassa musiikkiliikunnan lehtorina 1977-1993. Inkeri Simola-Isaksson on ollut mukana musiikin oppikirjatyöryhmissä, pitänyt alan täydennyskoulutuskursseja Suomessa ja ulkomailla, toiminut konserttikeskuksen artistina sekä säveltänyt liikuntamusiikkia ja toiminut Suomen edustusjoukkueiden säestäjänä ympäri maailmaa.

Elisabeth Link (Itävalta) toimi MUSISOI ry:n ja JaSeSoy ry:n esikuvan IGMF:n toiminnanjohtajana. Hänen panoksensa ja esimerkinsä on ollut meille mallina kurssien toteuttamisessa.

Matti Sarapaltio on MUSISOI ry:n perustaja ja rahoittaja. Hän toimi yhdistyksen puheenjohtajana koko sen toiminnan ajan, ja mahdollisti Orff-pedagogiikan toisen aallon rantautumisen Suomeen.

Ellen Urhon merkitys suomalaisen musiikkikasvatuksen kansainvälistymisessä on olennainen. Hän on tutustunut useiden maiden musiikkikasvatukseen ja luonut kontakteja pedagogeihin ja musiikkikasvatusjärjestöihin ympäri maailman. Hän on toiminut Helsingin opettajakorkeakoulun lehtorina 1958-65, Tyttönormaalilyseon musiikin lehtorina 1965-70, Sibelius-Akatemian koulumusiikkiosaston johtajana 1970-75, laitoksen vararehtorina 1975-81 sekä rehtorina 1981 - 87. Ellen Urho on ollut mukana kansallisessa ja kansainvälisessä musiikkikasvatusalan järjestötoiminnassa, esitelmöinyt kansainvälisissä kongresseissa, tehnyt kouluradio-ohjelmia sekä oppimateriaalia musiikinopetukseen.

Jean F. Wilmoth, jr. (USA) on MUSISOI ry:n ja JaSeSoy ry:n neuvonantaja ja suunnannäyttäjä koulutussisältöjä suunniteltaessa. Lukuisat

vierailut yhdistyksen kouluttajana ovat jättäneet unohtumattomat jäljet suomalaiseen musiikkikasvatukseen.

Konnie Saliba (USA) on toiminut JaSeSoy ry:n kouluttajana ja neuvonantajana etenkin tasokurssien sisältösuunnittelussa ja toteuttamisessa Suomessa.

Erkki Pohjola on merkittävä ja arvostettu suomalainen musiikkikasvattaja, kuoronjohtaja sekä kansainvälisen lapsi- ja nuorisokuoroliikkeen uranuurtaja. Musiikinopetusta hän on kehittänyt mm. olemalla tekijänä Musica-oppikirjasarjassa ja tuomalla musiikinopetukseen Carl Orffin ja Zoltán Kodály'n ajatuksia. Maailmalla Erkki Pohjola tunnetaan Tapiolan kuoron johtajana, Tapiola sound -käsitteen luoja ja Songbridge-idean isänä.

Hermann Regner (Itävalta) on ollut suomalaisen Orff-yhdistyksen tukija jo 1980-luvulta alkaen. Hänen toimiessaan Orff-instituutin johtajana ja Carl Orff -säätien puheenjohtajana hän on myötävaikuttanut JaSeSoy ry:n eri hankkeiden rahoitukseen.

JaSeSoy ry kiittää kunniajäseniään siitä arvokkaasta työstä ja tuesta, jota olemme Teiltä saaneet näiden vuosien aikana.

Kirjoittajien esittelyt:

Ahvo, Eija

Eija Ahvo on valmistunut Suomen teatterikoulusta vuonna 1977, jonka jälkeen hänellä on ollut kiinnityksiä eri teattereissa. Vuoden 1985 jälkeen hän on toiminut free lance -laulajana ja -näyttelijänä. Eija Ahvo on pitänyt laulun tulkinnan mestarikursseja Sibelius-Akatemiassa, musiikkiopistoissa ja teattereissa. Lisäksi hän on tehnyt ohjaus- ja elokuvatöitä, käsikirjoituksia ja opettanut ilmaisutaitoa.

Alho, Eve

Musiikkileikkikoulunopettaja Eve Alho toimii varhaisiän musiikinopettajana musiikkiopisto Juvenaliassa Espoossa. Hän toimii oppikirjailijana, juontajana, ohjaajana, tuottajana ja on ollut käynnistämässä Helsingin kaupunginorkesterin Kummilapsitoimintaa. Hän kouluttaa myös aktiivisesti Suomessa ja ulkomailla. Hän on ollut mukana suomalaisessa Orff-Schulwerk -toiminnassa jo MUSISOI ry:n alkuajoista lähtien.

Chiwalala, Arnold

Arnold Chiwalala is a choreographer, poet, song-writer, singer, musician and dancer. He is currently teaching in the Sibelius Academy as well as conducting workshops and teaching in various educational institutions in and outside Finland. He is also in the process of finishing his artistic doctorate in the Sibelius Academy Folk Music Department. As an artist he has performed and choreographed dance and made music for various artistic projects including opera and for TV. He has travelled widely in Scandinavia, Europe, Africa and the USA to collaborate with other artists and to participate in international dance, music and theater festivals.

Espi-Sanchis, Pedro

Pedro Espi-Sanchis has been working about twenty years introducing people to African music and to the principle that music making can be accessible to all. He is best known for playing many traditional African instruments and is recognized worldwide for his talents as a composer and story-teller. Espi-Sanchis is well known in South Africa, from his television series "Pedro the Music Man" and "Adventures with Pedro the Music Man". In addition to the television and stage work, Espi-Sanchis has spent many years in teacher training and has given workshops for teachers in South Africa and in Canada, Finland, Sweden, UK, USA, Spain, Zanzibar and Mauritius.

Fernandez, Rodrigo

Rodrigo Fernandez is a primary school teacher in Fürth (Germany) and works with pupils from 6 to 12 years. His main subject at the pedagogical university was music and after his 2nd academic degree in 1996 he completed his studies at the Orff Institute of Mozarteum Salzburg in 2001. Since then he works again at the John F. Kennedy School with primary school children, a children choir and Orff-groups. Rodrigo Fernandez is coordinator for "musical education for teachers" in Fürth and teaches also in Orff-seminars at home and internationally.

Glage, Ari

Ari Glage has studied music and movement pedagogy at the Orff Institute (University Mozarteum) in Salzburg 1987-1991. He has also studied Brazilian and African percussion with various teachers and has advanced studies in the TaKeTiNa Rhythm Pedagogy with Reinhard Flatischler. For many years he has been giving

classes in drumming for children, Brazilian percussion, conga drumming and TaKeTiNa. He trains school teachers and runs creative holiday courses in many countries (for example: Rhythm Seminar and World Village courses in Finland). Since 2002 he has had his own training of drumming and rhythm in Salzburg.

Goodkin, Doug

Doug Goodkin is an internationally recognized teacher of Orff-Schulwerk, having taught courses in over 25 countries worldwide. He is in his 32nd year at The San Francisco School, teaching children between three years old and eighth grade. He also teaches at and directs The San Francisco Orff Certification Course and his own course on Jazz and Orff-Schulwerk. Doug is the author of six books, most recently *Now's the Time: Teaching Jazz to all Ages* and *The ABCs of Education: A Primer for Schools to Come*.

Hartmann, Wolfgang

Wolfgang Hartmann studied at the University of Würzburg (teacher for elementary and secondary school). He got Bavarian State Scholarship for studies at the Orff Institute in Salzburg. He has been a teacher at Orff Model Schools in Munich and a lecturer at the Orff Institute in Salzburg. Today he is head of the Instrumental Education Department at the Conservatorium of Music at Klagenfurt, Austria, (Music Pedagogics, Elemental Music Education); lecturer at the Universität für Musik Wien and at the Orff Institute in Salzburg. He is also an author of music educational programmes on "Bayerischer Rundfunk". He has been a teacher in Orff seminars and workshops in many countries. He is an editor of instrumental instruction material by Schott – Music and an Executive Chairman of the Carl Orff Foundation.

Haselbach, Barbara

Barbara Haselbach is Emeritus University professor at the Orff Institute in Salzburg, Austria. In 1974 she became a professor at the Orff Institute with special interest in "didactics and methodology of the elementary movement education". Years 1979-82 and 1988-92 she was the Director of the Orff Institute. Since 1994 she has been the leader of the post-graduate course "Advanced Studies in Musical and Dance Education (Orff-Schulwerk)". In 1995 Barbara Haselbach received the PRO MERITO award from the Carl Orff Foundation. Barbara Haselbach studied Literature and Musicology in

Vienna, Austria and Bern, Switzerland. She did her professional dance training at the Harold Kreutzberg dance academy Bern and in the USA. Barbara Haselbach has been a guest teacher at conferences and courses in more than 30 countries including Europe, North and South America, Canada, Latin America, Australia and Asia. She has designed choreography work for stage, film and television. She is an honorary member of the American and Spanish Orff-Schulwerk societies. In addition Barbara Haselbach is the editor of the "Orff-Schulwerk Informationen" and authoress of numerous publications.

Hautsalo, Hipsu

Musiikin alkuopetuksen lehtori ja varhaisiän musiikkikasvattaja Hipsu (Hilkka) Hautsalo on toiminut Kuopion konservatorion musiikkileikkikoulunopettajana vuodesta 1992 alkaen sekä Savonia AMK:n Musiikki- ja Tanssiakatemia varhaisiän musiikkikasvatuksen lehtorina vuosina 2001-05 ja opettajana vuodesta 2005 alkaen. Hänellä on pitkä ja monipuolinen työura jo opiskeluaikojen 1960-luvun puolivälistä alkaen, ja aikuiskouluttajana hän on toiminut eri täydennyskoulutusohjelmissä sekä kurssien vetäjänä eri puolilla Suomea. Hän hyödyntää opetuksessaan eri taiteenalojen ilmaisukeinojen yhdistämistä tukemaan lapsen musiikillista kehitystä sekä kokonaisvaltaista kasvua. Vaikutteita työhönsä hän on saanut saanut niin Dalcrozelta, Suzukiilta kuin Orffiltakin. MUSISOI ja sittemmin JaSeSoi yhteisönä on vaikuttanut hänen opettajuuden kehittymiseensä ja antanut uskoa musiikin merkityksiin ja mahdollisuuksiin elämää rikastavana ja rakentavana osana. Hautsalo toimii myös oppikirjailijana ja on julkaissut useita varhaisiän musiikkikasvatuksen oppimateriaaleja.

Hirvonen, Siina

Musiikkileikkikoulunopettaja Siina Hirvonen toimii varhaisiän musiikinopettajana. Lisäksi hän on ollut mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa erilaisia lastenkonseritteja ja -tapahutumia sekä musiikkiaänitteitä. Hän tekee yhteistyötä myös YLE TV2:n lastenohjelmatuotannon kanssa. Hirvonen on osallistunut useisiin Orff-pedagogiikan koulutuksiin niin Suomessa kuin Orff-instituutissakin. Tällä hetkellä Hirvonen jatkaa opintojaan Sibelius-Akatemia musiikkikasvatuksen osastolla.

Jungmair, Ulrike

Professor, Dr. Phil. Ulrike Jungmair has a teaching diploma for elementary schools; teaching diploma

for physical education; diploma "Elemental Music and Dance Education" (Orff Institute, Salzburg.); Viola da Gamba (Mozarteum); Ph.D. "Science of Education, Pedagogy, Psychology, Philosophy" (Paris, Lodron-University; Salzburg, Austria). She has also private studies in singing, recorder and violoncello. She has been a teacher several years in elementary schools and music academies between 1970-2003. She has been a teacher (1976 Professor) at the Orff Institute in Salzburg. 1992-2000 she has been a faculty member at the University of Music and Dramatic Arts in Vienna and since 2005 Jungmair has been a faculty member at the Libera Università di Bolzano in Italy. She is a member of the Academie of Music in Salzburg and a Committee member for examinations in the Secondary Schools of Salzburg. She is a Vice president of the Austrian Orff-Schulwerk Association and in 1999 she got the PRO MERITO by the Carl Orff Foundation. She has held international lectures and seminars in various countries and solo-concerts as a singer. She has published numerous articles and the books; Das Elementare: Zur Musik- und Bewegungserziehung im Sinne Carl Orffs (The Elemental: About Music and Dance Education According to Carl Orff).

Jytilä, Hanna-Maija

Hanna-Maija (Haki) Jytilä on valmistunut musiikkipedagogiksi Jyväskylän ammattikorkeakoulusta suuntautumisvaihtoehtonaan varhaisiän musiikkikasvatus. Hän työskentelee helsinkiläisissä musiikki- ja kansalaisopistoissa sekä varhaisiän musiikinopettajana että aikuiskasvattajana. Haki opiskeli improvisointia vuoden Uppsalan yliopistossa ja nykyään jatkaa opintojaan Sibelius-Akatemia musiikkikasvatuksen osastolla. Orff-kursseja on käyty vuodesta 2000 alkaen ulkomaita myöten, ja JaSeSoi ry:n hallituksessa hän on ollut vuodesta 2004 lähtien.

Järvenpää, Risto

Lastentarhaopettaja ja musiikkileikkikoulunopettaja Risto Järvenpää on toiminut pitkään taideaineiden lehtorina Oulun seudun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yksikössä. Hän toimii muusikkona ja lauluntekijänä, on yksi Express-yhtyeen perustajajäseniä sekä lastenmusiikkia esittävän Tatsia ja Janssia -yhtyeen keulahahmo. Hän on julkaissut nuottikirjoja ja äänitteitä ja on tehnyt musiikkiohjelmaa TV2:n lastenohjelmatuotantoon. Järvenpää toimii kouluttajana niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. JaSeSoi ry:n puheenjohtajana hän toi-

mi vuonna 1999 ja on yksi OuluSeSoy ry:n perustajajäsenistä.

Kaikkonen, Markku

Musiikkikasvattaja Markku Kaikkonen toimii Musiikin erityispalvelukeskus Resonaarin johtajana. Hän toimii kouluttajana niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Hän toimii oppikirjailijana ja säveltää musiikkia lapsille ja opetukseen. Hän on osallistunut erityismusiikkikasvatuksen ja kuvionuottimenetelmän tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Vuonna 2005 hänet palkittiin yhdessä Kaarlo Uusitalon kanssa TV1:n Vuoden valopiikku -kulttuuripalkinnolla työstä erityisryhmien musiikkikasvatuksen parissa. Kaikkonen on osallistunut JaSeSoy ry:n toimintaan aktiivisesti kouluttajana, kurssilaisena ja erilaisissa luottamustehtävissä. Hän on suorittanut Salzburgissa Mozarteumin Orff-instituutissa tutkinnon ”Advanced studies in Music and Dance Education” vuonna 2003.

Kekäläinen, Tiina

Tiina Kekäläinen on lastentarhanopettaja, musiikkileikkikouluopettaja ja taidekasvattaja. Hän työskentelee taidekasvatuksen suunnittelijana Kuopion kulttuuripalvelukeskuksessa. Aikaisemmin hän toimi kaksikymmentä vuotta musiikki- ja taidekasvattajana Kuopion konservatoriossa ja omassa yksityisessä Musiikkileikkikoulu Piccolossa. Hän on tutkinut eri taiteenalojen yhdistämistä Orff-Schulwerkiin pohjautuvaan musiikkikasvatukseen ja kehittänyt moniaistisuuteen, taideintegraatioon ja toiminnallisuuteen perustuvan taidekasvatusmallin, Kulttuurikarusellin. Tiina suoritti Orff-tasokurssit ensimmäisten joukossa ja on ollut vuodesta 1996 JaSeSoy ry:n hallituksessa ja puheenjohtajana vuodesta 2002 lähtien.

Kempainen, Johanna

Musiikin maisteri, laulunopettaja Johanna Kempainen toimii Madetojan musiikkilukion musiikin lehtorina ja koulun taiteellisena johtajana Oulussa. Hänen erityisalueenaan on taide- ja taitoaineiden välisten musiikkiproduktioiden tuottaminen sekä Creating Original Opera –metodin mukaisten, oppilaasta lähtevien työmenetelmien käyttö perusopetuksessa ja produktioissa. Kempainen on JaSeSoy ry:n jäsen, OuluSeSoy ry:n hallituksen jäsen, Osmo (Oulun seudun musiikinopettajat) ry:n hallituksen jäsen, Musica – Oulun musiikkiteatteriyhdistys ry:n hallituksen jäsen sekä Oulun Ooppera ry:n hallituksen jäsen.

Kettunen, Jouni

Lastentarhaopettaja, musiikkikasvattaja ja musiikkiterapeutti Jouni Kettunen on Musiikkikoulu Rauhala Oy:n toimitusjohtaja. Hän toimii musiikkikasvattajana ja musiikkiterapeuttina laajasti erityyppisten oppilasryhmien kanssa. Hän toimii myös kouluttajana ja on Suomen musiikkiterapiayhdistys ry:n hallituksen jäsen. Hän on toiminut aktiivisesti MUSISOI ry:n ja JaSeSoy ry:n luottamustehtävissä ja koulutussuunnittelussa. JaSeSoy ry:n puheenjohtajana hän toimi vuosina 2000-2001.

Kopra, Mirja

Lastentarhanopettaja, musiikkileikkikouluopettaja, musiikin teorian ja säveltapailun opettaja (jatkotutkinto) ja kasvatustieteen maisteri Mirja Kopra toimii musiikin teoria- ja säveltapailupedagogiikan lehtorina Pirkanmaan ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelmassa. Myös alkuopetuksen pedagogiikka on hänen opetusalaansa. Tätä ennen Kopralla oli pitkä työura musiikkileikkikoulu, pedagogiikan sekä musiikin teorian ja säveltapailun opettajana Tampereen konservatoriossa. Lisäksi hän on toiminut erilaisten lyhytkurssien suunnittelijana ja vetäjänä. JaSeSoy ry:n koulutustoimintaan hän on osallistunut vuodesta 1991 alkaen.

Kursula, Tiina

Tiina Kursula asuu Helsingissä. Hän on koulutukseltaan lastentarhanopettaja, mutta päiväkotityö vaihtui kokopäiväiseksi muskarityöksi vuonna 1999. JaSeSoy ry:n hallituksessa hän on ollut mukana vuodesta 1997 ja yhdistyksen sihteerinä hänellä on meneillään kymmenes vuosi. Opetustyön lisäksi hän on esiintynyt erilaisissa tilaisuuksissa lapsille ja aikuisille.

Laitinen, Minna

Minna Laitinen on Orff-kursseilija ja jasesoilainen vuodesta 1996, toiminut myös muutaman vuoden JaSeSoy ry:n hallituksessa. Hän on ollut lastentarhanopettajana Espoossa vuodesta 1988 lähtien, ja Minna on myös Seutulippu-orkesterin basisti ja taustalaulaja, harrastuksinaan hieman aikuiskoulutusta ja muskariopetusta.

Lamponen, Esa

Lastentarhaopettaja, musiikin varhaiskasvattaja Esa Lamponen toimii musiikkileikkikouluylrittäjänä Lystileikki Ky:ssä Vantaalla. Hän on aktiivinen Orff-kouluttaja niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Hän säveltää lastenmusiikkia ja on ollut mukana laatimassa varhaisiän musiikin op-

pikirjoja. Hän on suorittanut Orff-tasokurssit ja on osallistunut useisiin kansainvälisiin koulutuksiin. Hän on toiminut JaSeSoy ry:n hallituksessa ja on osallistunut aktiivisesti koulutustoiminnan järjestämiseen ja suunnitteluun ja on toiminut Orff-tasokurssien opettajana.

López-Ibor, Sofia

Sofia López-Ibor Aliño has been teaching music in Preschool, Elementary and High-School for the past twenty-five years. She has been teaching children with ages ranging from 3 year old to adolescents. She has also conducted different children ensembles and choirs and supervises music and movement student teachers. She has presented workshops and classes in Orff-Schulwerk all over the world and teaches the Special Course at the Orff Institute in Salzburg. She is also member of the Madrid Orff teachers performing group "8x1" and the San Francisco group "Xephyr" where she does a lot of team teaching and research. Publications: Quien Canta su Mal Espanta- Sofia Lopez-Ibor and Verena Maschat. Schott.

Mattio, Orietta

Ph.D., University of Torino, Italy. Orietta Mattio is a Professor of Music Pedagogy at the Conservatory of Genova, Italy. She has diploma of Piano (Conservatory of Cuneo, Italy), Music Didactics (Conservatory of Padova, Italy), Music and Dance Education (Orff Institute, Salzburg, Austria) and Music Therapy (University of Bristol, UK). She has been a teacher on national and international courses over many years.

Mäkimattila, Taru

Taru Mäkimattila on valmistunut kaksi kertaa musiikkipedagogiksi: ensin harmonikansoitonopettajaksi Keski-Suomen konservatorios-ta Anttila-sukunimellä ja sitten Jyväskylän ammattikorkeakoulusta suuntautumisvaihtoehtonaan varhaisiän musiikkikasvatus. Hän työskentelee nykyisin pääosin kotiäitinä sekä sivutoimisesti harmonikansoitonopettajana ja musiikki-leikkikoulunopettajana mm. Etelä-Pirkanmaan musiikkiopistossa. Orff-kursseilla Taru on ollut mukana vuodesta 2004 alkaen, ja Tarun molemmat lapset ovat päässeet Orff-kursseille jo masu-asukkeina, esikoinen oli vuoden ikäisenä mukana I-tasollakin.

Oksanen, Terhi

Musiikin maisteri Terhi Oksanen toimii musiikinopettajana Kuitinmäen koulussa Espoossa.

Lisäksi hän on toiminut musiikkiopistossa, opettajien kouluttajana ja koulutuksen suunnittelijana sekä oppikirjantekijänä. Hän on ollut mukana Opetushallituksen valtakunnallisissa musiikinopetuksen kehittämissäryhmissä sekä eri musiikkikasvatusjärjestöjen toiminnassa. Hän on suorittanut Salzburgissa Mozarteumissa tutkinnon "Advanced studies in Music and Dance Education" vuonna 2005.

Ostertag, Andrea

Andrea Ostertag was born in Salzburg, Austria, in 1965. After the studies in Music and Dance Education at the Orff Institute she started to work in music schools, regular schools and other institutions. She also started to give workshops abroad. Since 1991 she has been a member of the Orff teacher's staff at the Orff Institute in Salzburg with emphasis on dance (folk dancing, dancing with children, dance technique etc.). She is also a Shiatsu practioner, Clown Doctor in hospital and performer in an a cappella music cabaret group the "muhTanten". She is living with her husband and two boys near Salzburg.

Pantsu, Leena

Musiikin maisteri, lastentarhaopettaja, musiikki-leikkikoulunopettaja Leena Pantsu toimii Jyväskylän ammattikorkeakoulun varhaisiän musiikkikasvatuksen lehtorina. Hänellä on pitkä työkokemus musiikkileikkikoulunopettajan, musiikinopettajan sekä varhaisiän musiikkikasvatuksen kouluttajan tehtävistä. Tällä hetkellä suurena mielenkiinnon kohteena on monitaiteellisuus: musiikin, tanssin, sana- ja kuvataiteiden integraatio sekä vauva/vanhempi- että leikki-ikäisten lasten toiminnassa. Orff-pedagogiikkaan liittyvään täydennyskoulutukseen hän on osallistunut jo parinkymmenen vuoden ajan niin Suomessa kuin ulkomaillakin.

Partanen, Pirkko

Pirkko Partanen toimii Helsingin yliopiston Soveltavan kasvatustieteen laitoksen taito- ja taideaineiden tutkimuskeskuksessa assistenttina ja tekee jatkotutkimusta aiheesta "Klemetti-Opisto musiikki-instituutioon ja ihmisten kokemuksissa". Hän toimii oppikirjailijana ja hänellä on laaja kokemus koulutus- ja suunnittelutyöstä. Työskennellessään 1990-luvulla Klemetti-Opiston johtajana hän oli mukana käynnistämässä ja toteuttamassa Orff-tasokurssikoulutusohjelmaa Suomessa. Hän on ollut myös JaSeSoy ry:n hallituksen jäsen.

Perkiö, Soili

Musiikin maisteri Soili Perkiö toimii Sibelius-Akatemian musiikkikasvatusosaston lehtorina ja osastonjohtajana. Hän on julkaissut lukuisia musiikin oppikirjoja, laulukirjoja ja äänitteitä musiikkikasvatukseen ja musiikkiliikuntaan. Hänelle myönnettiin tietokirjailijoiden oppikirjailijapalkinto vuonna 2005. Hän on säveltänyt sekä lastenmusiikkia että musiikkia teatteriin ja tanssiryhmille. Hän toimii aktiivisesti kouluttajana niin Suomessa kuin kansainvälisestikin, mm. vieraillevana luennoitsijana Salzburgissa Mozarteumin Orff-instituutissa. Soili Perkiö on JaSeSoy ry:n perustajajäsen ja hän toimi yhdistyksen varapuheenjohtajana 1993-2000.

Piazza, Giovanni

Giovanni Piazza is a professor of composition at the S. Cecilia Conservatory in Rome. He is and author of the Italian edition of the Orff-Schulwerk and of many other didactic publications, including didactical software. He is a composer of music for didactic use and for the theatre. Piazza is former contributor to the national program of in-service teacher training and to the Specialization Programs of the Universities of Latium and Campania. He holds courses, seminars and lectures in collaboration with many Italian and foreign institutions. He is former musical consultant to the Rome Opera House, to RAITV and to the Ministry of Education. He has been a project leader in 1998 of an EEC Regional Course for music educators training. Presently he has been a permanent director of an ongoing Orff-Schulwerk two-year course in Rome and chairman of the Association Orff-Schulwerk Italiano.

Pohjola, Erkki

Erkki Pohjola on merkittävä ja arvostettu suomalaisen musiikkikasvattaja, kuoronjohtaja sekä kansainvälisen lapsi- ja nuorisokuoroliikkeen uranuurtaja. Musiikinopetusta hän on kehittänyt mm. olemalla tekijänä Musica-oppikirjasarjassa ja tuomalla musiikinopetukseen Carl Orffin ja Zoltán Kodály'n ajatuksia. Maailmalla Erkki Pohjola tunnetaan Tapiolan kuoron johtajana, Tapiola sound –käsitteen luoja ja Song-bridge-idean isänä.

Poikela, Leena

Lastentarhanopettaja, musiikkileikkikoulun-opettaja, musiikinopettaja, kasvatus-tieteen maisteri Leena Poikela toimii opettajana Oulun yliopiston kasvatus-tieteen ja opettajankoulutuksen

yksikössä varhaiskasvatuksen jaoksessa. Hän toimii kouluttajana erilaisilla musiikkikasvatuksen kursseilla Suomessa ja ulkomailla. Hän on osallistunut Write an Opera / Creating Original Opera -koulutusohjelmaan Englannissa ja USA:ssa vuosina 1997-2000. Orff-pedagogiikan täydennyskoulutukseen hän on osallistunut Suomessa ja ulkomailla vuodesta 1987 lähtien. Hän on OuluSeSoy ry:n perustajajäsen ja ensimmäinen puheenjohtaja.

Pullerits, Monika

Monika Pullerits is the leader and music teacher in Children's Creative Studio in Tallinn, Estonia. She is a lecturer in Tallinn University, Estonian Theatre and Music Academy, and an author of different publications and music books for kindergartens and primary schools.

Saliba, Konnie

Konnie Saliba is a Professor of Music at The University of Memphis where she directs the Master of Music with a concentration in Orff-Schulwerk and teaches both undergraduate and graduate classes in music education. She coordinates and teaches in the longest continual Orff training program in the country at The University of Memphis. Ms. Saliba is nationally recognized as a consultant in Orff-Schulwerk. During the summer months she is involved in Orff training throughout the United States. She has taught on several Orff courses in other countries such as Finland, Germany, Austria, Canada, China and the Dominican Republic. Presently she teaches at the post secondary level but she has also extensive experience in choral and general music teaching in elementary and secondary public and private schools. She is past president and national honorary member of the American Orff-Schulwerk Association and the 1997 recipient of The Distinguished Service Award from the American Orff-Schulwerk Association. She is the author of over 20 publications which are used extensively throughout the country. She has written several commissioned works for children's' choirs and has organized and conducted choral festivals across the country.

Sammalkorpi, Anna

Musiikin opettaja ja musiikin maisteri Anna Sammalkorpi on opettanut vuodesta 1991 lähtien Hesotessa (Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden oppilaitos) musiikkia lähihoitajille ja maahanmuuttajaryhmille sisältäen musiikin soveltamista lapsiryhmille, erilaisille kuntoutuville ja vanhuk-

sille. Hän on toiminut kouluttajana, osallistujana ja kannattajana niin MUSISOI ry:n kuin JaSeSoi ry:n kursseilla ja luottamustehtävissä. Anna Sammalkorpi on keksinyt JaSeSoi ry:n nimen yhdistyksen perustamista suunniteltaessa.

Samuelson, Miriam (Mimi)

Mimi Samuelson received her BA in 1957 at the University of Vermont in the USA. She taught music in elementary schools in the USA and Montreal, Canada and was a Special Course student at the Orff Institute in 1972-73. She taught recorder and Orff-Schulwerk ensemble practices at the Orff Institute from 1973 until her retirement in 1997. She was an assistant to Barbara Haselbach for organizing the Special Course until 2004. At the moment she prepares incidental English language translations for Orff-Schulwerk Informationen and other publications.

Sarapaltio, Matti

Matti Sarapaltio on luonut monivaiheisen uran suomalaisena musiikkivaikuttajana. Muusikko-uran lisäksi Matti Sarapaltiolta on keskeinen vaikutus 1960-luvulta alkaen suomalaiseen ääniteknikkaan ja äänentoistoon yleensä. Vuonna 1985 Matti Sarapaltion aloitteesta perustettiin MUSISOI ry – vapaan musiikkikasvatuksen tukiyhdistys. MS-Audiotron Ky Matti Sarapaltio rahoitti MUSISOI ry:n yhdistystoimintaa vuosina 1985-1991. Matti Sarapaltio kutsuttiin JaSeSoi ry:n kunniajäseneksi vuonna 1996. Matin ilmaisu vuonna 1985 ”Pitäis saada toukille musaa” elää edelleen. Suomen valtio on myöntänyt Matti Sarapaltiolle taiteilijaeläkkeen hänen ansioistaan suomalaisessa musiikkielämässä.

Setälä, Harri

Harri Setälä on Orff-pedagogiikan suomalaisen sovelluksen ”toisen aallon” pioneeri ja priimusmoottori. Hän on MUSISOI-JaSeSoi -yhdistysten perustajajäseniä ja hän on ollut käynnistämässä valtakunnalliset Rytmiseminaari-, Orff-tasokurssi- ja Maailmankylä-koulutusohjelmat. Setälä toimii myös muusikkona, oppikirjailijana, lastenlaulujen tekijänä ja teatteri-produktioiden sekä lasten televisio-ohjelmien toteuttajana. Hän on opiskellut USA:ssa ja Itävallan Orff-instituutissa ja on toiminut kouluttajana niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Hän on JaSeSoi ry:n ensimmäinen puheenjohtaja.

Simola-Isaksson, Inkeri

Inkeri Simola-Isaksson on JaSeSoi ry:n ensimmäinen kunniajäsen ja yksi merkittävimpiä suo-

malaisia musiikkipedagogeja erityisalanaan musiikkiliikunta. Hän on soveltanut musiikkiliikuntaa eri ikäisille ja kehittänyt siitä jokaisen ulottuvilla olevan ilmaisumuodon. Hän on toiminut opettajana Leppävaaran kansa- ja yhteiskoulussa 1955-65 ja Töölön yhteiskoulussa 1965-74, lastentarhaseminaari Ebeneserin lehtorina 1974-77 ja Sibelius-Akatemian musiikkiliikunnan lehtorina 1977-1993. Inkeri Simola-Isaksson on ollut mukana musiikin oppikirjatyöryhmissä, pitänyt alan täydennyskoulutuskursseja Suomessa ja ulkomailla, toiminut konserttikeskuksen artistina sekä säveltänyt liikuntamusiikkia ja toiminut Suomen edustusjoukkueiden säestäjänä ympäri maailmaa.

Siukonen, Jukka

Ekonomi Jukka Siukonen toimii AAC Global Oy:n controllerina. Hän on MUSISOI ry:n ja JaSeSoi ry:n perustajajäsen ja toiminut JaSeSoi ry:n hallituksessa vuodesta 1993 lähtien. Suomen ISMen; ISME Finland ry:n, taloudenhoitajana ja hallituksen jäsenenä hän toimi vuosina 1991-93, ja IGMF:n (Internationale Gesellschaft für musikpädagogischhe Fortbildung e.V) puheenjohtajistossa vuosina 1996-1999. Hän on osallistunut kansainvälisiin Orff-koulutuksiin Euroopassa ja USA:ssa.

Stange, Wolfgang

Wolfgang Stange was born in Berlin in 1947, he went to London in 1968 to further his studies in English. His meeting with the legendary Viennese European Expressionist dancer Hilde Holger changed his life. Her all inclusive teaching method shaped his later career. He graduated from The Hilde Holger School of Contemporary Dance in 1972 and he got a grant from the British Government allowed him a further three years study at the London School of Contemporary Dance where he graduated in 1975. He developed his own method and started teaching his “Dance Dynamics” to different groups in the community: people with learning difficulties as well as stroke patients, cardiac patients, visually impaired people and people with physical disabilities. In 1991 Stange received the Digital Dance award. He has travelled extensively and is much in demand to teach his method of Dance Dynamics in Sri Lanka, Japan, America, Australia, Egypt and in Europe.

Urho, Ellen

Ellen Urhon merkitys suomalaisen musiikkikasvatuksen kansainvälistymisessä on olennainen.

Hän on tutustunut useiden maiden musiikkikasvatukseen ja luonut kontakteja pedagogeihin ja musiikkikasvatusjärjestöihin ympäri maailman. Hän on toiminut Helsingin opettajakorkeakoulun lehtorina 1958-65, Tyttönormaalilyseon musiikin lehtorina 1965-70, Sibelius-Akatemian koulumusiikkiosaston johtajana 1970-75, laitoksen vararehtorina 1975-81 sekä rehtorina 1981-87. Ellen Urho on ollut mukana kansallisessa ja kansainvälisessä musiikkikasvatusalan järjestötoiminnassa, esitelmöinyt kansainvälisissä kongresseissa, tehnyt kouluradio-ohjelmia sekä oppimateriaalia musiikinopetukseen.

Vallejo, Polo

Polo Vallejo is a Doctor in Music Sciences (ethnomusicology). He is a guest teacher and lecturer at Universities, Conservatories and Music Schools in Europe, America and Asia. His musical background arises from classical music (composition, piano and music education) but he considers to be self-educated and in permanent musical training. Between 1990 and 1997, he was in charge of the Music Education Department at the Real Conservatorio Superior de Música de Madrid (RCSMM). As a composer, his works have been performed all over the world. The permanent and uninterrupted musical relationship with Africa since 1987, has profoundly transformed his musical thoughts and ideas, conceptually and emotionally as well. His research works on the field among the Wagogo people from Central Tanzania, have been materialized in a rigorous descriptive and analytic study concerning to the polyphonic proceedings practiced by this African society - Musical Heritage form the wagogo (Tanzania): context and music systematics.

Vögele-Wolf, Angelika

Music and dance pedagogue Angelika Vögele, educated at the Orff Institute in Salzburg, is a teacher for music and dance in different pedagogical institutes such as Mozarteum Innsbruck and Teacher Training Colleges in Austria. She is teaching in courses in the area of music and dance, breathe and movement and singing in choirs. She is educated in imaginary movement pedagogy. Teaching children in music and dance and music theatre.

Vesterlund, Mallo

Mallo Vesterlund toimii kielipedagogina Tukholman Tenstassa. Opetustyössään maahanmuuttajalasten ja pedagogien parissa hän pitää keskeisellä sijalla Orff-pedagogiikkaa pohjaten musiik-

kin, liikkeen ja rytmin yhdistämiseen. Hän on osallistunut useisiin Orff-pedagogiikkaan liittyviin kansainvälisiin koulutuksiin. Hän on käynnistänyt Orff-pedagogiikan koulutustoiminnan Ruotsissa, on FOSITS-yhdistyksen perustajajäsen ja toimii sen puheenjohtajana.

Widmer, Manuela

Manuela Widmer has studied Music and Dance Education –Elemental Style at the Orff Institute in Salzburg, Austria, and pedagogy at the University of Salzburg (Master degree). She has worked as a teacher for Early Childhood Music Education at conservatories of music in Hamburg, Hannover and Leipzig and at Bremen University, Germany. At the moment Manuela Widmer teaches at the Orff Institute in Salzburg developing works for study in Early Music and Dance Education together with a team of colleagues called “Music and Dance for children”. She has worked on teacher training courses all over the world (Austria, China, Finland, Germany, Greece, Hungary, Italy, Japan, Luxemburg, Netherlands, Poland, Portugal, Rumania, Russia, Spain, Switzerland, Turkey, USA) for over 20 years. Widmer is an author of different books and articles for music and dance education.

Wilmouth, Jean F.

Jean F. Wilmouth holds degrees in percussion and music education from Carnegie Mellon University in Pittsburgh, PA. He served as an adjunct professor in the music education department at Duquesne University for twenty years. Mr. Wilmouth has served on the National Board of the AOSA, and is co-founder of the Dalcroze Society of America. He has taught at the IGMF courses in Germany and Austria, ISME conferences in Canada and Austria, numerous national AOSA conferences, National Carl Orff Canada Conference, Orff sessions in Taiwan, National Finnish MUSISOI and JaSeSoi Conferences, and at the Sibelius Academy in Helsinki, Finland. Jean Wilmouth received the American Orff-Schulwerk Association's The Music Industry Award in the year 2003. Honorary member of JaSeSoi ry.

1986 I Valtakunnallinen Rytmii- ja Liikuntaseminaari

18.-20.4.1986

Kuopio, Rauhalahhti

Opettajat:

Jean F. Wilmouth, jr., USA

Harri Setälä, Suomi

Timo Ollila, Suomi

Järjestäjä: MUSISOI ry

1987 II Valtakunnallinen Rytmii- ja Liikuntaseminaari

12.-14.4.1987

Kuopio, Rauhalahhti

Opettajat:

Jean F. Wilmouth, jr., USA

Harri Setälä, Suomi

Eeva Anttila, Suomi

Timo Ollila, Suomi

Jaakko Kosunen, Suomi

Jarmo "Eetu" Tuominen, Suomi

Järjestäjä: MUSISOI ry

1988 III Valtakunnallinen Rytmii- ja Liikuntaseminaari

15.-17.4.1988

Kuopio, Rauhalahhti

Opettajat:

Jean F. Wilmouth, jr., USA

Harri Setälä, Suomi

Inkeri Simola-Isaksson, Suomi

Timo Ollila, Suomi

Risto Järvenpää, Suomi

Osallistujat: 60

Järjestäjä: MUSISOI ry

Kutsuvieraana IGMF:n toiminnanjohtaja
Elisabeth Link.

1989 IV Valtakunnallinen Rytmii- ja Liikuntaseminaari

14.-16.4.1989

Oriveden Opisto

Keho-, rytmii- ja lyömäsoitinkoulutustapahtuma

Opettajat:

Manuela Widmer, Itävalta

Joachim Sponsel, Saksa

Soili Perkiö, Suomi

Harri Setälä, Suomi

Osallistujat: 88

Järjestäjä: MUSISOI ry

Mukana lisäksi kutsuvieras Ülle Heinsalu
Virosta (silloinen Neuvosto-Eesti)

1990 V Valtakunnallinen Rytmii- ja Liikuntaseminaari

20.-22.4.1990

Oriveden Opisto

Opettajat:

Jean F. Wilmouth, jr., USA

Liisa Piironen, Suomi

Eve Alho, Suomi

Hilkka Hautsalo, Suomi

Anna Sammalkorpi, Suomi

Risto Järvenpää, Suomi

Jouni Kettunen, Suomi

Järjestäjä: MUSISOI ry

Mukana myös Rita Wilmouth USA:sta.

1991 VI Rytmiseminaari

12.-14.4.1991

Oriveden Opisto

Opettajat:

Konnie Saliba, USA

Inkeri Simola-Isaksson, Suomi

Risto Järvenpää, Suomi

Harri Setälä, Suomi

Soili Perkiö, Suomi

Raimo Ahonen, Suomi

Ilkka Salovaara, Suomi

Jukka Mäki, Suomi

Osallistujat: 120

Järjestäjä: MUSISOI ry

Esiintyjät: Kameliorkesteri joht. Ilkka Salovaara

Kurssilla myös Sibelius-Akatemian musiikin
varhaiskasvatuksen erikoistumiskurssi.

MUSISOIn testamenttitilaisuus 19.10.1991
JaSeSoy ry perustettiin 4.4.1993

1993 VII Rytmiseminaari

2.-4.4.1993

Oriveden Opisto

Opettajat:

Orietta Mattio, Italia

Soili Perkiö, Suomi

Harri Setälä, Suomi

Mousse Ndiaye, Senegal

Risto Järvenpää, Suomi

Jouni Kettunen, Suomi

Ilkka Salovaara, Suomi

Ilkka Lampi, Suomi

Osallistujat: 100

Järjestäjät: Oriveden Opisto ja Kotkan opisto

Lasten musiikkikasvatusdemonstraatio, Ilkka
Salovaara ja oppilaat

Esiintyjät: Percussion ensemble Heinäkenkä,
Ilkka Lampi ja Kansallisoopperan
balettikoulun pojat

1994 VIII Rytmiseminaari

8.-10.4.1994

Oriveden Opisto

Opettajat:

Wolfgang Hartmann, Itävalta

Orietta Mattio, Italia

Soili Perkiö, Suomi

Marja-Leena Juntunen, Suomi

Leena Poikela, Suomi

Juha Lampi, Suomi

Osallistujat: 103

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Esiintyjät: Kenraali Raiko, otteita kansallisoopperan balettikoulun tanssinäytelmästä

Mukana ryhmä virolaisia musiikkikasvattajia
(6-8 henkeä).

1995 IX Rytmiseminaari

24.-26.3.1995

Oriveden Opisto

Opettajat:

Wolfgang Stange, Englanti

Risto Järvenpää, Suomi

Ilkka Salovaara, Suomi

Maija Salo, Suomi

Krista Lampi, Suomi

Ilkka Lampi, Suomi

Luento: Musiikin ja tanssin vuorovaikutus,

Ilkka Lampi

Osallistujat: 104

Järjestäjä: JaSeSoi ry

1996 Baltic and Skandinavian Meeting of Educators

14.-15.3.1996

Oriveden Opisto

Osallistujat: 30

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Tukijat: Carl Orff-säätiö ja Oriveden kaupunki

Tapahtumassa mukana vieraita mm. Tanskasta,
USA:sta, Itävaltasta, Venäjältä, Virosta ja
Ruotsista.

1996 X Rytmiseminaari

15.-17.3.1996

Oriveden Opisto

Opettajat:

Jean F. Wilmouth, jr., USA

Doug Goodkin, USA

Inkeri Simola-Isaksson, Suomi

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Esiintyjät: Kenraali Raiko, lauantaina
10-vuotisjuhlakonsertti.

JaSeSoin kunniajäseniksi kutsuttiin Elisabeth
Link, Jean F. Wilmouth, jr., Matti Sarapaltio
ja Ellen Urho.

JaSeSoi-malletit myönnettiin Raimo Räisäselle,
Harri Setälälle ja Jukka Siukoselle.

1997 XI Rytmiseminaari

14.-16.3.1997

Oriveden Opisto

Opettajat:

Giovanni Piazza, Italia

Eeva-Leena Sariola, Suomi

Jouni Kettunen, Suomi

Markku Rynänen, Suomi

Ilkka Lampi, Suomi, warm up

Osallistujat: 77

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Esiintyjät: Soili Perkiö ja Sibelius-Akatemian
musiikkiliikkujat,

Kolme Blondia,

Kikarit&Hilavitkutin

1998 XII Rytmiseminaari

13.-15.3.1998

Oriveden Opisto

Opettajat:

Polo Vallejo, Espanja

Eeva Anttila, Suomi

Satu Sopanen, Suomi

Markku Kaikkonen, Suomi

Ikätasotyöpajat: Tiina Kekäläinen,

Susanna Alajuuma, Stefan Gartz

Warm up: Ilkka Lampi

Järjestäjä: JaSeSoi ry

1999 XIII Rytmiseminaari

19.-21.3.1999

Oriveden Opisto

Opettajat:

Sean Gregory, Englanti

Elina Kivelä, Suomi

Arnold Chivalala, Tansania

Osallistujat: 77

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Kuulonhuoltoluento aiheesta Suojaa kuulosi,
Rauno Pääkkönen

Esiintyjät: Body percussion group Syrjähyppy:

Ihmiselämää,

Pole Pole-duo (Arnold Chivalala ja

Topi Korhonen)

Meeting of the Minds: katsaus kansainväliseen musiikkikasvatukseen, musiikkikasvatusraportit Virosta, Ruotsista ja Suomesta

2000 XIV Rytmiseminaari

International Orff-Schulwerk Symposium;
"Expression in Music and Dance Education"

24.-26.3.2000

Oriveden Opisto

Opettajat:

Barbara Haselbach, Itävalta

Ulrike Jungmair, Itävalta

Ellen Urho, Suomi

Inkeri Simola-Isaksson, Suomi

Liisa Tiitinen, Suomi

Soili Perkiö, Suomi

Erkki Pohjola, Suomi

Jari Sinkkonen, Suomi

Ville Sandqvist, Suomi

Risto Järvenpää, Suomi

Harri Setälä, Suomi

Osallistujat: 156

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Tukijat: Carl Orff -säätio, Oriveden kaupunki ja Länsi-Suomen lääninhallitus.

Esiintyjät: Mousse Ndiaye & JaSeSoi drummers, Senegal & Suomi

Älyä älä lyä" -varjoteatteri, Kotka

Pekkasen koulun orkesterit, Kotka

Tallet Nallustaa -lastenkonsertti, Oulu

Oulun konservatorion tanssilinjan opiskelijat

Kameliorkesteri, Pirkkala

2001 XV Rytmiseminaari

16.-18.3.2001

Oriveden Opisto

Opettajat:

Pedro Espi-Sanchis, Etelä-Afrikka

Tuula Jukola, Suomi/Englanti

Antti Savilampi, Suomi

Osallistujat: 56

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Luento: Toiminnallinen musiikkiterapia-
menetelmä, Päivi Jordan-Kilki

Esiintyjät: Sykkivä Lyhty -kehitysvamma-
orkesteri, ohjaajina Kaarlo Uusitalo ja

Markku Kaikkonen

2002 XVI Rytmiseminaari

15.-17.3.2002

Suomen Nuoriso-opisto, Mikkeli

Opettajat:

Andrea Ostertag, Itävalta

Ari Glage, Itävalta

Sanna Kurki-Suonio, Suomi

Warm up: Terhi Oksanen, Sampo Idstam

Osallistujat: 58

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Esiintyjät: Musiikkileikkikoulu Piccolon lapset
Kuopiosta Tiina Kekäläisen johdolla

2003 XVII Rytmiseminaari

JaSeSoi ry:n 10-vuotisjuhlaseminaari

14.-16.3.2003

Suomen Nuoriso-opisto, Mikkeli

Opettajat:

Rodrigo Fernandez, Saksa

Ismaila Sané, Senegal/Suomi

Heikki Lempiäinen, Suomi

Warm up: Minna Laitinen, Mirkka Rouhio

Osallistujat: 61

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Juhlaluento: Orff-Schulwerk – usko oppimisen
potentiaaliin, Harri Setälä

Esiintyjät: Tanssi- ja rumpuryhmä

Wongai Jyväskylältä Marjaana

Siltamäen johdolla

Yhdistyksen kunniajäseniksi kutsuttiin

Hermann Regner Itävallasta sekä

Erkki Pohjola Suomesta.

JaSeSoi-malletti annettiin Soili Perkiölle,

Eve Alholle, Jouni Kettuselle ja

Risto Järvenpäälle.

Harri Setälää muistettiin JaSeSoin

Puuha-Petenä.

2004 XVIII Rytmiseminaari

12.-14.3.2004

Suomen Nuoriso-opisto, Mikkeli

Opettajat:

Sofia López-Ibor, Espanja

Soili Perkiö, Suomi

Tuija Immonen, Suomi

Warm up: Carmela Anker,

Johanna Kemppainen

Osallistujat: 74

Järjestäjä: JaSeSoi ry

Kantele-esittely, Hannu Koistinen

Esiintyjät: Motelli Sointu, Oulu

2005 XIX Rytmiseminaari

11.-13.3.2005

Suomen Nuoriso-opisto, Mikkeli

Opettajat:

Angelika Vögele, Itävalta

Maija Karhinen, Suomi
 Aviv Ben-Yehuda, Israel/Suomi
 Warm up: Harri Sandborg
 Osallistujat: 57
 Järjestäjä: JaSeSoi ry
 Esiintyjät: Kunnianosoitus suomalaiselle
 lastenmusiikille, kaikki kurssilaiset

2006 XX Rytmiseminaari

17.-19.3.2006
 Suomen Nuorisopisto, Mikkeli
 Opettajat:
 Eija Ahvo, Suomi
 Wolfgang Hartmann, Itävalta
 Doug Goodkin, USA

Warm up: Erwin Woitsch
 Osallistujat: 109
 Järjestäjä: JaSeSoi ry
 Esiintyjät: Niinivaaran koulun musiikkiluokka
 Timo Nykäsen johdolla,
 Kansanmusiikkiyhtye Väkkärä,
 Sibelius-Akatemian musiikkiliikuntaan
 syventyjät Soili Perkiön johdolla

Juhlaluento, Wolfgang Hartmann
 Pedagoginen luento, Doug Goodkin

Jukka Siukoselle myönnettiin kultamitali osallistumisesta kaikkiin kahteenkymmeneen Rytmiseminaariin.

Duettoja Rytmiseminaarien eri vuosikertojen malliin:

1997

1999

2004